בס״ד

ZSIDÓ NAPTÁR

SZOKÁSOK, SZABÁLYOK ÉS IMÁK
HASZNOS TUDNIVALÓK

AZ

5784.

ESZTENDŐRE

(2023. szeptember 16. – 2024. október 2.)

הבד״צ דקהילות החרדים דבודאפעסט
וקהל עדת שומרי תורה בהונגריה

A BUDAPESTI ORTODOX RABBINÁTUS ÉS
AZ EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI IZRAELITA HITKÖZSÉG

BUDAPEST, 2023

© Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség, 2023

Kiadja az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség
1037 Budapest, Bokor u. 1–5.
Telefon/fax: (36 1) 267-5746
info@zsido.com
www.zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Szerkesztő: Cseh Viktor
Szerkesztő munkatársa: Glitzenstein Chájim Sául rabbi

ISBN 978-963-216-791-6

Olajág Otthonok
HM Tábori Rabbinátus, Tábori Főrabbi

A tényleges időpontok a *Naptár*ban szereplőktől akár 4–5 perccel is eltérhetnek. A tényleges városon belüli pozíció, a tengerszint feletti magasság, a hőmérséklet és a légnyomás mind szerepet játszanak abban, hogy valójában mikor jelenik meg, illetve tűnik el a Nap a horizonton.

ELŐSZÓ

A zsidó élet mindennapjai a naptár körül forognak – mindennek megvan a maga ideje. Az imák és a szokások a napok, napszakok változásától függenek. A zsidó ember számára a naptár létfontosságú útmutató: ebből tudja meg a nap különleges szokásait, ebben találhatja meg az aktuális imarendet, és ha kétsége támad, itt találja a telefonszámokat, amelyeken választ kaphat kérdéseire.

Az EMIH naptára minden közösség számára kielégítő, hiszen egyaránt jelöljük a Magyarországon honos askenáz és ḥászid (szefárd) szokásokat. Az idén huszadik alkalommal jelenik meg *Zsidó Naptár*unk, melynek időpont számítási elveiről készült egy részletes (héber nyelvű) rabbinikus tájékoztató *Grunwald Berel* rabbi közreműködésével, ami a *www.zsido.com/zmanim* oldalon olvasható. Ennek egy rövidített, magyar összefoglalója megtalálható a *Naptár*ban.

Tekintettel arra, hogy a folyamatos elérést igénylő információkat és táblázatokat egyre többen az interneten keresik, így a kóser élelmiszerek listáját az interneten tettük elérhetővé a *zsido.com/kosersag* oldalon. Okostelefonokra ajánljuk az EMIH fejlesztésében megjelent, ingyenesen letölthető *SynaGo* applikációt, amely nem csak az imarendet, hanem a teljes héber-magyar *Sámuel imája* című imakönyvet is magában foglalja.

A *Szokások és szabályok* című részben található, elsősorban ókori évszámokat a hagyományos zsidó történetírás (*Széder olám rábá*) szerint, *Mattis Kantor*nak a *The Jewish Time Line Encyclopedia* című művét követve adjuk közre.

A *Naptári rész*ben legfontosabb célunk az áttekinthetőség volt. Helyet hagytunk személyes jegyzetek számára, és egyértelműen jelöltük a gyertyagyújtás és kimenetel időpontjait, illetve más fontos időpontokat. A *Naptár*ban a holdújulás napjai és a holdszentelés legkésőbbi időpontjai is szerepelnek. Nyáron a nyári időszámítást jelöltük. Ennek eltörlése esetén az időpontokat ellenőrizze a *zsido.com*-on. A budapesti időpontokat közlő naptári rész után találhatók a *vidéki és határon túli városok*ra vonatkozó táblázatok. A külföldi városok adatait a határon túli magyar ajkú zsidó közösségek és a *Közép- és Kelet Európai Rabbik Tanácsa* (KERT) tagközösségei támogatására közöljük. Fontos megjegyezni, hogy a tényleges időpontok a *Naptár*ban szereplőktől akár 4–5 perccel is eltérhetnek az aktuális időjárási viszonyok függvényében.

A füzet végén a *fontosabb imák*at magyarul és askenáz kiejtés szerinti fonetikus átírásban is közöljük, melyet a legfontosabb *zsidó intézmények elérhetőségei* követnek.

A könnyebb átláthatóság kedvéért bevezettük, hogy a héber ח és כ hangoknál nem az eddig alkalmazott „ch” jelölést használtuk, hanem a „ḥ”-t. A „ḥ” jobban kifejezi a magyar nyelvben nem használatos úgynevezett „erős torok h”-t.

• • •

Ez a 10.000 példányban kiadott naptár egyike azon szolgáltatásoknak, amelyeket az EMIH és a Chábád Lubavics mozgalom nyújt hittestvéreinknek.

Hála az Örökkévalónak, Hitközségünk jelentős eredményekkel zárta az elmúlt esztendőt is. Az újabb és újabb kihívásokra sikerrel válaszoltak oktatási intézményeink, miközben a tanulói létszámunk tovább növekedett a bölcsődétől az egyetemig. A hatosztályos *Maimonidész Angol-Magyar Kéttannyelvű Gimnázium* megtartotta első érettségijét, ahol a diákok kiválóan megfeleltek, s így mindegyikük felvételt nyert az általuk preferált egyetemre. A *Cedek Szeretetszolgálat* két helyszínen, a Baross utcában és a Murányi utcában működő *Weiss Manfréd népkonyhá*ja hatványozott kapacitással üzemel, s ezzel több ezer nélkülöző napjait könnyíti meg.

Az EMIH a rituális- és hitélet terén is látványos gyarapodást ért el. A zsidó vallás egyik alappillérét, a rituális tisztaság intézményét erősítettük meg, amikor az újlipótvárosi *Zsilip*ben a legmagasabb vallási előírásoknak megfelelő, luxus színvonalú mikvét avattunk. Hitközségünkbe újabb rabbipárok érkeztek, akik oktatási és nevelési intézményeikben és újabb imahelyeinken fejtik ki áldásos működésüket.

Ezúton fejezzük ki köszönetünket *Oberlander Báruch* rabbinak, *Glitzenstein Chájim Saul* rabbinak és *Cseh Viktor*nak, akik lehetővé tették ennek az új szerkesztésű *Zsidó Naptár*nak megjelenését. Állítson ez a kötet emléket a nyolc éve elhunyt *Groszberg Slomó*nak, aki hosszú éveken át az ortodox hitközség naptárát szerkesztette, édesapja *Groszberg Joszéf* rabbi hagyományát folytatva. Az ő naptáruk volt az egyik forrásunk az askenáz szokások tekintetében.

Egyben szolgáljon ez a kiadás a sok szenvedést megélt, 20 évesen elhunyt *Oberlander Menáchem Mendel* (ben Báruch) emlékére!

Kívánunk minden hittestvérünknek: *Lösono tojvo umöszükó*! Boldog Újévet!

Budapest, 5783. elul 18.

Dr. Köves Slomó
vezető rabbi

Ünnepi naptár

Időpont	Ünnep		Áldás(ok)
2023. szept. 15.	Ros hásáná 5784. első estéje[3]	áskenáz: 7., 8.; ḥászid: 3., 8.	
szept. 16.	Ros hásáná második estéje[2]	áskenáz: 6., 8.; ḥászid: 2., 8.	
szept. 24.	Jom kipur estéje: 25 órás böjt.[3] Másnap **Mázkir**		4., 8.
szept. 29.	Szukkot első estéje[3]		7., 8.
szept. 30.	Szukkot második estéje[2]		6., 8.
október 6.	Smini áceret estéje.[3] Másnap **Mázkir**		7., 8.
október 7.	Szimḥát Torá estéje[2]		6., 8.
dec. 8–15.	Ḥánuká – A Fény Ünnepe		
2024. márc. 23–24.	Purim: *Mögilá*-olvasás és sláḥmonesz		
április 22.	Peszáḥ. Első szédereste[1]		6., 8.
április 23.	Peszáḥ. Második szédereste[2]		6., 8.
április 28.	Peszáḥ hetedik estéje[1]		6.
április 29.	Peszáḥ nyolcadik estéje.[2] Másnap **Mázkir**		6.
június 11.	Sávuot első estéje[1]		6., 8.
június 12.	Sávuot második estéje.[2] Másnap **Mázkir**		6., 8.
október 2.	Ros hásáná 5785. első estéje[1]	áskenáz: 6., 8.; ḥászid: 2., 8.	
október 3.	Ros hásáná második estéje[2]	áskenáz: 6., 8.; ḥászid: 2., 8.	
október 11.	Jom kipur estéje: 25 órás böjt.[3] Másnap **Mázkir**		5., 8.
október 16.	Szukkot első estéje[1]		6., 8.
október 17.	Szukkot második estéje[2]		6., 8.
október 23.	Smini áceret estéje.[1] Másnap **Mázkir**		6., 8.
október 24.	Szimḥát Torá estéje[2]		6., 8.
dec. 26–jan. 2.	Ḥánuká – A Fény Ünnepe		

Az áldások sorszámai *A gyertyagyújtás áldásai* című *részre* (7. old.) utalnak.

[1] Naplemente után csak égő lángról szabad tüzet venni!

[2] Ne gyújtsunk a megfelelő időpont előtt; utána is csak égő lángról!

[3] Ne gyújtsunk naplemente után!

[4] Csak égő lángról szabad gyújtani, és csak naplementéig!

A gyertyagyújtás rendje

A férjes asszonyok két gyertyát gyújtanak otthonukban vagy ahol vacsorázni fognak – van, ahol minden gyermek után további egy-egy gyertyát is gyújtanak. A kislány hároméves kora körül, amikor már el tudja mondani az áldást és kicsit megérti a gyertyagyújtás lényegét, kap szüleitől egy gyertyatartót, és elkezdi a szombati és ünnepi fények gyújtását.

A lányok csak egy gyertyát gyújtanak, előbb, mint anyjuk, hiszen lehet, hogy a mamának még egy kicsit segítenie kell a gyújtásban, aki nem nyúlhat többé gyertyához, ha már gyújtott.

Szokás néhány pénzdarabot tenni a *cödáká* perselybe a gyertyák meggyújtása **előtt**.

Az asszony vagy a lány meggyújtja a gyertyákat, kezét kiterjeszti a lángok fölött. Három körkörös, hívogató mozdulattal érzékelteti, hogy magára fogadja a szombat szentségét. Azután kezével eltakarja szemét, és elmondja *A gyertyagyújtás áldásai* című részben (7. old.) található szombati (1.) áldást.

Ezután felfedi szemét, hogy befogadhassa a szombat fényét.

Úgy tartják, a gyújtás ideje különösen alkalmas arra, hogy egészségért és boldogságért imádkozzunk. Az ilyen ima hamar meghallgatásra talál, mert a szombati gyertyagyújtás nagy micvájának teljesítése közben mondjuk.

Fontos! A szombati gyertyákat pénteken este, naplemente **előtt** kb. 18 perccel, a naptárban jelölt gyertyagyújtási időben kell meggyújtani. Naplemente után **tilos** gyújtani, mert az a szombat megszentségtelenítésének számít!

Ünnepnapon a fentiekhez képest az a különbség, hogy

— *cödákát* csak az ünnep első estéjén szabad adni (ha nem esik szombat estére),
— a szombati áldás helyett az ünnepi áldást mondjuk,
— az előző oldali jegyzetek szerint, van amikor naplemente után is lehet gyújtani, és van amikor *csak* a csillagok feljövetele után lehet.

• • •

Égő lángnak számít az ünnep kezdete óta folyamatosan égő tűz: például a gázkészülék őrlángja, a gáz- vagy gyertyaláng.

Ha valamilyen oknál fogva férfi gyújtja a gyertyát, ne mondja a 8. áldást, mert azt a *kidus*ban fogja mondani.

A gyertyagyújtás áldásai

1.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת קֹדֶשׁ.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel sábosz kodes.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy gyújtsuk a szent szombat fényét!

2.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם הַזִּכָּרוֹן.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel jojm házikorojn.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy az Emlékezés Napjára gyertyát gyújtsunk!

3.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם הַזִּכָּרוֹן.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel sábosz vösel jojm házikorojn.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy szombatra és az Emlékezés Napjára gyertyát gyújtsunk!

4.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel jojm hákipurim.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy Jom kipurra gyertyát gyújtsunk!

5.	בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים. *Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel sábosz vösel jojm hákipurim.* Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy szombatra és Jom kipurra gyertyát gyújtsunk!
6.	בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב. *Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel jom tov.* Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy ünnepre gyertyát gyújtsunk!
7.	בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב. *Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu lehádlik nér sel sábosz vösel jom tov.* Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy szombatra és ünnepre gyertyát gyújtsunk!
8.	בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה. *Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ Hoojlom, seheḥejonu vökijmonu vöhigionu lizmán háze.* Áldott vagy Te, Örök Istenünk, Világ Ura, ki életben tartott, megőrzött bennünket, s engedte megérnünk ezt a mai napot!

A szombattal kapcsolatos további információkat lásd a *Naptár* 87. oldalán.

szeptember–október תשרי תשפ"ד tisri

	Polgári dátum		*Héber dátum*	Szept. 15, péntek Erev Ros Hásáná 🕯 **18:38**		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá (Tánjá)* סוף זמן ק"ש לפי הנץ	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Szept.	**16.**	**Sz**	*1.*	**Ros Hásáná 1. 🕯 19:41**	**א' דראש השנה**	**5:21**	**9:27**	**18:55**	**א**
	17.	**V**	*2.*	**Ros Hásáná 2., vége 19:39**	**ב' דראש השנה**	**5:22**	**9:28**	**18:53**	**ב**
	18.	**H**	*3.*	Gedáljá böjtje, vége **19:21**	צום גדליה	**5:24**	**9:28**	**18:51**	**ג**
	19.	**K**	*4.*			**5:25**	**9:29**	**18:48**	**ד**
	20.	**Sz**	*5.*			**5:27**	**9:29**	**18:46**	**ה**
	21.	**Cs**	*6.*			**5:28**	**9:30**	**18:44**	**ו**
	22.	**P**	*7.*	**🕯 18:24**		**5:29**	**9:30**	**18:42**	**ז**
	23.	**Sz**	*8.*	Vége **19:26**	האזינו, שבת שובה	**5:31**	**9:31**	**18:40**	**ח**
	24.	**V**	*9.*	**🕯 18:20**		**5:32**	**9:31**	**18:38**	**ט**
	25.	**H**	*10.*	**Jom Kipur, vége 19:22**	**יום כיפור**	**5:34**	**9:32**	**18:36**	**י**
	26.	**K**	*11.*			**5:35**	**9:32**	**18:34**	**יא**
	27.	**Sz**	*12.*			**5:37**	**9:33**	**18:32**	**יב**
	28.	**Cs**	*13.*			**5:38**	**9:33**	**18:30**	**יג**
	29.	**P**	*14.*	**🕯 18:10**		**5:39**	**9:34**	**18:28**	**יד**
	30.	**Sz**	*15.*	**Szukkot 1. 🕯 19:12**	**א' דסוכות**	**5:41**	**9:34**	**18:26**	**טו**
Okt.	**1.**	**V**	*16.*	**Szukkot 2., vége 19:10**	**ב' דסוכות**	**5:42**	**9:35**	**18:24**	**טז**
	2.	**H**	*17.*	Félünnep 1.	א' דחול המועד	**5:44**	**9:35**	**18:22**	**יז**
	3.	**K**	*18.*	Félünnep 2.	ב' דחול המועד	**5:45**	**9:36**	**18:20**	**יח**
	4.	**Sz**	*19.*	Félünnep 3.	ג' דחול המועד	**5:46**	**9:36**	**18:18**	**יט**
	5.	**Cs**	*20.*	Félünnep 4.	ד' דחול המועד	**5:48**	**9:37**	**18:16**	**כ**
	6.	**P**	*21.*	Hosáná Rábá, **🕯 17:56**	הושענא רבה	**5:49**	**9:37**	**18:14**	**כא**
	7.	**Sz**	*22.*	**Smini Áceret 🕯 18:58**	**שמיני עצרת**	**5:50**	**9:38**	**18:12**	**כב**
	8.	**V**	*23.*	**Szimḥát Torá, vége 18:56**	**שמחת תורה**	**5:52**	**9:39**	**18:10**	**כג**
	9.	**H**	*24.*		אסרו חג	**5:53**	**9:39**	**18:08**	**כד**
	10.	**K**	*25.*			**5:55**	**9:40**	**18:06**	**כה**
	11.	**Sz**	*26.*			**5:56**	**9:40**	**18:04**	**כו**
	12.	**Cs**	*27.*			**5:57**	**9:41**	**18:02**	**כז**
	13.	**P**	*28.*	**🕯 17:42**		**5:59**	**9:41**	**18:00**	**כח**
	14.	**Sz**	*29.*	Újhold hirdetés. Vége **18:45**	בראשית	**6:00**	**9:42**	**17:58**	**כט**
	15.	**V**	*30.*	Újhold 1.	א' דראש חודש	**6:02**	**9:43**	**17:57**	**ל**

Holdszentelés szeptember 29., péntek hajnalig
Holdújulás: okt. 14., szombat du., 18 óra 33 perc 1 rész

Szokások és szabályok: 95. oldal
Mázkir szept. 25-én, okt. 7-én.

október–november חשון תשפ״ד ḥesván

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá (Tánjá)* סוף זמן ק״ש לפי״ת/תנא	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Okt.	**16.**	**H**	*1.*	Újhold 2. ב׳ דראש חודש	**6:03**	**9:43**	**17:55**	**א**
	17.	**K**	*2.*		**6:04**	**9:44**	**17:53**	**ב**
	18.	**Sz**	*3.*		**6:06**	**9:45**	**17:51**	**ג**
	19.	**Cs**	*4.*		**6:07**	**9:45**	**17:49**	**ד**
	20.	**P**	*5.*	🕯 **17:29**	**6:08**	**9:46**	**17:47**	**ה**
	21.	**Sz**	*6.*	Vége **18:32** נח	**6:10**	**9:46**	**17:46**	**ו**
	22.	**V**	*7.*		**6:11**	**9:47**	**17:44**	**ז**
	23.	**H**	*8.*	Állami ünnep. תענית שני	**6:13**	**9:48**	**17:42**	**ח**
	24.	**K**	*9.*		**6:14**	**9:48**	**17:40**	**ט**
	25.	**Sz**	*10.*		**6:15**	**9:49**	**17:39**	**י**
	26.	**Cs**	*11.*	תענית חמישי	**6:17**	**9:50**	**17:37**	**יא**
	27.	**P**	*12.*	🕯 **17:17**	**6:18**	**9:50**	**17:35**	**יב**
	28.	**Sz**	*13.*	Vége **18:21** לך לך	**6:19**	**9:51**	**17:34**	**יג**
	29.	**V**	*14.*	Téli időszámítás kezdete.	**5:21**	**8:52**	**16:32**	**יד**
	30.	**H**	*15.*	תענית שני תנינא	**5:22**	**8:53**	**16:30**	**טו**
	31.	**K**	*16.*		**5:23**	**8:53**	**16:29**	**טז**
Nov.	**1.**	**Sz**	*17.*	Munkaszüneti nap	**5:25**	**8:54**	**16:27**	**יז**
	2.	**Cs**	*18.*		**5:26**	**8:55**	**16:26**	**יח**
	3.	**P**	*19.*	🕯 **16:06**	**5:28**	**8:56**	**16:24**	**יט**
	4.	**Sz**	*20.*	Vége **17:11** וירא	**5:29**	**8:56**	**16:23**	**כ**
	5.	**V**	*21.*		**5:30**	**8:57**	**16:21**	**כא**
	6.	**H**	*22.*		**5:32**	**8:58**	**16:20**	**כב**
	7.	**K**	*23.*		**5:33**	**8:59**	**16:18**	**כג**
	8.	**Sz**	*24.*		**5:34**	**8:59**	**16:17**	**כד**
	9.	**Cs**	*25.*		**5:36**	**9:00**	**16:15**	**כה**
	10.	**P**	*26.*	🕯 **15:56**	**5:37**	**9:01**	**16:14**	**כו**
	11.	**Sz**	*27.*	Újhold hirdetés. Vége **17:02** חיי שרה	**5:38**	**9:02**	**16:13**	**כז**
	12.	**V**	*28.*		**5:40**	**9:03**	**16:12**	**כח**
	13.	**H**	*29.*	יום כפור קטן	**5:41**	**9:03**	**16:10**	**כט**

Holdszentelés október 28., szombat 21:38-ig

Szokások és szabályok: 116. oldal

Holdújulás: november 13., hétfő reggel, 7 óra 17 perc 2 rész

november–december כסלו תשפ״ד kiszlév

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá (Tánjá)* סוף זמן ק״ש לפי הגרא	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Nov.	**14.**	**K**	*1.*	Újhold ראש חודש	**5:42**	**9:04**	**16:09**	**א**
	15.	**Sz**	*2.*		**5:44**	**9:05**	**16:08**	**ב**
	16.	**Cs**	*3.*		**5:45**	**9:06**	**16:07**	**ג**
	17.	**P**	*4.*	🕯 **15:47**	**5:46**	**9:07**	**16:06**	**ד**
	18.	**Sz**	*5.*	Vége **16:55** תולדות	**5:48**	**9:07**	**16:05**	**ה**
	19.	**V**	*6.*		**5:49**	**9:08**	**16:04**	**ו**
	20.	**H**	*7.*		**5:50**	**9:09**	**16:03**	**ז**
	21.	**K**	*8.*		**5:51**	**9:10**	**16:02**	**ח**
	22.	**Sz**	*9.*		**5:53**	**9:11**	**16:01**	**ט**
	23.	**Cs**	*10.*		**5:54**	**9:12**	**16:00**	**י**
	24.	**P**	*11.*	🕯 **15:41**	**5:55**	**9:12**	**15:59**	**יא**
	25.	**Sz**	*12.*	Vége **16:50** ויצא	**5:56**	**9:13**	**15:59**	**יב**
	26.	**V**	*13.*		**5:57**	**9:14**	**15:58**	**יג**
	27.	**H**	*14.*		**5:59**	**9:15**	**15:57**	**יד**
	28.	**K**	*15.*		**6:00**	**9:16**	**15:57**	**טו**
	29.	**Sz**	*16.*		**6:01**	**9:16**	**15:56**	**טז**
	30.	**Cs**	*17.*		**6:02**	**9:17**	**15:55**	**יז**
Dec.	**1.**	**P**	*18.*	🕯 **15:36**	**6:03**	**9:18**	**15:55**	**יח**
	2.	**Sz**	*19.*	Vége **16:46** וישלח	**6:04**	**9:19**	**15:54**	**יט**
	3.	**V**	*20.*		**6:05**	**9:20**	**15:54**	**כ**
	4.	**H**	*21.*		**6:06**	**9:20**	**15:54**	**כא**
	5.	**K**	*22.*	בערב: ותן טל ומטר	**6:07**	**9:21**	**15:53**	**כב**
	6.	**Sz**	*23.*		**6:08**	**9:22**	**15:53**	**כג**
	7.	**Cs**	*24.*	Este Ḥánuká gyertyagyújtás.	**6:09**	**9:23**	**15:53**	**כד**
	8.	**P**	*25.*	Ḥánuká 1. 🕯 **15:34** א׳ דחנוכה	**6:10**	**9:23**	**15:53**	**כה**
	9.	**Sz**	*26.*	Ḥánuká 2. Újhold hird. Vége **16:45** וישב, ב׳ דחנוכה	**6:11**	**9:24**	**15:53**	**כו**
	10.	**V**	*27.*	Ḥánuká 3. ג׳ דחנוכה	**6:12**	**9:25**	**15:52**	**כז**
	11.	**H**	*28.*	Ḥánuká 4. ד׳ דחנוכה	**6:13**	**9:26**	**15:52**	**כח**
	12.	**K**	*29.*	Ḥánuká 5. ה׳ דחנוכה	**6:14**	**9:26**	**15:52**	**כט**

Holdszentelés november 28., kedd 0:18-ig

Szokások és szabályok: 117. oldal

Holdújulás: december 12., kedd este, 20 óra 1 perc 3 rész

december–január טבת תשפ״ד tévét

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá (Tánjá)* סוף זמן קריאת שמע לפי המגא	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Dec.	**13.**	**Sz**	*1.*	Ḥánuká 6. Újhold. ו׳ דחנוכה, ראש חודש	**6:15**	**9:27**	**15:53**	**א**
	14.	**Cs**	*2.*	Ḥánuká 7. ז׳ דחנוכה	**6:15**	**9:28**	**15:53**	**ב**
	15.	**P**	*3.*	Ḥánuká 8., ☾ **15:34** ח׳ דחנוכה	**6:16**	**9:28**	**15:53**	**ג**
	16.	**Sz**	*4.*	Vége **16:46** מקץ	**6:17**	**9:29**	**15:53**	**ד**
	17.	**V**	*5.*		**6:18**	**9:30**	**15:53**	**ה**
	18.	**H**	*6.*		**6:18**	**9:30**	**15:54**	**ו**
	19.	**K**	*7.*		**6:19**	**9:31**	**15:54**	**ז**
	20.	**Sz**	*8.*		**6:19**	**9:31**	**15:54**	**ח**
	21.	**Cs**	*9.*		**6:20**	**9:32**	**15:55**	**ט**
	22.	**P**	*10.*	Böjt, vége 16:31. ☾ **15:37** צום י׳ בטבת	**6:21**	**9:32**	**15:55**	**י**
	23.	**Sz**	*11.*	Vége **16:49** ויגש	**6:21**	**9:33**	**15:56**	**יא**
	24.	**V**	*12.*		**6:21**	**9:33**	**15:56**	**יב**
	25.	**H**	*13.*	Munkaszüneti nap	**6:22**	**9:34**	**15:57**	**יג**
	26.	**K**	*14.*	Munkaszüneti nap	**6:22**	**9:34**	**15:58**	**יד**
	27.	**Sz**	*15.*		**6:23**	**9:35**	**15:58**	**טו**
	28.	**Cs**	*16.*		**6:23**	**9:35**	**15:59**	**טז**
	29.	**P**	*17.*	☾ **15:42**	**6:23**	**9:35**	**16:00**	**יז**
	30.	**Sz**	*18.*	Vége **16:54** ויחי	**6:23**	**9:36**	**16:01**	**יח**
	31.	**V**	*19.*		**6:23**	**9:36**	**16:02**	**יט**
Jan.	**1.**	**H**	*20.*	Munkaszüneti nap	**6:24**	**9:36**	**16:03**	**כ**
	2.	**K**	*21.*		**6:24**	**9:36**	**16:04**	**כא**
	3.	**Sz**	*22.*		**6:24**	**9:37**	**16:05**	**כב**
	4.	**Cs**	*23.*	שובבי״ם	**6:24**	**9:37**	**16:06**	**כג**
	5.	**P**	*24.*	☾ **15:48**	**6:24**	**9:37**	**16:07**	**כד**
	6.	**Sz**	*25.*	Újhold hirdetés. Vége **17:00** שמות	**6:24**	**9:37**	**16:08**	**כה**
	7.	**V**	*26.*		**6:23**	**9:37**	**16:09**	**כו**
	8.	**H**	*27.*		**6:23**	**9:37**	**16:10**	**כז**
	9.	**K**	*28.*		**6:23**	**9:37**	**16:11**	**כח**
	10.	**Sz**	*29.*	יום כפור קטן	**6:23**	**9:37**	**16:12**	**כט**

Holdszentelés december 27., szerda hajnalig Szokások és szabályok: 121. oldal
Holdújulás: január 11., csütörtök reggel, 8 óra 45 perc 4 rész

január–február שבט תשפ״ד svát

	Polgári dátum		*Héber dátum*			Legkorábbi *Tfilin/Smá* תנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Jan.	**11.**	**Cs**	*1.*	Újhold.	ראש חודש	**6:23**	**9:37**	**16:14**	**א**
	12.	**P**	*2.*	🕯 **15:57**		**6:22**	**9:37**	**16:15**	**ב**
	13.	**Sz**	*3.*	Vége **17:08**	וארא	**6:22**	**9:37**	**16:16**	**ג**
	14.	**V**	*4.*			**6:21**	**9:37**	**16:18**	**ד**
	15.	**H**	*5.*			**6:21**	**9:37**	**16:19**	**ה**
	16.	**K**	*6.*			**6:21**	**9:37**	**16:20**	**ו**
	17.	**Sz**	*7.*			**6:20**	**9:37**	**16:22**	**ז**
	18.	**Cs**	*8.*			**6:19**	**9:37**	**16:23**	**ח**
	19.	**P**	*9.*	🕯 **16:06**		**6:19**	**9:36**	**16:25**	**ט**
	20.	**Sz**	*10.*	Vége **17:17**	בא	**6:18**	**9:36**	**16:26**	**י**
	21.	**V**	*11.*			**6:17**	**9:36**	**16:27**	**יא**
	22.	**H**	*12.*			**6:17**	**9:36**	**16:29**	**יב**
	23.	**K**	*13.*			**6:16**	**9:35**	**16:30**	**יג**
	24.	**Sz**	*14.*			**6:15**	**9:35**	**16:32**	**יד**
	25.	**Cs**	*15.*	Fák újéve.	ט״ו בשבט	**6:14**	**9:34**	**16:33**	**טו**
	26.	**P**	*16.*	🕯 **16:16**		**6:13**	**9:34**	**16:35**	**טז**
	27.	**Sz**	*17.*	Vége **17:26**	בשלח, שבת שירה	**6:13**	**9:34**	**16:36**	**יז**
	28.	**V**	*18.*			**6:12**	**9:33**	**16:38**	**יח**
	29.	**H**	*19.*			**6:11**	**9:33**	**16:39**	**יט**
	30.	**K**	*20.*			**6:10**	**9:32**	**16:41**	**כ**
	31.	**Sz**	*21.*			**6:09**	**9:32**	**16:43**	**כא**
Febr.	**1.**	**Cs**	*22.*			**6:07**	**9:31**	**16:44**	**כב**
	2.	**P**	*23.*	🕯 **16:27**		**6:06**	**9:31**	**16:46**	**כג**
	3.	**Sz**	*24.*	Újhold hirdetés. Vége **17:36**	יתרו	**6:05**	**9:30**	**16:47**	**כד**
	4.	**V**	*25.*			**6:04**	**9:29**	**16:49**	**כה**
	5.	**H**	*26.*			**6:03**	**9:29**	**16:50**	**כו**
	6.	**K**	*27.*			**6:02**	**9:28**	**16:52**	**כז**
	7.	**Sz**	*28.*			**6:00**	**9:27**	**16:54**	**כח**
	8.	**Cs**	*29.*		יום כפור קטן	**5:59**	**9:27**	**16:55**	**כט**
	9.	**P**	*30.*	Újhold 1. 🕯 **16:38**	א׳ דראש חודש	**5:58**	**9:26**	**16:57**	**ל**

Holdszentelés január 26., péntek 1:46-ig

Szokások és szabályok: 122. oldal

Holdújulás: február 9., péntek este, 21 óra 29 perc 5 rész

február–március אדר א׳ תשפ״ד I. ádár

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Febr.	**10.**	**Sz**	*1.*	Újhold 2. Vége **17:46** משפטים, בדר״ח	**5:56**	**9:25**	**16:58**	**א**
	11.	**V**	*2.*		**5:55**	**9:25**	**17:00**	**ב**
	12.	**H**	*3.*		**5:53**	**9:24**	**17:01**	**ג**
	13.	**K**	*4.*		**5:52**	**9:23**	**17:03**	**ד**
	14.	**Sz**	*5.*		**5:50**	**9:22**	**17:05**	**ה**
	15.	**Cs**	*6.*		**5:49**	**9:21**	**17:06**	**ו**
	16.	**P**	*7.*	Zájin Ádár. ☽ **16:49** ז׳ אדר	**5:47**	**9:21**	**17:08**	**ז**
	17.	**Sz**	*8.*	Vége **17:56** תרומה	**5:46**	**9:20**	**17:09**	**ח**
	18.	**V**	*9.*		**5:44**	**9:19**	**17:11**	**ט**
	19.	**H**	*10.*		**5:43**	**9:18**	**17:12**	**י**
	20.	**K**	*11.*		**5:41**	**9:17**	**17:14**	**יא**
	21.	**Sz**	*12.*		**5:39**	**9:16**	**17:15**	**יב**
	22.	**Cs**	*13.*		**5:38**	**9:15**	**17:17**	**יג**
	23.	**P**	*14.*	Purim kátán. ☽ **17:00** פורים קטן	**5:36**	**9:14**	**17:18**	**יד**
	24.	**Sz**	*15.*	Susán Purim kátán. Vége **18:07** תצוה, שושן פורים קטן	**5:34**	**9:13**	**17:20**	**טו**
	25.	**V**	*16.*		**5:33**	**9:12**	**17:22**	**טז**
	26.	**H**	*17.*		**5:31**	**9:11**	**17:23**	**יז**
	27.	**K**	*18.*		**5:29**	**9:10**	**17:25**	**יח**
	28.	**Sz**	*19.*		**5:27**	**9:09**	**17:26**	**יט**
	29.	**Cs**	*20.*		**5:25**	**9:08**	**17:28**	**כ**
Márc.	**1.**	**P**	*21.*	☽ **17:11**	**5:24**	**9:07**	**17:29**	**כא**
	2.	**Sz**	*22.*	Vége **18:17** כי תשא	**5:22**	**9:06**	**17:31**	**כב**
	3.	**V**	*23.*		**5:20**	**9:05**	**17:32**	**כג**
	4.	**H**	*24.*		**5:18**	**9:04**	**17:34**	**כד**
	5.	**K**	*25.*		**5:16**	**9:03**	**17:35**	**כה**
	6.	**Sz**	*26.*		**5:14**	**9:02**	**17:37**	**כו**
	7.	**Cs**	*27.*	יום כפור קטן מוקדם	**5:12**	**9:01**	**17:38**	**כז**
	8.	**P**	*28.*	☽ **17:21**	**5:10**	**9:00**	**17:40**	**כח**
	9.	**Sz**	*29.*	Újhold hird. Vége **18:27** ויקהל, פר׳ שקלים	**5:08**	**8:59**	**17:41**	**כט**
	10.	**V**	*30.*	Újhold 1. א׳ דראש חודש	**5:06**	**8:57**	**17:42**	**ל**

Holdszentelés február 23., péntek hajnalig Szokások és szabályok: 123. oldal
Holdújulás: március 10., vasárnap délelőtt, 10 óra 13 perc 6 rész

március–április אדר ב׳ תשפ״ד II. ádár

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* **הנחת תפילין**	Legkésőbbi *Smá* **סוף זק״ש**	Napnyugta **שקיעת החמה**	**יום בחודש**
Márc.	**11.**	**H**	*1.*	Újhold 2. ב׳ דראש חודש	**5:04**	**8:56**	**17:44**	**א**
	12.	**K**	*2.*		**5:02**	**8:55**	**17:45**	**ב**
	13.	**Sz**	*3.*		**5:00**	**8:54**	**17:47**	**ג**
	14.	**Cs**	*4.*		**4:58**	**8:53**	**17:48**	**ד**
	15.	**P**	*5.*	Állami ünnep. 🕯 **17:31**	**4:56**	**8:52**	**17:50**	**ה**
	16.	**Sz**	*6.*	Vége **18:37** פקודי	**4:54**	**8:51**	**17:51**	**ו**
	17.	**V**	*7.*	Zájin Ádár. ז׳ אדר	**4:52**	**8:49**	**17:53**	**ז**
	18.	**H**	*8.*		**4:50**	**8:48**	**17:54**	**ח**
	19.	**K**	*9.*		**4:48**	**8:47**	**17:55**	**ט**
	20.	**Sz**	*10.*		**4:46**	**8:46**	**17:57**	**י**
	21.	**Cs**	*11.*	Eszter böjtje, vége **18:29** תענית אסתר	**4:44**	**8:45**	**17:58**	**יא**
	22.	**P**	*12.*	🕯 **17:41**	**4:42**	**8:44**	**18:00**	**יב**
	23.	**Sz**	*13.*	Vége **18:48** ויקרא, פרשת זכור	**4:40**	**8:43**	**18:01**	**יג**
	24.	**V**	*14.*	Purim פורים	**4:37**	**8:41**	**18:03**	**יד**
	25.	**H**	*15.*	Susán Purim שושן פורים	**4:35**	**8:40**	**18:04**	**טו**
	26.	**K**	*16.*		**4:33**	**8:39**	**18:05**	**טז**
	27.	**Sz**	*17.*		**4:31**	**8:38**	**18:07**	**יז**
	28.	**Cs**	*18.*		**4:29**	**8:37**	**18:08**	**יח**
	29.	**P**	*19.*	Munkaszüneti nap 🕯 **17:51**	**4:27**	**8:36**	**18:10**	**יט**
	30.	**Sz**	*20.*	Vége **18:58** צו, פרשת פרה	**4:25**	**8:34**	**18:11**	**כ**
	31.	**V**	*21.*	Nyári időszámítás kezdete.	**5:23**	**9:33**	**19:13**	**כא**
Ápr.	**1.**	**H**	*22.*	Munkaszüneti nap.	**5:20**	**9:32**	**19:14**	**כב**
	2.	**K**	*23.*		**5:18**	**9:31**	**19:15**	**כג**
	3.	**Sz**	*24.*		**5:16**	**9:30**	**19:17**	**כד**
	4.	**Cs**	*25.*		**5:14**	**9:29**	**19:18**	**כה**
	5.	**P**	*26.*	🕯 **19:01**	**5:12**	**9:28**	**19:20**	**כו**
	6.	**Sz**	*27.*	Újhold hirdetés. Vége **20:09** שמיני, פר׳ החודש	**5:10**	**9:26**	**19:21**	**כז**
	7.	**V**	*28.*		**5:07**	**9:25**	**19:22**	**כח**
	8.	**H**	*29.*	יום כפור קטן	**5:05**	**9:24**	**19:24**	**כט**

Holdszentelés március 25., hétfő 3:14-ig

Szokások és szabályok: 125. oldal

Holdújulás: április 8., hétfő éjszaka, 22 óra 57 perc 7 rész

április–május ניסן תשפ"ד niszán

	Polgári dátum		Héber dátum		Omer ספירת העומר	Legkorábbi Tfilin/Smá הנחת תפילין	Legkésőbbi Smá סוף זק"ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Ápr.	**9.**	**K**	*1.*	Újhold. ראש חודש		**5:03**	**9:23**	**19:25**	**א**
	10.	**Sz**	*2.*			**5:01**	**9:22**	**19:27**	**ב**
	11.	**Cs**	*3.*			**4:59**	**9:21**	**19:28**	**ג**
	12.	**P**	*4.*	🕯 **19:11**		**4:57**	**9:20**	**19:29**	**ד**
	13.	**Sz**	*5.*	Vége **20:20** תזריע		**4:54**	**9:19**	**19:31**	**ה**
	14.	**V**	*6.*			**4:52**	**9:18**	**19:32**	**ו**
	15.	**H**	*7.*			**4:50**	**9:17**	**19:34**	**ז**
	16.	**K**	*8.*			**4:48**	**9:15**	**19:35**	**ח**
	17.	**Sz**	*9.*			**4:46**	**9:14**	**19:36**	**ט**
	18.	**Cs**	*10.*			**4:44**	**9:13**	**19:38**	**י**
	19.	**P**	*11.*	🕯 **19:21**		**4:42**	**9:12**	**19:39**	**יא**
	20.	**Sz**	*12.*	Vége **20:31** מצורע, שבת הגדול		**4:39**	**9:11**	**19:41**	**יב**
	21.	**V**	*13.*	Este *bödikát ḥáméc*.		**4:37**	**9:10**	**19:42**	**יג**
	22.	**H**	*14.*	Erev Peszáḥ. Elsőszülöttek böjtje. 🕯 **19:25** ערב פסח		**4:35**	**9:09**	**19:43**	**יד**
	23.	**K**	*15.*	**Peszáḥ 1. 🕯 20:36** **א' דפסח**		**4:33**	**9:08**	**19:45**	**טו**
	24.	**Sz**	*16.*	**Peszáḥ 2., vége 20:37** **ב' דפסח**	1.	**4:31**	**9:07**	**19:46**	**טז**
	25.	**Cs**	*17.*	Félünnep 1. א' דחול המועד	2.	**4:29**	**9:06**	**19:48**	**יז**
	26.	**P**	*18.*	Félünnep 2. 🕯 **19:31** ב' דחול המועד	3.	**4:27**	**9:05**	**19:49**	**יח**
	27.	**Sz**	*19.*	Félünnep 3. Vége **20:42** ג' דחול המועד	4.	**4:25**	**9:04**	**19:50**	**יט**
	28.	**V**	*20.*	Félünnep 4. 🕯 **19:33** ד' דחול המועד	5.	**4:23**	**9:04**	**19:52**	**כ**
	29.	**H**	*21.*	**Peszáḥ 7. 🕯 20:45** **שביעי של פסח**	6.	**4:21**	**9:03**	**19:53**	**כא**
	30.	**K**	*22.*	**Peszáḥ 8., vége 20:47** **אחרון של פסח**	7.	**4:19**	**9:02**	**19:55**	**כב**
Május	**1.**	**Sz**	*23.*	Állami ünnep. אסרו חג	8.	**4:17**	**9:01**	**19:56**	**כג**
	2.	**Cs**	*24.*		9.	**4:15**	**9:00**	**19:57**	**כד**
	3.	**P**	*25.*	🕯 **19:40**	10.	**4:13**	**8:59**	**19:59**	**כה**
	4.	**Sz**	*26.*	Újhold hird. Vége **20:53** אחרי, פרק א	11.	**4:11**	**8:58**	**20:00**	**כו**
	5.	**V**	*27.*		12.	**4:09**	**8:57**	**20:01**	**כז**
	6.	**H**	*28.*		13.	**4:07**	**8:57**	**20:03**	**כח**
	7.	**K**	*29.*		14.	**4:05**	**8:56**	**20:04**	**כט**
	8.	**Sz**	*30.*	Újhold 1. א' דראש חודש	15.	**4:04**	**8:55**	**20:06**	**ל**

Április 22.: *Ḥáméc* evés: 9:46-ig (*Mágén Ávráhám*), 10:20-ig (*Báál háTánjá*)
Ḥáméc elégetése: 11:06-ig (*Mágén Ávráhám*), 11:31-ig (*Báál háTánjá*)

Holdszentelés április 23., kedd hajnalig

Szokások és szabályok: 128. oldal

Holdújulás: május 8., szerda délelőtt, 11 óra 41 perc 8 rész

Mázkir április 30-án

május–június אייר תשפ״ד ijár

Polgári dátum		*Héber dátum*		Omer ספירת העומר	Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Május 9.	**Cs**	*1.*	Újhold 2. ב׳ דראש חודש	16.	**4:02**	**8:54**	**20:07**	**א**
10.	**P**	*2.*	🕯 **19:50**	17.	**4:00**	**8:54**	**20:08**	**ב**
11.	**Sz**	*3.*	Vége **21:05** קדושים, פרק ב	18.	**3:58**	**8:53**	**20:09**	**ג**
12.	**V**	*4.*		19.	**3:56**	**8:52**	**20:11**	**ד**
13.	**H**	*5.*	תענית שני	20.	**3:55**	**8:52**	**20:12**	**ה**
14.	**K**	*6.*		21.	**3:53**	**8:51**	**20:13**	**ו**
15.	**Sz**	*7.*		22.	**3:51**	**8:50**	**20:15**	**ז**
16.	**Cs**	*8.*	תענית חמישי	23.	**3:50**	**8:50**	**20:16**	**ח**
17.	**P**	*9.*	🕯 **19:59**	24.	**3:48**	**8:49**	**20:17**	**ט**
18.	**Sz**	*10.*	Vége **21:15** אמור, פרק ג	25.	**3:46**	**8:49**	**20:18**	**י**
19.	**V**	*11.*		26.	**3:45**	**8:48**	**20:20**	**יא**
20.	**H**	*12.*	Munkaszüneti nap. תענית שני בתרא	27.	**3:43**	**8:47**	**20:21**	**יב**
21.	**K**	*13.*		28.	**3:42**	**8:47**	**20:22**	**יג**
22.	**Sz**	*14.*	Peszáḥ Séni פסח שני	29.	**3:40**	**8:46**	**20:23**	**יד**
23.	**Cs**	*15.*		30.	**3:39**	**8:46**	**20:24**	**טו**
24.	**P**	*16.*	🕯 **20:07**	31.	**3:38**	**8:46**	**20:25**	**טז**
25.	**Sz**	*17.*	Vége **21:25** בהר, פרק ד	32.	**3:36**	**8:45**	**20:26**	**יז**
26.	**V**	*18.*	Lág Báomer ל״ג בעומר	33.	**3:35**	**8:45**	**20:27**	**יח**
27.	**H**	*19.*		34.	**3:34**	**8:44**	**20:29**	**יט**
28.	**K**	*20.*		35.	**3:33**	**8:44**	**20:30**	**כ**
29.	**Sz**	*21.*		36.	**3:32**	**8:44**	**20:31**	**כא**
30.	**Cs**	*22.*		37.	**3:30**	**8:43**	**20:32**	**כב**
31.	**P**	*23.*	🕯 **20:14**	38.	**3:29**	**8:43**	**20:32**	**כג**
Június 1.	**Sz**	*24.*	Újhold hird. Vége **21:34** בחוקותי, פרק ה	39.	**3:28**	**8:43**	**20:33**	**כד**
2.	**V**	*25.*		40.	**3:27**	**8:43**	**20:34**	**כה**
3.	**H**	*26.*		41.	**3:27**	**8:42**	**20:35**	**כו**
4.	**K**	*27.*		42.	**3:26**	**8:42**	**20:36**	**כז**
5.	**Sz**	*28.*		43.	**3:25**	**8:42**	**20:37**	**כח**
6.	**Cs**	*29.*	יום כפור קטן	44.	**3:24**	**8:42**	**20:38**	**כט**

Holdszentelés május 23., csütörtök hajnalig

Szokások és szabályok: 138. oldal

Holdújulás: június 7., péntek hajnal, 0 óra 25 perc 9 rész

június–július סיון תשפ״ד sziván

Polgári dátum		Héber dátum		Omer ספירת העומר	Legkorábbi Tfilin/Smá הנחת תפילין	Legkésőbbi Smá סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Június 7.	**P**	*1.*	Újhold. 🕯 **20:20** ראש חודש	45.	**3:24**	**8:42**	**20:38**	**א**
8.	**Sz**	*2.*	Vége **21:41** במדבר, פרק ו	46.	**3:23**	**8:42**	**20:39**	**ב**
9.	**V**	*3.*		47.	**3:22**	**8:42**	**20:40**	**ג**
10.	**H**	*4.*		48.	**3:22**	**8:42**	**20:40**	**ד**
11.	**K**	*5.*	🕯 **20:22**	49.	**3:21**	**8:42**	**20:41**	**ה**
12.	**Sz**	*6.*	**Sávuot 1. 🕯 21:44** **א׳ דשבועות**		**3:21**	**8:42**	**20:41**	**ו**
13.	**Cs**	*7.*	**Sávuot 2., vége 21:45** **ב׳ דשבועות**		**3:21**	**8:42**	**20:42**	**ז**
14.	**P**	*8.*	🕯 **20:24** אסרו חג		**3:21**	**8:42**	**20:42**	**ח**
15.	**Sz**	*9.*	Vége **21:46** נשא, פרק א		**3:20**	**8:42**	**20:43**	**ט**
16.	**V**	*10.*			**3:20**	**8:42**	**20:43**	**י**
17.	**H**	*11.*			**3:20**	**8:42**	**20:44**	**יא**
18.	**K**	*12.*			**3:20**	**8:42**	**20:44**	**יב**
19.	**Sz**	*13.*			**3:20**	**8:42**	**20:44**	**יג**
20.	**Cs**	*14.*			**3:20**	**8:43**	**20:45**	**יד**
21.	**P**	*15.*	🕯 **20:26**		**3:21**	**8:43**	**20:45**	**טו**
22.	**Sz**	*16.*	Vége **21:48** בהעלותך, פרק ב		**3:21**	**8:43**	**20:45**	**טז**
23.	**V**	*17.*			**3:21**	**8:43**	**20:45**	**יז**
24.	**H**	*18.*			**3:22**	**8:43**	**20:45**	**יח**
25.	**K**	*19.*			**3:22**	**8:44**	**20:45**	**יט**
26.	**Sz**	*20.*			**3:23**	**8:44**	**20:45**	**כ**
27.	**Cs**	*21.*			**3:23**	**8:44**	**20:45**	**כא**
28.	**P**	*22.*	🕯 **20:26**		**3:24**	**8:45**	**20:45**	**כב**
29.	**Sz**	*23.*	Újhold hird. Vége **21:47** שלח, פרק ג		**3:24**	**8:45**	**20:45**	**כג**
30.	**V**	*24.*			**3:25**	**8:45**	**20:45**	**כד**
Július 1.	**H**	*25.*			**3:26**	**8:46**	**20:44**	**כה**
2.	**K**	*26.*			**3:27**	**8:46**	**20:44**	**כו**
3.	**Sz**	*27.*			**3:28**	**8:47**	**20:44**	**כז**
4.	**Cs**	*28.*	יום כפור קטן מוקדם		**3:29**	**8:47**	**20:43**	**כח**
5.	**P**	*29.*	🕯 **20:25**		**3:30**	**8:48**	**20:43**	**כט**
6.	**Sz**	*30.*	Újhold 1. Vége **21:44** קרח, אדר״ח, פרק ד		**3:31**	**8:48**	**20:43**	**ל**

Holdszentelés június 21., péntek hajnalig

Szokások és szabályok: 139. oldal

Holdújulás: július 6., szombat délután, 13 óra 9 perc 10 rész

Mázkir június 13-án

július–augusztus תמוז תשפ״ד támuz

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Július	**7.**	**V**	*1.*	Újhold 2. ב׳ דראש חודש	**3:32**	**8:48**	**20:42**	**א**
	8.	**H**	*2.*		**3:33**	**8:49**	**20:42**	**ב**
	9.	**K**	*3.*		**3:34**	**8:49**	**20:41**	**ג**
	10.	**Sz**	*4.*		**3:35**	**8:50**	**20:40**	**ד**
	11.	**Cs**	*5.*		**3:36**	**8:50**	**20:40**	**ה**
	12.	**P**	*6.*	🕯 **20:20**	**3:38**	**8:51**	**20:39**	**ו**
	13.	**Sz**	*7.*	Vége **21:38** חקת, פרק ה	**3:39**	**8:52**	**20:38**	**ז**
	14.	**V**	*8.*		**3:40**	**8:52**	**20:37**	**ח**
	15.	**H**	*9.*		**3:42**	**8:53**	**20:37**	**ט**
	16.	**K**	*10.*		**3:43**	**8:53**	**20:36**	**י**
	17.	**Sz**	*11.*		**3:45**	**8:54**	**20:35**	**יא**
	18.	**Cs**	*12.*		**3:46**	**8:54**	**20:34**	**יב**
	19.	**P**	*13.*	🕯 **20:15**	**3:48**	**8:55**	**20:33**	**יג**
	20.	**Sz**	*14.*	Vége **21:30** בלק, פרק ו	**3:49**	**8:56**	**20:32**	**יד**
	21.	**V**	*15.*		**3:51**	**8:56**	**20:31**	**טו**
	22.	**H**	*16.*		**3:52**	**8:57**	**20:30**	**טז**
	23.	**K**	*17.*	Böjtnap, vége **21:06** צום י״ז בתמוז	**3:54**	**8:57**	**20:29**	**יז**
	24.	**Sz**	*18.*		**3:55**	**8:58**	**20:28**	**יח**
	25.	**Cs**	*19.*		**3:57**	**8:58**	**20:26**	**יט**
	26.	**P**	*20.*	🕯 **20:07**	**3:59**	**8:59**	**20:25**	**כ**
	27.	**Sz**	*21.*	Vége **21:20** פנחס, פרק א	**4:00**	**9:00**	**20:24**	**כא**
	28.	**V**	*22.*		**4:02**	**9:00**	**20:23**	**כב**
	29.	**H**	*23.*		**4:03**	**9:01**	**20:21**	**כג**
	30.	**K**	*24.*		**4:05**	**9:02**	**20:20**	**כד**
	31.	**Sz**	*25.*		**4:07**	**9:02**	**20:19**	**כה**
Aug.	**1.**	**Cs**	*26.*		**4:08**	**9:03**	**20:17**	**כו**
	2.	**P**	*27.*	🕯 **19:57**	**4:10**	**9:03**	**20:16**	**כז**
	3.	**Sz**	*28.*	Újhold hird. Vége **21:08** מטות-מסעי, פרק ב	**4:12**	**9:04**	**20:14**	**כח**
	4.	**V**	*29.*	יום כפור קטן	**4:14**	**9:05**	**20:13**	**כט**

Holdszentelés július 21., vasárnap hajnalig

Szokások és szabályok: 142. oldal

Holdújulás: augusztus 5., hétfő hajnal, 1 óra 53 perc 11 rész

augusztus–szept. מנחם אב תשפ״ד év

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* **הנחת תפילין**	Legkésőbbi *Smá* **סוף זק״ש**	Napnyugta **שקיעת החמה**	**יום בחודש**
Aug.	**5.**	**H**	*1.*	Újhold. ראש חודש	**4:15**	**9:05**	**20:11**	**א**
	6.	**K**	*2.*		**4:17**	**9:06**	**20:10**	**ב**
	7.	**Sz**	*3.*		**4:19**	**9:06**	**20:08**	**ג**
	8.	**Cs**	*4.*		**4:20**	**9:07**	**20:07**	**ד**
	9.	**P**	*5.*	☾ **19:47**	**4:22**	**9:08**	**20:05**	**ה**
	10.	**Sz**	*6.*	Vége **20:56** דברים, שבת חזון, פרק ג	**4:24**	**9:08**	**20:04**	**ו**
	11.	**V**	*7.*		**4:25**	**9:09**	**20:02**	**ז**
	12.	**H**	*8.*	**20:00**-től böjt.	**4:27**	**9:09**	**20:00**	**ח**
	13.	**K**	*9.*	Böjtnap, vége **20:32** צום תשעה באב	**4:29**	**9:10**	**19:59**	**ט**
	14.	**Sz**	*10.*		**4:30**	**9:10**	**19:57**	**י**
	15.	**Cs**	*11.*		**4:32**	**9:11**	**19:55**	**יא**
	16.	**P**	*12.*	☾ **19:35**	**4:34**	**9:12**	**19:53**	**יב**
	17.	**Sz**	*13.*	Vége **20:42** ואתחנן, שבת נחמו, פרק ד	**4:35**	**9:12**	**19:52**	**יג**
	18.	**V**	*14.*		**4:37**	**9:13**	**19:50**	**יד**
	19.	**H**	*15.*	ט״ו באב	**4:39**	**9:13**	**19:48**	**טו**
	20.	**K**	*16.*	Állami ünnep.	**4:40**	**9:14**	**19:46**	**טז**
	21.	**Sz**	*17.*		**4:42**	**9:14**	**19:44**	**יז**
	22.	**Cs**	*18.*		**4:44**	**9:15**	**19:43**	**יח**
	23.	**P**	*19.*	☾ **19:22**	**4:45**	**9:15**	**19:41**	**יט**
	24.	**Sz**	*20.*	Vége **20:28** עקב, פרק ה	**4:47**	**9:16**	**19:39**	**כ**
	25.	**V**	*21.*		**4:48**	**9:17**	**19:37**	**כא**
	26.	**H**	*22.*		**4:50**	**9:17**	**19:35**	**כב**
	27.	**K**	*23.*		**4:52**	**9:18**	**19:33**	**כג**
	28.	**Sz**	*24.*		**4:53**	**9:18**	**19:31**	**כד**
	29.	**Cs**	*25.*		**4:55**	**9:19**	**19:29**	**כה**
	30.	**P**	*26.*	☾ **19:09**	**4:56**	**9:19**	**19:27**	**כו**
	31.	**Sz**	*27.*	Újhold hirdetés. Vége **20:13** ראה, פרק ו	**4:58**	**9:20**	**19:25**	**כז**
Szept.	**1.**	**V**	*28.*		**4:59**	**9:20**	**19:23**	**כח**
	2.	**H**	*29.*	יום כפור קטן	**5:01**	**9:21**	**19:21**	**כט**
	3.	**K**	*30.*	Újhold 1. א׳ דראש חודש	**5:03**	**9:21**	**19:19**	**ל**

Holdszentelés augusztus 19., hétfő hajnalig

Szokások és szabályok: 143. oldal

Holdújulás: szeptember 3., kedd délután, 14 óra 37 perc 12 rész

szeptember–október אלול תשפ״ד elul

Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Szept. 4.	**Sz**	*1.*	Újhold 2. ב׳ דראש חודש, שופר	**5:04**	**9:22**	**19:17**	**א**
5.	**Cs**	*2.*		**5:06**	**9:22**	**19:15**	**ב**
6.	**P**	*3.*	🕯 **18:55**	**5:07**	**9:23**	**19:13**	**ג**
7.	**Sz**	*4.*	Vége **19:59** שופטים, פרק א	**5:09**	**9:23**	**19:11**	**ד**
8.	**V**	*5.*		**5:10**	**9:24**	**19:09**	**ה**
9.	**H**	*6.*		**5:12**	**9:24**	**19:07**	**ו**
10.	**K**	*7.*		**5:13**	**9:25**	**19:05**	**ז**
11.	**Sz**	*8.*		**5:15**	**9:25**	**19:03**	**ח**
12.	**Cs**	*9.*		**5:16**	**9:26**	**19:01**	**ט**
13.	**P**	*10.*	🕯 **18:41**	**5:18**	**9:26**	**18:59**	**י**
14.	**Sz**	*11.*	Vége **19:44** כי תצא, פרק ב	**5:19**	**9:27**	**18:57**	**יא**
15.	**V**	*12.*		**5:20**	**9:27**	**18:55**	**יב**
16.	**H**	*13.*		**5:22**	**9:28**	**18:53**	**יג**
17.	**K**	*14.*		**5:23**	**9:28**	**18:51**	**יד**
18.	**Sz**	*15.*		**5:25**	**9:29**	**18:49**	**טו**
19.	**Cs**	*16.*		**5:26**	**9:29**	**18:47**	**טז**
20.	**P**	*17.*	🕯 **18:26**	**5:28**	**9:30**	**18:45**	**יז**
21.	**Sz**	*18.*	Vége **19:29** כי תבא, פרק ג-ד	**5:29**	**9:30**	**18:43**	**יח**
22.	**V**	*19.*		**5:31**	**9:31**	**18:41**	**יט**
23.	**H**	*20.*		**5:32**	**9:31**	**18:39**	**כ**
24.	**K**	*21.*		**5:33**	**9:32**	**18:37**	**כא**
25.	**Sz**	*22.*		**5:35**	**9:32**	**18:35**	**כב**
26.	**Cs**	*23.*		**5:36**	**9:33**	**18:33**	**כג**
27.	**P**	*24.*	🕯 **18:12**	**5:38**	**9:33**	**18:31**	**כד**
28.	**Sz**	*25.*	Vége **19:14** נצבים-וילך, פרק ה-ו	**5:39**	**9:34**	**18:29**	**כה**
29.	**V**	*26.*	Szliḥot 1. א׳ דסליחות	**5:40**	**9:34**	**18:27**	**כו**
30.	**H**	*27.*		**5:42**	**9:35**	**18:24**	**כז**
Okt. 1.	**K**	*28.*		**5:43**	**9:35**	**18:22**	**כח**
2.	**Sz**	*29.*	Erev Ros Hásáná. 🕯 **18:02** ערב ראש השנה	**5:45**	**9:36**	**18:20**	**כט**

Holdszentelés szeptember 18., szerda hajnalig

Szokások és szabályok: 147. oldal

Holdújulás: október 3., csütörtök hajnal, 3 óra 21 perc 13 rész

október–november תשרי תשפ״ה **tisri**

	Polgári dátum		*Héber dátum*		Legkorábbi *Tfilin/Smá* הנחת תפילין	Legkésőbbi *Smá* סוף זק״ש	Napnyugta שקיעת החמה	יום בחודש
Okt.	**3.**	**Cs**	*1.*	**Ros Hásáná 1.** 🕯 **19:04** א׳ דראש השנה	**5:46**	**9:36**	**18:18**	**א**
	4.	**P**	*2.*	**Ros Hásáná 2.** 🕯 **17:58** ב׳ דראש השנה	**5:47**	**9:37**	**18:16**	**ב**
	5.	**Sz**	*3.*	Vége **19:00** האזינו, שבת שובה	**5:49**	**9:37**	**18:14**	**ג**
	6.	**V**	*4.*	Gedáljá böjtje, vége **18:43** צום גדליה	**5:50**	**9:38**	**18:13**	**ד**
	7.	**H**	*5.*		**5:52**	**9:38**	**18:11**	**ה**
	8.	**K**	*6.*		**5:53**	**9:39**	**18:09**	**ו**
	9.	**Sz**	*7.*		**5:54**	**9:40**	**18:07**	**ז**
	10.	**Cs**	*8.*		**5:56**	**9:40**	**18:05**	**ח**
	11.	**P**	*9.*	🕯 **17:44**	**5:57**	**9:41**	**18:03**	**ט**
	12.	**Sz**	*10.*	**Jom Kipur,** vége **18:47** יום כיפור	**5:58**	**9:41**	**18:01**	**י**
	13.	**V**	*11.*		**6:00**	**9:42**	**17:59**	**יא**
	14.	**H**	*12.*		**6:01**	**9:43**	**17:57**	**יב**
	15.	**K**	*13.*		**6:03**	**9:43**	**17:55**	**יג**
	16.	**Sz**	*14.*	🕯 **17:35**	**6:04**	**9:44**	**17:53**	**יד**
	17.	**Cs**	*15.*	**Szukkot 1.** 🕯 **18:38** א׳ דסוכות	**6:05**	**9:44**	**17:51**	**טו**
	18.	**P**	*16.*	**Szukkot 2.** 🕯 **17:31** ב׳ דסוכות	**6:07**	**9:45**	**17:50**	**טז**
	19.	**Sz**	*17.*	Félünnep 1. Vége **18:34** א׳ דחול המועד	**6:08**	**9:46**	**17:48**	**יז**
	20.	**V**	*18.*	Félünnep 2. ב׳ דחול המועד	**6:09**	**9:46**	**17:46**	**יח**
	21.	**H**	*19.*	Félünnep 3. ג׳ דחול המועד	**6:11**	**9:47**	**17:44**	**יט**
	22.	**K**	*20.*	Félünnep 4. ד׳ דחול המועד	**6:12**	**9:48**	**17:42**	**כ**
	23.	**Sz**	*21.*	Állami ünnep. Hosáná Rábá 🕯 **17:22** הושענא רבה	**6:14**	**9:48**	**17:41**	**כא**
	24.	**Cs**	*22.*	**Smini Áceret** 🕯 **18:26** שמיני עצרת	**6:15**	**9:49**	**17:39**	**כב**
	25.	**P**	*23.*	**Szimḥát Torá** 🕯 **17:19** שמחת תורה	**6:16**	**9:50**	**17:37**	**כג**
	26.	**Sz**	*24.*	Újhold hird. Vége **18:23** בראשית, אסרו חג	**6:18**	**9:50**	**17:36**	**כד**
	27.	**V**	*25.*	Téli időszámítás kezdete	**5:19**	**8:51**	**16:34**	**כה**
	28.	**H**	*26.*		**5:20**	**8:52**	**16:32**	**כו**
	29.	**K**	*27.*		**5:22**	**8:52**	**16:31**	**כז**
	30.	**Sz**	*28.*		**5:23**	**8:53**	**16:29**	**כח**
	31.	**Cs**	*29.*		**5:25**	**8:54**	**16:27**	**כט**
Nov.	**1.**	**P**	*30.*	Munkaszüneti nap. Újhold 1. 🕯 **16:07** א׳ דר״ח	**5:26**	**8:55**	**16:26**	**ל**

Holdszentelés október 17., csütörtök 21:22-ig **Mázkir** okt. 12-én és 24-án
Holdújulás: november. 1., péntek délután, 16 óra 5 perc 14 rész

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá kténá (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש תשרי
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
IX. 16.	4:43	6:22	8:48	10:00	10:31	12:39	13:10	16:21	17:40	19:25	19:32	20:07	א
17.	4:45	6:23	8:49	10:00	10:31	12:38	13:10	16:20	17:39	19:23	19:30	20:05	ב
18.	4:46	6:24	8:49	10:00	10:31	12:38	13:09	16:18	17:37	19:21	19:28	20:03	ג
19.	4:48	6:26	8:50	10:00	10:31	12:38	13:09	16:17	17:35	19:19	19:26	20:01	ד
20.	4:49	6:27	8:50	10:01	10:32	12:37	13:08	16:15	17:33	19:17	19:24	19:59	ה
21.	4:51	6:28	8:51	10:01	10:32	12:37	13:08	16:14	17:32	19:15	19:22	19:57	ו
22.	4:52	6:30	8:52	10:01	10:32	12:36	13:07	16:13	17:30	19:13	19:20	19:55	ז
23.	4:54	6:31	8:52	10:01	10:32	12:36	13:07	16:11	17:28	19:11	19:18	19:53	ח
24.	4:56	6:32	8:53	10:02	10:32	12:36	13:06	16:10	17:27	19:09	19:16	19:51	ט
25.	4:57	6:34	8:53	10:02	10:33	12:35	13:06	16:09	17:25	19:07	19:14	19:49	י
26.	4:59	6:35	8:54	10:02	10:33	12:35	13:05	16:07	17:23	19:05	19:12	19:47	יא
27.	5:00	6:37	8:54	10:03	10:33	12:35	13:05	16:06	17:22	19:03	19:10	19:45	יב
28.	5:02	6:38	8:55	10:03	10:33	12:34	13:05	16:05	17:20	19:01	19:08	19:43	יג
29.	5:03	6:39	8:55	10:03	10:34	12:34	13:04	16:03	17:18	18:59	19:06	19:41	יד
30.	5:05	6:41	8:56	10:03	10:34	12:34	13:04	16:02	17:17	18:56	19:03	19:39	טו
X. 1.	5:06	6:42	8:56	10:04	10:34	12:33	13:03	16:01	17:15	18:54	19:01	19:37	טז
2.	5:07	6:43	8:57	10:04	10:34	12:33	13:03	16:00	17:13	18:52	18:59	19:34	יז
3.	5:09	6:45	8:58	10:04	10:35	12:33	13:02	15:58	17:12	18:50	18:57	19:32	יח
4.	5:10	6:46	8:58	10:04	10:35	12:32	13:02	15:57	17:10	18:48	18:55	19:30	יט
5.	5:12	6:48	8:59	10:05	10:35	12:32	13:01	15:56	17:08	18:47	18:54	19:28	כ
6.	5:13	6:49	8:59	10:05	10:35	12:32	13:01	15:54	17:07	18:45	18:52	19:27	כא
7.	5:15	6:50	9:00	10:05	10:36	12:32	13:00	15:53	17:05	18:43	18:50	19:25	כב
8.	5:16	6:52	9:00	10:05	10:36	12:31	13:00	15:52	17:03	18:41	18:48	19:23	כג
9.	5:18	6:53	9:01	10:06	10:36	12:31	13:00	15:51	17:02	18:39	18:46	19:21	כד
10.	5:19	6:55	9:01	10:06	10:36	12:31	12:59	15:49	17:00	18:37	18:44	19:19	כה
11.	5:20	6:56	9:02	10:06	10:37	12:30	12:59	15:48	16:59	18:35	18:42	19:17	כו
12.	5:22	6:57	9:03	10:07	10:37	12:30	12:58	15:47	16:57	18:33	18:40	19:15	כז
13.	5:23	6:59	9:03	10:07	10:37	12:30	12:58	15:46	16:56	18:31	18:38	19:13	כח
14.	5:25	7:00	9:04	10:07	10:38	12:30	12:58	15:44	16:54	18:29	18:36	19:11	כט
15.	5:26	7:02	9:04	10:08	10:38	12:30	12:57	15:43	16:52	18:27	18:34	19:09	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש חשון
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
X. 16.	5:27	7:03	9:05	10:08	10:38	12:29	12:57	15:42	16:51	18:26	18:33	19:07	א
17.	5:29	7:05	9:05	10:08	10:39	12:29	12:57	15:41	16:49	18:24	18:31	19:05	ב
18.	5:30	7:06	9:06	10:08	10:39	12:29	12:56	15:40	16:48	18:22	18:29	19:04	ג
19.	5:32	7:07	9:07	10:09	10:39	12:29	12:56	15:39	16:46	18:20	18:27	19:02	ד
20.	5:33	7:09	9:07	10:09	10:40	12:29	12:56	15:38	16:45	18:18	18:26	19:00	ה
21.	5:34	7:10	9:08	10:09	10:40	12:28	12:55	15:36	16:44	18:17	18:24	18:58	ו
22.	5:36	7:12	9:08	10:10	10:40	12:28	12:55	15:35	16:42	18:15	18:22	18:56	ז
23.	5:37	7:13	9:09	10:10	10:41	12:28	12:55	15:34	16:41	18:13	18:20	18:55	ח
24.	5:38	7:15	9:10	10:11	10:41	12:28	12:54	15:33	16:39	18:12	18:19	18:53	ט
25.	5:40	7:16	9:10	10:11	10:42	12:28	12:54	15:32	16:38	18:10	18:17	18:51	י
26.	5:41	7:18	9:11	10:11	10:42	12:28	12:54	15:31	16:37	18:08	18:16	18:49	יא
27.	5:42	7:19	9:12	10:12	10:43	12:28	12:54	15:30	16:35	18:07	18:14	18:48	יב
28.	5:44	7:21	9:12	10:12	10:43	12:27	12:54	15:29	16:34	18:05	18:12	18:46	יג
29.	4:45	6:22	8:13	9:12	9:43	11:27	11:53	14:28	15:33	17:04	17:11	17:44	יד
30.	4:47	6:24	8:13	9:13	9:44	11:27	11:53	14:27	15:31	17:02	17:09	17:43	טו
31.	4:48	6:25	8:14	9:13	9:44	11:27	11:53	14:26	15:30	17:01	17:08	17:41	טז
XI. 1.	4:49	6:27	8:15	9:14	9:45	11:27	11:53	14:25	15:29	16:59	17:06	17:40	יז
2.	4:51	6:28	8:15	9:14	9:45	11:27	11:53	14:24	15:28	16:58	17:05	17:38	יח
3.	4:52	6:30	8:16	9:15	9:46	11:27	11:53	14:23	15:26	16:56	17:03	17:37	יט
4.	4:53	6:31	8:17	9:15	9:46	11:27	11:52	14:23	15:25	16:55	17:02	17:35	כ
5.	4:54	6:33	8:17	9:15	9:47	11:27	11:52	14:22	15:24	16:53	17:01	17:34	כא
6.	4:56	6:34	8:18	9:16	9:47	11:27	11:52	14:21	15:23	16:52	16:59	17:32	כב
7.	4:57	6:36	8:19	9:16	9:48	11:27	11:52	14:20	15:22	16:51	16:58	17:31	כג
8.	4:58	6:37	8:19	9:17	9:48	11:27	11:52	14:19	15:21	16:49	16:57	17:29	כד
9.	5:00	6:39	8:20	9:17	9:49	11:27	11:52	14:19	15:20	16:48	16:56	17:28	כה
10.	5:01	6:40	8:21	9:18	9:50	11:28	11:52	14:18	15:19	16:47	16:54	17:27	כו
11.	5:02	6:42	8:22	9:18	9:50	11:28	11:52	14:17	15:18	16:46	16:53	17:25	כז
12.	5:04	6:43	8:22	9:19	9:51	11:28	11:52	14:17	15:17	16:45	16:52	17:24	כח
13.	5:05	6:45	8:23	9:19	9:51	11:28	11:52	14:16	15:16	16:44	16:51	17:23	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש כסלו
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
XI. 14.	5:06	6:46	8:24	9:20	9:52	11:28	11:52	14:15	15:15	16:42	16:50	17:22	א
15.	5:07	6:48	8:24	9:20	9:52	11:28	11:52	14:15	15:14	16:41	16:49	17:21	ב
16.	5:09	6:49	8:25	9:21	9:53	11:28	11:52	14:14	15:13	16:40	16:48	17:19	ג
17.	5:10	6:51	8:26	9:21	9:54	11:29	11:52	14:14	15:12	16:39	16:47	17:18	ד
18.	5:11	6:52	8:27	9:22	9:54	11:29	11:52	14:13	15:12	16:38	16:46	17:17	ה
19.	5:12	6:54	8:27	9:22	9:55	11:29	11:53	14:13	15:11	16:38	16:45	17:16	ו
20.	5:14	6:55	8:28	9:23	9:56	11:29	11:53	14:12	15:10	16:37	16:44	17:15	ז
21.	5:15	6:57	8:29	9:24	9:56	11:29	11:53	14:12	15:10	16:36	16:43	17:14	ח
22.	5:16	6:58	8:29	9:24	9:57	11:30	11:53	14:11	15:09	16:35	16:43	17:13	ט
23.	5:17	6:59	8:30	9:25	9:57	11:30	11:53	14:11	15:08	16:34	16:42	17:13	י
24.	5:18	7:01	8:31	9:25	9:58	11:30	11:53	14:11	15:08	16:34	16:41	17:12	יא
25.	5:19	7:02	8:32	9:26	9:59	11:31	11:54	14:10	15:07	16:33	16:41	17:11	יב
26.	5:21	7:03	8:32	9:26	9:59	11:31	11:54	14:10	15:07	16:32	16:40	17:10	יג
27.	5:22	7:05	8:33	9:27	10:00	11:31	11:54	14:10	15:06	16:32	16:39	17:10	יד
28.	5:23	7:06	8:34	9:28	10:01	11:32	11:54	14:10	15:06	16:31	16:39	17:09	טו
29.	5:24	7:07	8:35	9:28	10:01	11:32	11:55	14:09	15:05	16:31	16:38	17:08	טז
30.	5:25	7:09	8:35	9:29	10:02	11:32	11:55	14:09	15:05	16:30	16:38	17:08	יז
XII. 1.	5:26	7:10	8:36	9:29	10:03	11:33	11:55	14:09	15:05	16:30	16:38	17:07	יח
2.	5:27	7:11	8:37	9:30	10:03	11:33	11:56	14:09	15:05	16:29	16:37	17:07	יט
3.	5:28	7:12	8:37	9:31	10:04	11:33	11:56	14:09	15:04	16:29	16:37	17:07	כ
4.	5:29	7:14	8:38	9:31	10:05	11:34	11:56	14:09	15:04	16:29	16:37	17:06	כא
5.	5:30	7:15	8:39	9:32	10:05	11:34	11:57	14:09	15:04	16:29	16:36	17:06	כב
6.	5:31	7:16	8:40	9:32	10:06	11:35	11:57	14:09	15:04	16:28	16:36	17:06	כג
7.	5:32	7:17	8:40	9:33	10:07	11:35	11:57	14:09	15:04	16:28	16:36	17:05	כד
8.	5:33	7:18	8:41	9:34	10:07	11:35	11:58	14:09	15:04	16:28	16:36	17:05	כה
9.	5:34	7:19	8:42	9:34	10:08	11:36	11:58	14:09	15:04	16:28	16:36	17:05	כו
10.	5:35	7:20	8:42	9:35	10:09	11:36	11:59	14:09	15:04	16:28	16:36	17:05	כז
11.	5:36	7:21	8:43	9:35	10:09	11:37	11:59	14:09	15:04	16:28	16:36	17:05	כח
12.	5:36	7:22	8:44	9:36	10:10	11:37	11:59	14:10	15:04	16:28	16:36	17:05	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש מנין
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
XII.13.	5:37	7:23	8:44	9:37	10:10	11:38	12:00	14:10	15:04	16:28	16:36	17:05	א
14.	5:38	7:24	8:45	9:37	10:11	11:38	12:00	14:10	15:04	16:28	16:36	17:05	ב
15.	5:39	7:24	8:45	9:38	10:12	11:39	12:01	14:11	15:05	16:29	16:36	17:05	ג
16.	5:39	7:25	8:46	9:38	10:12	11:39	12:01	14:11	15:05	16:29	16:37	17:06	ד
17.	5:40	7:26	8:47	9:39	10:13	11:40	12:02	14:11	15:05	16:29	16:37	17:06	ה
18.	5:41	7:27	8:47	9:39	10:13	11:40	12:02	14:12	15:06	16:29	16:37	17:06	ו
19.	5:41	7:27	8:48	9:40	10:14	11:41	12:03	14:12	15:06	16:30	16:38	17:06	ז
20.	5:42	7:28	8:48	9:40	10:14	11:41	12:03	14:12	15:06	16:30	16:38	17:07	ח
21.	5:42	7:28	8:49	9:41	10:15	11:42	12:04	14:13	15:07	16:31	16:39	17:07	ט
22.	5:43	7:29	8:49	9:41	10:15	11:42	12:04	14:13	15:07	16:31	16:39	17:08	י
23.	5:43	7:29	8:50	9:42	10:16	11:43	12:05	14:14	15:08	16:32	16:40	17:08	יא
24.	5:44	7:30	8:50	9:42	10:16	11:43	12:05	14:15	15:08	16:32	16:40	17:09	יב
25.	5:44	7:30	8:51	9:43	10:17	11:44	12:06	14:15	15:09	16:33	16:41	17:10	יג
26.	5:45	7:30	8:51	9:43	10:17	11:44	12:06	14:16	15:10	16:34	16:41	17:10	יד
27.	5:45	7:31	8:52	9:44	10:18	11:45	12:07	14:16	15:10	16:34	16:42	17:11	טו
28.	5:45	7:31	8:52	9:44	10:18	11:45	12:07	14:17	15:11	16:35	16:43	17:12	טז
29.	5:46	7:31	8:52	9:45	10:19	11:46	12:08	14:18	15:12	16:36	16:44	17:13	יז
30.	5:46	7:31	8:53	9:45	10:19	11:46	12:08	14:18	15:13	16:37	16:44	17:13	יח
31.	5:46	7:31	8:53	9:45	10:19	11:47	12:09	14:19	15:13	16:37	16:45	17:14	יט
I. 1.	5:46	7:31	8:53	9:46	10:20	11:47	12:09	14:20	15:14	16:38	16:46	17:15	כ
2.	5:46	7:31	8:54	9:46	10:20	11:47	12:10	14:21	15:15	16:39	16:47	17:16	כא
3.	5:46	7:31	8:54	9:47	10:20	11:48	12:10	14:21	15:16	16:40	16:48	17:17	כב
4.	5:46	7:31	8:54	9:47	10:21	11:48	12:11	14:22	15:17	16:41	16:49	17:18	כג
5.	5:46	7:31	8:54	9:47	10:21	11:49	12:11	14:23	15:18	16:42	16:50	17:19	כד
6.	5:46	7:31	8:55	9:47	10:21	11:49	12:12	14:24	15:19	16:43	16:51	17:20	כה
7.	5:46	7:31	8:55	9:48	10:21	11:50	12:12	14:25	15:20	16:44	16:52	17:21	כו
8.	5:46	7:30	8:55	9:48	10:21	11:50	12:13	14:25	15:21	16:45	16:53	17:23	כז
9.	5:46	7:30	8:55	9:48	10:22	11:51	12:13	14:26	15:22	16:46	16:54	17:24	כח
10.	5:46	7:30	8:55	9:48	10:22	11:51	12:14	14:27	15:23	16:47	16:55	17:25	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

		Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá kténá (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש שבפ
					M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
I.	11.	5:45	7:29	8:55	9:49	10:22	11:51	12:14	14:28	15:24	16:49	16:56	17:26	א
	12.	5:45	7:29	8:55	9:49	10:22	11:52	12:15	14:29	15:25	16:50	16:58	17:27	ב
	13.	5:45	7:28	8:55	9:49	10:22	11:52	12:15	14:30	15:26	16:51	16:59	17:29	ג
	14.	5:45	7:28	8:55	9:49	10:22	11:53	12:16	14:31	15:27	16:52	17:00	17:30	ד
	15.	5:44	7:27	8:55	9:49	10:22	11:53	12:16	14:32	15:28	16:54	17:01	17:31	ה
	16.	5:44	7:27	8:55	9:49	10:22	11:53	12:17	14:33	15:29	16:55	17:02	17:33	ו
	17.	5:43	7:26	8:55	9:49	10:22	11:54	12:17	14:34	15:30	16:56	17:04	17:34	ז
	18.	5:43	7:25	8:55	9:49	10:22	11:54	12:17	14:35	15:32	16:57	17:05	17:36	ח
	19.	5:42	7:24	8:55	9:50	10:22	11:54	12:18	14:35	15:33	16:59	17:06	17:37	ט
	20.	5:42	7:24	8:55	9:50	10:22	11:55	12:18	14:36	15:34	17:00	17:08	17:38	י
	21.	5:41	7:23	8:55	9:50	10:22	11:55	12:19	14:37	15:35	17:01	17:09	17:40	יא
	22.	5:40	7:22	8:55	9:49	10:22	11:55	12:19	14:38	15:36	17:03	17:10	17:41	יב
	23.	5:40	7:21	8:54	9:49	10:22	11:55	12:19	14:39	15:38	17:04	17:12	17:43	יג
	24.	5:39	7:20	8:54	9:49	10:22	11:56	12:20	14:40	15:39	17:06	17:13	17:44	יד
	25.	5:38	7:19	8:54	9:49	10:22	11:56	12:20	14:41	15:40	17:07	17:14	17:46	טו
	26.	5:37	7:18	8:53	9:49	10:21	11:56	12:20	14:42	15:41	17:08	17:16	17:47	טז
	27.	5:36	7:17	8:53	9:49	10:21	11:56	12:21	14:43	15:43	17:10	17:17	17:49	יז
	28.	5:35	7:16	8:53	9:49	10:21	11:57	12:21	14:44	15:44	17:11	17:19	17:50	יח
	29.	5:34	7:14	8:52	9:49	10:21	11:57	12:21	14:45	15:45	17:13	17:20	17:52	יט
	30.	5:34	7:13	8:52	9:49	10:20	11:57	12:22	14:46	15:46	17:14	17:21	17:53	כ
	31.	5:33	7:12	8:52	9:48	10:20	11:57	12:22	14:47	15:47	17:16	17:23	17:55	כא
II.	1.	5:31	7:11	8:51	9:48	10:20	11:57	12:22	14:48	15:49	17:17	17:24	17:57	כב
	2.	5:30	7:09	8:51	9:48	10:19	11:57	12:22	14:49	15:50	17:18	17:26	17:58	כג
	3.	5:29	7:08	8:50	9:48	10:19	11:57	12:23	14:50	15:51	17:20	17:27	18:00	כד
	4.	5:28	7:07	8:50	9:47	10:19	11:58	12:23	14:51	15:52	17:21	17:29	18:01	כה
	5.	5:27	7:05	8:49	9:47	10:18	11:58	12:23	14:52	15:54	17:23	17:30	18:03	כו
	6.	5:26	7:04	8:49	9:47	10:18	11:58	12:23	14:53	15:55	17:24	17:32	18:04	כז
	7.	5:25	7:03	8:48	9:46	10:17	11:58	12:24	14:54	15:56	17:26	17:33	18:06	כח
	8.	5:23	7:01	8:47	9:46	10:17	11:58	12:24	14:55	15:57	17:27	17:35	18:08	כט
	9.	5:22	7:00	8:47	9:45	10:17	11:58	12:24	14:56	15:59	17:29	17:36	18:09	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש אדר א'
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
II. 10.	**5:21**	**6:58**	**8:46**	**9:45**	**10:16**	**11:58**	**12:24**	**14:56**	**16:00**	**17:30**	**17:38**	**18:11**	א
11.	**5:19**	**6:57**	**8:45**	**9:45**	**10:16**	**11:58**	**12:24**	**14:57**	**16:01**	**17:32**	**17:39**	**18:12**	ב
12.	**5:18**	**6:55**	**8:45**	**9:44**	**10:15**	**11:58**	**12:24**	**14:58**	**16:02**	**17:33**	**17:40**	**18:14**	ג
13.	**5:16**	**6:53**	**8:44**	**9:44**	**10:15**	**11:58**	**12:24**	**14:59**	**16:04**	**17:35**	**17:42**	**18:15**	ד
14.	**5:15**	**6:52**	**8:43**	**9:43**	**10:14**	**11:58**	**12:25**	**15:00**	**16:05**	**17:36**	**17:43**	**18:17**	ה
15.	**5:13**	**6:50**	**8:42**	**9:43**	**10:13**	**11:58**	**12:25**	**15:01**	**16:06**	**17:38**	**17:45**	**18:19**	ו
16.	**5:12**	**6:49**	**8:42**	**9:42**	**10:13**	**11:58**	**12:25**	**15:02**	**16:07**	**17:39**	**17:46**	**18:20**	ז
17.	**5:10**	**6:47**	**8:41**	**9:42**	**10:12**	**11:58**	**12:25**	**15:03**	**16:09**	**17:41**	**17:48**	**18:22**	ח
18.	**5:09**	**6:45**	**8:40**	**9:41**	**10:12**	**11:58**	**12:25**	**15:04**	**16:10**	**17:42**	**17:49**	**18:23**	ט
19.	**5:07**	**6:43**	**8:39**	**9:40**	**10:11**	**11:58**	**12:25**	**15:04**	**16:11**	**17:44**	**17:51**	**18:25**	י
20.	**5:06**	**6:42**	**8:38**	**9:40**	**10:10**	**11:57**	**12:25**	**15:05**	**16:12**	**17:45**	**17:52**	**18:26**	יא
21.	**5:04**	**6:40**	**8:38**	**9:39**	**10:10**	**11:57**	**12:25**	**15:06**	**16:13**	**17:47**	**17:54**	**18:28**	יב
22.	**5:02**	**6:38**	**8:37**	**9:39**	**10:09**	**11:57**	**12:25**	**15:07**	**16:15**	**17:48**	**17:55**	**18:29**	יג
23.	**5:01**	**6:36**	**8:36**	**9:38**	**10:08**	**11:57**	**12:25**	**15:08**	**16:16**	**17:50**	**17:57**	**18:31**	יד
24.	**4:59**	**6:35**	**8:35**	**9:37**	**10:08**	**11:57**	**12:25**	**15:09**	**16:17**	**17:51**	**17:58**	**18:33**	טו
25.	**4:57**	**6:33**	**8:34**	**9:37**	**10:07**	**11:57**	**12:25**	**15:10**	**16:18**	**17:53**	**18:00**	**18:34**	טז
26.	**4:55**	**6:31**	**8:33**	**9:36**	**10:06**	**11:57**	**12:25**	**15:10**	**16:19**	**17:54**	**18:01**	**18:36**	יז
27.	**4:54**	**6:29**	**8:32**	**9:35**	**10:06**	**11:56**	**12:25**	**15:11**	**16:20**	**17:55**	**18:03**	**18:37**	יח
28.	**4:52**	**6:27**	**8:31**	**9:35**	**10:05**	**11:56**	**12:25**	**15:12**	**16:22**	**17:57**	**18:04**	**18:39**	יט
29.	**4:50**	**6:25**	**8:30**	**9:34**	**10:04**	**11:56**	**12:25**	**15:13**	**16:23**	**17:58**	**18:05**	**18:40**	כ
III. 1.	**4:48**	**6:23**	**8:29**	**9:33**	**10:03**	**11:56**	**12:25**	**15:14**	**16:24**	**18:00**	**18:07**	**18:42**	כא
2.	**4:46**	**6:22**	**8:28**	**9:32**	**10:03**	**11:56**	**12:25**	**15:14**	**16:25**	**18:01**	**18:08**	**18:43**	כב
3.	**4:44**	**6:20**	**8:27**	**9:32**	**10:02**	**11:55**	**12:25**	**15:15**	**16:26**	**18:03**	**18:10**	**18:45**	כג
4.	**4:42**	**6:18**	**8:26**	**9:31**	**10:01**	**11:55**	**12:25**	**15:16**	**16:27**	**18:04**	**18:11**	**18:46**	כד
5.	**4:40**	**6:16**	**8:25**	**9:30**	**10:00**	**11:55**	**12:25**	**15:17**	**16:28**	**18:06**	**18:13**	**18:48**	כה
6.	**4:38**	**6:14**	**8:24**	**9:29**	**9:59**	**11:55**	**12:25**	**15:17**	**16:29**	**18:07**	**18:14**	**18:49**	כו
7.	**4:36**	**6:12**	**8:23**	**9:28**	**9:59**	**11:55**	**12:24**	**15:18**	**16:31**	**18:09**	**18:16**	**18:51**	כז
8.	**4:34**	**6:10**	**8:22**	**9:28**	**9:58**	**11:54**	**12:24**	**15:19**	**16:32**	**18:10**	**18:17**	**18:52**	כח
9.	**4:32**	**6:08**	**8:20**	**9:27**	**9:57**	**11:54**	**12:24**	**15:20**	**16:33**	**18:12**	**18:19**	**18:53**	כט
10.	**4:30**	**6:06**	**8:19**	**9:26**	**9:56**	**11:54**	**12:24**	**15:20**	**16:34**	**18:13**	**18:20**	**18:55**	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה *M"Á* מג"א	*Tánjá* התניא	Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá kitáná (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים *Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	יום בחודש אדר ב'
III. 11.	4:28	6:04	8:18	9:25	9:55	11:54	12:24	15:21	16:35	18:14	18:21	18:56	א
12.	4:26	6:02	8:17	9:24	9:55	11:53	12:24	15:22	16:36	18:16	18:23	18:58	ב
13.	4:24	6:00	8:16	9:23	9:54	11:53	12:24	15:23	16:37	18:17	18:24	18:59	ג
14.	4:22	5:58	8:15	9:22	9:53	11:53	12:24	15:23	16:38	18:19	18:26	19:01	ד
15.	4:20	5:56	8:14	9:22	9:52	11:52	12:23	15:24	16:39	18:20	18:27	19:02	ה
16.	4:18	5:54	8:12	9:21	9:51	11:52	12:23	15:25	16:40	18:22	18:29	19:04	ו
17.	4:16	5:52	8:11	9:20	9:50	11:52	12:23	15:26	16:42	18:23	18:30	19:05	ז
18.	4:14	5:50	8:10	9:19	9:49	11:52	12:23	15:26	16:43	18:25	18:32	19:07	ח
19.	4:11	5:48	8:09	9:18	9:49	11:51	12:23	15:27	16:44	18:26	18:33	19:08	ט
20.	4:09	5:46	8:08	9:17	9:48	11:51	12:23	15:28	16:45	18:27	18:35	19:09	י
21.	4:07	5:44	8:06	9:16	9:47	11:51	12:23	15:28	16:46	18:29	18:36	19:11	יא
22.	4:05	5:42	8:05	9:15	9:46	11:50	12:22	15:29	16:47	18:30	18:37	19:12	יב
23.	4:02	5:40	8:04	9:14	9:45	11:50	12:22	15:30	16:48	18:32	18:39	19:14	יג
24.	4:00	5:38	8:03	9:13	9:44	11:50	12:22	15:31	16:49	18:33	18:40	19:15	יד
25.	3:58	5:36	8:01	9:12	9:43	11:50	12:22	15:31	16:50	18:35	18:42	19:16	טו
26.	3:56	5:34	8:00	9:12	9:42	11:49	12:22	15:32	16:51	18:36	18:43	19:18	טז
27.	3:53	5:32	7:59	9:11	9:42	11:49	12:22	15:33	16:52	18:38	18:45	19:19	יז
28.	3:51	5:30	7:58	9:10	9:41	11:49	12:22	15:33	16:53	18:39	18:46	19:21	יח
29.	3:49	5:28	7:56	9:09	9:40	11:48	12:21	15:34	16:54	18:41	18:48	19:22	יט
30.	3:46	5:26	7:55	9:08	9:39	11:48	12:21	15:35	16:55	18:42	18:49	19:24	כ
31.	4:44	6:24	8:54	10:07	10:38	12:48	13:21	16:35	17:56	19:44	19:51	20:25	כא
IV. 1.	4:42	6:22	8:53	10:06	10:37	12:47	13:21	16:36	17:58	19:45	19:52	20:26	כב
2.	4:39	6:20	8:51	10:05	10:36	12:47	13:21	16:37	17:59	19:46	19:54	20:28	כג
3.	4:37	6:18	8:50	10:04	10:35	12:47	13:21	16:38	18:00	19:48	19:55	20:29	כד
4.	4:35	6:16	8:49	10:03	10:35	12:47	13:20	16:38	18:01	19:49	19:57	20:31	כה
5.	4:32	6:14	8:48	10:02	10:34	12:46	13:20	16:39	18:02	19:51	19:58	20:32	כו
6.	4:30	6:12	8:46	10:01	10:33	12:46	13:20	16:40	18:03	19:52	20:00	20:33	כז
7.	4:28	6:10	8:45	10:00	10:32	12:46	13:20	16:40	18:04	19:54	20:01	20:35	כח
8.	4:25	6:08	8:44	9:59	10:31	12:45	13:20	16:41	18:05	19:55	20:03	20:36	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש ניסן
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
IV. 9.	**4:23**	**6:06**	**8:42**	**9:58**	**10:30**	**12:45**	**13:20**	**16:42**	**18:06**	**19:57**	**20:04**	**20:38**	א
10.	**4:20**	**6:04**	**8:41**	**9:57**	**10:30**	**12:45**	**13:20**	**16:43**	**18:07**	**19:58**	**20:06**	**20:39**	ב
11.	**4:18**	**6:02**	**8:40**	**9:56**	**10:29**	**12:45**	**13:20**	**16:43**	**18:08**	**20:00**	**20:07**	**20:41**	ג
12.	**4:16**	**6:00**	**8:39**	**9:55**	**10:28**	**12:44**	**13:19**	**16:44**	**18:09**	**20:01**	**20:09**	**20:42**	ד
13.	**4:13**	**5:58**	**8:37**	**9:54**	**10:27**	**12:44**	**13:19**	**16:45**	**18:10**	**20:03**	**20:10**	**20:43**	ה
14.	**4:11**	**5:56**	**8:36**	**9:53**	**10:26**	**12:44**	**13:19**	**16:45**	**18:11**	**20:04**	**20:12**	**20:45**	ו
15.	**4:08**	**5:55**	**8:35**	**9:52**	**10:26**	**12:44**	**13:19**	**16:46**	**18:12**	**20:06**	**20:14**	**20:46**	ז
16.	**4:06**	**5:53**	**8:34**	**9:51**	**10:25**	**12:43**	**13:19**	**16:47**	**18:14**	**20:07**	**20:15**	**20:48**	ח
17.	**4:03**	**5:51**	**8:32**	**9:51**	**10:24**	**12:43**	**13:19**	**16:48**	**18:15**	**20:09**	**20:17**	**20:49**	ט
18.	**4:01**	**5:49**	**8:31**	**9:50**	**10:23**	**12:43**	**13:19**	**16:48**	**18:16**	**20:10**	**20:18**	**20:50**	י
19.	**3:59**	**5:47**	**8:30**	**9:49**	**10:22**	**12:43**	**13:19**	**16:49**	**18:17**	**20:12**	**20:20**	**20:52**	יא
20.	**3:56**	**5:45**	**8:29**	**9:48**	**10:22**	**12:43**	**13:19**	**16:50**	**18:18**	**20:14**	**20:21**	**20:53**	יב
21.	**3:54**	**5:43**	**8:28**	**9:47**	**10:21**	**12:42**	**13:19**	**16:51**	**18:19**	**20:15**	**20:23**	**20:55**	יג
22.	**3:51**	**5:42**	**8:26**	**9:46**	**10:20**	**12:42**	**13:19**	**16:51**	**18:20**	**20:17**	**20:24**	**20:56**	יד
23.	**3:49**	**5:40**	**8:25**	**9:45**	**10:20**	**12:42**	**13:18**	**16:52**	**18:21**	**20:18**	**20:26**	**20:57**	טו
24.	**3:46**	**5:38**	**8:24**	**9:44**	**10:19**	**12:42**	**13:18**	**16:53**	**18:22**	**20:20**	**20:28**	**20:59**	טז
25.	**3:44**	**5:36**	**8:23**	**9:43**	**10:18**	**12:42**	**13:18**	**16:54**	**18:23**	**20:21**	**20:29**	**21:00**	יז
26.	**3:41**	**5:35**	**8:21**	**9:42**	**10:17**	**12:41**	**13:18**	**16:54**	**18:24**	**20:23**	**20:31**	**21:02**	יח
27.	**3:39**	**5:33**	**8:20**	**9:42**	**10:17**	**12:41**	**13:18**	**16:55**	**18:25**	**20:24**	**20:32**	**21:03**	יט
28.	**3:36**	**5:31**	**8:19**	**9:41**	**10:16**	**12:41**	**13:18**	**16:56**	**18:27**	**20:26**	**20:34**	**21:04**	כ
29.	**3:34**	**5:30**	**8:18**	**9:40**	**10:15**	**12:41**	**13:18**	**16:57**	**18:28**	**20:27**	**20:35**	**21:06**	כא
30.	**3:32**	**5:28**	**8:17**	**9:39**	**10:15**	**12:41**	**13:18**	**16:57**	**18:29**	**20:29**	**20:37**	**21:07**	כב
V. 1.	**3:29**	**5:26**	**8:16**	**9:38**	**10:14**	**12:41**	**13:18**	**16:58**	**18:30**	**20:30**	**20:39**	**21:08**	כג
2.	**3:27**	**5:25**	**8:15**	**9:37**	**10:14**	**12:41**	**13:18**	**16:59**	**18:31**	**20:32**	**20:40**	**21:10**	כד
3.	**3:24**	**5:23**	**8:13**	**9:36**	**10:13**	**12:41**	**13:18**	**17:00**	**18:32**	**20:33**	**20:42**	**21:11**	כה
4.	**3:22**	**5:22**	**8:12**	**9:36**	**10:12**	**12:40**	**13:18**	**17:00**	**18:33**	**20:35**	**20:43**	**21:13**	כו
5.	**3:19**	**5:20**	**8:11**	**9:35**	**10:12**	**12:40**	**13:18**	**17:01**	**18:34**	**20:36**	**20:45**	**21:14**	כז
6.	**3:17**	**5:19**	**8:10**	**9:34**	**10:11**	**12:40**	**13:18**	**17:02**	**18:35**	**20:38**	**20:46**	**21:15**	כח
7.	**3:15**	**5:17**	**8:09**	**9:33**	**10:11**	**12:40**	**13:19**	**17:03**	**18:36**	**20:39**	**20:48**	**21:17**	כט
8.	**3:12**	**5:16**	**8:08**	**9:33**	**10:10**	**12:40**	**13:19**	**17:04**	**18:37**	**20:41**	**20:49**	**21:18**	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש איירי
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
V. 9.	3:10	5:14	8:07	9:32	10:10	12:40	13:19	17:04	18:38	20:42	20:51	21:19	א
10.	3:08	5:13	8:06	9:31	10:09	12:40	13:19	17:05	18:39	20:44	20:52	21:21	ב
11.	3:05	5:11	8:05	9:30	10:09	12:40	13:19	17:06	18:40	20:45	20:54	21:22	ג
12.	3:03	5:10	8:04	9:30	10:08	12:40	13:19	17:07	18:41	20:47	20:55	21:23	ד
13.	3:00	5:09	8:03	9:29	10:08	12:40	13:19	17:07	18:43	20:48	20:57	21:25	ה
14.	2:58	5:08	8:02	9:28	10:07	12:40	13:19	17:08	18:44	20:50	20:58	21:26	ו
15.	2:56	5:06	8:01	9:28	10:07	12:40	13:19	17:09	18:45	20:51	21:00	21:27	ז
16.	2:54	5:05	8:00	9:27	10:06	12:40	13:19	17:10	18:46	20:53	21:01	21:28	ח
17.	2:51	5:04	7:59	9:26	10:06	12:40	13:19	17:10	18:47	20:54	21:03	21:30	ט
18.	2:49	5:03	7:58	9:26	10:06	12:40	13:20	17:11	18:48	20:55	21:04	21:31	י
19.	2:47	5:02	7:58	9:25	10:05	12:40	13:20	17:12	18:49	20:57	21:06	21:32	יא
20.	2:45	5:01	7:57	9:24	10:05	12:40	13:20	17:13	18:50	20:58	21:07	21:33	יב
21.	2:42	4:59	7:56	9:24	10:05	12:40	13:20	17:13	18:50	20:59	21:08	21:34	יג
22.	2:40	4:58	7:55	9:23	10:04	12:40	13:20	17:14	18:51	21:01	21:10	21:36	יד
23.	2:38	4:57	7:54	9:23	10:04	12:40	13:20	17:15	18:52	21:02	21:11	21:37	טו
24.	2:36	4:57	7:54	9:22	10:04	12:41	13:21	17:15	18:53	21:03	21:13	21:38	טז
25.	2:34	4:56	7:53	9:22	10:04	12:41	13:21	17:16	18:54	21:04	21:14	21:39	יז
26.	2:32	4:55	7:52	9:21	10:03	12:41	13:21	17:17	18:55	21:06	21:15	21:40	יח
27.	2:30	4:54	7:51	9:21	10:03	12:41	13:21	17:17	18:56	21:07	21:16	21:41	יט
28.	2:28	4:53	7:51	9:20	10:03	12:41	13:21	17:18	18:57	21:08	21:18	21:42	כ
29.	2:26	4:52	7:50	9:20	10:03	12:41	13:21	17:19	18:58	21:09	21:19	21:43	כא
30.	2:24	4:52	7:50	9:20	10:03	12:41	13:22	17:19	18:58	21:10	21:20	21:44	כב
31.	2:23	4:51	7:49	9:19	10:03	12:41	13:22	17:20	18:59	21:11	21:21	21:45	כג
VI. 1.	2:21	4:50	7:49	9:19	10:02	12:42	13:22	17:21	19:00	21:12	21:22	21:46	כד
2.	2:19	4:50	7:48	9:19	10:02	12:42	13:22	17:21	19:01	21:13	21:23	21:47	כה
3.	2:18	4:49	7:48	9:18	10:02	12:42	13:23	17:22	19:01	21:14	21:24	21:48	כו
4.	2:16	4:49	7:47	9:18	10:02	12:42	13:23	17:22	19:02	21:15	21:25	21:48	כז
5.	2:15	4:48	7:47	9:18	10:02	12:42	13:23	17:23	19:03	21:16	21:26	21:49	כח
6.	2:13	4:48	7:46	9:17	10:02	12:42	13:23	17:23	19:03	21:17	21:27	21:50	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש סיון
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
VI. 7.	2:12	4:47	7:46	9:17	10:02	12:43	13:23	17:24	19:04	21:18	21:28	21:51	א
8.	2:11	4:47	7:46	9:17	10:02	12:43	13:24	17:24	19:05	21:19	21:29	21:51	ב
9.	2:10	4:47	7:46	9:17	10:02	12:43	13:24	17:25	19:05	21:19	21:29	21:52	ג
10.	2:08	4:46	7:45	9:17	10:02	12:43	13:24	17:25	19:06	21:20	21:30	21:53	ד
11.	2:08	4:46	7:45	9:17	10:02	12:43	13:24	17:26	19:06	21:21	21:31	21:53	ה
12.	2:07	4:46	7:45	9:17	10:02	12:44	13:25	17:26	19:07	21:21	21:31	21:54	ו
13.	2:06	4:46	7:45	9:17	10:02	12:44	13:25	17:27	19:07	21:22	21:32	21:54	ז
14.	2:05	4:46	7:45	9:17	10:02	12:44	13:25	17:27	19:08	21:23	21:33	21:55	ח
15.	2:05	4:46	7:45	9:17	10:02	12:44	13:25	17:27	19:08	21:23	21:33	21:55	ט
16.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:03	12:45	13:25	17:28	19:09	21:24	21:34	21:56	י
17.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:03	12:45	13:26	17:28	19:09	21:24	21:34	21:56	יא
18.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:03	12:45	13:26	17:28	19:09	21:24	21:34	21:57	יב
19.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:03	12:45	13:26	17:28	19:09	21:25	21:35	21:57	יג
20.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:03	12:45	13:26	17:29	19:10	21:25	21:35	21:57	יד
21.	2:04	4:46	7:45	9:17	10:04	12:46	13:26	17:29	19:10	21:25	21:35	21:57	טו
22.	2:04	4:47	7:46	9:18	10:04	12:46	13:27	17:29	19:10	21:25	21:35	21:57	טז
23.	2:05	4:47	7:46	9:18	10:04	12:46	13:27	17:29	19:10	21:25	21:35	21:58	יז
24.	2:05	4:47	7:46	9:18	10:04	12:46	13:27	17:29	19:10	21:25	21:35	21:58	יח
25.	2:06	4:48	7:47	9:19	10:04	12:46	13:27	17:29	19:10	21:25	21:35	21:58	יט
26.	2:07	4:48	7:47	9:19	10:05	12:47	13:27	17:29	19:10	21:25	21:35	21:58	כ
27.	2:07	4:49	7:47	9:19	10:05	12:47	13:28	17:30	19:10	21:25	21:35	21:58	כא
28.	2:08	4:49	7:48	9:20	10:05	12:47	13:28	17:30	19:10	21:25	21:35	21:57	כב
29.	2:10	4:50	7:48	9:20	10:06	12:47	13:28	17:30	19:10	21:25	21:35	21:57	כג
30.	2:11	4:50	7:49	9:20	10:06	12:47	13:28	17:29	19:10	21:24	21:34	21:57	כד
VII. 1.	2:12	4:51	7:49	9:21	10:06	12:48	13:28	17:29	19:10	21:24	21:34	21:57	כה
2.	2:13	4:51	7:50	9:21	10:07	12:48	13:28	17:29	19:10	21:24	21:34	21:57	כו
3.	2:15	4:52	7:50	9:22	10:07	12:48	13:28	17:29	19:10	21:23	21:33	21:56	כז
4.	2:16	4:53	7:51	9:22	10:07	12:48	13:29	17:29	19:09	21:23	21:33	21:56	כח
5.	2:18	4:53	7:52	9:23	10:08	12:48	13:29	17:29	19:09	21:22	21:32	21:55	כט
6.	2:20	4:54	7:52	9:23	10:08	12:49	13:29	17:29	19:09	21:22	21:32	21:55	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Sma* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá kténá (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש תמוז
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
VII. 7.	**2:22**	**4:55**	**7:53**	**9:24**	**10:08**	**12:49**	**13:29**	**17:28**	**19:08**	**21:21**	**21:31**	**21:55**	א
8.	**2:23**	**4:56**	**7:54**	**9:24**	**10:09**	**12:49**	**13:29**	**17:28**	**19:08**	**21:21**	**21:30**	**21:54**	ב
9.	**2:25**	**4:57**	**7:55**	**9:25**	**10:09**	**12:49**	**13:29**	**17:28**	**19:07**	**21:20**	**21:30**	**21:53**	ג
10.	**2:27**	**4:57**	**7:55**	**9:26**	**10:09**	**12:49**	**13:29**	**17:28**	**19:07**	**21:19**	**21:29**	**21:53**	ד
11.	**2:29**	**4:58**	**7:56**	**9:26**	**10:10**	**12:49**	**13:29**	**17:27**	**19:06**	**21:18**	**21:28**	**21:52**	ה
12.	**2:31**	**4:59**	**7:57**	**9:27**	**10:10**	**12:49**	**13:29**	**17:27**	**19:06**	**21:18**	**21:27**	**21:51**	ו
13.	**2:33**	**5:00**	**7:58**	**9:27**	**10:11**	**12:50**	**13:29**	**17:26**	**19:05**	**21:17**	**21:26**	**21:51**	ז
14.	**2:35**	**5:01**	**7:59**	**9:28**	**10:11**	**12:50**	**13:29**	**17:26**	**19:05**	**21:16**	**21:25**	**21:50**	ח
15.	**2:37**	**5:02**	**7:59**	**9:29**	**10:11**	**12:50**	**13:29**	**17:26**	**19:04**	**21:15**	**21:24**	**21:49**	ט
16.	**2:40**	**5:03**	**8:00**	**9:29**	**10:12**	**12:50**	**13:29**	**17:25**	**19:03**	**21:14**	**21:23**	**21:48**	י
17.	**2:42**	**5:04**	**8:01**	**9:30**	**10:12**	**12:50**	**13:29**	**17:25**	**19:03**	**21:13**	**21:22**	**21:47**	יא
18.	**2:44**	**5:05**	**8:02**	**9:31**	**10:13**	**12:50**	**13:29**	**17:24**	**19:02**	**21:12**	**21:21**	**21:46**	יב
19.	**2:46**	**5:06**	**8:03**	**9:31**	**10:13**	**12:50**	**13:29**	**17:24**	**19:01**	**21:11**	**21:20**	**21:45**	יג
20.	**2:48**	**5:08**	**8:04**	**9:32**	**10:13**	**12:50**	**13:29**	**17:23**	**19:00**	**21:09**	**21:19**	**21:44**	יד
21.	**2:51**	**5:09**	**8:05**	**9:33**	**10:14**	**12:50**	**13:29**	**17:22**	**19:00**	**21:08**	**21:17**	**21:43**	טו
22.	**2:53**	**5:10**	**8:06**	**9:33**	**10:14**	**12:50**	**13:29**	**17:22**	**18:59**	**21:07**	**21:16**	**21:42**	טז
23.	**2:55**	**5:11**	**8:06**	**9:34**	**10:15**	**12:50**	**13:29**	**17:21**	**18:58**	**21:06**	**21:15**	**21:41**	יז
24.	**2:57**	**5:12**	**8:07**	**9:35**	**10:15**	**12:50**	**13:29**	**17:20**	**18:57**	**21:04**	**21:13**	**21:40**	יח
25.	**3:00**	**5:13**	**8:08**	**9:35**	**10:15**	**12:50**	**13:29**	**17:20**	**18:56**	**21:03**	**21:12**	**21:39**	יט
26.	**3:02**	**5:14**	**8:09**	**9:36**	**10:16**	**12:50**	**13:29**	**17:19**	**18:55**	**21:02**	**21:11**	**21:38**	כ
27.	**3:04**	**5:16**	**8:10**	**9:37**	**10:16**	**12:50**	**13:29**	**17:18**	**18:54**	**21:00**	**21:09**	**21:36**	כא
28.	**3:06**	**5:17**	**8:11**	**9:37**	**10:17**	**12:50**	**13:28**	**17:17**	**18:53**	**20:59**	**21:08**	**21:35**	כב
29.	**3:09**	**5:18**	**8:12**	**9:38**	**10:17**	**12:50**	**13:28**	**17:17**	**18:52**	**20:57**	**21:06**	**21:34**	כג
30.	**3:11**	**5:19**	**8:13**	**9:38**	**10:17**	**12:50**	**13:28**	**17:16**	**18:51**	**20:56**	**21:05**	**21:33**	כד
31.	**3:13**	**5:21**	**8:14**	**9:39**	**10:18**	**12:50**	**13:28**	**17:15**	**18:50**	**20:54**	**21:03**	**21:31**	כה
VIII. 1.	**3:16**	**5:22**	**8:15**	**9:40**	**10:18**	**12:50**	**13:28**	**17:14**	**18:48**	**20:53**	**21:01**	**21:30**	כו
2.	**3:18**	**5:23**	**8:15**	**9:40**	**10:19**	**12:50**	**13:28**	**17:13**	**18:47**	**20:51**	**21:00**	**21:28**	כז
3.	**3:20**	**5:24**	**8:16**	**9:41**	**10:19**	**12:50**	**13:27**	**17:12**	**18:46**	**20:50**	**20:58**	**21:27**	כח
4.	**3:22**	**5:26**	**8:17**	**9:42**	**10:19**	**12:50**	**13:27**	**17:11**	**18:45**	**20:48**	**20:56**	**21:25**	כט

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima (*Tánjá*) מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá ktáná* (*Tánjá*) מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá* (*Tánjá*) פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בתורש אב
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת	
VIII. 5.	3:24	5:27	8:18	9:42	10:20	12:50	13:27	17:11	18:44	20:46	20:55	21:24	א
6.	3:27	5:28	8:19	9:43	10:20	12:50	13:27	17:10	18:42	20:45	20:53	21:22	ב
7.	3:29	5:30	8:20	9:43	10:20	12:49	13:26	17:09	18:41	20:43	20:51	21:21	ג
8.	3:31	5:31	8:21	9:44	10:21	12:49	13:26	17:08	18:40	20:41	20:49	21:19	ד
9.	3:33	5:32	8:22	9:44	10:21	12:49	13:26	17:07	18:39	20:39	20:48	21:18	ה
10.	3:35	5:34	8:23	9:45	10:21	12:49	13:26	17:06	18:37	20:38	20:46	21:16	ו
11.	3:37	5:35	8:23	9:46	10:22	12:49	13:25	17:05	18:36	20:36	20:44	21:14	ז
12.	3:40	5:36	8:24	9:46	10:22	12:49	13:25	17:04	18:35	20:34	20:42	21:13	ח
13.	3:42	5:37	8:25	9:47	10:22	12:48	13:25	17:02	18:33	20:32	20:40	21:11	ט
14.	3:44	5:39	8:26	9:47	10:23	12:48	13:24	17:01	18:32	20:30	20:38	21:09	י
15.	3:46	5:40	8:27	9:48	10:23	12:48	13:24	17:00	18:30	20:29	20:37	21:08	יא
16.	3:48	5:41	8:27	9:48	10:23	12:48	13:24	16:59	18:29	20:27	20:35	21:06	יב
17.	3:50	5:43	8:28	9:49	10:24	12:48	13:23	16:58	18:27	20:25	20:33	21:04	יג
18.	3:52	5:44	8:29	9:49	10:24	12:47	13:23	16:57	18:26	20:23	20:31	21:02	יד
19.	3:54	5:45	8:30	9:50	10:24	12:47	13:23	16:56	18:24	20:21	20:29	21:01	טו
20.	3:56	5:47	8:31	9:50	10:25	12:47	13:22	16:55	18:23	20:19	20:27	20:59	טז
21.	3:58	5:48	8:31	9:51	10:25	12:47	13:22	16:53	18:21	20:17	20:25	20:57	יז
22.	4:00	5:49	8:32	9:51	10:25	12:46	13:22	16:52	18:20	20:15	20:23	20:55	יח
23.	4:02	5:51	8:33	9:51	10:25	12:46	13:21	16:51	18:18	20:13	20:21	20:53	יט
24.	4:04	5:52	8:34	9:52	10:26	12:46	13:21	16:50	18:17	20:11	20:19	20:51	כ
25.	4:06	5:53	8:34	9:52	10:26	12:46	13:20	16:49	18:15	20:09	20:17	20:49	כא
26.	4:08	5:55	8:35	9:53	10:26	12:45	13:20	16:47	18:14	20:07	20:15	20:48	כב
27.	4:10	5:56	8:36	9:53	10:26	12:45	13:20	16:46	18:12	20:05	20:13	20:46	כג
28.	4:12	5:57	8:37	9:54	10:27	12:45	13:19	16:45	18:11	20:03	20:11	20:44	כד
29.	4:13	5:59	8:37	9:54	10:27	12:44	13:19	16:44	18:09	20:01	20:09	20:42	כה
30.	4:15	6:00	8:38	9:54	10:27	12:44	13:18	16:42	18:07	19:59	20:07	20:40	כו
31.	4:17	6:01	8:39	9:55	10:27	12:44	13:18	16:41	18:06	19:57	20:04	20:38	כז
IX. 1.	4:19	6:03	8:39	9:55	10:28	12:44	13:17	16:40	18:04	19:55	20:02	20:36	כח
2.	4:21	6:04	8:40	9:55	10:28	12:43	13:17	16:38	18:02	19:53	20:00	20:34	כט
3.	4:22	6:05	8:41	9:56	10:28	12:43	13:16	16:37	18:01	19:51	19:58	20:32	ל

További budapesti időpontok זמנים נוספים בבודאפעסט

		Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום והלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Minchá kttná (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים			יום בחודש אלול
					M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ח	
IX.	4.	4:24	6:07	8:41	9:56	10:28	12:43	13:16	16:36	17:59	19:49	19:56	20:30	א
	5.	4:26	6:08	8:42	9:56	10:29	12:42	13:15	16:35	17:57	19:47	19:54	20:28	ב
	6.	4:28	6:09	8:42	9:57	10:29	12:42	13:15	16:33	17:56	19:45	19:52	20:26	ג
	7.	4:29	6:11	8:43	9:57	10:29	12:42	13:14	16:32	17:54	19:43	19:50	20:24	ד
	8.	4:31	6:12	8:44	9:57	10:29	12:41	13:14	16:31	17:52	19:40	19:48	20:22	ה
	9.	4:33	6:13	8:44	9:58	10:29	12:41	13:14	16:29	17:51	19:38	19:46	20:20	ו
	10.	4:34	6:15	8:45	9:58	10:30	12:40	13:13	16:28	17:49	19:36	19:44	20:18	ז
	11.	4:36	6:16	8:46	9:58	10:30	12:40	13:13	16:27	17:47	19:34	19:41	20:16	ח
	12.	4:38	6:17	8:46	9:59	10:30	12:40	13:12	16:25	17:46	19:32	19:39	20:14	ט
	13.	4:39	6:19	8:47	9:59	10:30	12:39	13:12	16:24	17:44	19:30	19:37	20:12	י
	14.	4:41	6:20	8:47	9:59	10:30	12:39	13:11	16:23	17:42	19:28	19:35	20:10	יא
	15.	4:43	6:21	8:48	10:00	10:31	12:39	13:11	16:21	17:41	19:26	19:33	20:08	יב
	16.	4:44	6:23	8:49	10:00	10:31	12:38	13:10	16:20	17:39	19:24	19:31	20:06	יג
	17.	4:46	6:24	8:49	10:00	10:31	12:38	13:10	16:19	17:37	19:22	19:29	20:04	יד
	18.	4:47	6:25	8:50	10:00	10:31	12:38	13:09	16:17	17:36	19:20	19:27	20:01	טו
	19.	4:49	6:27	8:50	10:01	10:32	12:37	13:09	16:16	17:34	19:18	19:25	19:59	טז
	20.	4:51	6:28	8:51	10:01	10:32	12:37	13:08	16:14	17:32	19:15	19:23	19:57	יז
	21.	4:52	6:29	8:51	10:01	10:32	12:37	13:08	16:13	17:30	19:13	19:20	19:55	יח
	22.	4:54	6:31	8:52	10:01	10:32	12:36	13:07	16:12	17:29	19:11	19:18	19:53	יט
	23.	4:55	6:32	8:52	10:02	10:32	12:36	13:07	16:10	17:27	19:09	19:16	19:51	כ
	24.	4:57	6:34	8:53	10:02	10:33	12:36	13:06	16:09	17:25	19:07	19:14	19:49	כא
	25.	4:58	6:35	8:54	10:02	10:33	12:35	13:06	16:08	17:24	19:05	19:12	19:47	כב
	26.	5:00	6:36	8:54	10:02	10:33	12:35	13:05	16:06	17:22	19:03	19:10	19:45	כג
	27.	5:01	6:38	8:55	10:03	10:33	12:35	13:05	16:05	17:20	19:01	19:08	19:43	כד
	28.	5:03	6:39	8:55	10:03	10:34	12:34	13:04	16:04	17:19	18:59	19:06	19:41	כה
	29.	5:04	6:40	8:56	10:03	10:34	12:34	13:04	16:02	17:17	18:57	19:04	19:39	כו
	30.	5:06	6:42	8:56	10:04	10:34	12:34	13:03	16:01	17:15	18:55	19:02	19:37	כז
X.	1.	5:07	6:43	8:57	10:04	10:34	12:33	13:03	16:00	17:14	18:53	19:00	19:35	כח
	2.	5:09	6:44	8:57	10:04	10:34	12:33	13:02	15:59	17:12	18:51	18:58	19:33	כט
	3.	5:10	6:46	8:58	10:04	10:35	12:33	13:02	15:57	17:10	18:49	18:56	19:31	א

A *Naptár*ban közölt időpontokról

Budapesti naptár (9–22. old.)

Szombat (és ünnep) vége:

Amikor a Nap már 8.5°-kal van a horizont alatt.

Tekintettel a szombat szentségére és fontosságára, akkor van vége a szombatnak, amikor már három kicsi, egymáshoz közeli csillag látható az égen. Ez az időpont szerepel mind a budapesti, mind a vidéki városok naptáránál. Ez az időpont később van mint az egyébként alkalmazandó „csillagok feljövetele”, lásd 12. pont alább.

Legkorábbi *Tfilin/Smá* **הנחת תפילין**	Legkésőbbi *Smá (Tánjá)* **סוף זמן ק"ש לפי התניא**	Napnyugta **שקיעת החמה**	**יום בחורש**

1. Legkorábbi *Tfilin/Smá*

Amikor a Nap még 11°-kal van a horizont alatt.

A legkorábbi idő amikor a reggeli *Smá* ima elmondható és amikor már *micva tálit*ot felvenni és hétköznap *tfilin*t rakni.

Definíciója: amikor már van annyira világos, hogy fel lehet ismerni egy barátot kb. 2 méter távolságból.

2. Legkésőbbi *Smá (Tánjá)*

A reggeli *Smá* ima mondásának legkésőbbi ideje, a nappal ¼ része. A *Naptár*nak ebben a részében a *Báál HáTánjá* véleménye szerinti számítást közöljük, aki nappalnak tekinti a napkeltétől napnyugtáig tartó időszakot. Lásd még 6. pont alább.

3. Napnyugta

Amikor a Nap már 0.8333°-kal van a horizont alatt.

A délutáni ima elmondásának és a nappal teljesítendő *micvá*knak (például tfilin) a legkésőbbi ideje.

További budapesti időpontok (23–35. old.)

	Virradat עלות השחר	Napkelte הנץ החמה	Legkésőbbi *Smá* סוף זמן ק"ש (מג"א)	Legkésőbbi reggeli ima סוף זמן תפלה		Csillagászati dél (éjfél) חצות היום הלילה	Legkorábbi du. ima *(Tánjá)* מנחה גדולה לפי התניא	*Mincha ktáná (Tánjá)* מנחה קטנה לפי התניא	*Plág háminchá (Tánjá)* פלג המנחה לפי התניא	Csillagok feljövetele צאת הכוכבים		
				M"Á מג"א	*Tánjá* התניא					*Tánjá* התניא	*Cohen* ר"ב כהן	*72 perc* 72 דקות ע"פ ר"ת

4. Virradat

Amikor a Nap még 16.9°-kal van a horizont alatt.

Bizonyos tekintetben a nappal kezdete. *Jom kipur*t és *Tisa BöÁv*ot kivéve a böjt kezdete. A *Mágén Ávrahám* az ettől az időponttól a csillagok feljöveteléig tartó időszakot tekinti nappalnak.

5. Napkelte

Amikor a Nap még 0.8333°-kal van a horizont alatt.

A *Báál HáTánja* (az Álter Rebbe) és a vilnai *gáon* szerint a nappal ettől az időponttól napnyugtáig tart.

6. Legkésőbbi *Smá*

A reggeli *Smá* ima mondásának legkésőbbi ideje, a nappal ¼ része. A *Naptár*nak ebben a részében a *Mágén Ávrahám* véleménye szerinti számítást közöljük, aki nappalnak tekinti az időszakot virradattól a csillagok feljöveteléig. Lásd még 2. pont fent.

7. Legkésőbbi reggeli ima

A reggeli ima mondásának legkésőbbi ideje, a nappal ⅓ része.

8. Csillagászati dél (éjfél)

A nappali időszak fele. 12 órával később ekkor van éjfél.

9. Legkorábbi délutáni ima

A nappali időszak 1/24-ed részével (fél *sáá zmánit*) csillagászati dél utáni időpont, azaz a nappal 13/24-ed része.

10. Minḥá ktáná

A nappali időszak 7/24-ed részével (három és fél *sáot zmánijot*) csillagászati dél utáni időpont, azaz a nappal 19/24-ed része. Ha van rá mód, helyes eddig az időpontig várni a délutáni imával.

11. Plág háminḥá

Egy és negyed *sáá zmánit*tal napnyugta előtti időpont. A legkorábbi időpont, amikor esti imát (a *máárivot*) lehet mondani közösségben (egyedül csak a csillagok feljövetele után) és a legkorábbi időpont, amikor péntek délután magunkra vehetjük a szombatot.

12. Csillagok feljövetele

A szürkület vége, amikor már olyan sötét van, hogy három csillag látható az égen. Arról megoszlik Bölcseink véleménye, hogy pontosan milyen csillagok kell, hogy láthatóak legyenek. Ennek megfelelően itt három vélemény szerinti időpontot közlünk:

Tánjá:

Amikor a Nap már 5.9°-kal van a horizont alatt.

Ekkor három közepes csillag látható a csillagászok számára (szabad szemmel).

A *Báál HáTánja* (az Álter Rebbe) és a vilnai *gáon* szerint ez az időpont

a) a böjt vége,

b) a délutáni ima befejezésének legeslegkésőbbi időpontja,

c) asszonyoknak a *mikvé*ben való alámerülés *legkorábbi* időpontja.

Cohen:

Amikor a Nap már 7.08°-kal van a horizont alatt.

Ekkor három közepes csillag látható az egyszerű ember számára.

A *Báál HáTánja* (az Álter Rebbe) és a vilnai *gáon* szerint ez időpont után lehet elmondani az esti Smá imát.

Egyes vélemények szerint a fenti három időpont is ekkor van.

A *Mágén Ávrahám* szerint ekkor van a nappal vége.

72 perc: *Rábénu Tám* véleménye nyomán csak 72 perccel napnyugta után van a „csillagok feljövetele”, és emiatt csak ekkor van vége a szombatnak.

Balatonfüredi időpontok זמני היום בעיר באלאטונפורד

	Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Szept. 16.	**5:27**	**18:43**	
17.	**5:28**	**19:45**	**19:43**
18.	**5:29**		***19:25***
23.	**5:36**	**18:29**	**19:31**
25.	**5:39**	**18:25**	**19:26**
30.	**5:46**	**18:15**	
Okt. 1.	**5:47**	**19:16**	**19:14**
7.	**5:55**	**18:01**	
8.	**5:57**	**19:03**	**19:01**
14.	**6:05**	**17:48**	**18:50**
21.	**6:14**	**17:35**	**18:37**
28.	**6:24**	**17:23**	**18:26**
Nov. 4.	**5:33**	**16:12**	**17:16**
11.	**5:42**	**16:02**	**17:08**
18.	**5:51**	**15:54**	**17:01**
25.	**6:00**	**15:48**	**16:56**
Dec. 2.	**6:08**	**15:44**	**16:53**
9.	**6:15**	**15:42**	**16:51**
16.	**6:20**	**15:42**	**16:52**
22.	**6:24**		***16:38***
23.	**6:24**	**15:44**	**16:55**
30.	**6:27**	**15:49**	**17:00**
Jan. 6.	**6:27**	**15:56**	**17:06**
13.	**6:25**	**16:04**	**17:14**
20.	**6:22**	**16:13**	**17:23**
27.	**6:16**	**16:23**	**17:32**
Febr. 3.	**6:09**	**16:34**	**17:42**
10.	**6:00**	**16:45**	**17:52**
17.	**5:50**	**16:55**	**18:02**
24.	**5:39**	**17:06**	**18:12**
Márc. 2.	**5:27**	**17:16**	**18:22**
9.	**5:13**	**17:27**	**18:32**
16.	**5:00**	**17:37**	**18:42**
21.	**4:49**		***18:33***
23.	**4:45**	**17:46**	**18:52**

	Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Márc. 30.	**4:30**	**17:56**	**19:02**
Ápr. 6.	**5:16**	**19:06**	**20:12**
13.	**5:01**	**19:15**	**20:23**
20.	**4:46**	**19:25**	**20:34**
23.	**4:40**	**19:29**	
24.	**4:38**	**20:39**	**20:40**
27.	**4:32**	**19:35**	**20:45**
29.	**4:28**	**19:37**	
30.	**4:26**	**20:48**	**20:50**
Máj. 4.	**4:18**	**19:44**	**20:56**
11.	**4:06**	**19:53**	**21:07**
18.	**3:54**	**20:02**	**21:17**
25.	**3:45**	**20:10**	**21:27**
Jún. 1.	**3:37**	**20:17**	**21:35**
8.	**3:32**	**20:23**	**21:42**
12.	**3:30**	**20:25**	
13.	**3:30**	**21:45**	**21:46**
15.	**3:29**	**20:27**	**21:47**
22.	**3:30**	**20:29**	**21:49**
29.	**3:33**	**20:29**	**21:48**
Júl. 6.	**3:40**	**20:27**	**21:45**
13.	**3:48**	**20:24**	**21:39**
20.	**3:57**	**20:18**	**21:32**
23.	**4:02**		***21:08***
27.	**4:08**	**20:10**	**21:22**
Aug. 3.	**4:19**	**20:01**	**21:11**
10.	**4:31**	**19:51**	**20:59**
13.	**4:36**	***b. 20:04***	***20:35***
17.	**4:42**	**19:39**	**20:45**
24.	**4:53**	**19:26**	**20:31**
31.	**5:04**	**19:13**	**20:17**
Szept. 7.	**5:15**	**19:00**	**20:02**
14.	**5:25**	**18:46**	**19:48**
21.	**5:35**	**18:32**	**19:33**
28.	**5:44**	**18:17**	**19:19**

Balatonőszödi időpontok זמני היום בעיר באלאטונאסוד

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טלית [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt* vége **צאת השבת, החג או הצום**
Szept.	**16.**	**5:27**	**18:45**	
	17.	**5:29**	**19:45**	**19:43**
	18.	**5:30**		**19:26**
	23.	**5:37**	**18:31**	**19:31**
	25.	**5:40**	**18:27**	**19:27**
	30.	**5:46**	**18:17**	
Okt.	**1.**	**5:48**	**19:17**	**19:15**
	7.	**5:56**	**18:03**	
	8.	**5:57**	**19:03**	**19:01**
	14.	**6:05**	**17:50**	**18:50**
	21.	**6:15**	**17:37**	**18:38**
	28.	**6:24**	**17:26**	**18:27**
Nov.	**4.**	**5:33**	**16:15**	**17:17**
	11.	**5:43**	**16:05**	**17:08**
	18.	**5:51**	**15:57**	**17:01**
	25.	**6:00**	**15:51**	**16:56**
Dec.	**2.**	**6:08**	**15:47**	**16:53**
	9.	**6:15**	**15:45**	**16:52**
	16.	**6:20**	**15:45**	**16:53**
	22.	**6:24**		**16:38**
	23.	**6:24**	**15:48**	**16:56**
	30.	**6:27**	**15:52**	**17:01**
Jan.	**6.**	**6:27**	**15:59**	**17:07**
	13.	**6:25**	**16:07**	**17:15**
	20.	**6:22**	**16:16**	**17:23**
	27.	**6:17**	**16:26**	**17:33**
Febr.	**3.**	**6:09**	**16:37**	**17:42**
	10.	**6:01**	**16:47**	**17:52**
	17.	**5:51**	**16:58**	**18:02**
	24.	**5:39**	**17:09**	**18:12**
Márc.	**2.**	**5:27**	**17:19**	**18:22**
	9.	**5:14**	**17:29**	**18:32**
	16.	**5:00**	**17:39**	**18:42**
	21.	**4:50**		**18:34**
	23.	**4:46**	**17:49**	**18:52**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טלית [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt* vége **צאת השבת, החג או הצום**
Márc.	**30.**	**4:31**	**17:58**	**19:02**
Ápr.	**6.**	**5:16**	**19:08**	**20:12**
	13.	**5:02**	**19:17**	**20:23**
	20.	**4:47**	**19:27**	**20:34**
	23.	**4:41**	**19:31**	
	24.	**4:39**	**20:38**	**20:40**
	27.	**4:33**	**19:37**	**20:45**
	29.	**4:29**	**19:39**	
	30.	**4:27**	**20:48**	**20:49**
Máj.	**4.**	**4:19**	**19:46**	**20:56**
	11.	**4:07**	**19:55**	**21:06**
	18.	**3:56**	**20:04**	**21:17**
	25.	**3:46**	**20:12**	**21:27**
Jún.	**1.**	**3:38**	**20:19**	**21:35**
	8.	**3:33**	**20:25**	**21:42**
	12.	**3:32**	**20:27**	
	13.	**3:31**	**21:44**	**21:45**
	15.	**3:31**	**20:29**	**21:46**
	22.	**3:32**	**20:31**	**21:48**
	29.	**3:35**	**20:31**	**21:48**
Júl.	**6.**	**3:41**	**20:30**	**21:45**
	13.	**3:49**	**20:26**	**21:39**
	20.	**3:59**	**20:20**	**21:31**
	23.	**4:03**		**21:08**
	27.	**4:09**	**20:12**	**21:22**
Aug.	**3.**	**4:21**	**20:03**	**21:11**
	10.	**4:32**	**19:53**	**20:58**
	13.	**4:37**	***b. 20:06***	**20:35**
	17.	**4:43**	**19:41**	**20:45**
	24.	**4:54**	**19:28**	**20:31**
	31.	**5:05**	**19:15**	**20:17**
Szept.	**7.**	**5:15**	**19:02**	**20:02**
	14.	**5:25**	**18:48**	**19:48**
	21.	**5:35**	**18:34**	**19:33**
	28.	**5:45**	**18:20**	**19:19**

Bodrogkeresztúri időpontok זמני היום בעיר קערעסטיר

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Szept.	**16.**	**5:10**	**18:30**	
	17.	**5:12**	**19:33**	**19:31**
	18.	**5:13**		***19:13***
	23.	**5:21**	**18:15**	**19:18**
	25.	**5:24**	**18:11**	**19:14**
	30.	**5:31**	**18:01**	
Okt.	**1.**	**5:32**	**19:03**	**19:01**
	7.	**5:41**	**17:46**	
	8.	**5:42**	**18:49**	**18:47**
	14.	**5:51**	**17:32**	**18:35**
	21.	**6:01**	**17:19**	**18:23**
	28.	**6:11**	**17:07**	**18:11**
Nov.	**4.**	**5:21**	**15:55**	**17:01**
	11.	**5:30**	**15:45**	**16:52**
	18.	**5:40**	**15:37**	**16:44**
	25.	**5:48**	**15:30**	**16:39**
Dec.	**2.**	**5:57**	**15:25**	**16:35**
	9.	**6:04**	**15:23**	**16:34**
	16.	**6:09**	**15:23**	**16:35**
	22.	**6:13**		***16:20***
	23.	**6:14**	**15:25**	**16:38**
	30.	**6:16**	**15:30**	**16:43**
Jan.	**6.**	**6:16**	**15:37**	**16:49**
	13.	**6:14**	**15:45**	**16:57**
	20.	**6:10**	**15:55**	**17:06**
	27.	**6:05**	**16:06**	**17:16**
Febr.	**3.**	**5:57**	**16:17**	**17:26**
	10.	**5:48**	**16:28**	**17:36**
	17.	**5:37**	**16:39**	**17:47**
	24.	**5:25**	**16:50**	**17:57**
Márc.	**2.**	**5:12**	**17:01**	**18:08**
	9.	**4:59**	**17:12**	**18:18**
	16.	**4:44**	**17:22**	**18:29**
	21.	**4:34**		***18:20***
	23.	**4:29**	**17:33**	**18:39**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Márc.	**30.**	**4:14**	**17:43**	**18:50**
Ápr.	**6.**	**4:59**	**18:53**	**20:01**
	13.	**4:43**	**19:03**	**20:12**
	20.	**4:28**	**19:13**	**20:24**
	23.	**4:21**	**19:18**	
	24.	**4:19**	**20:29**	**20:30**
	27.	**4:13**	**19:24**	**20:35**
	29.	**4:09**	**19:26**	
	30.	**4:07**	**20:39**	**20:40**
Máj.	**4.**	**3:59**	**19:33**	**20:47**
	11.	**3:45**	**19:43**	**20:59**
	18.	**3:33**	**19:52**	**21:10**
	25.	**3:23**	**20:01**	**21:20**
Jún.	**1.**	**3:14**	**20:08**	**21:29**
	8.	**3:08**	**20:14**	**21:36**
	12.	**3:06**	**20:17**	
	13.	**3:06**	**21:39**	**21:40**
	15.	**3:06**	**20:18**	**21:41**
	22.	**3:06**	**20:21**	**21:43**
	29.	**3:10**	**20:21**	**21:43**
Júl.	**6.**	**3:16**	**20:19**	**21:39**
	13.	**3:25**	**20:15**	**21:33**
	20.	**3:35**	**20:08**	**21:25**
	23.	**3:40**		***21:00***
	27.	**3:47**	**20:00**	**21:14**
Aug.	**3.**	**3:59**	**19:51**	**21:02**
	10.	**4:11**	**19:40**	**20:49**
	13.	**4:17**	***b. 19:53***	***20:25***
	17.	**4:23**	**19:28**	**20:35**
	24.	**4:35**	**19:15**	**20:21**
	31.	**4:47**	**19:01**	**20:06**
Szept.	**7.**	**4:58**	**18:47**	**19:51**
	14.	**5:09**	**18:33**	**19:36**
	21.	**5:19**	**18:18**	**19:20**
	28.	**5:29**	**18:03**	**19:06**

Debreceni időpontok זמני היום בעיר דעברעצין

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הוה או הצום**
Szept.	**16.**	**5:11**	**18:29**	
	17.	**5:12**	**19:31**	**19:29**
	18.	**5:13**		***19:11***
	23.	**5:21**	**18:14**	**19:16**
	25.	**5:23**	**18:10**	**19:12**
	30.	**5:31**	**18:00**	
Okt.	**1.**	**5:32**	**19:02**	**19:00**
	7.	**5:40**	**17:46**	
	8.	**5:42**	**18:48**	**18:46**
	14.	**5:50**	**17:32**	**18:34**
	21.	**6:00**	**17:19**	**18:22**
	28.	**6:09**	**17:07**	**18:11**
Nov.	**4.**	**5:19**	**15:56**	**17:00**
	11.	**5:28**	**15:46**	**16:52**
	18.	**5:37**	**15:38**	**16:45**
	25.	**5:46**	**15:31**	**16:39**
Dec.	**2.**	**5:54**	**15:27**	**16:36**
	9.	**6:01**	**15:24**	**16:35**
	16.	**6:07**	**15:24**	**16:36**
	22.	**6:10**		***16:21***
	23.	**6:11**	**15:27**	**16:39**
	30.	**6:13**	**15:32**	**16:43**
Jan.	**6.**	**6:13**	**15:38**	**16:50**
	13.	**6:12**	**15:47**	**16:58**
	20.	**6:08**	**15:56**	**17:06**
	27.	**6:02**	**16:07**	**17:16**
Febr.	**3.**	**5:55**	**16:17**	**17:26**
	10.	**5:46**	**16:28**	**17:36**
	17.	**5:36**	**16:39**	**17:46**
	24.	**5:24**	**16:50**	**17:56**
Márc.	**2.**	**5:12**	**17:01**	**18:07**
	9.	**4:58**	**17:11**	**18:17**
	16.	**4:44**	**17:21**	**18:27**
	21.	**4:34**		***18:19***
	23.	**4:29**	**17:32**	**18:37**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הוה או הצום**
Márc.	**30.**	**4:14**	**17:41**	**18:48**
Ápr.	**6.**	**4:59**	**18:51**	**19:59**
	13.	**4:44**	**19:01**	**20:09**
	20.	**4:29**	**19:11**	**20:21**
	23.	**4:23**	**19:15**	
	24.	**4:21**	**20:25**	**20:27**
	27.	**4:15**	**19:21**	**20:32**
	29.	**4:11**	**19:24**	
	30.	**4:09**	**20:35**	**20:37**
Máj.	**4.**	**4:01**	**19:31**	**20:43**
	11.	**3:48**	**19:40**	**20:55**
	18.	**3:36**	**19:49**	**21:05**
	25.	**3:26**	**19:57**	**21:15**
Jún.	**1.**	**3:18**	**20:04**	**21:24**
	8.	**3:13**	**20:10**	**21:31**
	12.	**3:11**	**20:13**	
	13.	**3:10**	**21:34**	**21:35**
	15.	**3:10**	**20:14**	**21:36**
	22.	**3:10**	**20:17**	**21:38**
	29.	**3:14**	**20:17**	**21:37**
Júl.	**6.**	**3:20**	**20:15**	**21:34**
	13.	**3:29**	**20:11**	**21:28**
	20.	**3:39**	**20:05**	**21:20**
	23.	**3:43**		***20:56***
	27.	**3:50**	**19:57**	**21:10**
Aug.	**3.**	**4:01**	**19:48**	**20:58**
	10.	**4:13**	**19:37**	**20:46**
	13.	**4:18**	***b. 19:50***	***20:22***
	17.	**4:25**	**19:25**	**20:32**
	24.	**4:36**	**19:13**	**20:18**
	31.	**4:48**	**18:59**	**20:03**
Szept.	**7.**	**4:58**	**18:45**	**19:48**
	14.	**5:09**	**18:31**	**19:34**
	21.	**5:19**	**18:17**	**19:19**
	28.	**5:29**	**18:02**	**19:04**

Győri időpontok זמני היום בעיר ג׳יור

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* טליח [ותפילין] וקריאת שמע	Gyertyagyújtás *előző este* הדלקת נרות בערב הקודם	Szombat, ünnep, *böjt vége* צאת השבת, יום טוב או הצום
Szept.	**16.**	**5:26**	**18:44**	
	17.	**5:28**	**19:47**	**19:45**
	18.	**5:29**		***19:27***
	23.	**5:36**	**18:30**	**19:32**
	25.	**5:39**	**18:26**	**19:28**
	30.	**5:46**	**18:16**	
Okt.	**1.**	**5:48**	**19:18**	**19:16**
	7.	**5:56**	**18:02**	
	8.	**5:57**	**19:04**	**19:02**
	14.	**6:06**	**17:48**	**18:50**
	21.	**6:15**	**17:35**	**18:38**
	28.	**6:25**	**17:22**	**18:26**
Nov.	**4.**	**5:35**	**16:11**	**17:16**
	11.	**5:44**	**16:01**	**17:07**
	18.	**5:54**	**15:53**	**17:00**
	25.	**6:02**	**15:46**	**16:55**
Dec.	**2.**	**6:10**	**15:42**	**16:52**
	9.	**6:17**	**15:40**	**16:50**
	16.	**6:23**	**15:40**	**16:51**
	22.	**6:27**		***16:36***
	23.	**6:27**	**15:42**	**16:54**
	30.	**6:29**	**15:47**	**16:59**
Jan.	**6.**	**6:30**	**15:54**	**17:05**
	13.	**6:28**	**16:02**	**17:13**
	20.	**6:24**	**16:12**	**17:22**
	27.	**6:19**	**16:22**	**17:31**
Febr.	**3.**	**6:11**	**16:33**	**17:41**
	10.	**6:02**	**16:44**	**17:52**
	17.	**5:52**	**16:55**	**18:02**
	24.	**5:40**	**17:06**	**18:12**
Márc.	**2.**	**5:27**	**17:17**	**18:22**
	9.	**5:14**	**17:27**	**18:33**
	16.	**5:00**	**17:37**	**18:43**
	21.	**4:49**		***18:35***
	23.	**4:45**	**17:47**	**18:53**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* טליח [ותפילין] וקריאת שמע	Gyertyagyújtás *előző este* הדלקת נרות בערב הקודם	Szombat, ünnep, *böjt vége* צאת השבת, יום טוב או הצום
Márc.	**30.**	**4:30**	**17:57**	**19:04**
Ápr.	**6.**	**5:15**	**19:07**	**20:15**
	13.	**5:00**	**19:17**	**20:26**
	20.	**4:44**	**19:27**	**20:37**
	23.	**4:38**	**19:32**	
	24.	**4:36**	**20:42**	**20:43**
	27.	**4:30**	**19:37**	**20:48**
	29.	**4:26**	**19:40**	
	30.	**4:24**	**20:52**	**20:53**
Máj.	**4.**	**4:16**	**19:47**	**21:00**
	11.	**4:03**	**19:56**	**21:11**
	18.	**3:51**	**20:05**	**21:22**
	25.	**3:41**	**20:14**	**21:32**
Jún.	**1.**	**3:33**	**20:21**	**21:41**
	8.	**3:27**	**20:27**	**21:48**
	12.	**3:25**	**20:29**	
	13.	**3:25**	**21:51**	**21:51**
	15.	**3:25**	**20:31**	**21:53**
	22.	**3:25**	**20:33**	**21:55**
	29.	**3:29**	**20:33**	**21:54**
Júl.	**6.**	**3:35**	**20:31**	**21:51**
	13.	**3:43**	**20:27**	**21:45**
	20.	**3:54**	**20:21**	**21:37**
	23.	**3:58**		***21:12***
	27.	**4:05**	**20:13**	**21:27**
Aug.	**3.**	**4:17**	**20:04**	**21:15**
	10.	**4:28**	**19:53**	**21:02**
	13.	**4:34**	***b. 20:06***	***20:39***
	17.	**4:40**	**19:41**	**20:49**
	24.	**4:52**	**19:29**	**20:34**
	31.	**5:03**	**19:15**	**20:20**
Szept.	**7.**	**5:14**	**19:01**	**20:05**
	14.	**5:24**	**18:47**	**19:50**
	21.	**5:35**	**18:33**	**19:35**
	28.	**5:44**	**18:18**	**19:20**

Keszthelyi időpontok זמני היום בעיר קעסטהיי

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הוה או הצום**
Szept.	**16.**	**5:29**	**18:46**	
	17.	**5:31**	**19:47**	**19:45**
	18.	**5:32**		***19:28***
	23.	**5:39**	**18:32**	**19:33**
	25.	**5:42**	**18:28**	**19:29**
	30.	**5:49**	**18:18**	
Okt.	**1.**	**5:50**	**19:19**	**19:17**
	7.	**5:58**	**18:04**	
	8.	**5:59**	**19:05**	**19:03**
	14.	**6:07**	**17:51**	**18:52**
	21.	**6:17**	**17:38**	**18:40**
	28.	**6:26**	**17:26**	**18:29**
Nov.	**4.**	**5:35**	**16:15**	**17:19**
	11.	**5:45**	**16:05**	**17:11**
	18.	**5:54**	**15:57**	**17:04**
	25.	**6:02**	**15:51**	**16:59**
Dec.	**2.**	**6:10**	**15:47**	**16:56**
	9.	**6:17**	**15:45**	**16:54**
	16.	**6:22**	**15:45**	**16:55**
	22.	**6:26**		***16:41***
	23.	**6:27**	**15:48**	**16:58**
	30.	**6:29**	**15:52**	**17:03**
Jan.	**6.**	**6:29**	**15:59**	**17:09**
	13.	**6:28**	**16:07**	**17:17**
	20.	**6:24**	**16:16**	**17:26**
	27.	**6:19**	**16:26**	**17:35**
Febr.	**3.**	**6:12**	**16:37**	**17:44**
	10.	**6:03**	**16:48**	**17:54**
	17.	**5:53**	**16:58**	**18:04**
	24.	**5:41**	**17:09**	**18:14**
Márc.	**2.**	**5:29**	**17:19**	**18:24**
	9.	**5:16**	**17:29**	**18:34**
	16.	**5:02**	**17:39**	**18:44**
	21.	**4:52**		***18:36***
	23.	**4:48**	**17:49**	**18:54**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הוה או הצום**
Márc.	**30.**	**4:33**	**17:59**	**19:04**
Ápr.	**6.**	**5:19**	**19:08**	**20:14**
	13.	**5:04**	**19:18**	**20:25**
	20.	**4:49**	**19:27**	**20:36**
	23.	**4:43**	**19:31**	
	24.	**4:41**	**20:40**	**20:42**
	27.	**4:35**	**19:37**	**20:47**
	29.	**4:31**	**19:39**	
	30.	**4:29**	**20:50**	**20:51**
Máj.	**4.**	**4:22**	**19:46**	**20:58**
	11.	**4:09**	**19:55**	**21:09**
	18.	**3:58**	**20:04**	**21:19**
	25.	**3:48**	**20:12**	**21:29**
Jún.	**1.**	**3:41**	**20:19**	**21:37**
	8.	**3:36**	**20:24**	**21:44**
	12.	**3:34**	**20:27**	
	13.	**3:34**	**21:46**	**21:47**
	15.	**3:34**	**20:29**	**21:48**
	22.	**3:34**	**20:31**	**21:50**
	29.	**3:37**	**20:31**	**21:50**
Júl.	**6.**	**3:43**	**20:29**	**21:46**
	13.	**3:52**	**20:25**	**21:41**
	20.	**4:01**	**20:20**	**21:33**
	23.	**4:06**		***21:10***
	27.	**4:12**	**20:12**	**21:24**
Aug.	**3.**	**4:23**	**20:03**	**21:13**
	10.	**4:34**	**19:53**	**21:00**
	13.	**4:39**	***b. 20:06***	***20:37***
	17.	**4:46**	**19:41**	**20:47**
	24.	**4:57**	**19:29**	**20:33**
	31.	**5:07**	**19:16**	**20:19**
Szept.	**7.**	**5:18**	**19:02**	**20:05**
	14.	**5:28**	**18:48**	**19:50**
	21.	**5:37**	**18:34**	**19:35**
	28.	**5:47**	**18:20**	**19:21**

Mádi időpontok זמני היום בעיר מאד

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Szept.	**16.**	**5:11**	**18:30**	
	17.	**5:12**	**19:33**	**19:31**
	18.	**5:14**		***19:13***
	23.	**5:21**	**18:16**	**19:18**
	25.	**5:24**	**18:11**	**19:14**
	30.	**5:31**	**18:01**	
Okt.	**1.**	**5:33**	**19:04**	**19:01**
	7.	**5:41**	**17:47**	
	8.	**5:43**	**18:49**	**18:47**
	14.	**5:51**	**17:33**	**18:36**
	21.	**6:01**	**17:20**	**18:23**
	28.	**6:11**	**17:07**	**18:11**
Nov.	**4.**	**5:21**	**15:56**	**17:01**
	11.	**5:31**	**15:45**	**16:52**
	18.	**5:40**	**15:37**	**16:45**
	25.	**5:49**	**15:30**	**16:39**
Dec.	**2.**	**5:57**	**15:25**	**16:36**
	9.	**6:04**	**15:23**	**16:34**
	16.	**6:10**	**15:23**	**16:35**
	22.	**6:13**		***16:20***
	23.	**6:14**	**15:26**	**16:38**
	30.	**6:16**	**15:30**	**16:43**
Jan.	**6.**	**6:16**	**15:37**	**16:49**
	13.	**6:15**	**15:46**	**16:57**
	20.	**6:11**	**15:55**	**17:06**
	27.	**6:05**	**16:06**	**17:16**
Febr.	**3.**	**5:57**	**16:17**	**17:26**
	10.	**5:48**	**16:28**	**17:36**
	17.	**5:38**	**16:40**	**17:47**
	24.	**5:26**	**16:51**	**17:57**
Márc.	**2.**	**5:13**	**17:02**	**18:08**
	9.	**4:59**	**17:12**	**18:18**
	16.	**4:45**	**17:23**	**18:29**
	21.	**4:34**		***18:21***
	23.	**4:30**	**17:33**	**18:40**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Márc.	**30.**	**4:14**	**17:43**	**18:50**
Ápr.	**6.**	**4:59**	**18:54**	**20:01**
	13.	**4:44**	**19:04**	**20:13**
	20.	**4:28**	**19:14**	**20:24**
	23.	**4:22**	**19:18**	
	24.	**4:20**	**20:29**	**20:31**
	27.	**4:13**	**19:24**	**20:36**
	29.	**4:09**	**19:27**	
	30.	**4:07**	**20:39**	**20:41**
Máj.	**4.**	**3:59**	**19:34**	**20:48**
	11.	**3:45**	**19:44**	**20:59**
	18.	**3:33**	**19:53**	**21:10**
	25.	**3:23**	**20:01**	**21:21**
Jún.	**1.**	**3:14**	**20:09**	**21:30**
	8.	**3:09**	**20:15**	**21:37**
	12.	**3:07**	**20:17**	
	13.	**3:06**	**21:40**	**21:41**
	15.	**3:06**	**20:19**	**21:42**
	22.	**3:06**	**20:21**	**21:44**
	29.	**3:10**	**20:21**	**21:43**
Júl.	**6.**	**3:16**	**20:19**	**21:40**
	13.	**3:25**	**20:15**	**21:34**
	20.	**3:36**	**20:09**	**21:25**
	23.	**3:40**		***21:00***
	27.	**3:47**	**20:01**	**21:15**
Aug.	**3.**	**3:59**	**19:51**	**21:03**
	10.	**4:12**	**19:40**	**20:50**
	13.	**4:17**	***b. 19:53***	***20:26***
	17.	**4:24**	**19:28**	**20:36**
	24.	**4:36**	**19:15**	**20:21**
	31.	**4:47**	**19:02**	**20:06**
Szept.	**7.**	**4:58**	**18:47**	**19:51**
	14.	**5:09**	**18:33**	**19:36**
	21.	**5:19**	**18:18**	**19:21**
	28.	**5:30**	**18:04**	**19:06**

Miskolci időpontok זמני היום בעיר מישקולץ

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Szept.	**16.**	**5:13**	**18:32**	
	17.	**5:14**	**19:35**	**19:33**
	18.	**5:16**		***19:15***
	23.	**5:23**	**18:18**	**19:20**
	25.	**5:26**	**18:13**	**19:16**
	30.	**5:33**	**18:03**	
Okt.	**1.**	**5:35**	**19:05**	**19:03**
	7.	**5:43**	**17:49**	
	8.	**5:45**	**18:51**	**18:49**
	14.	**5:53**	**17:35**	**18:38**
	21.	**6:03**	**17:22**	**18:25**
	28.	**6:13**	**17:09**	**18:13**
Nov.	**4.**	**5:23**	**15:58**	**17:03**
	11.	**5:32**	**15:48**	**16:54**
	18.	**5:42**	**15:39**	**16:47**
	25.	**5:51**	**15:32**	**16:41**
Dec.	**2.**	**5:59**	**15:28**	**16:38**
	9.	**6:06**	**15:25**	**16:37**
	16.	**6:12**	**15:26**	**16:38**
	22.	**6:15**		***16:22***
	23.	**6:16**	**15:28**	**16:40**
	30.	**6:18**	**15:33**	**16:45**
Jan.	**6.**	**6:18**	**15:40**	**16:52**
	13.	**6:16**	**15:48**	**17:00**
	20.	**6:13**	**15:58**	**17:08**
	27.	**6:07**	**16:08**	**17:18**
Febr.	**3.**	**5:59**	**16:19**	**17:28**
	10.	**5:50**	**16:30**	**17:39**
	17.	**5:39**	**16:42**	**17:49**
	24.	**5:28**	**16:53**	**17:59**
Márc.	**2.**	**5:15**	**17:04**	**18:10**
	9.	**5:01**	**17:14**	**18:20**
	16.	**4:47**	**17:25**	**18:31**
	21.	**4:36**		***18:23***
	23.	**4:32**	**17:35**	**18:41**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Márc.	**30.**	**4:17**	**17:45**	**18:52**
Ápr.	**6.**	**5:01**	**18:55**	**20:03**
	13.	**4:46**	**19:06**	**20:14**
	20.	**4:31**	**19:16**	**20:26**
	23.	**4:24**	**19:20**	
	24.	**4:22**	**20:31**	**20:32**
	27.	**4:16**	**19:26**	**20:37**
	29.	**4:11**	**19:29**	
	30.	**4:09**	**20:41**	**20:43**
Máj.	**4.**	**4:01**	**19:36**	**20:49**
	11.	**3:48**	**19:45**	**21:01**
	18.	**3:36**	**19:54**	**21:12**
	25.	**3:25**	**20:03**	**21:22**
Jún.	**1.**	**3:17**	**20:10**	**21:31**
	8.	**3:11**	**20:16**	**21:38**
	12.	**3:09**	**20:19**	
	13.	**3:09**	**21:41**	**21:42**
	15.	**3:09**	**20:20**	**21:43**
	22.	**3:09**	**20:23**	**21:45**
	29.	**3:13**	**20:23**	**21:44**
Júl.	**6.**	**3:19**	**20:21**	**21:41**
	13.	**3:28**	**20:17**	**21:35**
	20.	**3:38**	**20:10**	**21:26**
	23.	**3:43**		***21:02***
	27.	**3:50**	**20:03**	**21:16**
Aug.	**3.**	**4:02**	**19:53**	**21:04**
	10.	**4:14**	**19:42**	**20:51**
	13.	**4:19**	***b. 19:55***	***20:27***
	17.	**4:26**	**19:30**	**20:38**
	24.	**4:38**	**19:17**	**20:23**
	31.	**4:49**	**19:03**	**20:08**
Szept.	**7.**	**5:00**	**18:49**	**19:53**
	14.	**5:11**	**18:35**	**19:38**
	21.	**5:21**	**18:20**	**19:23**
	28.	**5:32**	**18:06**	**19:08**

Nyíregyházi időpontok זמני היום בעיר נירעדהאזא

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Szept.	**16.**	**5:09**	**18:28**	
	17.	**5:11**	**19:31**	**19:29**
	18.	**5:12**		***19:11***
	23.	**5:20**	**18:14**	**19:16**
	25.	**5:23**	**18:10**	**19:12**
	30.	**5:30**	**17:59**	
Okt.	**1.**	**5:31**	**19:02**	**19:00**
	7.	**5:40**	**17:45**	
	8.	**5:41**	**18:47**	**18:46**
	14.	**5:50**	**17:31**	**18:34**
	21.	**5:59**	**17:18**	**18:21**
	28.	**6:09**	**17:06**	**18:10**
Nov.	**4.**	**5:19**	**15:54**	**17:00**
	11.	**5:28**	**15:44**	**16:51**
	18.	**5:38**	**15:36**	**16:43**
	25.	**5:47**	**15:29**	**16:38**
Dec.	**2.**	**5:55**	**15:25**	**16:35**
	9.	**6:02**	**15:22**	**16:33**
	16.	**6:07**	**15:22**	**16:34**
	22.	**6:11**		***16:19***
	23.	**6:12**	**15:25**	**16:37**
	30.	**6:14**	**15:30**	**16:42**
Jan.	**6.**	**6:14**	**15:36**	**16:48**
	13.	**6:12**	**15:45**	**16:56**
	20.	**6:08**	**15:54**	**17:05**
	27.	**6:03**	**16:05**	**17:15**
Febr.	**3.**	**5:55**	**16:16**	**17:25**
	10.	**5:46**	**16:27**	**17:35**
	17.	**5:36**	**16:38**	**17:45**
	24.	**5:24**	**16:49**	**17:56**
Márc.	**2.**	**5:11**	**17:00**	**18:06**
	9.	**4:57**	**17:11**	**18:17**
	16.	**4:43**	**17:21**	**18:27**
	21.	**4:33**		***18:19***
	23.	**4:28**	**17:31**	**18:37**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Márc.	**30.**	**4:13**	**17:41**	**18:48**
Ápr.	**6.**	**4:58**	**18:51**	**19:59**
	13.	**4:43**	**19:02**	**20:10**
	20.	**4:27**	**19:12**	**20:22**
	23.	**4:21**	**19:16**	
	24.	**4:19**	**20:27**	**20:28**
	27.	**4:13**	**19:22**	**20:33**
	29.	**4:08**	**19:24**	
	30.	**4:06**	**20:36**	**20:38**
Máj.	**4.**	**3:58**	**19:31**	**20:45**
	11.	**3:45**	**19:41**	**20:56**
	18.	**3:33**	**19:50**	**21:07**
	25.	**3:23**	**19:58**	**21:17**
Jún.	**1.**	**3:14**	**20:06**	**21:26**
	8.	**3:09**	**20:12**	**21:33**
	12.	**3:07**	**20:14**	
	13.	**3:07**	**21:36**	**21:37**
	15.	**3:06**	**20:16**	**21:38**
	22.	**3:07**	**20:18**	**21:40**
	29.	**3:10**	**20:18**	**21:40**
Júl.	**6.**	**3:17**	**20:16**	**21:36**
	13.	**3:25**	**20:12**	**21:30**
	20.	**3:36**	**20:06**	**21:22**
	23.	**3:40**		***20:57***
	27.	**3:47**	**19:58**	**21:12**
Aug.	**3.**	**3:59**	**19:49**	**21:00**
	10.	**4:11**	**19:38**	**20:47**
	13.	**4:16**	***b. 19:51***	***20:23***
	17.	**4:23**	**19:26**	**20:33**
	24.	**4:35**	**19:13**	**20:19**
	31.	**4:46**	**18:59**	**20:04**
Szept.	**7.**	**4:57**	**18:45**	**19:49**
	14.	**5:08**	**18:31**	**19:34**
	21.	**5:18**	**18:16**	**19:19**
	28.	**5:28**	**18:02**	**19:04**

Pécsi időpontok זמני היום בעיר פייץ׳

	Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* טליתנ[ותפילין] וקריאת שמע	Gyertyagyújtás előző este הדלקת נרות בערב הקודם	Szombat, ünnep, *böjt* vége צאת השבת, הח״ג או הצום
Szept. 16.	**5:27**	**18:41**	
17.	**5:28**	**19:42**	**19:40**
18.	**5:29**		***19:23***
23.	**5:36**	**18:27**	**19:28**
25.	**5:39**	**18:24**	**19:24**
30.	**5:45**	**18:14**	
Okt. 1.	**5:47**	**19:15**	**19:13**
7.	**5:54**	**18:00**	
8.	**5:56**	**19:01**	**18:59**
14.	**6:03**	**17:47**	**18:48**
21.	**6:13**	**17:35**	**18:37**
28.	**6:22**	**17:23**	**18:26**
Nov. 4.	**5:31**	**16:13**	**17:16**
11.	**5:40**	**16:03**	**17:08**
18.	**5:48**	**15:56**	**17:01**
25.	**5:57**	**15:49**	**16:56**
Dec. 2.	**6:04**	**15:45**	**16:53**
9.	**6:11**	**15:43**	**16:52**
16.	**6:17**	**15:44**	**16:53**
22.	**6:20**		***16:39***
23.	**6:21**	**15:46**	**16:56**
30.	**6:23**	**15:51**	**17:01**
Jan. 6.	**6:24**	**15:57**	**17:07**
13.	**6:22**	**16:05**	**17:15**
20.	**6:19**	**16:15**	**17:23**
27.	**6:14**	**16:24**	**17:32**
Febr. 3.	**6:07**	**16:35**	**17:42**
10.	**5:58**	**16:45**	**17:51**
17.	**5:48**	**16:56**	**18:01**
24.	**5:37**	**17:06**	**18:11**
Márc. 2.	**5:25**	**17:16**	**18:20**
9.	**5:12**	**17:26**	**18:30**
16.	**4:59**	**17:35**	**18:39**
21.	**4:49**		***18:31***
23.	**4:45**	**17:45**	**18:49**

	Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* טליתנ[ותפילין] וקריאת שמע	Gyertyagyújtás előző este הדלקת נרות בערב הקודם	Szombat, ünnep, *böjt* vége צאת השבת, הח״ג או הצום
Márc. 30.	**4:31**	**17:54**	**18:59**
Ápr. 6.	**5:16**	**19:03**	**20:09**
13.	**5:02**	**19:13**	**20:19**
20.	**4:48**	**19:22**	**20:30**
23.	**4:42**	**19:26**	
24.	**4:40**	**20:34**	**20:36**
27.	**4:34**	**19:31**	**20:40**
29.	**4:30**	**19:34**	
30.	**4:28**	**20:43**	**20:45**
Máj. 4.	**4:21**	**19:40**	**20:51**
11.	**4:09**	**19:49**	**21:01**
18.	**3:58**	**19:58**	**21:11**
25.	**3:49**	**20:05**	**21:21**
Jún. 1.	**3:42**	**20:12**	**21:29**
8.	**3:37**	**20:18**	**21:35**
12.	**3:35**	**20:20**	
13.	**3:35**	**21:38**	**21:39**
15.	**3:35**	**20:22**	**21:40**
22.	**3:35**	**20:24**	**21:42**
29.	**3:39**	**20:24**	**21:41**
Júl. 6.	**3:44**	**20:22**	**21:38**
13.	**3:52**	**20:19**	**21:33**
20.	**4:01**	**20:13**	**21:26**
23.	**4:06**		***21:03***
27.	**4:12**	**20:06**	**21:16**
Aug. 3.	**4:22**	**19:57**	**21:06**
10.	**4:33**	**19:47**	**20:54**
13.	**4:38**	***b. 20:00***	***20:31***
17.	**4:44**	**19:36**	**20:41**
24.	**4:55**	**19:23**	**20:27**
31.	**5:05**	**19:11**	**20:13**
Szept. 7.	**5:15**	**18:57**	**19:59**
14.	**5:25**	**18:44**	**19:45**
21.	**5:34**	**18:30**	**19:31**
28.	**5:44**	**18:16**	**19:17**

Szarvasi időpontok זמני היום בעיר סארוואש

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Szept.	**16.**	**5:16**	**18:32**	
	17.	**5:17**	**19:34**	**19:32**
	18.	**5:19**		***19:15***
	23.	**5:26**	**18:18**	**19:20**
	25.	**5:29**	**18:14**	**19:16**
	30.	**5:35**	**18:04**	
Okt.	**1.**	**5:37**	**19:06**	**19:04**
	7.	**5:45**	**17:51**	
	8.	**5:46**	**18:52**	**18:50**
	14.	**5:54**	**17:37**	**18:39**
	21.	**6:04**	**17:24**	**18:27**
	28.	**6:13**	**17:13**	**18:16**
Nov.	**4.**	**5:22**	**16:02**	**17:06**
	11.	**5:32**	**15:52**	**16:57**
	18.	**5:41**	**15:44**	**16:50**
	25.	**5:49**	**15:38**	**16:45**
Dec.	**2.**	**5:57**	**15:33**	**16:42**
	9.	**6:04**	**15:31**	**16:41**
	16.	**6:09**	**15:31**	**16:42**
	22.	**6:13**		***16:27***
	23.	**6:14**	**15:34**	**16:45**
	30.	**6:16**	**15:39**	**16:50**
Jan.	**6.**	**6:16**	**15:45**	**16:56**
	13.	**6:15**	**15:53**	**17:04**
	20.	**6:11**	**16:03**	**17:12**
	27.	**6:06**	**16:13**	**17:21**
Febr.	**3.**	**5:58**	**16:23**	**17:31**
	10.	**5:50**	**16:34**	**17:41**
	17.	**5:40**	**16:45**	**17:51**
	24.	**5:28**	**16:56**	**18:01**
Márc.	**2.**	**5:16**	**17:06**	**18:11**
	9.	**5:03**	**17:16**	**18:21**
	16.	**4:49**	**17:26**	**18:31**
	21.	**4:39**		***18:23***
	23.	**4:35**	**17:36**	**18:41**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, החג או הצום**
Márc.	**30.**	**4:20**	**17:45**	**18:51**
Ápr.	**6.**	**5:05**	**18:55**	**20:01**
	13.	**4:50**	**19:05**	**20:12**
	20.	**4:36**	**19:14**	**20:23**
	23.	**4:30**	**19:18**	
	24.	**4:28**	**20:28**	**20:29**
	27.	**4:22**	**19:24**	**20:34**
	29.	**4:18**	**19:26**	
	30.	**4:16**	**20:37**	**20:39**
Máj.	**4.**	**4:08**	**19:33**	**20:45**
	11.	**3:56**	**19:42**	**20:56**
	18.	**3:44**	**19:51**	**21:06**
	25.	**3:35**	**19:59**	**21:16**
Jún.	**1.**	**3:27**	**20:06**	**21:24**
	8.	**3:22**	**20:12**	**21:31**
	12.	**3:20**	**20:14**	
	13.	**3:20**	**21:34**	**21:34**
	15.	**3:20**	**20:16**	**21:35**
	22.	**3:20**	**20:18**	**21:38**
	29.	**3:24**	**20:18**	**21:37**
Júl.	**6.**	**3:30**	**20:16**	**21:34**
	13.	**3:38**	**20:13**	**21:28**
	20.	**3:47**	**20:07**	**21:21**
	23.	**3:52**		***20:57***
	27.	**3:58**	**19:59**	**21:11**
Aug.	**3.**	**4:09**	**19:50**	**21:00**
	10.	**4:21**	**19:40**	**20:47**
	13.	**4:25**	***b. 19:53***	***20:24***
	17.	**4:32**	**19:28**	**20:34**
	24.	**4:43**	**19:16**	**20:20**
	31.	**4:54**	**19:03**	**20:06**
Szept.	**7.**	**5:04**	**18:49**	**19:51**
	14.	**5:14**	**18:35**	**19:37**
	21.	**5:24**	**18:21**	**19:22**
	28.	**5:34**	**18:07**	**19:08**

Szegedi időpontok זמני היום בעיר סעגעד

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הזמן או הצום**
Szept.	**16.**	**5:19**	**18:34**	
	17.	**5:20**	**19:35**	**19:33**
	18.	**5:21**		***19:16***
	23.	**5:28**	**18:20**	**19:21**
	25.	**5:31**	**18:16**	**19:17**
	30.	**5:37**	**18:06**	
Okt.	**1.**	**5:39**	**19:07**	**19:05**
	7.	**5:47**	**17:53**	
	8.	**5:48**	**18:54**	**18:52**
	14.	**5:56**	**17:39**	**18:41**
	21.	**6:05**	**17:27**	**18:29**
	28.	**6:14**	**17:15**	**18:18**
Nov.	**4.**	**5:23**	**16:05**	**17:08**
	11.	**5:32**	**15:55**	**17:00**
	18.	**5:41**	**15:47**	**16:53**
	25.	**5:50**	**15:41**	**16:48**
Dec.	**2.**	**5:57**	**15:37**	**16:45**
	9.	**6:04**	**15:35**	**16:44**
	16.	**6:10**	**15:36**	**16:45**
	22.	**6:13**		***16:31***
	23.	**6:14**	**15:38**	**16:48**
	30.	**6:16**	**15:43**	**16:53**
Jan.	**6.**	**6:16**	**15:49**	**16:59**
	13.	**6:15**	**15:57**	**17:07**
	20.	**6:12**	**16:06**	**17:15**
	27.	**6:06**	**16:16**	**17:24**
Febr.	**3.**	**5:59**	**16:27**	**17:34**
	10.	**5:51**	**16:37**	**17:43**
	17.	**5:41**	**16:48**	**17:53**
	24.	**5:30**	**16:58**	**18:03**
Márc.	**2.**	**5:18**	**17:08**	**18:13**
	9.	**5:05**	**17:18**	**18:22**
	16.	**4:51**	**17:28**	**18:32**
	21.	**4:41**		***18:24***
	23.	**4:37**	**17:37**	**18:42**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליתנתפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás előző este **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *bőjt* vége **צאת השבת, הזמן או הצום**
Márc.	**30.**	**4:23**	**17:47**	**18:52**
Ápr.	**6.**	**5:08**	**18:56**	**20:02**
	13.	**4:54**	**19:05**	**20:12**
	20.	**4:40**	**19:15**	**20:23**
	23.	**4:34**	**19:19**	
	24.	**4:32**	**20:27**	**20:29**
	27.	**4:26**	**19:24**	**20:33**
	29.	**4:22**	**19:27**	
	30.	**4:20**	**20:36**	**20:38**
Máj.	**4.**	**4:13**	**19:33**	**20:44**
	11.	**4:00**	**19:42**	**20:55**
	18.	**3:49**	**19:51**	**21:05**
	25.	**3:40**	**19:58**	**21:14**
Jún.	**1.**	**3:33**	**20:05**	**21:22**
	8.	**3:28**	**20:11**	**21:29**
	12.	**3:26**	**20:13**	
	13.	**3:26**	**21:32**	**21:32**
	15.	**3:26**	**20:15**	**21:33**
	22.	**3:26**	**20:17**	**21:35**
	29.	**3:30**	**20:17**	**21:35**
Júl.	**6.**	**3:36**	**20:16**	**21:32**
	13.	**3:43**	**20:12**	**21:26**
	20.	**3:53**	**20:06**	**21:19**
	23.	**3:57**		***20:56***
	27.	**4:03**	**19:59**	**21:10**
Aug.	**3.**	**4:14**	**19:50**	**20:59**
	10.	**4:25**	**19:40**	**20:47**
	13.	**4:30**	***b. 19:53***	***20:24***
	17.	**4:36**	**19:28**	**20:34**
	24.	**4:47**	**19:16**	**20:20**
	31.	**4:57**	**19:03**	**20:06**
Szept.	**7.**	**5:07**	**18:50**	**19:52**
	14.	**5:17**	**18:36**	**19:38**
	21.	**5:26**	**18:22**	**19:23**
	28.	**5:36**	**18:09**	**19:09**

Szentendrei időpontok זמני היום בעיר סענטענדרע

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Szept.	**16.**	**5:21**	**18:39**	
	17.	**5:22**	**19:41**	**19:39**
	18.	**5:23**		***19:21***
	23.	**5:31**	**18:24**	**19:26**
	25.	**5:34**	**18:20**	**19:22**
	30.	**5:41**	**18:10**	
Okt.	**1.**	**5:42**	**19:12**	**19:10**
	7.	**5:50**	**17:56**	
	8.	**5:52**	**18:58**	**18:56**
	14.	**6:00**	**17:42**	**18:45**
	21.	**6:10**	**17:29**	**18:32**
	28.	**6:20**	**17:17**	**18:21**
Nov.	**4.**	**5:29**	**16:06**	**17:10**
	11.	**5:39**	**15:56**	**17:02**
	18.	**5:48**	**15:47**	**16:55**
	25.	**5:57**	**15:41**	**16:49**
Dec.	**2.**	**6:05**	**15:36**	**16:46**
	9.	**6:12**	**15:34**	**16:45**
	16.	**6:17**	**15:34**	**16:46**
	22.	**6:21**		***16:31***
	23.	**6:21**	**15:37**	**16:48**
	30.	**6:24**	**15:41**	**16:53**
Jan.	**6.**	**6:24**	**15:48**	**17:00**
	13.	**6:22**	**15:56**	**17:08**
	20.	**6:19**	**16:06**	**17:16**
	27.	**6:13**	**16:16**	**17:26**
Febr.	**3.**	**6:05**	**16:27**	**17:36**
	10.	**5:56**	**16:38**	**17:46**
	17.	**5:46**	**16:49**	**17:56**
	24.	**5:34**	**17:00**	**18:06**
Márc.	**2.**	**5:22**	**17:11**	**18:17**
	9.	**5:08**	**17:21**	**18:27**
	16.	**4:54**	**17:32**	**18:37**
	21.	**4:44**		***18:29***
	23.	**4:39**	**17:42**	**18:48**

		Legkorábbi *Tálit, [Tfilin]* és *Smá* **טליח [ותפילין] וקריאת שמע**	Gyertyagyújtás *előző este* **הדלקת נרות בערב הקודם**	Szombat, ünnep, *böjt vége* **צאת השבת, יום טוב או הצום**
Márc.	**30.**	**4:24**	**17:52**	**18:58**
Ápr.	**6.**	**5:09**	**19:02**	**20:09**
	13.	**4:54**	**19:12**	**20:20**
	20.	**4:39**	**19:22**	**20:31**
	23.	**4:33**	**19:26**	
	24.	**4:30**	**20:36**	**20:38**
	27.	**4:24**	**19:31**	**20:43**
	29.	**4:20**	**19:34**	
	30.	**4:18**	**20:46**	**20:48**
Máj.	**4.**	**4:10**	**19:41**	**20:54**
	11.	**3:57**	**19:51**	**21:05**
	18.	**3:45**	**20:00**	**21:16**
	25.	**3:35**	**20:08**	**21:26**
Jún.	**1.**	**3:27**	**20:15**	**21:35**
	8.	**3:22**	**20:21**	**21:42**
	12.	**3:20**	**20:24**	
	13.	**3:19**	**21:45**	**21:46**
	15.	**3:19**	**20:25**	**21:47**
	22.	**3:20**	**20:28**	**21:49**
	29.	**3:23**	**20:28**	**21:48**
Júl.	**6.**	**3:29**	**20:26**	**21:45**
	13.	**3:38**	**20:22**	**21:39**
	20.	**3:48**	**20:16**	**21:31**
	23.	**3:53**		***21:07***
	27.	**3:59**	**20:08**	**21:21**
Aug.	**3.**	**4:11**	**19:58**	**21:09**
	10.	**4:23**	**19:48**	**20:57**
	13.	**4:28**	***b. 20:01***	***20:33***
	17.	**4:35**	**19:36**	**20:43**
	24.	**4:46**	**19:23**	**20:29**
	31.	**4:57**	**19:10**	**20:14**
Szept.	**7.**	**5:08**	**18:56**	**19:59**
	14.	**5:19**	**18:41**	**19:44**
	21.	**5:29**	**18:27**	**19:29**
	28.	**5:39**	**18:13**	**19:15**

Gyertyagyújtás határon túl הדלקת נרות ברחבי מזרח אירופה

	Bukarest בוקרשט	Krakkó קראקא	Nagyvárad גרייסוואר־דיין	Pozsony פרשבורג	Pöstyén (Piešťany) פישטיאן	Prága פראג	Ungvár אונגוואר	Varsó וואַרשאַ	Zágráb זאַגרב
Szept. 15.	19:09	18:36	19:26	18:46	18:44	18:58	19:26	18:33	18:50
16.	20:09	19:41	20:29	19:50	19:48	20:03	20:30	19:41	19:51
22.	18:55	18:21	19:12	18:32	18:29	18:43	19:11	18:17	18:36
24.	18:52	18:16	19:08	18:28	18:25	18:38	19:07	18:12	18:32
29.	18:42	18:05	18:58	18:17	18:14	18:27	18:56	18:00	18:22
30.	19:42	19:10	20:00	19:20	19:17	19:32	20:00	19:07	19:23
Okt. 6.	18:30	17:50	18:44	18:03	18:00	18:12	18:42	17:44	18:09
7.	19:30	18:55	19:46	19:06	19:03	19:17	19:45	18:51	19:10
13.	18:17	17:35	18:31	17:49	17:46	17:57	18:28	17:28	17:56
20.	18:05	17:21	18:18	17:36	17:32	17:43	18:14	17:13	17:44
27.	17:54	17:08	18:06	17:23	17:19	17:30	18:02	16:59	17:32
Nov. 3.	16:44	15:56	16:55	16:12	16:08	16:18	16:50	15:45	16:22
10.	16:36	15:45	16:45	16:02	15:58	16:07	16:40	15:33	16:13
17.	16:28	15:35	16:37	15:53	15:49	15:57	16:31	15:23	16:05
24.	16:23	15:28	16:31	15:47	15:42	15:50	16:24	15:15	15:59
Dec. 1.	16:19	15:23	16:27	15:42	15:37	15:45	16:19	15:09	15:55
8.	16:17	15:20	16:24	15:40	15:35	15:42	16:17	15:05	15:53
15.	16:18	15:20	16:25	15:40	15:35	15:42	16:17	15:05	15:53
22.	16:21	15:22	16:27	15:42	15:37	15:44	16:19	15:07	15:56
29.	16:25	15:27	16:32	15:47	15:42	15:49	16:24	15:12	16:01
Jan. 5.	16:31	15:34	16:38	15:54	15:49	15:56	16:31	15:19	16:07
12.	16:39	15:43	16:47	16:02	15:57	16:05	16:39	15:29	16:15
19.	16:48	15:53	16:56	16:12	16:07	16:15	16:49	15:40	16:24
26.	16:57	16:05	17:06	16:22	16:18	16:27	17:00	15:52	16:34
Febr. 2.	17:07	16:16	17:17	16:33	16:29	16:38	17:11	16:05	16:44
9.	17:17	16:28	17:28	16:45	16:41	16:51	17:23	16:18	16:54
16.	17:26	16:41	17:39	16:56	16:52	17:03	17:34	16:32	17:05
23.	17:36	16:53	17:49	17:07	17:03	17:15	17:45	16:45	17:15
Márc. 1.	17:45	17:04	18:00	17:18	17:14	17:26	17:56	16:58	17:25
8.	17:55	17:16	18:10	17:29	17:25	17:38	18:07	17:10	17:34
15.	18:04	17:27	18:20	17:39	17:36	17:49	18:18	17:23	17:44
22.	18:12	17:38	18:30	17:49	17:47	18:01	18:29	17:35	17:53
29.	18:21	17:49	18:39	18:00	17:57	18:12	18:39	17:47	18:03

Gyertyagyújtás határon túl הדלקת נרות ברחבי מזרח אירופה

	Bukarest בוקרשט	Krakkó קראקא	Nagyvárad גרייסוואריין	Pozsony פרשבורג	Pöstyén (Piešťany) פישטיאן	Prága פראג	Ungvár אונגוואר	Varsó וארשא	Zágráb זאגרב
Ápr. 5.	19:30	19:00	19:49	19:10	19:07	19:23	19:49	18:59	19:12
12.	19:38	19:11	19:59	19:20	19:18	19:34	20:00	19:11	19:21
19.	19:47	19:22	20:08	19:30	19:28	19:45	20:10	19:23	19:30
22.	19:51	19:27	20:13	19:34	19:32	19:49	20:14	19:29	19:34
23.	20:58	20:41	21:23	20:46	20:44	21:04	21:26	20:46	20:42
26.	19:56	19:33	20:18	19:40	19:38	19:56	20:20	19:35	19:39
28.	19:58	19:36	20:21	19:43	19:41	19:59	20:23	19:39	19:42
29.	21:06	20:52	21:32	20:56	20:55	21:15	21:37	20:59	20:51
Máj. 3.	20:04	19:44	20:28	19:50	19:48	20:06	20:30	19:47	19:48
10.	20:12	19:55	20:37	20:00	19:58	20:17	20:40	19:59	19:57
17.	20:20	20:05	20:46	20:09	20:08	20:27	20:50	20:10	20:05
24.	20:28	20:14	20:54	20:17	20:16	20:36	20:58	20:20	20:13
31.	20:34	20:22	21:01	20:25	20:24	20:44	21:06	20:29	20:20
Jún. 7.	20:39	20:28	21:06	20:31	20:30	20:50	21:12	20:36	20:25
11.	20:42	20:31	21:09	20:33	20:32	20:53	21:15	20:39	20:28
12.	21:57	21:59	22:29	21:56	21:57	22:22	22:39	22:16	21:45
14.	20:43	20:33	21:11	20:35	20:34	20:55	21:16	20:40	20:29
21.	20:45	20:35	21:13	20:37	20:36	20:57	21:18	20:43	20:31
28.	20:46	20:35	21:13	20:37	20:36	20:57	21:19	20:43	20:32
Júl. 5.	20:44	20:33	21:11	20:35	20:34	20:55	21:16	20:40	20:30
12.	20:41	20:28	21:07	20:31	20:30	20:50	21:12	20:35	20:26
19.	20:36	20:21	21:01	20:25	20:24	20:43	21:06	20:27	20:21
26.	20:29	20:12	20:54	20:17	20:16	20:35	20:58	20:17	20:14
Aug. 2.	20:20	20:02	20:45	20:07	20:06	20:24	20:48	20:06	20:05
9.	20:11	19:50	20:34	19:56	19:55	20:13	20:37	19:53	19:55
16.	20:00	19:37	20:22	19:44	19:42	20:00	20:25	19:39	19:44
23.	19:49	19:24	20:10	19:31	19:29	19:46	20:11	19:24	19:32
30.	19:37	19:09	19:57	19:18	19:15	19:31	19:58	19:09	19:19
Szept. 6.	19:24	18:54	19:43	19:03	19:01	19:16	19:43	18:53	19:06
13.	19:11	18:39	19:29	18:49	18:46	19:01	19:29	18:36	18:52
20.	18:58	18:23	19:15	18:34	18:32	18:46	19:14	18:20	18:38
27.	18:45	18:08	19:01	18:20	18:17	18:30	18:59	18:03	18:25
Okt. 2.	18:35	17:57	18:51	18:10	18:06	18:19	18:48	17:52	18:15

IMAREND

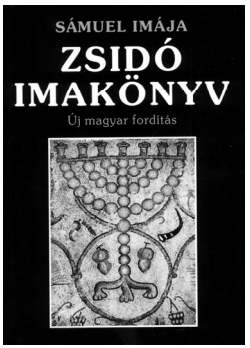

Az alábbiakban jelöljük az askenáz és a 66. oldaltól a ḥászid rítus szerint hétköznapi és ünnepi imák általános rendjét.

Az oldalszámok, a magyar fordítású *Sámuel imája – Zsidó imakönyv*et (Chábád Lubavics Egyesület, Budapest 1996, 2016) követik.

Az alábbi imarendtől való eltérések a *Szokások és szabályok* című részben találhatóak a 90. oldaltól.

Ha valaki nem tudja az egész imát elmondani, akkor mondja legalább a **félkövér** betűkkel szedett részeket. Ha annyi ideje sincs, akkor legalább rakjon *Tfilin*t, mondja el a *Smá*t, és ha lehet, az *Ámidá*t.

IMAREND ASKENÁZ SZOKÁS SZERINT

Hétköznapi imák

Hétköznapreggeli *Sáḥárit* ima

REGGELI IMÁK OTTHON
Ébredéskor (8. old.). • **Reggeli áldások** (8–10. old.). •

REGGELI IMÁK A ZSINAGÓGÁBAN (10–33. OLD.).
Tálit* és *tfilin* felöltése** (10–13. old.). • *Háréni* (Ezennel vállalom…). • **Hálaadó áldások** (15–18. old.). • *Izsák feláldozásá*tól (18–31. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* 31–32. old. • *Mizmor sir* („Dávid zsoltáréneke…" – 32. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • ***Báruḥ seámár („Áldott, kinek…" – 33. old.). • *Hodu* („Adjatok hálát…" – 34–35. old.). •

PSZUKÉ DÖZIMRÁ (34–48. OLD.)
Mizmor lötodá-tól („Hálaének…” – 36–37. old.). • ***Ásré*** („Boldogok…” – 37–38. old.). • *Hálelujá*-tól (39–47. old.). • ***Jistábáḥ*** („Dicsértessék…” – 48. old.). •

SMÁ ÉS ÁLDÁSAI (50–57. OLD.).
Bevezető áldások (50–52. old.). • ***Smá*** („Halljad Izrael…” – 53–54. old.). • Utóáldás (54–57. old.). •

ÁMIDÁ – TIZENNYOLC ÁLDÁS (57–69. OLD.).
— Az 58. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •
— A 61. oldalon a téli részt december 6-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

TÁḤÁNUN – KÖNYÖRGÉS BŰNBOCSÁNATÉRT (70–81. OLD.).
(van amikor nem mondjuk)
— Hétfőn és csütörtökön: *Vöhu ráḥum* végéig („Irgalmas Ő…” – 73–81. old.). •
— Más napokon: *Vájomer Dávid* („Dávid azt mondta…” – 79. old.). • *Somér Jiszráél* („Izrael őrzője…” – 80–81. old.). •

Ha a *Táḥánun* (Könyörgés bűnbocsánatért – 70–81. old.) elmarad, akkor is mondanak *Él ereḥ ápájim*ot („Hosszan tűrő…” – 82. old.) és *Lámnácéáḥ*ot („A karmesternek…” – 87. old.), kivéve a Jom kipur és Peszáḥ előtti napot, Ros ḥodest, Ḥánukát, Purimot és Tisá böÁvot, amikor nem mondjuk ezeket a részeket sem. •

TÓRA-OLVASÁS (hétfőn és csütörtökön, és csak közösségben. 82–86. old.)
Három embert hívnak a Tórához, nekik a hetiszakaszt *séni*ig olvassák. • Tóra visszahelyezése (86. old.). •

AZ IMA BEFEJEZÉSE (87–101. OLD.)
Ásré-tól („Boldogok…” – 87–90. old.). • ***Álénu*** (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Napi zsoltárok* (93–96. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • Ḥánukákor *Mizmor sir ḥánukát hábájit (30. zsoltár).* • *Sir mizmor löÁszáf (83. zsoltár)* [csak olyan napon, amikor a *Táḥánun*t is mondjuk, valamint Ḥánukákor és Purimkor]. A gyászházban ez

elmarad. • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • Elul hónapban (2024. szeptember 18-tól szeptember 1-ig) sófárfúvás. • Elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 4-től október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…" – 100–101. old.), utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Hétköznap-délutáni *Minḥá* ima

Korbánot („Szentély-beli szertartások" – 122–124. old.). • ***Ásré*** („Boldogok…" – 125. old.). • ***Ámidá – Tizennyolc áldás*** (126–134. old. – A 126. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 128. oldalon a téli részt december 6-tól *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk). • *Táḥánun – Könyörgés bűnbocsánatért* (nem mindig mondjuk, sok közösség egyáltalán nem mondja – 134–136. old.). • ***Álénu*** (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Hétköznapesti *Mááriv* ima

Vöhu ráḥum („Irgalmas Ő…" – 138. old.). • ***Smá*** *és áldásai* (139–143. old.). • ***Ámidá – Tizennyolc áldás*** (144–151. old. – A 144. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 146. oldalon a téli részt december 5-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk). • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – ***Omerszámlálás*** (154–156. old.) utána közösségben *Gyászolók kádisa.* • ***Álénu*** (Záróima – 151–152. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • Elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…" – 153. old.) utána közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Sir mizmor löÁszáf (83. zsoltár)* [csak olyan napon, amikor a *Táḥánun*t is mondjuk, valamint Ḥánukákor és Purimkor]. Ezt csak akkor mondjuk, ha még nappal, korai *Máárivot* imádkoztuk. A gyászházban ez elmarad. • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Minden hónap első felében egyszer *Holdszentelést* mondunk. További részleteket lásd október 15–16-nél a *Naptár* 116. oldalán. Utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Lefekvés előtti Smá 161–165. old. •

Sábáti imák

Péntek délutáni *Minḥá* ima

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 122–124. old.). • *Ásré* („Boldogok…" – 125. old.). • *Ámidá – Tizennyolc áldás* (126–134. old. – A 126. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 128. oldalon a téli részt december 6-tól *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk). • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Kábálát Sábát – A szombat fogadása

Ünnepen lásd az imarendet a 63. oldalon, lent

Gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. oldaltól). • *Zsoltárok* (166–169. old.). • *Löḥá dodi* (*Himnusz a szombat tiszteletére*) – 169–170. old. • T*ovábbi Zsoltár fejezetek* (171. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Smá és áldásai* 172–176. old. • *Vösámru* („Ügyeljenek Izrael fiai…" – 176. old.). • *Péntek esti Ámidá* (177–180. old. – A 177. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk). • *Vájḥulu*-tól („Akkor elkészült…" – 181. old.). • *Báme mádlikin* misnai idézetek 182–184. old. • Közösségben *Kádis dörábánán* 184. old. • *Álénu* (Záróima – 185. old.). • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 185. old.). • Elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…" – 153. old.). utána közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Ádon Olám* (található 14. old.). •

Szombatfogadás otthon (Péntek esti kidus)

Angyalok köszöntése és *A zsidó asszony dicsérete* (187–188. old.). • *Kidus – Szombat köszöntés* (188–189. old.). • *Étkezéssel kapcsolatos áldások* (110–117. old.). • *Zmirot* (*Péntek esti dalok* – 190–196. old.). •

Szombat reggeli *Sáḥárit* ima

REGGELI IMÁK OTTHON
Ébredéskor (8. old.). • *Reggeli áldások* (8–10. old.). •

REGGELI IMÁK A ZSINAGÓGÁBAN (10–33. OLD.)
Tálit felöltése (10–13. old.). • *Háréni* („Ezennel vállalom…”). • *Má tovu* („Mily szépek…” – 13–14. old.). • *Jigdál* („Nagy az élő…” – 14. old.). • *Hálaadó áldások* (15–18. old.). • *Izsák feláldozásá*-tól (18–31. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (31–32. old.). • *Mizmor sir* („Dávid zsoltáréneke…” – 197. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa* (197. old.). • *Báruḥ seámár* („Áldott, kinek…” – 198. old.). • *Hodu* („Adjatok hálát…” – 198–200. old.). • *Lámnácéáḥ*-tól („A karmesternek…” – 200–204. old.). • *135–136. zsoltár* 202–204. old. • *33. zsoltár* 204. old. • *Ásré* („Boldogok…” – 206. old.). • *Hálelujá-tól* (207–211. old.). • *Nismát* („Minden élőlény…” – 211–213. old.). • *Jistábáḥ* („Dicsértessék…” – 214. old.). •

SMÁ ÉS ÁLDÁSAI (214–221. OLD.)
Bevezető áldások (214–218. old.). • *Smá* („Halljad Izrael…” – 218–219. old.). • Utóáldás (219–221. old.). •

ÁMIDÁ (221–226. OLD.)
— A 221. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

TÓRA-OLVASÁS (227–236. OLD. – csak közösségben)
Hét embernek olvasnak a hetiszakaszból, a nyolcadik a *Máftir.* •

Jökum Purkán („Jusson az égből…” – 234–236. old.). •

Birkát háḥodes (Újhold hirdetés – 236–237. old.) a hónap utolsó szombatján. •

Áv háráḥámim („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). Csak bizonyos szombatokon mondják. • *Ásré* („Boldogok…” – 238–239. old.). • A Tóra visszahelyezése (239–240. old.). •

MUSZÁF IMA (241–252. OLD.)

— A 242. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Kávé („Reménykedj…” – 249–251 old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (251. old.). • *Álénu* (Záróima – 251–252. old.). • *Napi zsoltár* (253. old.), elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 4-től október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…” – 254. old.). • *Ánim zmirot* (255–256. old.). •

Szombatfogadás otthon (Nappali kidus)

Kidus (257. old.). • *Étkezéssel kapcsolatos áldások* (110–117. old.). • *Zmirot* (*Dalok szombat napjára* – 258–264. old.). •

Szombat délutáni *Minḥá* ima

Korbánot („Szentély-beli szertartások” – 265–268. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 268–270. old.). •

TÓRA-OLVASÁS (271–272. OLD., csak közösségben)

Három embert hívnak a Tórához, nekik a jövőheti szakaszt *sén*iig olvassák. •

111–112. zsoltár (272–273. old.). • A Tóra visszahelyezése (273. old.). •

ÁMIDÁ (274–279. OLD.)

— A 275. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Cidkátḥá („Az igazad…” – 279. old.) – bizonyos szombatokon nem mondjuk. • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • *Borḥi náfsi* („Áldjad, lelkem…” – 282–286. old.) *Sábát Brésit*től *Sábát hágádol* előttig – október 14-től április 20-ig. • *Az atyák tanításai*ból (287–310. old.) egy–egy fejezet *Iszru ḥág Peszáḥ*tól *Ros hásáná*ig – május 4-től szeptember 28-ig. •

SÁLESÜDESZ
Étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). • *Zmirot* (*Dalok szombat délutánra* – 310–311. old.). • Szokás még a szombat reggeli *zmirot*ból is énekelni (259–264. old.). •

Szombat esti *Mááriv* ima

LöDávid báruḥ („Dávidé. Áldott…" – 312. old.). • *Vöhu ráḥum* („Irgalmas Ő…" – 138. old.). • *Smá és áldásai* (139–143. old.). • *Ámidá* (*Tizennyolc áldás* – 144–151. old.). A 145. oldalon *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…") betoldás. (A 144. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 146. oldalon a téli részt december 5-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk.) • *Vihi noám* („Legyen velünk…" – 313–315. old.). bizonyos szombatokon nem mondjuk. • *Vöjiten löḥá* („Adjon neked…" – 316–320. old.). • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 151–152. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • Elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…" – 153. old.) utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Minden hónap első felében egyszer *Holdszentelést* mondunk. További részleteket lásd október 15–16-nél a *Naptár* 116. oldalán. Utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Hávdálá (Szombatbúcsúztató – 322–323. old.). •

Meláve málka – Szombat búcsúztató étkezés. Az étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). • *Zmirot* (*Szombat kimenetele utáni dalok* – 323–327. old.). •

Lefekvés előtti Smá (161–165. old.). •

Újholdi imák

Újhold napi hétköznapreggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidáig *változatlan. Lásd a 54. oldalon, fent.

ÁMIDÁ – TIZENNYOLC ÁLDÁS (57–69. OLD.)

— A 65. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

FÉL HÁLÉL (329–333. OLD.)

TÓRA-OLVASÁS (82–85. OLD. – csak közösségben).

Négy embert hívunk a Tórához, a következőket olvassuk: *Kohén – 4Mózes* 28:1–3., *Lévi – uo.* 3–5., harmadik – *uo.* 6–10., negyedik – *uo.* 11–15. • A Tóra visszahelyezése (86. old.). •

Ásré-tól („Boldogok…” – 87–90. old.), a *20. zsoltár* (87–88. old.) kihagyásával. • Levesszük a Tfilint. •

MUSZÁF IMA (334–339. OLD.)

— A 335. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Álénu (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Napi zsoltárok* (93–96. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Barḥi náfsi* („Áldd, lelkem…” – 96–97. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Ros ḥodes elul* második napján – szeptember 4-én – *LöDávid* („Dávidé…” – 100. old.). •

Újhold napi hétköznap-délutáni *Minḥá* ima

Újholdkor nem mondunk* Táḥánun*t – Könyörgést bűnbocsánatért.

Ezen kívül az ima a hétköznapi imától csak az *Ámidá*ban tér el: a 131. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

Újhold napi hétköznapesti *Mááriv* ima

Az ima a hétköznapi imától csak az *Ámidá*ban tér el: A 148. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. • *Ros ḥodes ijár*kor és *sziván*kor – május 7–8. és június 6. – *Omerszámlálás* (154–156. old.). •

Újhold napi szombat reggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidáig *változatlan. Lásd a 58. oldaltól, fent.

ÁMIDÁ (221–226. OLD.)

— A 224. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

FÉL HÁLÉL (329–333. OLD.).

TÓRA-OLVASÁS (227–234. OLD. – csak közösségben).

Két Tórát veszünk ki a frigyszekrényből; hét embert hívunk a Tórához, és nekik a hetiszakaszt olvassuk. A *Máftir*nak a második Tórából *4Mózes* 28:9–15. verseket olvassuk. Háftárá: *Hásámim kiszi* (*Jesájá* 66:1–24., 23.). •

Jökum Purkán („Jusson az égből…” – 234–236. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 238–239. old.). • A *Tóra* visszahelyezése (239–240. old.). •

MUSZÁF IMA (241–248. OLD.).

— A 242. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

— A 243–246. oldalakon a vonal alatti újholdi részt mondjuk. •

Kávé („Reménykedj…” – 249–251. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* 251. old. • *Álénu* (Záróima – 251–252. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Napi zsoltár* (253. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Barḥi náfsi* („Áldd, lelkem…” – 96–97. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Ánim zmirot* (255–256. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Sálos rögálim – Imák a három zarándok ünnepre

A három zarándok ünnepen,* Smini áceretkor *és* Szimḥát Torákor *ugyanazokat az* Ámidá *imákat mondjuk, értelemszerűen az adott ünnepnek megfelelő betoldással.

Ünnep előtti délutáni *Minḥá* ima

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 122–124. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 125. old.). • *Ámidá – Tizennyolc áldás* (126–134. old.). A 126. és 128. oldalon a téli részt csak a *Peszáḥ* előtti napon – április 22-én – mondjuk, míg

máskor a nyári részt mondjuk. • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Kábálát Sábát – A szombat fogadása ünnepnapon

Gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. oldaltól). • *29. zsoltár* (168–169. old.). • *Löḥá dodi* (*Himnusz a szombat tiszteletére* – 169–170. old.). Kihagyják a *Hitnáári* („Fel a porból!…" – 170. old.) bekezdést. • *További Zsoltár fejezetek* (171. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Ünnepi esti *Máériv* ima

Smá és áldásai (172–176. old.). • Péntek este *Vösámru* („Ügyeljenek Izrael fiai…" – 176. old.). • *Vájdábér* (Mózes… – 176. old.). • *Ünnepi Ámidá* (343–348. old.). A 343. oldalon a téli részt *Szimḥát Torá* este (október 7.) és *Peszáḥ* első estéjén (április 22.) mondjuk – míg máskor a nyári részt mondjuk. • Péntek este *Vájḥulu*tól („Akkor elkészült…" – 181. old.) a szokásos péntek esti ima végéig. • Peszáḥkor, az első este kivételével: *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 185–186. old.). •

Az ünnep fogadása otthon (Esti kidus)

Péntek este halkan: *Angyalok köszöntése* és *A zsidó asszony dicsérete* (187–188. old.). • *Kidus* (*Ünnep köszöntés* 340–341. old.). • *Étkezéssel kapcsolatos áldások* (110–117. old.). • Péntek este *Zmirot* (*Péntek esti dalok* 190–196. old.). •

Ünnepi reggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidáig *a szombat reggeli ima szerint.
Lásd a 58. oldalon, fent

ÁMIDÁ (343–348. OLD.).

— A 343. oldalon a téli részt *Szimḥát Torá*kor (október 8.) és *Peszáḥ* első napján (április 23.) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Teljes Hálél, Peszáḥ utolsó két napján *Fél Hálél* (329–333. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

TÓRA-OLVASÁS (227–234. OLD. – csak közösségben)
Két Tórát veszünk ki a Tóra-szekrényből. Az első Tórából öt embernek (szombaton hétnek) olvassuk az ünnephez kapcsolódó részt; a második Tórából a *máftir*nak olvasunk a *Muszáf* áldozatról. Részletesen lásd *A Tóra-olvasás és a Háftárák rendje* című részt. •

Jökum Purkán („Jusson az égből…" – 234–236. old.) csak szombaton. • Ásré („Boldogok…" – 238–239. old.). • *A Tóra visszahelyezése* (239–240. old.). •

MUSZÁF IMA (350–359. OLD.)
— A 350. oldalon a téli részt *Smini áceret*kor (október 7.) és *Szimḥát Torá*kor (október 8.) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

*Smini áceret*kor a *Muszáf Ámidá* ismétlésében az előimádkozó imát mond esőért (364–365. old.). • *Peszáḥ* első napján a *Muszáf* ima ismétlésében az előimádkozó imát mond harmatért (362–363. old.). •

Kávé („Reménykedj…" – 249–251. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (251. old.). • *Álénu* (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Napi zsoltárok* 93–96.(253. old.). • Szukkotkor *LöDávid* („Dávidé…" – 254. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Ánim zmirot* (255–256. old.).• Közösségben *Gyászolók kádisa*. •

Szukkot minden napján *Hosánák*at mondunk. Lásd *Naptár* 108. oldal. •

Az ünnep fogadása otthon (Nappali kidus)

Szombaton a szokásos szombati résszel kezdünk (257. old.). • Kidus (366. old.). • Étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). • Szombaton *Zmirot* (*Dalok szombat napjára* – 258–264. old.). •

Ünnepi délutáni *Minḥá* ima

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 265–268. old.). • *Ásré* („Boldogok…" – 268–270. old.). •

TÓRA-OLVASÁS (271–272. OLD. – csak szombaton és csak közösségben).
Három embert hívnak a Tórához, nekik a jövőheti szakaszt *sén*iig olvassák. •

111–112. zsoltár (272–273. old.). • A Tóra visszahelyezése (273. old.). •

ÁMIDÁ (343–348. OLD.)

— A 343. oldalon a téli részt *Smini áceret*kor ((október 7.) és *Szimḥát Torá*kor (október 8.).) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Álénu (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. •

Félünnepi reggeli *Sáḥárit* ima

Szombaton ünnepi imarend szerint (lásd fent), de a *Sáḥárit*ban szombati *Ámidá* (221–226. old.), *Jáále vöjávo* („Istenünk…" – 224. old.) betoldással. • *Szukkot*kor *Teljes Hálél* (329–333. old.), *Peszáḥ*kor *Fél Hálél* (329–333. old.). • Tóra-olvasás két Tórából (lásd *Naptár* 108. és 133–134. old.). • *Jökum Purkán* („Jusson az égből…" – 234–236. old.). • *Ásré* („Boldogok…" – 238–239. old.). • A *Tóra* visszahelyezése (239–240. old.). • Ünnepi *Muszáf* ima (350–359. old.), majd befejezzük a szombati imarend szerint. •

Hétköznap az ima az *Ámidá*ig a szokásos hétköznapi imarend szerint (lásd fent 54. oldaltól). • *Ámidá* (57–69. old.), *Jáále vöjávo* („Istenünk…" – 65. old.) betoldással. • *Szukkot*kor *Teljes Hálél*, *Peszáḥ*kor *Fél Hálél* (329–333. old.). • Általában a *tfilint Hálél* előtt vesszük le. • Tóra-olvasás (82–86. old. – csak közösségben), *Szukkot*kor egy Tórából, *Peszáḥ*kor két Tórából. • *Ásré*-tól („Boldogok…" – 87–90. old.). • *Muszáf* ima (350–359. old.); a 350. oldalon a nyári részt mondjuk. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében a rövid *Kdusát* (351. old.) mondjuk. • *Kávé* („Reménykedj…" – 98–99. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (99–100. old.). • *Álénu* (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Napi zsoltárok* (93–96. old.). • Szukkotkor *LöDávid* („Dávidé…" – 254. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Szukkot minden napján *Hosánák*at mondunk *Muszáf* után. Lásd *Naptár* 108. oldal. •

Félünnepi délutáni *Minḥá* és esti *Mááriv* ima

Szokásos hétköznapi, illetve szombati imarend, az *Ámidá*ban *Jáále vöjávo* („Istenünk…" – 131. old., 148. old.) betoldással. •

Újévi és Engesztelőnapi imák

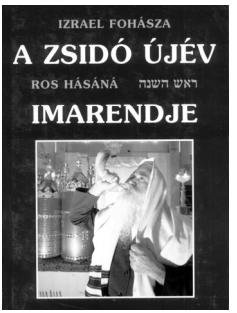

Az év ezen két legjelentősebb napjára külön imakönyvek készültek: *Izrael Fohásza – A zsidó újév imarendje* (Chábád Lubavics Egyesület, 1997), illetve *Sámson fohásza – Engesztelőnap imarendje* (Chábád Lubavics Egyesület, Budapest 1998). A *Naptár* 90. oldaltól találhatók ezeknek a napoknak az imarendje is.

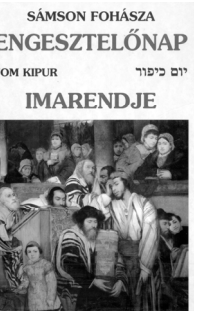

IMAREND ḤÁSZID SZOKÁS SZERINT

Az oldalszámok továbbra is a magyar fordítású *Sámuel imája – Zsidó imakönyv*et követik, azonban a ḥászid szokást követőknek nehézséget okozhat, hogy ebben az imakönyvben az askenáz rítus szerinti sorrendben vannak az imák. Több ḥászid szokáson alapuló imakönyv is van, azonban ezeknek jelenleg nincs magyar nyelvű kiadásuk. Az egyik Magyarországon is használt ḥászid imakönyv, a lubavicsi *Thilát Hásém,* borítója látható bal oldalt.

Az alábbi imarendtől való eltérések a *Szokások és szabályok* című részben találhatóak a 90. oldaltól.

Ha valaki nem tudja az egész imát elmondani, akkor mondja legalább a **félkövér** betűkkel szedett részeket. Ha annyi ideje sincs, akkor legalább rakjon *Tfilin*t, mondja el a *Smá*t, és ha lehet, az *Ámidá*t.

Hétköznapi imák

Hétköznapreggeli *Sáḥárit* ima

REGGELI IMÁK OTTHON
Ébredéskor (8. old.). • **Reggeli áldások** (8. old.). • **Hálaadó áldások** (15–18. old.). • **Áldások a Tórára** (9–10. old.). •

REGGELI IMÁK A ZSINAGÓGÁBAN (10–33. OLD.)
Tálit és tfilin* felöltése** (10–13. old.). • *Háréni* („Ezennel vállalom…"). • *Má tovu* („Mily szépek…" – 13–14. old.). • *Izsák feláldozásá*-tól (18–31. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (31–32. old.). • *Hodu* („Adjatok hálát…" – 34–35. old.). • *Mizmor sir* („Dávid zsoltáréneke…" – 32. old.). • ***Báruḥ seámár („Áldott, kinek…" – 33. old.). •

PSZUKÉ DÖZIMRÁ (34–48. OLD.)
Mizmor lötodá-tól („Hálaének…" – 36–37. old.). • ***Ásré*** („Boldogok…" – 37–38. old.). • *Hálelujá*-tól (39–47. old.). • ***Jistábáḥ*** („Dicsértessék…" – 48. old.). •

SMÁ ÉS ÁLDÁSAI (50–57. OLD.)
Bevezető áldások (50–52. old.). • ***Smá*** („Halljad Izrael…" – 53–54. old.). • Utóáldás (54–57. old.). •

ÁMIDÁ – TIZENNYOLC ÁLDÁS (57–69. OLD.)

— Az 58. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •
— A 61. oldalon a téli részt december 6-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

TÁḤÁNUN – KÖNYÖRGÉS BŰNBOCSÁNATÉRT (70–81. OLD.)
(van, amikor nem mondjuk).

— Hétfőn és csütörtökön: *Elohénu* („Istenünk…" – 70–71. old.). • *Vájomer Dávid* („Dávid azt mondta…" – 79. old.) az oldal aljáig. • *Vöhu ráḥum* („Irgalmas Ő…") a 73. oldaltól a 81. oldal végéig, kivéve a már elmondott rész a 79. oldalon. •
— Más napokon: *Elohénu* („Istenünk…" – 70–71. old.). • *Vájomer Dávid* („Dávid azt mondta…" – 79. old.). • *Mitráce* („Te, aki…" – 81. old.). •

Amikor nem mondunk *Táḥánun*t, akkor az *Él ereḥ ápájim* („Hosszan tűrő…” – 82. old.) és *Lámnácéáḥ* („A karmesternek…” – 87. old.) részek, és még a *Töfilá löDávid* (86. zsoltár) is elmarad. A *Lámnácéáḥ*ot azonban az ima legvégén pótolják. •

TÓRA-OLVASÁS (82–86. OLD. – hétfőn és csütörtökön, és csak közösségben)
Három embert hívnak a Tórához, nekik a hetiszakasz első részét *séni*ig olvassuk. •

AZ IMA BEFEJEZÉSE (87–101. OLD.).
Ásré-tól („Boldogok…” – 87–90. old.). • A Tóra visszahelyezése (86. old. Elején) • 86. zsoltár. • *Bét Jáákov* bibliai idézetek (nincs az imakönyvben). • *Napi zsoltárok* (93–96. old.). • *Ros ḥodes* elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…” – 100–101. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • *Kávé* („Reménykedj…” – 98–99 old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (99–100. old.). • ***Álénu*** (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • Elul hónapban (2024. szeptember 18-tól szeptember 1-ig) sófárfúvás. •

Hétköznap-délutáni *Minḥá* ima

A péntek délutáni imát lásd a sábáti résznél alább

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 122–124. old.). • ***Ásré*** („Boldogok…” – 125. old.). • ***Ámidá – Tizennyolc áldás*** (126–134. old.) A 126. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 128. oldalon a téli részt december 6-tól *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. • *Táḥánun* (Könyörgés bűnbocsánatért – 134–136. old.) – nem mindig mondjuk. • Kihagyják *Somér*-től („Izrael őrzője…” – 135. old. közepétől) az oldal végéig. • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Ros ḥodes* elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…” – 153. old.). Utána közösségben *Gyászolók kádisa.* • ***Álénu*** (Záróima – 137. old.). •

Hétköznapesti *Mááriv* ima

Vöhu ráḥum („Irgalmas Ő…” – 138. old.). • ***Smá*** *és áldásai* (139–143. old.). elejéig – nem mondják a *Báruḥ Hásem* („Örökké áldott…” – a 143. old.). végéig. • ***Ámidá – Tizennyolc áldás*** (144–151. old.). A 144. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 146. oldalon a téli részt december 5-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – ***Omerszámlálás*** (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 151–152. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. •

Minden hónap első felében egyszer *Holdszentelést* mondunk. További részleteket lásd október 15–16-nél a *Naptár* 116. oldalán. Utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Lefekvés előtti Smá (161–165. old.). •

Sábáti imák

Péntek délutáni *Minḥá* ima

107. zsoltár és *Pátáḥ Élijáhu*, kabbalisztikus szövegrész a *Zohár*ból (megtalálható a *Mózes imája – Sábeszi imakönyv*ben 11–20. old.). • *Jödid nefes* („Lelkem kedveltje…” – 311. old.). • *Korbánot* („Szentély-beli szertartások” – 122–124. old.). • ***Ásré*** („Boldogok…” – 125. old.). • ***Ámidá – Tizennyolc áldás*** (126–134. old.). A 126. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között mondjuk – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 128. oldalon a téli részt december 6-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. • Elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *LöDávid* („Dávidé…” – 153. old.). • ***Álénu*** (Záróima – 137. old. • Közösségben *Gyászolók kádisa* •

Kábálát Sábát – A szombat fogadása

Ünnepen lásd az imarendet az 75. oldalon, lent

Gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. oldaltól). • *Zsoltárok* (166–169. old.). • *Löḥá dodi* (*Himnusz a szombat tiszteletére* – 169–170. old.). • *További Zsoltár fejezetek* (171. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • *Kögávná – Zohár* részlet (megtalálható a *Mózes imája – Sábeszi imakönyv*ben 82–83. old.). • *Smá és áldásai* (172–176. old.). • Nem mondunk *Vösámru*-t („Ügyeljenek Izrael fiai…"). • *Péntek esti Ámidá* (177–180. old.). A 177. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. • *Vájḥulu*-tól („Akkor elkészült…" – 181. old.). • *23. zsoltár*, található a 311. oldalon. • Közösségben *Fél kádis*. • *Borḥu* („Áldjátok…"), található a 172. old. • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 185. old.). •

Szombatfogadás otthon (Péntek esti kidus)

Angyalok köszöntése és A zsidó asszony dicsérete (187–188. old.). • *Kidus – Szombatköszöntés* (188–189. old.). • *Étkezéssel kapcsolatos áldások* (110–117. old.). • *Zmirot – Péntek esti dalok* (190–191. old.). •

Szombat reggeli *Sáḥárit* ima

REGGELI IMÁK OTTHON

Ébredéskor (8. old.). • *Reggeli áldások* (8. old.). • *Hálaadó áldások* (15–18. old.). • *Áldások a Tórára* (9. old.). •

REGGELI IMÁK A ZSINAGÓGÁBAN (10–33. OLD.)

Tálit felöltése (10–13. old.). • *Háréni* („Ezennel vállalom…"). • *Má tovu* („Mily szépek…" – 13–14. old.). • *Izsák feláldozásá*-tól (18–31. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (31–32. old.). • *Hodu* („Adjatok hálát…" – 198–200. old.). • *Mizmor sir* („Dávid zsoltáréneke…" – 197. old.). • *19. zsoltár* (200–201. old.). • *33. zsoltár*, található a 204. oldalon. • *34., 90., és 91. zsoltár* (201–202. old.). • *98. zsoltár*, található a 168. oldalon. • *121–124. zsoltár*, található a 283–284. oldalon. • *135–136. zsoltár* (202–204. old.). • *Hoáderet vöháemuná* (nincs az imakönyvben). • *Báruḥ seá-*

már („Áldott, kinek…” – 198. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 206. old.). • *Hálelujá-tól* (207–211. old.). • *Nismát* („Minden élőlény…” – 211–213. old.). • *Jistábáḥ* („Dicsértessék…” – 214. old.). •

SMÁ ÉS ÁLDÁSAI (214–221. OLD.)
Bevezető áldások (214–218. old.). • *Smá* („Halljad Izrael…” – 218–219. old.). • Utóáldás (219–221. old.). •

ÁMIDÁ (221–226. OLD.)
— A 221. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Napi zsoltár (253. old.). •

TÓRA-OLVASÁS (227–236. OLD. – csak közösségben).
Hét embernek olvasnak a hetiszakaszból, míg a nyolcadik a *Máftir.* •

Jökum Purkán („Jusson az égből…” – 234–236. old.). •

Birkát háḥodes (Újhold hirdetés – 236–237. old) a hónap utolsó szombatján. •

Áv háráḥámim („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.), bizonyos szombatokon nem mondjuk. • *Ásré* („Boldogok…” – 238–239. old.). • A *Tóra* visszahelyezése (239. old.). •

MUSZÁF IMA (241–252. OLD.)
— A 242. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Kávé („Reménykedj…” – 249–251. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (251. old.). • *Álénu* (Záróima – 251–252. old.). • *Völákáḥtá* (a színkényerről – 256. old. végén, csak héberül). • *20. zsoltár*, található a 87–88. oldalon. •

Szombatfogadás otthon (Nappali kidus)

Kidus (257. old.). • *Étkezéssel kapcsolatos áldások* (110–117. old.). • *Zmirot – Dalok szombat napjára* (258. old.). •

Szombat délutáni *Minḥá* ima

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 265–268. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 268–270. old.). •

TÓRA-OLVASÁS (271–272. OLD. – csak közösségben)
Három embert hívnak a Tórához, nekik a jövőheti szakaszt *séni*ig olvassák. •

A Tóra visszahelyezése (273. old.). •

ÁMIDÁ (274–279. OLD.)
— A 275. oldalon a téli részt Smini áceret és Peszáḥ első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Cidkátḥá („Az igazad…” – 279. old.) bizonyos szombatokon nem mondjuk. • *Ros ḥodes* elul első napjától *Hosáná rábáig* (az előző zsidó naptári év végétől 2023. október 6-ig, illetve 2024. szeptember 3-tól október 23-ig) *Lö-Dávid* („Dávidé…” – 153. old.). • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *Az atyák tanításai*ból (287–310. old.) egy–egy fejezet *Iszru ḥág Peszáḥ*tól *Ros hásáná*ig – május 4-től szeptember 28-ig. • *Zmirot* (*Dalok szombat délutánra* – 310. old.). •

Szombat esti *Mááriv* ima

Vöhu ráḥum („Irgalmas Ő…” – 138. old.). • *Sir Hámáálot* (nincs benne az imakönyvben). • *Smá és áldásai* (138–143. old.). • Nem mondjuk a *Báruḥ Hásémet* („Örökké áldott…”) a 143. old. végéig. • *Ámidá – Tizennyolc áldás* (144–151. old.). A 145. oldalon *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…”) betoldás; a 144. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. A 146. oldalon a téli részt december 5-től *Peszáḥ* első napjáig, április 23-ig mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. • *Vihi noám* („Legyen velünk…” – 313–315. old.). bizonyos szombatokon nem mondjuk. • *Peszáḥ* második estéjétől *Sávuotig* – április 24-től június 11-ig – *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 151–152. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa* (152. old.). •

Minden hónap első felében egyszer *Holdszentelést* mondunk. További részleteket lásd október 15–16-nél a *Naptár* 116. oldalán. Utána közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Hávdálá (Szombatbúcsúztató – 322–323. old.). •

Meláve málka – Szombatbúcsúztató étkezés. Az étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). •

Lefekvés előtti Smá (161–165. old.). •

Újholdi imák

Újhold napi hétköznapreggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidáig *változatlan. Lásd a 67. oldalon, fent.

ÁMIDÁ – TIZENNYOLC ÁLDÁS (57–69. OLD.)

— A 65. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

FÉL HÁLÉL (329–333. OLD.)

Napi zsoltárok (93–96. old.). • *Barḥi náfsi* („Áldd, lelkem…” – 96–97. old.). • *Ros ḥodes elul* mindkét napján – szeptember 3–4. – *LöDávid* („Dávidé…” – 100. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

TÓRA-OLVASÁS (82–85. OLD. – csak közösségben)

Négy embert hívunk a Tórához, a következőket olvassuk: *Kohén – 4Mózes* 28:1–3., *Lévi – uo.* 3–5., harmadik – *uo.* 6–10., negyedik – *uo.* 11–15. •

Ásrétól („Boldogok…” – 87–90. old.), a *20. zsoltár* (87–88. old.) kihagyásával. • *A Tóra visszahelyezése* (86. old.). • Levesszük a Tfilint. •

MUSZÁF IMA (334–339. OLD.)

— A 335. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Kávé („Reménykedj…” – 98–99. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (99–100. old.). • *Álénu* (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *20. zsoltár*, található a 87–88. old. •

Újhold napi hétköznap-délutáni *Minḥá* ima

Újholdkor nem mondunk* Táḥánun*t – Könyörgést bűnbocsánatért.

Ezen kívül az ima a hétköznapi imától csak az *Ámidá*ban tér el: a 131. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

Újhold napi hétköznapesti *Máériv* ima

Az ima a hétköznapi imától csak az *Ámidá*ban tér el: A 148. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. • *Ros ḥodes ijár*kor és *sziván*kor – május 7–8. és június 6. – *Omerszámlálás* (154–156. old.). •

Újhold napi szombat reggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidá*ig változatlan. Lásd az 70. oldaltól.

ÁMIDÁ (221–226. OLD.)

— A 224. oldalon *Jáále vöjávo* („Istenünk…”) betoldás. •

FÉL HÁLÉL (329–333. OLD.)

Napi zsoltár (253. old.). • *Barḥi náfsi* („Áldd, lelkem…” – 96–97. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

TÓRA-OLVASÁS (227–234. OLD. – csak közösségben).

Két Tórát veszünk ki a Tóra-szekrényből; hét embert hívunk a Tórához, és nekik a hetiszakaszt olvassuk. A *Máftir*nak a második Tórából *4Mózes* 28:9–15. verseket olvassuk. Háftárá: *Hásámim kiszi* (*Jesájá* 66:1–24., 23.). •

Jökum Purkán („Jusson az égből…” – 234–236. old.). • Ásré („Boldogok…” – 238–239. old.). • *A Tóra visszahelyezése* 239. old. •

MUSZÁF IMA (241–248. OLD.)

— A 242. oldalon a téli részt *Smini áceret* és *Peszáḥ* első napja között – október 7-től április 23-ig mondjuk –, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

— A 243–246. oldalakon a vonal alatti újholdi részt mondjuk. •

Kávé („Reménykedj…” – 249–251. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (251. old.). • *Álénu* (Záróima – 251–252. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *20. zsoltár*, található a 87–88. old. •

Sálos rögálim – Imák a három zarándok ünnepre

A három zarándok ünnepen,* Smini áceret*kor és* Szimḥát Torá*kor ugyanazokat az* Ámidá *imákat mondjuk, értelemszerűen az adott ünnepnek megfelelő betoldással.

Ünnep előtti délutáni *Minḥá* ima

Pátáḥ Élijáhu (kabbalisztikus szövegrész a *Zohár*ból) csak péntek délután. • *Korbánot* (Szentély-beli szertartások – 122–124. old.). • *Ásré* („Boldogok…" – 125. old.). • *Ámidá – Tizennyolc áldás* (126–134. old.). A 126. és 128. oldalon a téli részt csak a *Peszáḥ* előtti nap – márciús 27-én – mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Kábálát Sábát – A szombat fogadása ünnepnapon

Gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. oldaltól). • *29. zsoltár* (168–169. old.). • *Löḥá dodi* (*Himnusz a szombat tiszteletére* – 169–170. old.). • *További Zsoltár fejezetek* (171. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa*. • *Kögávná – Zohár* részlet (megtalálható a *Mózes imája – Sábeszi imakönyv*ben 82–83. old.). •

Ünnepi esti *Mááriv* ima

Sir Hámáálot (nincs benne az imakönyvben), pénteken nem mondjuk. • *Smá és áldásai* (172–176. old.). • *Vösámrut* („Ügyeljenek Izrael fiai…") és *Vájdábér*t („Mózes…") a 176. oldalon nem mondjuk. • *Ünnepi Ámidá* (343–348. old.). A 343. oldalon a téli részt *Szimḥát Torá* este (október 7.) és *Peszáḥ* első estéjén (április 22.) mondjuk

– míg máskor a nyári részt mondjuk. • Csak péntek este: *Vájḥulu* („Akkor elkészült…") 181. old. végéig. • *Peszáḥ* első két estéjén *Teljes Hálél* (329–333. old.). • Csak péntek este: *23. zsoltár*, található a 311. oldalon; *Borḥu* („Áldjátok…"), található a 172. oldalon. • *Peszáḥ*kor, az első este kivételével: *Omerszámlálás* (154–156. old.). • *Álénu* (Záróima – 185–186. old.). •

Az ünnep fogadása otthon (Esti kidus)

Péntek este, halkan: *Angyalok köszöntése* és *A zsidó asszony dicsérete* (187–188. old.). • *Kidus* (*Ünnepköszöntés* – 340–341. old.). • Étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). • Péntek este *Zmirot* (*Dalok* – 190–191. old.). •

Ünnepi reggeli *Sáḥárit* ima

A reggeli ima* Ámidáig *a szombat reggeli ima szerint.
Lásd az 70. oldal, fent.

ÁMIDÁ (343–348. OLD.)

— A 343. oldalon a téli részt *Szimḥát Torá*kor (október 8.) és *Peszáḥ* első napján (április 23.) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

Teljes Hálél, Peszáḥ utolsó két napján *Fél Hálél* (329–333. old.). • *Napi zsoltár* (93–96., 253. old.). • *Szukkot*kor *LöDávid* („Dávidé…" – 254. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

TÓRA-OLVASÁS (227–234. OLD. – csak közösségben)

A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában a 228. oldalon sajtóhiba miatt hiányzik a héber oldalról a Könyörület tizenhárom tulajdonsága. A 71. oldal alapján pótolható. •

Két Tórát veszünk ki a Tóra-szekrényből. Az első Tórából öt embernek (szombaton hétnek) olvassuk az ünnephez kapcsolódó részt; a második Tórából a *máftir*nak olvasunk a *Muszáf* áldozatról. Részletesen lásd *A Tóra-olvasás és a Háftárák rendje* című részt. •

Jökum Purkán („Jusson az égből…" – 234–236. old.). csak szombaton. • *Ásré* („Boldogok…" – 238–239. old.). • *A Tóra visszahelyezése* (239–240. old.). •

MUSZÁF IMA (350–359. OLD.)

— A 350. oldalon a téli részt *Smini áceret*kor (október 7.) és *Szimḥát Torá*kor (október 8.) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

*Smini áceret*kor a *Muszáf* ima ismétlésében az előimádkozó imát mond esőért (364. old.). • *Peszáḥ* első napján a *Muszáf* ima ismétlésében az előimádkozó imát mond harmatért (362. old.). •

Kávé („Reménykedj…” – 249–251. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (251. old.). • *Álénu* (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • *20. zsoltár*, található a 87–88. old. •

Szukkot minden napján *Hosánák*at mondunk. Lásd *Naptár* 108. oldal. •

Az ünnep fogadása otthon (Nappali kidus)

Szombaton a szokásos szombati résszel kezdünk (257. old.). • *Kidus* (366. old.). • Étkezéssel kapcsolatos áldások (110–117. old.). • Szombaton *Zmirot* (*Dalok szombat napjára* – 258–264. old.). •

Ünnepi délutáni *Minḥá* ima

Korbánot (Szentély-beli szertartások – 265–268. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 268–270. old.). •

TÓRA-OLVASÁS (271–272. OLD. – csak szombaton és csak közösségben)
Három embert hívnak a Tórához, nekik a jövőheti szakaszt *sén*iig olvassák. •

A Tóra visszahelyezése (273. old.). •

ÁMIDÁ (343–348. OLD.)
— A 343. oldalon a téli részt *Smini áceret*kor ((október 7.) és *Szimḥát Torá*kor (október 8.).) mondjuk, míg máskor a nyári részt mondjuk. •

*Szukkot*kor *LöDávid* („Dávidé…” – 153. old.). • *Álénu* (Záróima – 137. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Félünnepi reggeli *Sáḥárit* ima

Szombaton ünnepi imarend szerint (lásd fent), de a *Sáḥárit*ban szombati *Ámidá* (221–226. old.), *Jáále vöjávo* („Istenünk…” – 224. old.) betoldással. • *Szukkot*kor *Teljes Hálél* (329–333. old.), *Peszáḥ*kor *Fél Hálél* (329–333. old.). • *Napi zsoltárok* (253. old.). • Tóra-olvasás két Tórából (lásd *Naptár* 108. és 133–134. old.) • *Jökum Purkán* („Jusson az égből…” – 234–236. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 238–239. old.). • A *Tóra* visszahelyezése (239. old.). • Ünnepi *Muszáf* ima (350–359. old.), majd befejezzük a szombati imarend szerint. •

Hétköznap az ima az *Ámidá*ig a szokásos hétköznapi imarend szerint (lásd fent 54. oldaltól). • *Ámidá* (57–69. old.), *Jáále vöjávo* („Istenünk…” – 65. old.) betoldással. • *Szukkot*kor *Teljes Hálél*, *Peszáḥ*kor *Fél Hálél* (329–333. old.). • *Napi zsoltárok* (93–96. old.). • *Szukkot*kor *LöDávid* („Dávidé…” – 254. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* • Tóra-olvasás (82–86. old. – csak közösségben), *Szukkot*kor egy Tórából, *Peszáḥ*kor két Tórából. • *Ásré-tól* („Boldogok…” – 87–90. old.), a *20. zsoltár* (87–88. old.) kihagyásával. • *Muszáf* ima (350–359. old.); a 350. oldalon a nyári részt mondjuk. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében a rövid *Ketet*t mondjuk. • *Kávé* („Reménykedj…” – 98–99. old.). • Közösségben *Kádis dörábánán* (99–100. old.). • *Álénu* (Záróima – 91–92. old.). • Közösségben *Gyászolók kádisa.* •

Szukkot minden napján *Hosánák*at mondunk *hálél* után. Lásd *Naptár* 108. oldal. •

Félünnepi délutáni *Minḥá* és esti *Mááriv* ima

Pátáḥ Élijáhu (kabbalisztikus szövegrész a *Zohár*ból) csak péntek délután. • Szokásos hétköznapi, illetve szombati imarend, az *Ámidá*ban *Jáále vöjávo* („Istenünk…” – 131. old., 148. old.) betoldással. •

Újévi és Engesztelőnapi imák

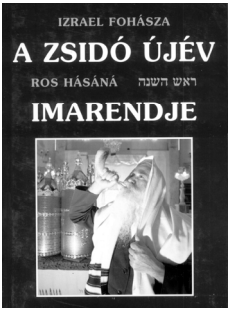

Az év ezen két legjelentősebb napjára külön imakönyvek készültek: *Izrael Fohásza – A zsidó újév imarendje* (Chábád Lubavics Egyesület, 1997), illetve *Sámson fohásza – Engesztelőnap imarendje* (Chábád Lubavics Egyesület, Budapest 1998). A *Naptár* 90. oldaltól találhatók ezeknek a napoknak az imarendje is.

A magyarországi szokásokról

A lehető legtöbb imával és teendővel kapcsolatos magyar zsidó szokás közlésével próbáltuk mindenki által jól használhatóvá tenni *Zsidó naptár*unkat.

Nehéz fába vágtuk a fejszénket, hiszen, ahogy *Zuse Kinsztlicher* rabbi – a kifejezetten magyar szokásokat bemutató *Luáḥ Ḥodes Beḥodso Köminhág Erec Hágár* naptár szerkesztője – rámutat, Magyarországon sohasem egyféle hagyomány volt. Részben az askenáz szokásokat követték, részben, például a magyar ḥászidok, a szefárd szokásokat. Az askenáz, illetve szefárd szokáskörön belül is sok eltérés ismert. A színes magyarországi zsidó életet tükrözi a főváros is, ahol soha nem alakult ki egységes szokáskör, és a mai napig is sokféle szokást tartanak.

Tekintettel arra, hogy egy ekkora terjedelmű kiadványban csak zavart okoz sok különböző hagyomány említése, a legelterjedtebb szokáskörök jelölése mellett döntöttünk. Így az askenáz szokáskörön belül is a hazánkban legelterjedtebb szokásokat idézzük. Hasonlóan a szefárd szokáskör esetében, az itt legelterjedtebb, főleg Ḥábád ḥászid szokásokról írunk.

Ezzel együtt, kötelességünk a bibliai tanítást követni, miszerint (*Példabeszédek* 1:8.): „Hallgass, fiam, apád intésére, és ne hagyd el anyád tanítását”, vagyis – ahogy Bölcseink magyarázták – mindenki igazodjon szülei és szülővárosa hagyományaihoz.

A ZSOLTÁR-OLVASÁS RENDJE

Szokás minden nap, a reggeli ima után a következő felosztás szerint néhány zsoltárfejezetet mondani. Ha a hónap 29 napos, akkor a 30. napi részt is 29-én mondjuk el – így havonta befejezzük Dávid király Zsoltárjait. További szokás még az életkor szerint is napi egy fejezetet mondani: a tizenharmadik születésnapig a tizenharmadik fejezetet, és így tovább.

Héber dátum	*Zsoltárok*	*Héber dátum*	*Zsoltárok*	*Héber dátum*	*Zsoltárok*
1.	**1–9.**	**11.**	**60–65.**	**21.**	**104–105.**
2.	**10–17.**	**12.**	**66–68.**	**22.**	**106–107.**
3.	**18–22.**	**13.**	**69–71.**	**23.**	**108–112.**
4.	**23–28.**	**14.**	**72–76.**	**24.**	**113–118.**
5.	**29–34.**	**15.**	**77–78.**	**25.**	**119:1–119:96.**
6.	**35–38.**	**16.**	**79–82.**	**26.**	**119:97–119:176.**
7.	**39–43.**	**17.**	**83–87.**	**27.**	**120–134.**
8.	**44–48.**	**18.**	**88–89.**	**28.**	**135–139.**
9.	**49–54.**	**19.**	**90–96.**	**29.**	**140–144. vagy 150-ig.**
10.	**55–59.**	**20.**	**97–103.**	**30.**	**145–150.**

Elul hó a megtérés hónapja. Első napjától Jom kipurig ḥászid szokás a fentiek mellett még napi három zsoltárverset mondani, és Jom kipurkor még összesen 36-ot az alábbi felosztás szerint. Így az Engesztelőnap végére még egyszer befejezzük a *Zsoltárok könyvét*, abban bízva, hogy az elmondott zsoltárok elősegítik, hogy imáink meghallgatásra találjanak.

Héber dátum	*Zsoltárok*	*Héber dátum*	*Zsoltárok*	*Héber dátum*	*Zsoltárok*
Elul 1.	**1–3.**	**Elul 14.**	**40–42.**	**Elul 27.**	**79–81.**
2.	**4–6.**	**15.**	**43–45.**	**28.**	**82–84.**
3.	**7–9.**	**16.**	**46–48.**	**29.**	**85–87.**
4.	**10–12.**	**17.**	**49–51.**	**Tisri 1.**	**88–90.**
5.	**13–15.**	**18.**	**52–54.**	**2.**	**91–93.**
6.	**16–18.**	**19.**	**55–57.**	**3.**	**94–96.**
7.	**19–21.**	**20.**	**58–60.**	**4.**	**97–99.**
8.	**22–24.**	**21.**	**61–63.**	**5.**	**100–102.**
9.	**25–27.**	**22.**	**64–66.**	**6.**	**103–105.**
10.	**28–30.**	**23.**	**67–69.**	**7.**	**106–108.**
11.	**31–33.**	**24.**	**70–72.**	**8.**	**109–111.**
12.	**34–36.**	**25.**	**73–75.**	**9.**	**112–114.**
13.	**37–39.**	**26.**	**76–78.**		

Jom Kipurkor	*Zsoltárok*	*Jom Kipurkor*	*Zsoltárok*
Kol Nidré előtt	**115–123.**	**Muszáf ima után**	**133–141.**
Lefekvés előtt	**124–132.**	**Nöilá ima után**	**142–150.**

A TÓRA-OLVASÁS ÉS A *HÁFTÁRÁ*K RENDJE

A Tórához szólított áldásait lásd* Naptár *164. old.

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
2023. szept. 16. *Ros hásáná I. délelőtt*	Tóra-olvasás: *VáHásém Pákád et Szárá* (*1Mózes* 21:1–21.) *Máftir*: *4Mózes* 29:1–6. *Háftárá: Vájhi is eḥád* (*1Sámuel* 1:1–2:10.)
Ros hásáná I. délután	Tóra-olvasás: *Háázinu* (*5Mózes* 32:1–12.)
Szeptember 17. *Ros hásáná II.*	Tóra-olvasás: *Vájhi áḥár hádvárim háéle* (*1Mózes* 22.) *Máftir*: *4Mózes* 29:1–6. *Háftárá: Ko ámár Hásém* (*Jeremiás* 31:1–19.)
Szeptember 18. *Gedáljá böjtje*	Tóra-olvasás: *Vájḥál Mose* (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.) *Háftárá* (délután): *Dirsu Hásém* (*Jesájá* 55:6–56:8.)
Szeptember 23.	Hetiszakasz: *Háázinu* (*5Mózes* 32.) *Háftárá: Suvá Jiszráél* (Askenáz szokás: *Hoséá* 14:2–10.; *Joél* 2:15–27. Ḥászid szokás: *Hoséá* 14:2–10.; *Miḥá* 7:18–20.)
Szeptember 25. *Jom Kipur délelőtt*	Tóra-olvasás: *Áḥáré mot* (*3Mózes* 16:1–34.) *Máftir*: *4Mózes* 29:7–11. *Háftárá: Vöámár szolu szolu* (*Jesája* 57:14–58:14.)
Jom Kipur délután	Tóra-olvasás: *Iszuré árájot* (*3Mózes* 18:1–30.) *Háftárá: Joná könyve* (*Joná* 1–4., *Miḥá* 7:18–20.)
Szeptember 30– október 6. *Szukkot*	Lásd *Naptár* 107–108. old.

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Október 7. *Smini Áceret délelőtt*	Tóra-olvasás: *Ászér töászér* (*5Mózes* 14:22–16:17.) *Máftir*: *4Mózes* 29:35–30:1. *Háftárá: Vájhi köḥálot Slomo* (*1Királyok* 8:54–66.)
Smini Áceret délután	Tóra-olvasás: *Vözot Hábráḥá* (*5Mózes* 33:1–17.)
Október 8. *Szimḥát Tóra*	Tóra-olvasás: *Vözot Hábráḥá* (*5Mózes* 33–34.); *Brésit* (*1Mózes* 1:1–2:3.) *Máftir*: *4Mózes* 29:35–30:1. *Háftárá: Vájhi áḥáré mot Mose* (*Jósuá* 1.)
Október 14.	Hetiszakasz: *Brésit* (*1Mózes* 1:1–6:8.) *Háftárá: Máḥár ḥodes* (*1Sámuel* 20:18–42.)
Október 15–16. *Ros ḥodes I-II*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Október 21.	Hetiszakasz: *Noáḥ* (*1Mózes* 6:9–11:32.) *Háftárá: Ráni ákárá* (Askenáz szokás: *Jesájá* 54:1–55:5. Ḥászid szokás: *Jesájá* 54:1–10.)
Október 28.	Hetiszakasz: *Leḥ leḥá* (*1Mózes* 12–17.) *Háftárá: Lámá tomár Jáákov* (*Jesájá* 40:27–41:16.)
November 4.	Hetiszakasz: *Vájérá* (*1Mózes* 18–22.) *Háftárá: Vöisá áchát* (*2Királyok* 4:1–37.)
November 11.	Hetiszakasz: *Ḥájé Szárá* (*1Mózes* 23:1–25:18.) *Háftárá: Vöhámeleḥ Dávid* (*1Királyok* 1:1–31.)
November 14. *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
November 18.	Hetiszakasz: *Toldot* (*1Mózes* 25:19–28:9.) *Háftárá: Mászá dvár Hásém* (*Máláḥi* 1:1–2:7.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
November 25.	Hetiszakasz: *Vájécé* (*1Mózes* 28:10–32:3.) *Háftárá:* Askenáz szokás: *Vájivráḥ Jáákov* (*Hoséá* 12:13–14:10.) Ḥászid szokás: *Vöámi töluim* (*Hoséá* 11:7–12:14.)
December 2.	Hetiszakasz: *Vájisláḥ* (*1Mózes* 32:4–36:43.) *Háftárá: Ḥázon Ovádjá* (*Ovádjá* 1:1–21.)
Dec. 8–15. *Ḥánuká*	Lásd *Naptár* 119–120. old.
December 9., *Ḥánuká II.*	Hetiszakasz: *Vájésev* (*1Mózes* 37–40.) *Máftir*: *Bájom hásénii* (*4Mózes* 7:18–23.) *Háftárá*: *Ráni vöszimḥi* (*Zḥárjá* 2:14–4:7.)
December 16.	Hetiszakasz: *Mikéc* (*1Mózes* 41:1–44:17.) *Háftárá*: *Vájikác Slomo* (*1Királyok* 3:15–4:1.)
December 22. *Tévét 10. böjtje*	Tóra-olvasás: *Vájḥál Mose* (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.) *Háftárá* (délután): *Dirsu Hásém* (*Jesájá* 55:6–56:8.)
December 23.	Hetiszakasz: *Vájigás* (*1Mózes* 44:18–47:27.) *Háftárá: Vöátá ben ádám* (*Jeḥezkél* 37:15–28.)
December 30.	Hetiszakasz: *Vájḥi* (*1Mózes* 47:28–50:26.) *Háftárá: Vájikrövu jömé Dávid* (*1Királyok* 2:1–12.)
2024. január 6.	Hetiszakasz: *Smot* (*2Mózes* 1:1–6:1.) *Háftárá: Hábáim jásrés Jáákov* (*Jesájá* 27:6–28:13., 29:22–23.)
Január 11. *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Január 13.	Hetiszakasz: *Váérá* (*2Mózes* 6:2–9:35.) *Háftárá: Bökábci et bét Jiszráél* (*Jeḥezkél* 28:25–29:21.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Január 20.	Hetiszakasz: *Bo* (*2Mózes* 10:1–13:16.) *Háftárá: Hádávár áser diber* (*Jeremiás* 46:13–28.)
Január 27.	Hetiszakasz: *Bösáláḥ* (*2Mózes* 13:17–17:16.) *Háftárá: UDvorá isá növiá* (*Bírák* 4:4–5:31.)
Február 3.	Hetiszakasz: *Jitro* (*2Mózes* 18–20.) *Háftárá: Bisnát mot hámeleḥ* (Askenáz szokás: *Jesájá* 6:1–7:6., 9:5–6. Ḥászid szokás: *Jesájá* 6:1–13.)
Február 9. *Ros ḥodes I*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Február 10. *Ros ḥodes II*	Hetiszakasz: *Mispátim* (*2Mózes* 21–24.) *Máftir*: *Uvjom hásábát* (*4Mózes* 28:9–15.) *Háftárá: Hásámájim kiszi* (*Jesájá* 66:1–24., 23.)
Február 17.	Hetiszakasz: *Trumá* (*2Mózes* 25:1–27:19.) *Háftárá: VáHásém nátán ḥoḥmá* (*1Királyok* 5:26–6:13.)
Február 24.	Hetiszakasz: *Töcávé* (*2Mózes* 27:20–30:10.) *Háftárá: Átá ben ádám* (*Jeḥezkél* 43:10–27.)
Március 2.	Hetiszakasz: *Ki Tiszá* (*2Mózes* 30:11–34:35.) *Háftárá:* Askenáz szokás: *Vájhi jámim rábim* (*1Királyok* 18:1–39.) Chászid szokás: *Vájislách Ácháv* (uo. 18:20–39.)
Március 9.	Hetiszakasz: *Vájákhél* (*2Mózes* 35:1–38:20.) *Máftir: Skálim* (*2Mózes* 30:11–16.) *Háftárá:* Azkenáz szokás: *Ben sevá sánim* (*2Királyok* 12:1–17.). Ḥászid szokás: *Vájiḥrot Jehojádá* (*2Királyok* 11:17–12:17.) és megtoldani a *Hásámájim kiszi* első és utolsó mondataival (*Jesájá* 66:1., 23., 24., 23.).

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Március 10–11. *Ros ḥodes I-II.*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Március 16.	Hetiszakasz: *Pekudé* (*2Mózes* 38:21–40:38.) *Háftárá*: *Vátislám kol hámláḥá* (*1Királyok* 7:51–8:21.)
Március 21. *Eszter böjtje*	Tóra-olvasás: *Vájḥál Mose* (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.) *Háftárá* (délután): *Dirsu Hásém* (*Jesájá* 55:6–56:8.)
Március 23.	Hetiszakasz: *Vájikrá* (*3Mózes* 1–5.) *Máftir: Záḥor* (*5Mózes* 25:17–19.) *Háftárá: Pákádti ész áser ászá* (*1Sámuel* 15:2–34.)
Március 24. *Purim*	Tóra-olvasás: *Vájávo Ámálék* (*2Mózes* 17:8–16.)
Március 30.	Hetiszakasz: *Cáv* (*3Mózes* 6–8.) *Máftir*: *Párá* (*4Mózes* 19.) *Háftárá: Vájhi dvár Hásém* (Askenáz szokás: *Jechezkél* 36:16–38. Chászid szokás: uo. 36:16–36.)
Április 6.	Hetiszakasz: *Smini* (*3Mózes* 9–11.) *Máftir: Háḥodes háze* (*2Mózes* 12:1–20.) *Háftárá:* Askenáz szokás: *Kol háám* (*Jeḥezkél* 45:16–46:18.). Ḥászid szokás rövidebben mondani (*Jeḥezkél* 45:18–46:15.) és megtoldani a *Máḥár ḥodes* első és utolsó mondataival (*1Sámuel* 20:18., 42.).
Április 9. *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Április 13.	Hetiszakasz: *Tázriá* (*3Mózes* 12–13.) *Háftárá*: *Vöis bá miBáál* (*2Királyok* 4:42–5:19.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Április 20.	Hetiszakasz: *Möcorá* (*3Mózes* 14–15.) *Háftárá: Vöárbáá ánásim* (*2Királyok* 7:3–20.)
Április 23–30. *Peszáḥ*	Lásd *Naptár* 133–134. old.
Május 4.	Hetiszakasz: *Áḥáré* (*3Mózes* 16–18.) *Háftárá: Hálo ḥivné kusiim* (*Ámosz* 9:7–15.)
Május 8–9. *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Május 11.	Hetiszakasz: *Ködosim* (*3Mózes* 19–20.) *Háftárá: Hátispot hátispot* (*Jechezkél* 22:1–16.) Cházid szokás: *Hálidros oti* (*uo.* 20:2–20.)
Május 18.	Hetiszakasz: *Emor* (*3Mózes* 21–24.) *Háftárá: Vöhákohánim hálviim* (*Jeḥezkél* 44:15–31.)
Május 25.	Hetiszakasz: *Böhár* (*3Mózes* 25:1–26:2.) *Háftárá: Vájomer Jirmöjáhu… hiné Chánámél* (Askenáz szokás: *Jeremiás* 32:6–27. Cházid szokás: *uo.* 32:6–22.)
Június 1.	Hetiszakasz: *Böchukotáj* (*3Mózes* 26:3–27:34.) *Háftárá: Hásém uzi umáuzi* (*Jeremiás* 16:19–17:14.)
Június 7. *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Június 8.	Hetiszakasz: *Bámidbár* (*4Mózes* 1:1–4:20.) *Háftárá: Vöhájá miszpár böné Jiszráél* (*Hoséá* 2:1–22.)
Június 12. *Sávuot I.*	Tóra-olvasás: *Báḥodes háslisi* (*2Mózes* 19–20.), *Máftir*: *4Mózes* 28:26–31. *Háftárá: Vájhi báslosim sáná* (*Jeḥezkél* 1:1–28., 3:12.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Június 13. *Sávuot II.*	Tóra-olvasás: *Kol hábḥor* (*5Mózes* 15:19–16:17.), *Máftir*: *4Mózes* 28:26–31. *Háftárá:* Askenáz szokás: *Tfilá láḤávákuk* (*Ḥábákuk* 3:1–19.). Ḥászid szokás: *VáHásém Böhéḥál* (*Ḥábákuk* 2:20–3:19.)
Június 15.	Hetiszakasz: *Nászo* (*4Mózes* 4:21–7:89.) *Háftárá: Vájhi is eḥád* (*Bírák* 13:2–25.)
Június 22.	Hetiszakasz: *Böháálotḥá* (*4Mózes* 8–12.) *Háftárá: Ráni vöszimḥi* (*Zeḥárjá* 2:14–4:7.)
Június 29.	Hetiszakasz: *Sláḥ* (*4Mózes* 13–15.) *Háftárá: Vájisláḥ Jehosuá* (*Jósuá* 2:1–24.)
Július 6. *Ros chodes I.*	Hetiszakasz: *Koráḥ* (*4Mózes* 16–18.) *Máftir*: *Uvjom hásábát* (*4Mózes* 28:9–15.) *Háftárá: Hásámájim kiszi* (*Jesájá* 66:1–24., 23.) és megtoldani a *Máchár chodes* első és utolsó mondataival (*1Sámuel* 20:18., 42.)
Július 7. *Ros ḥodes II.*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Július 13.	Hetiszakasz: *Ḥukát* (*4Mózes* 19:1–22:1.) *Háftárá: VöJiftáḥ háGiládi* (*Bírák* 11:1–33.)
Július 20.	Hetiszakasz: *Bálák* (*4Mózes* 22:2–25:9.) *Háftárá: Vöhájá söérit Jáákov* (*Miḥá* 5:6–6:8.)
Július 23. *Támuz 17. böjtje*	Tóra-olvasás: *Vájḥál Mose* (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.) *Háftárá* (délután): *Dirsu Hásém* (*Jesájá* 55:6–56:8.)
Július 27.	Hetiszakasz: *Pinḥász* (*4Mózes* 25:10–30:1.) *Háftárá: Divré Jirmijáhu* (*Jeremiás* 1:1–2:3.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Augusztus 3.	Hetiszakasz: *Mátot–Mászé* (*4Mózes* 30:2–36:13.) *Háftárá: Simu dvár Hásém* (Askenáz szokás: *Jeremiás* 2:4–28., 3:4.; Chászid szokás: *uo.* 2:4–28., 4:1–2.)
Augusztus 5., *Ros ḥodes*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Augusztus 10.	Hetiszakasz: *Dvárim* (*5Mózes* 1:1–3:22.) *Háftárá: Ḥázon Jesájáhu* (*Jesájá* 1:1–27.)
Augusztus 13. *Áv 9. böjt délelőtt*	Tóra-olvasás: *Ki tolid bánim* (*5Mózes* 4:25–40.) *Háftárá: Ászof ászifém* (*Jeremiás* 8:13–9:23.)
Áv 9. böjt délután	Tóra-olvasás: *Vájḥál Mose* (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.) *Háftárá: Dirsu Hásém* (*Jesájá* 55:6–56:8.)
Augusztus 17.	Hetiszakasz: *Vöetḥánán* (*5Mózes* 3:23–7:11.) *Háftárá: Náḥámu* (*Jesájá* 40:1–26.)
Augusztus 24.	Hetiszakasz: *Ékev* (*5Mózes* 7:12–11:25.) *Háftárá: Vátomer Cijon* (*Jesájá* 49:14–51:3.)
Augusztus 31.	Hetiszakasz: *Röé* (*5Mózes* 11:26–16:17.) *Háftárá: Ánijá szoárá* (*Jesájá* 54:11–55:5.).
Szeptember 3–4. *Ros ḥodes I-II*	Tóra-olvasás: *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–3.) *Lévi: Vöámártá láhem* (3–5.); Harmadik: *Olát támid* (6–10.); Negyedik: *Uvörásé ḥodséḥem* (11–15.)
Szeptember 7.	Hetiszakasz: *Softim* (*5Mózes* 16:18–21:9.) *Háftárá: Ánoḥi Ánoḥi* (*Jesájá* 51:12–52:12.)
Szeptember 14.	Hetiszakasz: *Ki técé* (*5Mózes* 21:10–25:19.) *Háftárá: Ráni ákárá* (*Jesájá* 54:1–10.)
Szeptember 21.	Hetiszakasz: *Ki távo* (*5Mózes* 26:1–29:8.) *Háftárá: Kumi ori* (*Jesájá* 60:1–22.)

Dátum	*Tórai illetve prófétai szakasz*
Szeptember 28.	Hetiszakasz: *Nicávim–Vájélech* (*5Mózes* 29:9–31:30.) *Háftárá: Szosz ászisz* (*Jesájá* 61:10–63:9.)

A szombat délutáni, hétfő és csütörtök reggeli Tóraolvasást általában nem jelöltük külön. Ekkor a következő hetiszakasz első részét olvassuk fel három embernek.

SZOKÁSOK ÉS SZABÁLYOK AZ 5784. ÉVRE

A szombat és az ünnepek

A SZOMBAT

A szombat a zsidó naptár legszentebb és egyben leggyakoribb ünnepe – a bibliai hatnapos teremtés és hetedik napi megnyugvás elvén alapul. A *sábát* célja, hogy szent nap legyen, a hét csúcspontja, ami köré a többi nap csoportosul. Ezen a napon függetleníteni próbáljuk magunkat a világtól, és megpróbáljuk nagyobb szellemi jelentőséggel és értelemmel felruházni magunkat. A szombati „pihenés” teljességgel mást jelent a szombattartó zsidó számára, mint puszta feloldódást.

A SZOMBATON TILTOTT TEVÉKENYSÉGEK

A szombati pihenés, illetve a hétköznapoktól való elkülönülés kulcsa a *möláḥá*kban, vagyis a szombaton tiltott tevékenységekben van. A *möláḥá* héber fogalma azonban nem teljesen azonos a „munka” fogalmával. A „munka” szó általában olyan tevékenységet jelent, amit vagy állásunkban, mint hivatást, foglalkozást végzünk, vagy olyat, ami nagy fizikai erőkifejtést kíván. Ezek közül egyik sem azonos azzal, amit a möláḥá jelent: egy emberi célokat szolgáló tárgy elkészítése, megalkotása, átalakítása, nem feltétlenül fizikai erővel.

A *Misná* (*Sábát* 7:2.) harminckilenc *möláḥát* sorol fel. Ezek és az ezekhez hasonlító tevékenységek bibliai törvény szerint tiltottak szombaton. A fontosabbak ezek közül: főzés és sütés, őrlés, szűrés, mosás, kötés, horgolás, varrás, ragasztás, építés vagy javítás, írás, rajzolás, hajvágás, borotválkozás, tűz- vagy gyertyagyújtás, dohányzás, növények gondozása, és bármi vitele az utcán, illetve bárminek a tolása, vitele magánterületről az utcára – vagy fordítva.

A főzés tilalma nem azt jelenti, hogy csak hideget ehetünk szombaton – sőt, a szombat nem lehet teljes meleg étel nélkül. A „szombati tűzhelyet” péntek

délután elő kell készíteni a Bölcseink által előírt módon, és rá kell helyezni az ételt, amit szombaton bármikor levehetünk.

KÉSZÜLŐDÉS A SZOMBATRA

A szombat megbecsülésére és gyönyörűségének befogadására már beköszöntése előtt fel kell készülnünk. Az embernek úgy kell hazaérnie a munkából, hogy legyen ideje megfürödni és átöltözni. Az étkezőasztalon ünnepi teríték legyen: a legszebb étkészletet és evőeszközt tegyük fel. A vacsorát előre elkészítjük, és ügyelünk arra, hogy másfajta, ünnepélyesebb ételekből álljon, mint hétköznap.

SZOMBATI ÖLTÖZKÖDÉS

Szokás szombaton és ünnepnapokon a nap tiszteletére ünnepi ruhát viselni. A szombati hangulathoz illő ruhát már péntek délután felöltjük, mielőtt a zsinagógába indulnánk. Az ünnepi öltözéket nemcsak a szombat bejövetelekor, hanem másnap estig viseljük a zsinagógában és otthon egyaránt. A gyermekek öltözködésére külön hangsúlyt fektetünk, ezzel is tanítva őket a szombat különlegességére.

A SZOMBAT ELŐESTÉJE

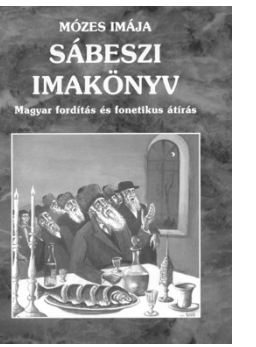

A család számára a szombat hivatalosan a szombati gyertyák meggyújtásával kezdődik. A gyertyákat 18 perccel napnyugta előtt kell meggyújtani. A pontos időpontok minden hétre megtalálhatók naptárunkban a gyertyagyújtás részleteivel együtt (*Naptár* 6. old.). • A szombati (és ünnepi) asztalon a gyertyákon kívül a következő dolgokat kell az asztalfőn elhelyezni: két letakart, egész szombati kalácsot – amelyeket *ḥálának* vagy *bárḥesznek* hívnak – és egy *kidus*-poharat. Azért két *ḥálát* készítünk ki, hogy így emlékezzünk a sivatagi kétszeres adag mannára, amelyet a hatodik napon gyűjtöttek a zsidók szombatra is (*2Mózes* 16:22.). Ehhez hasonlóan valamennyi szombati (és ünnepi) étkezést két ép, egész *bárḥesszel*, *leḥem misnével*, kezdjük meg. • A család férfi tagjainak és a gyerekeknek mindent meg kell tenniük, hogy a péntek esti zsinagógai szertartáson részt vehessenek. • Innen hazatérve következik az

otthoni szombatfogadás és a *kidus* (*Sámuel imája* 187–188. old.). A Chábád Lubavics Alapítvány és az EMIH közös kiadásában megjelent *Mózes imája – Sábeszi imakönyv*ben (151–156. old.) a héber szöveg és a magyar fordítás mellett fonetikus átírásban is szerepelnek a szombatfogadás ősi imái. • Szokás, hogy a családfő megáldja a gyermekeket, úgy, hogy mindkét kezét a gyermek lehajtott fejére teszi, és elmondja a hagyományos áldást (*Sámuel imája* 186. old.; *Mózes imája* 156. old.). • A családfő egy pohár borral a kezében a többiek nevében is elmondja a szombati *kidus*t, a nap megszentelését (*Naptár* 160. old.). • A *kidus*hoz legalább 0,86 dl-es, ép poharat kell használni, de helyesebb, ha külön *kidus*-serleget tartunk, amely megszépíti a micvát. • Csak kóser bort vagy szőlőlevet szabad használni. • A *kidus* után szertartásos kézmosás következik (*Sámuel imája* 110. old.; *Mózes imája* 159. old.) ami után nem beszélünk, hanem azonnal asztalhoz ülünk. • A családfő a két szegetlen *ḥálát* kezében tartva elmondja a kenyérre vonatkozó áldást (*Sámuel imája* 110. old.; *Mózes imája* 159. old.). • A *ḥálát* ezután darabokra vágja, és mindenkinek ad belőle. A többieknek ilyenkor nem kell külön elmondani az áldást, ha a családfő áldására „Ámén!”-t mondtak és nem beszéltek közben. • Szokás az étkezés szüneteiben *Zmirosz*t, vagyis péntek esti dalokat énekelni az asztalnál (*Sámuel imája* 190–196. old.; *Mózes imája* 221–238. oldal). találjuk. • Mint minden nap, sábátkor is kötelező köszönetet mondani Istennek étkezés után. Az étkezés utáni áldás – a *Birkát hámázon* – a vacsora záró része (*Sámuel imája* 110–117. old.; *Mózes imája* 193–212. old.). Szombaton szokás ezt énekelni – így még az óvodáskorú gyermekek is könnyen megtanulják. •

A SZOMBATI EBÉDIDŐ

A szombat reggeli ima után, étkezés előtt ismét *kidus*t mondunk. Mivel a szombatot már fogadtuk előző este, ez a *kidus* rövidebb, csak bibliai idézetekből és a borra mondandó áldásból áll (*Kidus* szombat reggelre: *Sámuel imája* 257. old.; *Mózes imája* 160–163. old.). •

A HÁROM SZOMBATI ÉTKEZÉS

A szombat különlegességét azzal is kifejezzük, hogy három étkezést tartunk; ezek közül az első a péntek esti vacsora, a másik kettőt pedig napközben fo-

gyasztjuk el. A szombat reggeli ima utáni ebéd a második étkezés ideje. A harmadik, a *szöudá slisit* (magyarosan: *sálesüdesz*) késő délután van, napnyugta előtt. Ez rendszerint egyszerű fogásokból áll, és a legtöbb helyen a zsinagógában, a közösséggel szoktuk megtartani (*Sámuel imája* 310–311. old.; *Mózes imája* 164–167. old.). •

A SZOMBAT BEFEJEZÉSE

A szombat nem napnyugtakor fejeződik be, hanem este, a csillagok feljövetelekor. • A szombat lezárásaként az esti *Ámidá*ba beiktatjuk az *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…") betoldást (*Sámuel imája* 145. old.) vagy ezt mondjuk: „*Báruḥ hámávdil bén kodes löḥol!*" („Áldott, aki elkülöníti a szentet a mindennapitól!"). • Ahogyan a *kidus* elmondásával köszöntjük a szombat bejövetelét, úgy külön szertartással, úgynevezett *hávdálá*val búcsúztatjuk el. • A *hávdálát*, ami „elválasztást", „elkülönítést" jelent, a csillagok feljövetele után bármikor el lehet mondani. • A *hávdálát* egy pohár bor fölött mondjuk, és külön áldást mondunk az illatos fűszerre (*böszámim*) és lángra (*nér*) is. A fűszer azt jelképezi, hogy az édes illat – amely a Talmudi Bölcsek szerint inkább a lélek, mint a test gyönyörűségére szolgál – képes megvigasztalni minket a szombaton bennünk lévő „többlet lélek" távozása miatt, melytől a szombattal együtt búcsút kell vennünk. A fényt, melyet szombaton nem szabad meggyújtanunk, a szombat után legelőször vallási célra használjuk. Szokás ilyenkor több kanócú, fonott gyertyát fellobbantani, vagy két gyertya lángját egymásba tartani. • Teletöltjük a poharat, meggyújtjuk a *hávdálá*gyertyát, és a családfő a poharat jobb kezében tartva elmondja a *hávdálát* (*Naptár* 161–162. old.). •

AZ ÜNNEPEK

A szombaton kívül a mindennapi élet szellemi csúcspontján az ünnepek és különleges napok vannak, amelyek a zsidó életnek külön ízt és színt adnak. Az ünnepek alkalmat adnak arra, hogy örvendezzünk a történelmi események felett, amelyek néppé és vallássá tettek minket. Azok az ünnepek, amelyek a *Tóra* szavaival „szent időszakok", amikor „semmiféle nehéz munkát" nem szabad végezni, szellemükben és szentségükben a szombathoz hasonlítanak. Minden egyes ünnepnek megvannak a maga megkülönböztető vonásai. Bár a

többnapos ünnepek első és utolsó napja közötti idő, valamint a *Ḥánuká* és *Purim* ünnep szentsége nem olyan magas szintű, mint a szombaté, a mindegyikükben meglévő, sajátos vonás, hogy a zsidó élet e napjait is megkülönböztetetté, különlegessé teszik. Az alábbiakban minden ünnepről részletesen írunk a maga időpontjában.

Ünnepi előírások

Ahogyan a szombat megőrzése vallási kötelesség, ugyanúgy az ünnepnapok megszentelését és a megtartásukból eredő örömöt is előírja a vallás. • Az ünnepekre ugyanúgy kell készülni, mint a szombatra. • A szombattól eltérően, amelyen három étkezést kell tartani, az ünnepen csak két étkezés kötelező, egyszer este és egyszer napközben. • Az ünnepi gyertyákat az ünnepek első napján, naplemente előtt, a *Naptári rész*ben (9–21. old) feltüntetett időpontban, vagy az *előtt* kell fellobbantani. Ezen időpont után csak korábban meggyújtott lángról, vagy gáz őrlángról szabad gyertyát gyújtani. • Az ünnepek második napján (ha az nem péntek este kezdődik) a csillagok feljövetelekor, a *Naptári rész*ben feltüntetett időpontkor vagy az *után* kell gyertyát gyújtani. • A különböző ünnepeken más-más áldást kell mondani. Részletes információk a *Naptár* 6. oldalán találhatók. • A szombathoz hasonlóan az ünnepi esti imát is otthoni *kidus* követi. • A két letakart, egész kalácsnak ünnepen is az asztalon kell lennie. • Az ünnep végén is *hávdálát* (*Naptár* 161–162. old.) tartunk, de ilyenkor nem mondunk áldást a fűszerre és a fényre. • Az ünnepek megtartása lényegében ugyanúgy történik, mint a szombaté, az alábbiak kivételével: Az ünnepnapokon (ha nem esnek szombatra) szabad sütés, főzés, gyertyagyújtás céljára „tüzet átvinni" egy már égő lángról s így meggyújtani a gáztűzhely lángját vagy az ünnepi gyertyákat. • Nem szabad kizárólag a másnapi ennivalót elkészíteni: aznap is fogyasztanunk kell az ételből. • Ünnepen szabad *bizonyos* tárgyakat vinni közterületen. •

Szombati és Ünnepi Imarend

A szombat és az ünnepek imái is eltérnek a hétköznapokétól. A napi három ima mellé – *Mááriv* (esti ima), *Sáḥárit* (reggeli ima) és *Minḥá* (délutáni ima) – beiktatunk egy *Muszáf* kiegészítő imát is. A szombati imarend részletes leírása megtalálható a *Naptár Imarend* című részében (askenáz imarend: 54.

old., ḥászid imarend: 66. old.). Az ünnepi imarend részletes leírása is megtalálható ott (askenáz imarend: 62. old., ḥászid imarend: 75. old.).

• • •

A szokásos imarendtől való eltéréseket az alábbiakban jelöljük. Az oldalszámok a magyar fordítású *Sámuel imája – Zsidó imakönyvet* (Budapest, Chábád Lubavics Alapítvány, 1996, 2016) követik.

5783. elul – 2023. augusztus-szeptember

Szeptember 9-én, szombat éjjel (más közösségekben vasárnap hajnalban) kezdjük mondani a *Szliḥot* nevű bűnbánó imákat, majd ettől kezdve minden nap kora reggel, az ima előtt mondjuk, egészen *Ros hásánáig* (szeptember 15.), askenáz közösségekben egészen *Jom kipurig* (szeptember 24.). • A *Szliḥot* imák magyar fordítása (Chábád Lubavics Alapítvány és EMIH, 2019) kapható az EMIH irodában: 267-5746. •

Szeptember 10-től, elul hónap hátralévő napjaiban a reggeli ima során továbbra is megfújjuk a sófárt, emlékeztetőül a *tsuvára*, a megtérésre és elmondjuk a *LöDávid Hásém ori* kezdetű zsoltárt („Dávidé…" – 100. old.) – lásd még 2024. szeptember 3–4. •

Szeptember 15-én, pénteken, a Ros hásáná előtti napon nem mondunk *Táḥánunt*, vagyis bűnbánó könyörgéseket az imában. Ezen a napon elmarad a sófárfújás. • Reggel, az ima után *Hátárát Nödárimot*, a fogadalmak feloldását mondjuk el legalább három (ḥászid közösségekben tíz) ember előtt (*Sámuel imája* 367–368. old.; *A zsidó újév imarendje* 10–11. old.). [Ha valaki ezt elmulasztotta, akkor pótolhatja egészen Jom kipurig.] •

5784. tisri – 2023. szeptember-október

Ros hásáná – A zsidó újév

Szeptember 15-én, péntek este köszönt be *Ros hásáná*, a zsidó naptár újéve az „év feje". A világteremtés hatodik napjának és az ember alkotásának 5784. évfordulója. • A hagyomány szerint ezen a napon dől el a zsidó nép és az egész világ jövő évi sorsa. Az Örökkévaló eldönti, hogy az emberek közül

ki kapjon hosszú életet, egészséget, boldogságot és hasonló jókat. Ezeket kérjük imáinkban ezen az ünnepen és ezt jelképezik a hagyományos ételek, például a mézbe mártott édes alma. Az ünnepet komoly hangulat jellemzi. • Szokás a Tóra-tekercset, a Tóra-szekrényt, a Tóra-olvasó asztalt és az előimádkozó állványát az ünnepek végéig fehérbe öltöztetni. • Este szép, ünnepi ruhát öltünk, hiszen bízunk az Örökkévaló irgalmában, aki az *Ítélet napján* a könyörület attribútumával ítélkezik felettünk. • A napot elmélyült imádkozás jellemzi. Az imák fő témája Isten korlátlan hatalma a világ és az emberek fölött. •

ROS HÁSÁNÁ ELSŐ ESTÉJE

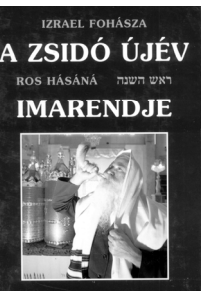

Szeptember 15-én, péntek este szombati és ünnepi gyertyagyújtás (*Naptár* 6. old.). • Az újévi imarendet és az imák különböző szokásait részletesen az új magyar fordítású, kétnyelvű *Izrael fohásza – A zsidó újév imarendje* (Chábád Lubavics Alapítvány, 1997) című imakönyvben találjuk. Az újévi imarenddel kapcsolatos alábbi oldalszámok erre a könyvre vonatkoznak. • Hétköznapi délutáni ima (13–29. old.). Ḥászid szokás szerint *Hojduval* („Adjatok hálát…”) kezdik (*Mózes imája – Sábeszi imakönyv* 11–20. old.). • Szombatfogadás és ünnepi esti ima (30–53. old.) szombati betoldásokkal. • A zsinagóga elhagyásakor így köszöntjük egymást: *Lösáná tová tikátév vötiḥátém*, „Légy jó évre beírva és bepecsételve”; nőknek mondva: *Lösáná tová tikátévi vötiḥátémi*. • Szombatfogadás otthon, halkan (54–55. old.), majd szombati betoldásokkal ünnepi kidust mondunk egy pohár borra, melynek a végén *Seheḥejánu*t mondunk (55–57. old.) • Az ünnepi vacsorához számos jelképes szokás kapcsolódik: A *bárḥesz*t ünnepen és szombaton egészen *Hosáná rábá*ig (október 6.) só helyett mézbe mártjuk. Utána egy darabka almát mézbe mártunk, elmondjuk rá a fa gyümölcsére mondandó áldást, és mielőtt megennénk, ezt mondjuk: *Jöhi rácon milöfáneḥá Ádojnoj Elojhénu vÉlojhé Ávoténu, setöḥádés álénu sáná tová umötuká.* „Az Örökkévaló akaratából jó és édes évre virradjunk!” Ugyancsak szokás halfejet, vagy Izsák áldozati kosának emlékére kosfejet enni, valamint

gránátalmát fogyasztani. (Az *erre* vonatkozó imákat lásd 57. old.) • Ros hásánáról bővebben a *zsido.com/roshasana* honlapon olvashatunk. •

ROS HÁSÁNÁ ELSŐ NAPJA

Szeptember 16-án, szombaton *Ros hásáná* első napja. Minden imában elmondjuk a szombati betoldásokat. • A legtöbb közösségben szokás az imához *kitl*it (fehér köpenyt) viselni. Ḥászid közösségekben *ez* csak *Jom kipur* napján szokás. • Askenáz közösségekben a *Tálit* felöltésekor az áldást az előimádkozók (előimádkozásuk sorrendjében) hangosan, hagyományos dallammal mondják el. Néhány közösségben még az elöljárók is így tesznek. • *Reggeli ima* (62–121. old.). • Reggeli *Ámidá* (121–126. old.). • A reggeli *Ámidá* ismétlése (127–150. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk, Királyunk…") elmarad. • Sok közösségben itt mondják a napi zsoltárt (303. old.). • *Tóra-olvasás* két Tórából (hét plusz egy embert hívnak fel) és *Háftárák* (182–196. old.). • A szombat miatt elmarad a *sófárfújás*, *Jökum purkán*nal („Jusson az égből…" – 206–210. old) folytatjuk. • *Muszáf Ámidá* (213–226. old.). • A *Muszáf Ámidá* ismétlése (227–264. old.). • *Uneszáne tokef* („Mondjuk hát el…" – 235–239. old.). • Sok közösségben *Düḥenolás* (papi áldás – 261–262. old.). • *Az ima befejezése* (293–308. old.). • *Kidus* szombati betoldásokkal (309. old.). •

DÜḤENOLÁS – PAPI ÁLDÁS

A *Muszáf* imában a *kohénok* elmondják a *düḥenolás*t (papi áldás – első nap: 261–262. old., második nap: 289–290. old.). Egyes közösségekben szombaton nem *düḥenol*nak. • *Düḥenolás* előtt a *kohén*nak csuklóig meg kell mosnia a kezét egy *lévi* segítségével. Ha nincs jelen *lévi*, akkor egy elsőszülött fiú öntse le a *kohén* kezét, s ha ilyen sincs a gyülekezetben, akkor a *kohén*nak magának kell ezt megtennie. A kézmosásra nem kell áldást mondania. • A *kohén* nem viselhet cipőt, amikor az *áron hákodes,* a Tóra-szekrény elé lép a papi áldás elmondására. • A kohénoknak akkor kell a Tóra-szekrény elé lépniük, amikor az előimádkozó elkezdi a *Röcé* („Fogadd…") áldást (első nap 258. old., második nap 286. old.). Először a Tóra-szekrény felé kell fordulniuk. Amikor az előimádkozó kimondja: „*Kohánim*!", a kohénok eltakarják arcukat és karjukat is a *tálit*jukkal, és hangosan elmondják a következő ál-

dást: *Báruḥ Átá Ádonáj Elohénu Meleḥ HáOlám, áser kidösánu bikdusáto sel Áháron…* („Áldott légy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Királya, ki megszentelt minket Áron szentségével…”). Ennél a pontnál vállmagasságig emelik kezüket, ujjaikat megfelelő módon szétterpesztik, szembefordulnak a gyülekezettel, és befejezik az áldást: *…vöcivánu löváréḥ et ámo Jiszráél böáhává* („…s meghagyta, hogy népét Izraelt szeretettel megáldjuk”). • Az előimádkozó ezután a hagyományos dallammal előénekli a papi áldás szövegét a kohénoknak, akik szavanként utána énekelik. • Mialatt a kohénok az áldást mondják, a gyülekezet tagjai feléjük fordulnak, de lesütött szemmel, hogy ne lássák a kezüket. Szokás ebből a célból fejünket és arcunkat *tálit*tal letakarni. • Az áldás három mondatára külön-külön „Ámén!”-t válaszolnak. Miután a kohénok befejezik az áldásmondást, visszafordulnak a Tóra-szekrény felé. Ekkor ők és a közösség egy-egy befejező fohászt mondanak (első nap: 262. old., második nap: 290. old.). •

MINḤÁ DÉLUTÁNI IMA

Délutáni ima (310–336. old.) Tóra-olvasással és szombati betoldásokkal. • A 329. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a 6. áldás vége, a 125. oldal alapján pótolható. • A szombat miatt elmarad a *Táslíḥ*, ezt másnap délután pótoljuk. •

ROS HÁSÁNÁ MÁSODIK ESTÉJE

Szeptember 16-án, szombaton este az ünnepre való tekintettel a gyertyagyújtás csak a megadott időpont után, és csak már égő lángról történhet (lásd *Naptár* 6. old.). • Gyertyagyújtáskor és a *kidus*ban ugyancsak mondunk *Seheḥejánu*t, de jobb, ha ilyenkor valamilyen új gyümölcs is van az asztalon és a *Seheḥejánu* mondásakor egyben erre is gondolunk. • Esti ima (34–53. old.) *Vátodiénu* („Örökkévaló Istenünk, tudattad velünk…” – 42. old.) betoldással. • Szombat este a *hávdálá*t az ünnepi *kidus*sal együtt mondjuk, az áldásokat úgynevezett *JáKNöHáZ* sorrendben mondjuk: a borra (*jájin*), az ünnepre (*kidus*), a fényre (*nér*), a szombat búcsúztatására (*hávdálá*), majd elmondjuk a *Seheḥejánu* áldást (*zmán*). (56–57. old.) • A szokásos *hávdálá*tól eltérően nem használunk különleges *hávdálá* gyertyát. Askenáz szokás, hogy a fényre mondott áldásnál két ünnepi gyertyát érintünk össze, és úgy szemlél-

jük, hogyan tükröződik a fény a körmünkön – a gyertyákat ezek után égve visszatesszük a helyükre. Ḥászid szokás szerint csak a helyükön égő gyertyákra pillantanak. • Az étkezés előtti kézmosást megelőzően áldásmondással megesszük az új gyümölcsöt. • Ezen az estén már nem szokás a jelképes ételeket fogyasztani, csak a *bárḥeszt* mézbe mártani. •

ROS HÁSÁNÁ MÁSODIK NAPJA

Szeptember 17-én, vasárnap *Ros hásáná* második napja, *reggeli ima* (62–121. old.). • Reggeli *Ámidá* (121–126. old.). • A reggeli *Ámidá* ismétlése (151–177. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk, Királyunk…" – 178–180. old.). • Sok közösségben itt mondják a napi zsoltárt (299. old.). • Tóraolvasás két Tórából (öt plusz egy embert hívnak fel) és *Háftárák* (182–187., 197–203. old.). • *Sófárfújás* (204–206. old.). • *Muszáf Ámidá* (213–226. old.). • Ḥászid szokás szerint a halk *Ámidá*ban is megfújják a sófárt. • A *Muszáf Ámidá* ismétlése (265–292. old.). • *Uneszáne tokef* („Mondjuk hát el…" – 267–269. old.). • *Düḥenolás* (papi áldás – 289–290. old., részletesen erről lásd szeptember 16. • *Az ima befejezése* (293–308. old.). • *Kidus* (309. old.). •

SÓFÁRFÚJÁS ROS HÁSÁNÁ MÁSODIK REGGELÉN

*Ros hásáná*val kapcsolatban a legismertebb bibliai előírás a sófárfújás, melyre idén csak vasárnap kerül sor. Vallási kötelesség ezen a napon meghallgatni a sófár hangját. • A sófárt fújó *báál tokéá* előbb áldást mond: „Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, aki megszentelt minket parancsolataival, és meghagyta, hogy meghallgassuk a sófár hangját!", majd elmondja a *Seheḥejánu* áldást is (205. old.). A gyülekezet csak „Ámén!"-nal válaszol az áldásokra. • Ros hásáná napján száz sófárhangot kell hallani. • Aki betegség, vagy egyéb ok miatt nem tud elmenni a zsinagógába, az próbáljon megkérni valakit, hogy jöjjön el hozzá sófárt fújni. Ha szükséges, hitközségünk lehetőségeinkhez mérten megpróbál segíteni ebben. Hívja irodánkat körülbelül egy héttel Ros hásáná előtt. •

MINḤÁ DÉLUTÁNI IMA, TÁSLIḤ

Délutáni ima (310–336. old.). • A 329. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a 6. áldás vége, a 125. oldal alapján pótolható. • Délután szokás

elsétálni egy vízpartra, és elmondani a *Táslih* imát (337–338. old.). [Aki elmulasztja, Jom kipurig pótolhatja.] • Lehetőleg olyan folyót, tavat keressünk, melyben élnek halak. E szokás abból ered, hogy a halaknak nincs szemhéjuk, így a szemük állandóan nyitva van. Ez arra utal, hogy az isteni gondviselés sem hunyja le szemét egy pillanatra sem, hanem vigyáz a zsidó népre. • A Kabbala alapján elterjedt szokás, hogy miután elmondtuk a prófétai verset, megrázzuk ruhánk szélét, illetve a *tálit kátán*t. Ebből eredt az a népi szokás, hogy a zsebekből, úgymond a folyóba „vetjük" a vétkeket, illetve, hogy morzsákat vetünk a halaknak. Ennek azonban sem a *háláhá*ban, sem a rabbinikus hagyományban semmi alapja sincs. A vétkek elvetése képletes – a halak nem esznek vétkeket! •

Szeptember 17-én, vasárnap este az ünnep kimenetelével hétköznapi esti imát mondunk. Az *Ámidá*ban Tíz bűnbánó napi betoldások (lásd alább) és *Átá honántánu* („Te ajándékoztad…" – 145. old.) betoldás. • *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*böszámim)* és gyertya (*nér*) nélkül. •

Ászeret jömé tsuvá – Tíz bűnbánó nap

Változások az imában szeptember 18–24-ig:

— Minden Kádisban: *löélá* ulöélá mi*kol birhátá*…, (haszid közösségekben csak Jom kipurkor, a *Nöilá* imában), *osze* há*sálom bimromáv*…

— Reggel a *Bárhu* („Áldjátok…" – 49. old.) előtt elmondjuk a *Sir hámáálot*ot („Zarándokének" – *uo.*)

— Az *Ámidá*ban: *Zohrénu*… („Emlékezz…" – 57. old.), *Mi hámoha*… („Ki hasonlítható…" – 58. old.), *Hámeleh hákádos* („szent Király" – 59. old.), *Hámeleh hámispát* („Ítélet Ura" – 62. old.), *Uhtov*… („Jegyezd" – 67. old.), *Böszéfer*… („Az élet…" – 68. old.), *Osze* há*sálom*… („Aki *a* békét…" – 69. old.) [Az oldalszámok a reggeli imához igazodnak. Ugyanezeket a betoldásokat elmondjuk a délutáni és esti *Ámidá*ban is.]

— Reggel és délután a *Táhánun*ban elmondjuk a hosszú *Ávinu málkénu*t („Atyánk, Királyunk…" – 71–73. old.)

— Továbbra is elmondjuk a *LöDávid*ot („Dávidé. Az Örökkévaló…” – 100. old.) *Hosáná rábá* (október 6.) reggeléig. Askenáz szokás reggel és este, ḥászid szokás reggel és délután mondani. •

GEDÁLJÁ BÖJTJE

Szeptember 18-án, hétfőn böjt 4:46-tól 19:21-ig. • I.e. 421-ben ezen a napon gyilkolták meg Gedálját, akit Nabukodonozor nevezett ki a zsidók kormányzójává. Ez adta a végső lökést az első állam pusztulásához. • A reggeli ima előtt (ḥászid szokás szerint az *Ámidá* után a *Táḥánun* részeként) szokás erre a napra külön *Szliḥot*ot mondani. Askenáz közösségekben *Szliḥot*ot egészen *Jom kipur*ig mondanak. • Az *Ámidá*ban a tíz bűnbánó napra való tekintettel az arra vonatkozó betoldásokat mondjuk. • Az *Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elmondja az *Ánénu*t (60. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk királyunk…” – 71–73. old.), de a 72. oldalon nem a böjtnapi részt mondjuk. • Három embert hívnak fel a Tórához. • Délután az *Ámidá* előtt olvasunk a Tórából (ugyanazt, mint reggel), aztán *Háftárá*. A *Háftárá* áldásait (233–234. old.) csak a *Mágén Dávid*-ig („…Dávid védőpajzsa!”) mondjuk. • Az *Ámidá*ban a tíz bűnbánó napra való tekintettel az arra vonatkozó betoldásokat mondjuk. • Aki böjtöl az *Ámidá*ban elmondja az *Ánénu* („Válaszolj nekünk…” – 130. old.) betoldást. Askenáz közösségekben *Szim sálom*ot („Hozz békét…” – 133. old.) mondunk. • Az *Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elmondja az *Ánénu* („Válaszolj…” – 128. old.) áldást, és a papi áldást (133. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk királyunk…” – 71–73. old.), de a 72. oldalon nem a böjtnapi részt mondjuk. • Böjtnapon csak akkor lehet a Tórából a böjttel kapcsolatos részt felolvasni, ha a jelenlévő közösségből legalább hárman böjtölnek. Azonban az előimádkozó csak akkor mondhatja el az *Ánénu*t, mint külön áldást, ha legalább tízen böjtölnek. Ha nincs tíz böjtölő, akkor betoldásként mondja azt el a *Soméá tfilá* áldásban, mint a magánember, aki böjtöl. •

KÁPÁROT – ENGESZTELÉSI SZERTARTÁS

A tíz bűnbánó nap során szokás, hogy az engesztelő áldozat jelképeként a férfiak egy kakast, a nők egy tyúkot megforgatnak a fejük fölött. A szertartás lényege az, hogy miközben az illető mondja az imaszöveget (*Sámuel imája*

380. old.; *Sámson fohásza* 10–11. old.) és forgatja a szárnyast a feje felett, elképzeli, hogy tulajdonképpen neki kellene – vétkei miatt – hasonló helyzetben lennie, és csak Isten végtelen kegyelme teszi lehetővé, hogy a *kápárá*-kakas (régi magyar-zsidó szóhasználattal: *kepóre-hindl*) helyettesítse. Sok helyen szokás ezt a Jom kipur előtti napon tenni. •

Szeptember 22-én, péntek este és 23-án, szombaton *Sábát Suvá,* a megtérés szombatja, a tíz bűnbánó napba eső szombat. • Minden *Ámidát* a tíz bűnbánónapi betoldásokkal mondunk (lásd fent.) • A *Mágén ávot* („Szavával pajzsa volt…" – 181. old.) bekezdésben *háÉl hákádos* („szent Isten") helyett *háMeleḥ hákádost* („szent Király") mondunk. • Szokásos otthoni szombatfogadás, majd péntek esti kidus (*Naptár* 160. old.). • A szombat esti imában elmarad a *Vijhi noám* („Legyen velünk…" – 313–315. old.), mivel nem lesz teljes a következő munkahét. •

A JOM KIPUR ELŐTTI NAP

Szeptember 24-én, vasárnap a reggeli imában elmarad a *Mizmor lötodá* („Hálaének. Üdvrivalgással…" – 36. old.), a *Táḥánun* (70–81. old., délután 134–136. old.), az *Ávinu málkénu* („Atyánk, Királyunk…" – 71. old.) és a *Lámnácéáḥ* („A karmesternek…" – 87. old.). • A délutáni ima előtt szokás ún. *málkot* szertartást végezni, minek során egy bőrszíjjal 39 szimbolikus ütést mérnek egymás hátára a közösség tagjai. Az, aki a „fenyítést" kapja, letérdelve leborul, fejével észak felé fordulva. Mind a ketten, aki kiméri az ütést és aki kapja, a *VöHu ráḥum* („Irgalmas Ő…" – *Zsoltárok* 78:38.) kezdetű, 13 szavas verset mondja háromszor: minden ütésre egy szót mondanak, ami kiadja a 39-et. Ez a szimbolikus fenyítés arra készteti az embert, hogy bűneit megbánja. • A délutáni imát *Minḥá gödolá*kor (kora délután) szokták mondani, azért, hogy a *szöudá hámáfszeket* (böjt előtti étkezés) már a *Minḥá*ban elmondott *Viduj* (bűnbánó ima) után legyen. • A délutáni ima rendje megegyezik a hétköznapi *Minḥáé*val, de az *Elokáj nöcor* („Istenem óvd…" – 134. old.) előtt elmondjuk a *Viduj* bűnvallomást (381–384. old.), amit az előimádkozó nem ismétel meg. A *Táḥánun* elmarad. A délutáni imát lásd még az *Engesztelőnap imarendje* imakönyvben is (12–34. old.). • Az ima előtt helyes a zsinagógában adakoznunk vallási és jóléti intézmények számára. • Előírás, hogy a *szöudá hámáfszeket* (böjt előtti étkezés) ünnepi

lakoma legyen. • *Jom kipur*kor addig nem kaphatunk feloldozást az embertársaink ellen elkövetett bűnök alól, míg a sértett meg nem bocsátott, ezért legkésőbb ezen a napon meg kell békítenünk azt, akit megbántottunk, és bocsánatot kell kérnünk. • Előírás mindenkinek *mikvé*ben, rituális fürdőben alámerülni. Háromszor szoktunk ilyenkor alámerülni. • A zsinagógába indulás előtt az apa megáldja a gyermekeit (*Engesztelőnap imarendje* 35. old.). •

Jom kipur – Az engesztelés napja

Szeptember 24-én, vasárnap este köszönt be *Jom kipur*, a zsidó év legkomolyabb napja, egyben az egyetlen bibliai eredetű böjtnap. Ezen a napon nyerhetünk engesztelést az elmúlt év vétkeire, ha megtéréssel és jó elhatározással fordulunk az Örökkévalóhoz, ahogy írva van: „Mert ezen a napon engesztelést szerez nektek, hogy megtisztítson benneteket összes bűnötöktől; akkor tiszták lesztek az Örökkévaló előtt.” (*3Mózes* 16:30.) • Az evés és ivás tilalma mellett vannak más korlátozások is: mosásnak és mosdásnak, a test kenésének, bőrből készült cipő viselésének és a házaséletnek a tilalma. • Este a böjt 18:20-kor kezdődik, eddig az időpontig mindenképpen be kell fejezni az étkezést, a mosakodást és a bőrcipőt is le kell venni. • A gyertyagyújtás (*Naptár* 6. old.) is legkésőbb ebben az időpontban van. • Szokás *Jom kipur*ra egy 25 órán át égő *jorcájt* mécsest is gyújtani, halottainkra emlékezve. • *Jom kipur*kor szokás fehér színű ruhát – fehér vászonruhát, *kitlit*, fehér sapkát – viselni, ami emlékeztet a fehér halotti ruhára, a *táḥriḥim*ra. A fehér emellett a tisztaság jelképe és utal a prófétai ígéretre is: „Ha vétkeitek skarlátpirosak is, *hófehér*ekké válhatnak…” (*Jesájá* 1:18.). • Ugyancsak szokás minden ima alatt végig viselni a *tálit*ot, az imalepelt, amit még az ünnep bejövetele előtt felöltünk. • Askenáz közösségekben a *Tálit* felöltésekor az áldást az előimádkozók (előimádkozásuk sorrendjében) hangosan, hagyományos dallammal mondják el. Néhány közösségben még az elöljárók is így tesznek. • *Jom kipur*ról bővebben a *zsido.com/jomkipur* honlapon olvashatunk. •

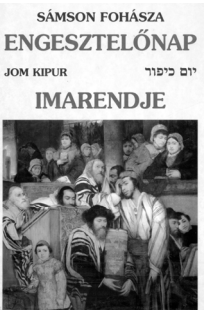

Az esti ima

A *Jom kipur*i imarendet és az imák különböző szokásait

részletesen az új, magyar fordítású, kétnyelvű *Sámson fohásza – Engesztelőnap imarendje* (Chábád Lubavics Alapítvány, 1998) című imakönyvben találhatjuk. A *Jom kipur*i imarenddel kapcsolatos alábbi oldalszámok erre a könyvre vonatkoznak. • Az esti ima rendje: *Kol nidré* (37–39. old.), Esti ima (44–99. old.) • Az esti ima után így köszöntjük egymást: *Gmár ḥátimá tová*, „Végleges jó bepecsételést". •

JOM KIPUR NAPJÁNAK FONTOSABB IMÁI

Szeptember 25-én, hétfőn *Reggeli ima* (100–156. old.). • Reggeli *Ámidá* (157–166. old.). • A reggeli *Ámidá* ismétlése (167–208. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk, Királyunk…" – 208–210. old.). • Tóra-olvasás két Tórából (hat plusz egy embert hívnak fel), *Háftárá* (216–229. old.). Részletesen lásd *A Tóra-olvasás rendje* című részt. • *Jizkor* (*Mázkir*, emlékezés halottainkra – 231–234. old.). A *Mázkir*ról és a mondandó imáról lásd részletesen *Naptár* 185. old. • Az a szokás, hogy erre az imára csak az marad a zsinagógában, akinek valamelyik szülője már nincs az élők sorában. • ***Muszáf*** *Ámidá* (239–250. old.). • A *Muszáf Ámidá* ismétlése (251–324. old.). • *Uneszáne tokef* („Mondjuk hát el…" – 266–270. old.). • *Düḥenol*ás (papi áldás – 321–323. old.), részletesen lásd szeptember 16. • ***Minḥá*** délutáni ima (326–374. old.). • Tóra-olvasás (három embert hívnak fel, a harmadik a *Máftir* – 330–340. old.). • *Ávinu málkénu* („Atyánk, Királyunk…" – 375–377. old.). • ***Nöilá*** záró ima (378–416. old.). • *Ávinu Málkénu* („Atyánk, Királyunk…" – 412–414. old.). • *Lösáná hábáá*, záró sófárhang Jom kipur kimenetelekor (416. old.). • 19:22-kor van a böjt vége, de aki teheti, jobb, ha nem eszik a *Hávdálá* végéig. • ***Mááriv*** hétköznapi esti ima (417–442. old.). • *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) borral, az ünnep előtt meggyújtott gyertya (*nér)* fényénél, de fűszer (*böszámim)* nélkül. • *Kidus Löváná* (holdszentelés), ha a Hold tisztán látható az égbolton (438–442. old.). • Ha a Hold nem látható, szeptember 29. hajnalig még lehet mondani (lásd még október 15–16.). •

Szeptember 26-tól 29-ig, *Jom kipur* után kezdünk készülni a négy nappal később kezdődő *Szukkot* ünnepére. A sátrat, amelyben egész héten át eszünk, iszunk, ha lehet, még *Jom kipur* kimenetelének estéjén el kell kezdenünk építeni. A további napokban a *lulá*vot és az *etrog*ot és az ünnepi cso-

kor többi részét is be kell szerezni. • Az imában ezeken a napokon nem mondunk *Táḥánun*t egészen *Iszru ḥág*ig, az ünnep utáni napig (október 9.), ḥászid szokás szerint a hónap végéig (október 15.). •

Szukkot – Sátoros Ünnep

Szeptember 29-én, péntek este kezdődik *Szukkot*. Egyike a három zarándokünnepnek, melyek során a zsidó nép Jeruzsálembe látogatott a Szentély idejében. Az ünnep az egyiptomi kivonulás utáni sivatagi vándorlásra emlékeztet, amikor a zsidók sátrakban éltek, illetve az őket kísérő felhők sátorként védték őket. •

AZ ÜNNEPI SÁTOR, *SZUKKÁ* ÉPÍTÉSE

A *szukká*nak legalább három fala legyen. A negyedik oldal nyitott maradhat. • A sátor oldalai bármilyen anyagból lehetnek. Szilárdan rögzíteni kell őket, nehogy a szél felborítsa a sátrat. • A sátor fedeléhez használt anyagot *sz'ḥáḥ*nak hívják. A fák vagy bokrok ágaiból, gabonaszárból, rőzséből, bambusznádból és hasonlókból lehet kóser *sz'ḥáḥ*ot készíteni, és ezt nem szabad a sátor falaihoz rögzíteni. • A fedelet vastagon, tömötten kell elrendezni, mert ha nem vet elég árnyékot, akkor nem kóser a sátor. Van, ahol ügyelnek rá, hogy tiszta estéken mégis látni lehessen a csillagokat, de a sátor akkor is kóser, ha a fedél ennél tömöttebb. Arra is ügyelni kell, hogy ne legyen a fedélen sehol 24 cm-nél (három *tefáḥ*nál) nagyobb rés. • Fa alá vagy tető alá, például fedett tornácra nem szabad a sátrat építeni, hanem csak a szabad ég alá. Ha nejlonnal, vagy hasonlóval betakarjuk a sátrat, hogy megvédjük az esőtől, azt feltétlenül el kell távolítani arra az időre, amikor a sátorban eszünk. • A sátrat szokás szépen feldíszíteni, hogy kellemes és szép micva legyen. Szoktak gyümölcsöt aggatni a mennyezetre és képeket rakni a falakra. Bizonyos ḥászid közösségekben ez nem szokás, mert a *micva* szépsége díszíti saját magát. • A sátorra vonatkozó összetett előírások miatt javasolt a törvényeket ismerő rabbival konzultálni. •

ÉTKEZÉS A SÁTORBAN

Az ünnep beálltától kezdve csak a sátorban étkezünk (sok helyen ott is alszanak). Kenyeret, süteményt és más tésztát, bort és az Izrael földjén honos

gyümölcsöket (szőlőt, fügét, gránátalmát, datolyát, olajbogyót) csak a sátorban szabad fogyasztani. Ezek előtt külön áldást is mondunk: *Báruḥ Átá Ádonáj Elohénu Meleḥ HáOlám, áser kidösánu bömicvotáv vöcivánu lésév bászukká.* („Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, és meghagyta nekünk, hogy sátorban lakjunk.") • Esős időben nem muszáj a sátorban enni. • Ḥászid szokás, hogy az időjárástól függetlenül csak a sátorban esznek, isznak. • Nőknek nem kötelező a sátorban enni, de legalább az ünnepi kidust ott szokták meghallgatni, és ott esznek a *bárḥesz*ből. •

AZ ÜNNEPI CSOKOR ELŐKÉSZÍTÉSE

Fontos micva a négyféle növény – citrusgyümölcs *(etrog),* pálmaág *(luláv),* mirtuszág *(hádász)* és fűzfaág *(árává)* – beszerzése és a belőlük készített csokorral az Örökkévaló előtti örvendezés. • Fontos ügyelni arra, hogy a csokor tartozékai háláḥikus szempontból megfelelőek legyenek. Elsősorban a következő dolgokra kell figyelni: az *etrog*nál – legyen a külleme tökéletes, ne legyenek rajta repedések és fekete sebek, a *pitem*je (a gyümölcs végén lévő kinövés, amit bütyöknek neveznek) – ha nőtt – ne hiányozzon és az *ukác* (szárrész) szintén ép legyen; a *luláv*nál – a pálma lombja legyen teljesen zárt, ne ágazzanak szét a levelei, illetve a „gerince" ne legyen hasadt; a *hádászim*nál és *árávot*nál – a hegyük ne hiányozzon. • A *luláv*ot, a *hádász*t és az *árává*t csokorba kell kötni, úgy, hogy a *luláv* (gerincével felénk) jobb oldalán három *hádász* (bizonyos ḥászid közösségekben több mint hármat tesznek hozzá), és a bal oldalán két *árává* legyen. Az *etrogot* nem tesszük közéjük. Ḥászid szokás szerint: a bal és jobb oldalon egy-egy *árává* (beljebb) és *hádász* (kijjebb), illetve középen még egy *hádász*. • A csokrot még ünnep előtt kell elkészíteni, lehetőleg a sátorban, ezzel is összekötve az ünnep két micváját. • Lehetőleg mindenkinek legyen saját csokra, ez az ünnep előtti napokban beszerezhető az Újpest rakpart 1. szám alatt, a Zsilip Kulturális Központunkban. Akinek nincs, az a zsinagógák-

ban általában találhat csokrot használatra. Szukkotról bővebben az alábbi honlapon olvashatunk: *zsido.com/szukkot*. •

SZUKKOT ELSŐ ESTÉJE

Szeptember 29-én, pénteken este szombati és ünnepi gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. old.). • Hétköznapi délutáni ima. Ḥászid szokás szerint *Hojduval* („Adjatok hálát…") kezdik (*Mózes imája – Sábeszi imakönyv* 11–20. old.). • Szombatfogadás és ünnepi esti ima szombati betoldásokkal. • Azokban az askenáz közösségben, ahol általában az ünnep első estéjén *Máárávit* költeményeket mondanak, a szombat miatt a második este mondják. • Askenáz közösségekben sem mondják a *Báme mádlikin* Misna-fejezetet. • Szombatfogadás otthon, halkan (187–188. old.), majd szombati betoldásokkal ünnepi *kidust* mondunk egy pohár borra, melynek a végén a sátorra való áldást (*Lésév bászukká*), és *Seheḥejánut* mondunk (340–342. old.) • Ḥászid szokás a *Lésév bászukká* áldás mondásakor a *sz'ḥáḥra* tekinteni. • A *bárḥeszt Hosáná rábáig* (október 6.) mézbe és nem sóba mártjuk. •

SZUKKOT ELSŐ NAPJA

Szeptember 30-án, szombaton ünnepi imarend szombati betoldásokkal, *luláv* nélkül. A különleges szukkoti imarészeket alább jelöljük. • Azokban az askenáz közösségben, ahol az *Ámidá* ismétlésében *Jojcér* költeményeket mondanak, a szombat miatt az ünnep első napján a második napit mondják, és második nap az első napit. • Tóra-olvasás két Tórából (hét plusz egy embert hívnak fel). • *Muszáf Ámidá* (350–359. old.) szombati betoldásokkal. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében sok közösségben *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd szeptember 16.). • Askenáz közösségekben *Hosánák* – részletesen lásd alább. • Ünnepi *kidus* szombati betoldással és a sátorra való áldással (*Lésév bászukká*) (366. old.). • Ünnepi délutáni ima Tóra-olvasással és szombati betoldásokkal. •

A TÓRA-OLVASÁS RENDJE

Szombaton Szukkot I.	Tóra-olvasás: *Sor o keszev* (*3Mózes* 22:26–23:44.) *Máftir: 4Mózes* 29:12–16. *Háftárá: Hiné jom bá* (*Zḥárjá* 14.)

Szukkot I. délután	Tóra-olvasás: *Vözot Hábráḥá* (*5Mózes* 33:1–17.)
Vasárnap Szukkot II.	Tóra-olvasás: *Sor o keszev* (*3Mózes* 22:26–23:44.) *Máftir: 4Mózes* 29:12–16. *Háftárá: Vájikáhálu el hámeleḥ* (*1Királyok* 8:2–21.)

***4Mózes* 29.**	*Kohén*	*Lévi*	*Harmadik*	*Negyedik*
Hétfőn	*Uvájom háséni* (17–19.)	*Uvájom háslisi* (20–22.)	*Uvájom hárvii* (23–25.)	*Uvájom háséni–Uvájom háslisi* (17–22.)
Kedden	*Uvájom háslisi* (20–22.)	*Uvájom hárvii* (23–25.)	*Uvájom háḥámisi* (26–28.)	*Uvájom háslisi–Uvájom hárvii* (20–25.)
Szerdán	*Uvájom hárvii* (23–25.)	*Uvájom háḥámisi* (26–28.)	*Uvájom hásisi* (29–31.)	*Uvájom hárvii–Uvájom háḥámisi* (23–28.)
Csütörtökön	*Uvájom háḥámisi* (26–28.)	*Uvájom hásisi* (29–31.)	*Uvájom hásvii* (32–34.)	*Uvájom háḥámisi–Uvájom hásisi* (26–31.)
Pénteken, *Hosáná rábákor*	*Uvájom háḥámisi* (26–28.)	*Uvájom hásisi* (29–31.)	*Uvájom hásvii* (32–34.)	*Uvájom hásisi–Uvájom hásvii* (29–34.)

SZUKKOT MÁSODIK ESTÉJE

Szeptember 30-án, szombaton este gyertyagyújtás, az ünnepre való tekintettel csak a megadott időpont után, és csak már égő lángról történhet (lásd *Naptár* 6. old.). • Gyertyagyújtáskor és a *kidus*ban ugyancsak mondunk *Seheḥejánu* áldást. • Ünnepi esti ima. Az *Ámidá*ban *Vátodiénu* („Örökkévaló Istenünk, tudattad velünk…” – 345. old.) betoldás. • Szombat este a *hávdálát* az ünnepi *kidus*sal együtt mondjuk, az áldásokat úgynevezett *JáK-*

NöHáZ sorrendben mondjuk: a borra, az ünnepre, a fényre, a szombat búcsúztatására, majd elmondjuk a *Seheḥejánu* áldást (340–342. old.) és végül a sátorra való áldást (*Lésév bászukká*). • A szokásos *hávdálá*tól eltérően nem használunk különleges *hávdálá* gyertyát. Askenáz szokás, hogy a fényre mondott áldásnál két ünnepi gyertyát érintünk össze, és így szemléljük, hogyan tükröződik a fény a körmünkön – a gyertyákat ezek után égve visszatesszük a helyükre. Ḥászid szokás szerint csak a helyükön égő gyertyákra pillantanak. •

SZUKKOT MÁSODIK NAPJA

Október 1-én, vasárnap ünnepi imarend. A különleges szukkoti imarészeket alább jelöljük. • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában a 228. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága*. Ez a 71. oldal alapján pótolható. • Tóra-olvasás két Tórából (öt plusz egy embert hívnak fel). • *Muszáf Ámidá* (350–359. old.). • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd szeptember 16.). • *Hosánák* (387–394. old.) a *Muszáf Ámidá* után, ḥászid közösségekben a *Hálél* után – részletesen lásd alább. • A sátorban ünnepi *kidus* a sátorra való *Lésév bászukká* áldással (366. old.). • Ünnepi délutáni ima. •

A *LULÁV* LENGETÉSE

*Luláv*ot szombaton nem lengetünk, csak a hét többi hat napján. • Még a reggeli ima előtt (sok helyen az ima közben, a *hálél* előtt), lehetőleg a sátorban (ezzel összekötve a *szukká* és a *luláv* micváját) meglengetjük a *luláv*ot. • A *luláv*ot a mirtusszal és a fűzfagallyakkal összekötve a jobb kézben kell tartani, az *etrog*ot a bal kézben. Kezünkben a négy növénnyel, kelet felé fordulva, Szukkot minden napján (szombat kivételével) elmondjuk a következő áldást: *Báruḥ Átá Ádonáj Elohénu Meleḥ HáOlám, áser kidösánu bömicvotáv vöcivánu ál nötilát luláv.* („Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, és meghagyta nekünk a luláv használatát.”) • Az első alkalommal, amikor *luláv*ot lengetünk a *Seheḥejánu* áldást is elmondjuk (328. old.). • Ḥászid szokás az *etrog*ot csak az első áldás végén, csúccsal felfelé, szárral lefelé kézbe venni. Askenáz szokás már az áldás előtt

kézbe venni az *etrog*ot szárával felfelé, azonban az áldás után a lengetéshez az askenázok is *megfordítják* az *etrog*ot, hogy a csúcsa legyen felfelé, és a szára lefelé. • A *luláv* mellett tartjuk az *etrog*ot, ezeket pedig meglengetjük a négy világtáj felé, majd fölfelé és lefelé, minden irányba háromszor. Askenáz szokás szerint a lengetés iránya (kelet felé fordulva): előre, jobbra, hátra, balra, felfelé, lefelé. A ḥászid szokás (szintén kelet felé fordulva): srégen jobbra, srégen balra, előre, felfelé, lefelé és jobb kéz felől hátra. • A *luláv* csúcsa a lengetés közben mindvégig felfelé néz. • A csokrot úgy tartjuk, hogy a pálmaág gerince nézzen felénk. • A *lulává*ot és az *etrog*ot a *Hálél* alatt is kézben kell tartani. •

A LULÁV LENGETÉSÉNEK RENDJE A *HÁLÉL* IMÁBAN

— Az első *Hojdu láHásém*nél („Adjatok hálát…" – 331. old). A mondat minden szavánál (Isten nevének kivételével) a fent részletezett módon egy-egy irányba lengetünk.
— A két *Áná… hosiá ná*-nál („Kérünk… segíts" – 332. old.). A mondat minden szavánál (Isten nevének kivételével) a fent részletezett módon két-két irányba lengetünk.
— Az utolsó *Hojdu láHásém*nél („Adjatok hálát…" – 333. old), a fenti *Hodu*-hoz hasonló módon egy-egy irányba lengetünk. •

HOSÁNÁK

A *Hosáná*k egyrészt Isten és a zsidó nép viszonyával, másrészt a megváltás módozataival foglalkoznak. Ezen kívül említés esik a mezőgazdaságot sújtó kártevők leküzdéséről is. • *Hosáná*k (387–394. old.) a *Muszáf Ámidá* után, ḥászid közösségekben a *Hálél* után. • Amikor a *Hosáná* imákra kerül sor, kivesszük a Tóra-tekercset, a frigyszekrényt nyitva hagyjuk, a Tórát a *bimá*hoz (a Tóra-olvasó asztalhoz) visszük, mindenki elindul, és a kezünkben a *lulává*val meg az *etrog*gal körüljárjuk a *bimá*t. • A *Hosánák álef-bét* felsorolásából a ḥászidok csak a *számeḥ* betűtől kezdve indulnak el a *bimá* körül. • Szombat kivételével *Szukkot* minden napján így teszünk, a hetedik napon, *Hosáná rábá* napján, pedig hétszer megyünk körbe. • Ezt a menetelést annak emlékére tartjuk, hogy a Templom idejében *Szukkot*kor hasonló módon járták körül az oltárt. •

A *HOSÁNÁ* IMÁK SORRENDJE

	Askenáz szokás	*Ḥászid szokás*
Szombaton	12. *Om nöcorá* (nem veszünk ki Tórát és nem megyünk körbe)	Szombaton nem mondjuk – másnap pótoljuk
Vasárnap	1. *Lömáán ámitáḥ*	1. *Lömáán ámitáḥ* 2. *Even sötiá*
Hétfőn	8. *Eeroḥ sui*	3. *Om áni ḥomá*
Kedden	2. *Even sötiá*	4. *Ádon hámosiá*
Szerdán	9. *Él lömosáot*	5. *Ádám ubhémá*
Csütörtökön	4. *Ádon hámosiá*	6. *Ádámá méerer*
Pénteken, *Hosáná rábá* napján	Az összeset mondjuk, nyomtatási sorrendben.	Az összeset mondjuk, nyomtatási sorrendben.

Október 1-én, vasárnap este ünnepi délutáni ima. • Az ünnep kimenetelével félünnepi hétköznapi esti ima. Az *Ámidá*ban *Átá ḥonántánu*t („Te ajándékoztad…” – 145. old.) és *Jáále vöjáv*ot („Szálljon hozzád…” – 148. old.) mondunk. • Az ima után *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*böszámim)* és gyertya (*nér)* nélkül, a sátorban való evésnél mondott *Lésév bászukká* (342. oldal) áldással a végén. •

Október 2–6-ig *Ḥol hámoed*, félünnep. Ezekre a napokra nem vonatkoznak a szigorú ünnepi munkatilalmak, de ha tehetjük, jobb, ha nem megyünk munkába és megtartjuk az ünnepi hangulatot. • A fent leírt rend szerint minden nap lengetjük a *lulláv*ot. • A fent leírtak szerint a sátorban étkezünk és *Lésév bászukká* áldást is mondunk. • Félünnepi imarend. • A *Muszáf Ámidá* után (ḥászid közösségekben a *Hálél* után) elmondjuk a *Hosáná*kat is. • Ḥászidok a félünnepen nem szoktak tfilint rakni. • Azok is, akik tfilint tesznek, a *Hálél* előtt leveszik. • Szokás ilyenkor úgynevezett *Szimḥát bét hásoéva* ünnepségeket (a vízmerítés örömünnepe) rendezni, annak a nagy, egy hetes táncolásnak és ünneplésnek az emlékére, amit valamikor a jeruzsálemi Szentélyben rendeztek ebben az időszakban. • Félünnepen nincs kidus, de

szokás minden nap legalább egyszer kezet mosni, kenyeret enni és egy pohár bort inni. •

HOSÁNÁ RÁBÁ

Október 6-án, pénteken *Hosáná rábá.* Szokás előző éjjel pirkadatig virrasztani. Vannak, akik ilyenkor *Mózes ötödik könyvét* és *Zsoltárok*at olvasnak. • A reggeli ima rendjét lásd lent. A különleges szertartások a következők: Ekkor használjuk utoljára a *luláv*ot. A *Hálél előtt* levesszük azokat a gyűrűket, amik csak a *luláv* leveleit fogták össze, hogy jobban tudjuk rázni. • A *Hosánák* előtt az összes Tóra-tekercset kivesszük, és elmondjuk mind a hét *Hosánát*, hétszer megkerülve a *bimát* (387–403. old.). • Külön erre a célra előkészített fűzfaágakat ötször a földhöz verünk, majd elmondjuk a *Jöhi rácon* imát (403. old.). •

HOSÁNÁ RÁBÁ REGGELÉNEK IMARENDJE

Sok ḥászid közösségben a *Ḥol hámoéd* többi napjával egyező reggeli imarendet követik, mind a hét *Hosánával* kiegészítve (387–403. old.). •

Askenáz közösségekben fehér *kitli*ben, újévi *nuszáḥ*hal, azaz dallammal, különleges imarend szerint imádkoznak: *Mizmor lötodá*ig („Hálaének…” – 36. old.) hétköznapi ima; *Lámnácéáḥ*-tól *Nismát*-ig (200–211. old.); *Jistábáḥ* („Dicsértessék…” – 48. old.); *Sir hámáálot* („Zarándokének…” – 49. old.); *Ámidá* (Tizennyolc áldás – 57–69. old.) *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – 65. old.) betoldással; Teljes *Hálél* (329–333. old.); Tóra-olvasás (227–234. old. – csak közösségben); a Tóra-szekrény kinyitásakor elmondjuk a *Könyörület tizenhárom tulajdonságát*, az újévi *Ribono sel Olám*ot („Világ Ura…”) és a *Smá Jiszráél* („Halljad, Izrael…”) kezdetű bibliai idézeteket (228–230. old.). • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában a 228. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága.* A 71. oldal alapján pótolható. • Tóra-olvasás négy embernek (lásd fent). • Ünnepi *Muszáf* (350–359. old.) értelemszerűen a szukkoti betoldásokkal, askenáz szokás szerint ünnepi, hosszú *Kdusá*val. • *Hosánák* (387–403. old.). • *Kávé* („Reménykedj…” – 249–251 old.). • *Kádis dörábánán* (251. old. – csak közösségben). • *Álénu* (Záróima – 251–252. old.). • Napi zsoltár (94–95. old.). • *LöDávid* („Dávidé…” – 254. old.). • *Ánim zmirot* (255–256. old.). •

SMINI ÁCERET ELŐESTÉJÉN

Október 6-án, pénteken este szombati és ünnepi gyertyagyújtás (*Naptár* 6. old.). • Félünnepi délutáni ima. Ḥászidok *Pátáḥ Élijáhu*val („Élijáhu beszélni kezdett…”) kezdik (*Mózes imája – Sábeszi imakönyv* 14–20. old.). • Szombatfogadás és ünnepi esti ima szombati betoldásokkal. • Valamennyi *Ámidá*ban és az asztali áldásban már nem a *Szukkot,* hanem a *Smini áceret* ünnepét említjük. • Azokban az askenáz közösségekben, ahol általában az ünnep első estéjén *Máárávit* költeményeket mondanak, a szombat miatt a második este mondják. • Askenáz közösségekben sem mondják a *Báme mádlikin* Misna-fejezetet. • A heti Tóra-olvasás éves ciklusa a következő napon fejeződik be, de ḥászid szokás már ezen az estén is az *Álénu* záró ima előtt megtartani a *hákáfot*ot, és hétszer körbetáncolni a zsinagógát az összes Tóra-tekerccsel (404–407. old.). • Szombatfogadás otthon, halkan (187–188. old.), majd szombati betoldásokkal ünnepi *kidus*t mondunk (340–342. old.) egy pohár borra, melynek végén *Seheḥejánu*t mondunk. A *Lésév bászukká* áldást ettől az estétől már nem mondjuk, annak ellenére, hogy még a sátorban étkezünk. •

SMINI ÁCERET REGGELE

Október 7-én, szombaton reggel ünnepi imarend szombati betoldásokkal. • Askenáz közösségben szokás ilyenkor a Tóra-olvasás előtt, Salamon király *Kohelet* (*Prédikátor*) könyvét olvasni. • A Tóra-olvasásnál két Tórából olvasunk fel hét embernek és a *Máftirnak*. • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában a 228. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága.* A 71. oldal alapján pótolható. • A *Jizkor* imát (*Mázkir*, emlékezés halottainkra – 349. old.) általában az ünnep utolsó napjának reggelén a Tóra-olvasás után mondjuk el. Ugyan *Smini áceret* nem Szukkot utolsó napja, a *Mázkirt* mégis ezen a napon mondjuk, mert a következő napi örömteli, Szimḥát Tóra-i hangulathoz nem illik a gyász. • Az a szokás, hogy erre az imára csak az marad a zsinagógában, akinek valamelyik szülője már nincs az élők sorában. • A *Mázkir*ról és a mondandó imáról lásd *Naptár* 166. old. • A *Muszáf* ima előtt kihirdetjük, hogy mostantól esőt említünk az imában (350. old.), és ettől kezdve minden *Ámidá* második áldásában (például hétköznap reggel 58. old.) *Másiv háruáḥ*ot („…aki szelet fúvat…”)

mondunk • [A kilencedik áldásban (61. old.) majd csak december 5-én este váltunk át a téli változatra.] • *Muszáf Ámidá* (350–359. old.) szombati betoldásokkal. • Az *Ámidá* ismétlésében elmondjuk a *Tfilát gesemet*, az esőért való imát (364–365. old.). • Askenáz közösségekben az előimádkozó ehhez felveszi a *kitlit*. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésben sok közösségben *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd szeptember 16.). • Az ünnepi *kidust* a szombati betoldással (366. old.) még a sátorban mondjuk, és ott ebédelünk. • Délután búcsút veszünk a sátortól: bemegyünk a sátorba, és idén utoljára eszünk vagy iszunk valamit. • Ünnepi délutáni ima Tóra-olvasással és szombati betoldásokkal. •

SZIMḤÁT TÓRA, TÓRA ÖRÖMÜNNEPE ELŐESTÉJE

Október 7-én, szombat este gyertyagyújtás, az ünnepre való tekintettel, csak a megadott időpont után, és csak már égő lángról történhet (lásd *Naptár* 6. old.). • Gyertyagyújtáskor és a *kidus*ban ugyancsak mondunk *Seheḥejánu* áldást. • Ünnepi esti ima. Az *Ámidá*ban *Vátodiénu* („Örökkévaló Istenünk, tudattad velünk…” – 345. old.) betoldás. • Ezen a napon fejeződik be a Tóra-olvasás éves ciklusa, ezért talán ez az év legvidámabb ünnepe: *Álénu* záróima előtt, hétszer körbetáncoljuk a zsinagógát az összes Tóra-tekerccsel, és akit csak lehet, megtisztelünk azzal, hogy *Tórát* vihet: ezzel azt a köteléket erősítjük meg, amely a zsidó népet a Tórához és az Örökkévalóhoz köti. Ez a tánc a *hákáfot* (404–407. old.). • Askenáz közösségekben ezen az estén a megfelelő helyre tekerik a másnap használatos három Tóra-tekercset. • Szombat este a *hávdálát* az ünnepi *kidus*sal együtt mondjuk, az áldásokat úgynevezett *JáKNöHáZ* sorrendben mondjuk: a borra, az ünnepre, a fényre, a szombat búcsúztatására, majd elmondjuk a *Seheḥejánu* áldást. (340–342. old.) • A szokásos *hávdálá*tól eltérően nem használunk különleges *hávdálá* gyertyát. Askenáz szokás, hogy a fényre mondott áldásnál két ünnepi gyertyát érintünk össze, és így szemléljük, hogyan tükröződik a fény a körmünkön – a gyertyákat ezek után égve visszatesszük a helyükre. Ḥászid szokás szerint csak a helyükön égő gyertyákra pillantanak. • Szimḥát Tóráról bővebben a *zsido.com/szimchattora* honlapon olvashatunk. •

SZIMḤÁT TÓRA NAPJA

Október 8-án, vasárnap ünnepi imarend. • *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd szeptember 16.) kivételesen a *Sáḥárit* imában van. • Teljes *Hálél* (329–333. old.), utána *Hákáfot* (404–408. old.) • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában a 228. oldalon a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága*. A 71. oldal alapján pótolható. • Három Tóra-tekercsből olvasunk (részletesen lásd *Naptár* 82. old.). Ha a zsinagógában nincs három Tóra-tekercs, akkor a *Máftir*t az első Tórából olvassuk fel. • A Tóra-olvasásnál a közösség minden férfi tagját – még a kiskorúakat is –, akinek van zsidó neve és el tudja mondani az áldást, felhívják a *Vözot hábráḥá* szakasz felolvasásához. Ha többen vannak a közösségben, akkor többször is megismételjük a szakaszt. A többi gyermeket egy felnőtt kíséretében (askenázoknál egy kifeszített *tálit* alatt) hívják fel a Tórához. • A felhívottak között hárman kapnak különleges szerepet, ők a Tóra „vőlegényei": A Tóra-olvasás utolsó felhívottja a *Ḥátán Torá*, a Tóra-olvasás újrakezdésének első felhívottja a *Ḥátán Börésit,* és a *Máftir*nak felhívott a *Ḥátán Máftir*. • A *Ḥátán Tor*ának olvasva fejezzük be *Mózes ötödik könyvét*. A befejezésekor azt kívánjuk, hogy legyen erőnk folytatni a tanulást: *ḥázák ḥázák vönitḥázék*. • Amint befejezzük az egész Tóra utolsó szakaszának felolvasását, máris a Tóra elején folytatjuk a Teremtés leírásával, mutatva, hogy a Tóra tanulásának körforgása egy pillanatra sem áll meg. • Amikor a *Ḥátán Brésit*nek felolvassák a Teremtés hét napjának leírását, a közösség hangosan mondja, majd a Tóra-olvasó ismétli *Vájhi erev, vájhi voker jom…* („és volt este, és volt reggel … nap.") A „hatodik nap" végén az egész, szombatról szóló résszel hangosan folytatjuk, amit a Tóra-olvasó szintén ismétel. • A Tóra-tekercsek visszahelyezése után *Sziszu vöszimḥu* („Örvendjetek…" – 408. old.). • Ünnepi *Muszáf* ima (350–359. old.). Az *Ámidá* ismétlésben nincs már *Düḥenolás*, de az előimádkozó elmondja a papi áldást (358–359. old.). • Ünnepi *kidus* (366. old.). • Este, az ünnep kimenetelével hétköznapi ima az *Ámidá*ban *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…" – 145. old.) betoldással. • *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*böszámim)* és gyertya (*nér*) nélkül. •

Október 9-én, hétfőn *Iszru ḥág*, az ünnep másnapja. Askenáz szokás szerint nem mondunk *Táḥánun*t ezen a napon, ḥászid szokás szerint a hónap végéig (október 15.). •

Október 14-én, szombaton *Sábát Brésit*. *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ekkor szokás kihirdetni a zsinagógában a holdújulás jeruzsálemi idő szerinti időpontját. Ez az információ megtalálható a *Naptár* 9–21. oldalán, a lap alján, óra, perc és rész (*ḥélek*) bontásban. Ez a hagyományos számítást tükrözi, ami szerint a percet nem 60 másodpercre, hanem 18 *ḥélek*re bontjuk. • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*-ot („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.) • A délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.) elmarad ḥászid közösségekben. • Délután askenáz közösségekben elkezdik mondani a *Borḥi náfsi*t (282–286. old.), és minden szombat délután mondják egészen a Peszáḥ előtti szombatig, *Sábát hágádol*ig (április 20.). Ḥászidok nem mondják. •

5784. ḥesván – 2023. október-november

Október 14-én, szombat este és 15–16-án, vasárnap és hétfőn *Ros ḥodes,* újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A holdújulás utáni negyedik naptól lehet *Kidus lövánát* (holdszentelés – 157–160. old.) mondani szabad ég alatt, ha jól látszik a Hold. Ḥászidok csak a hetedik naptól szokták mondani. Szokás még lehetőleg szombaton este mondani, amikor ünnepi ruhát viselünk. A *Naptári rész*ben minden hónapnál az oldal alján jelölve, hogy meddig lehet holdszentelést mondani. • Ḥesván a zsidó naptár egyetlen hónapja, amelyben – *Ros ḥodes*t kivéve – nincs különleges nap. •

Október 21-én, szombaton a nagy őszi ünnepeket és Peszáḥot követően bizonyos közösségekben az volt a szokás, hogy egy hétfő–csütörtök–hétfői ciklusban böjtölnek, és a reggeli imában külön *Szliḥot*ot mondanak. Ezt nevezik *bét-hé-bét*nek, vagy röviden *BöHáB*nak. A böjtöt azért tartják, mert az ünnep alatti evés-ivás idején könnyen a könnyelműség vétkébe eshettek, és ezekkel a böjtökkel és megtéréssel próbálják ezt kijavítani. Az ünnepi hónap tiszteletére azonban a böjtöt csak az ünnepet követő hónapban (*ḥesván,* illet-

ve *ijár*) hirdetik ki, és tartják meg. Ezt a böjti ciklust ezen a szombaton, a *Muszáf* ima előtt hirdetik ki azokon a helyeken, ahol még tartják ezt a szokást. •

Október 28-án szombaton az esti órákban nagyon részleges holdfogyatkozás lesz megfigyelhető, ami kapcsán nem mondunk külön áldást vagy imát. •

November 11-én, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.). •

November 13-án, hétfőn askenáz közösségekben a *Ros ḥodes* előtti napon a *Minḥá* imánál különleges bűnbánó imákat mondanak, hogy ezen a napon bocsássa meg Isten az elmúlt havi bűneinket. Ezt a napot *Jom kipur kátán*nak, „Kis Jom kipur"-nak nevezzük. Ha ez a nap péntekre vagy szombatra esne, akkor a bűnbánatot csütörtökön tartjuk meg. Ezt *Jom kipur kátán mukdám*nak nevezzünk. • Az esti újhold miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. kiszlév – 2023. november-december

November 13-án, hétfőn este és 14-én, kedden *Ros ḥodes*, újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A hónap első felében egyszer *Kidus löváná* (holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

November 22-én, szerdán a következő nap jeles volta miatt ḥászid közösségekben már a *Minḥá*ban nem mondanak *Táḥánun*t. •

November 23-án, csütörtökön, kiszlév 10-én, a második lubavicsi rebbe, Dovber Schneerson rabbi (a Miteler Rebbe) a halála előtt egy évvel, 1826-ban, ezen a napon szabadult az orosz cári börtönből. Kiszlév 10-én a ḥászidok nem mondanak *Táḥánunt* az imában. •

December 2-án, szombaton és 3-án, vasárnapon, kiszlév 19–20-án „a ḥászidizmus újéve", annak emlékére, hogy Snéur Zálmán rabbi (az Álter Reb-

be), a Chábád ḥaszidizmus alapítója, 1798-ban ekkor szabadult ki az orosz cári börtönből. Ezekben a napokban ḥászid közösségekben nem mondanak *Táḥánun*t vagy *Cidkátḥá cedek*et („Az igazad…” – 279. old.) az imában.•

December 5-én, kedd este kezdjük beiktatni minden *Ámidá* kilencedik áldásába a *vötén tál umátár*…-t („s hozz áldásos esőt…” – például reggel 61. old.). Ezt mondjuk télen, egészen Peszáḥig (április 22-ig). •

Ḥánuká – a Fény Ünnepe

December 7-én estétől 15-ig *Ḥánuká*, a Fény Ünnepe, annak a csodának az emlékére, hogy i.e. 138-ban a zsidóságukhoz hű kevesek a Makkabeusok vezetésével legyőzték a szíriai görögök hatalmas hadseregét és gátat vetettek az asszimilációnak, amely szellemi és fizikai megsemmisülésükhöz vezetett volna. Az újjáavatott Szentélyben csak egy napra elegendő olaj maradt a Menóra lángjának meggyújtásához, de ez az olaj nyolc napig égett. • Az *Ál hániszim* („A csodákért…”) betoldást minden *Ámidá*ban és Asztali áldásban elmondjuk. • Egész *Ḥánuká* alatt nem mondunk *Táḥánun*t, de *tfilin*t rakunk. • A Tóra-olvasás Ḥánukákor a sivatagi Szentély felavatásáról szól (*4Mózes* 7. fej.). • *Ḥánuká*kor szabad dolgozni. • A csoda hirdetésének részeként az utóbbi években a Chábád Lubavics Alapítvány Budapest több pontján (legismertebb helyszín a Nyugati tér) és vidéki nagyvárosokban is hangulatos gyertyagyújtást tart a Ḥánuka minden napján ünnepi fánk, zene és tánc mellett. • Ḥánukáról a *zsido.com/hanuka* honlapon olvashatunk bővebben. •

A ḤÁNUKAI GYERTYAGYÚJTÁS RENDJE

A nyolckarú ḥánukai menórát az ajtófélfánál, a mezuzával szembeni oldalon, vagy az ablakban helyezzük el. • A ḥánukai menórán külön helye van a *sámás*nak „szolgalángnak”. A többi lángot ezzel gyújtjuk meg. A gyertyagyújtás után a *sámás*t – égve – visszatesszük a helyére. • *Ḥánuká* lángjait úgy kell meggyújtani, hogy az a csillagok feljövetele után legalább fél órán át égjen. • Az égő „szolgagyertyát” kézben tartva elmondjuk a *Löhádlik nér [sel] Ḥánuká* („…gyújtsunk Ḥánukára lángot!”) és a *Söászá niszim láávoténu* („…ki csodákat művelt…” – 409. old.) áldást. • Minden évben az első alkalommal, amikor ḥánukai gyertyákat gyújtunk, elmondjuk a *Seheḥejánu* áldást

is (409. old.). • Az első estén egy lángot gyújtunk, a menórával szemközt állva a jobb kezünk felőli szélen. A második estén kettőt gyújtunk, és minden este eggyel többet, míg a nyolcadik napon az összes láng nem ég. • Minden este balról tesszük hozzá az új gyertyát a többihez, és balról jobbra haladunk a gyújtással. • A gyújtás után elmondjuk a *Hánérot hálálu*t („Ezeket a lángokat…” – 409. old.), és elénekeljük a *Máoz cur* („Szabadulásom…” – 409–410. old.) kezdetű dalt. • A Talmud megfogalmazása szerint az ünnep fő jelentősége a ḥánukai csoda hirdetése, így a zsinagógában a *samesz* is meggyújtja minden este áldással, illetve reggelente áldás nélkül a ḥánukai lángokat. •

ḤÁNUKAI REGGELI IMAREND – DECEMBER 8–15.

Hétköznapon az ima első részében hétköznapi imarend *Táḥánun* nélkül. • Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért…” – például 67. old.) betoldást. • *Teljes Hálél* (329–333. old.). Utána az előimádkozó csak fél kádist mond. • Tóra-olvasás, 3 embert hívnak fel. • Az imát, a hétköznapi imarend szerint fejezzük be. • *Mizmor sir ḥánukát hábájit (30. zsoltár)* askenáz közösségekben. • *Ros ḥodes* napján (december 13.) a *Hálél* után az újholdi imarenddel folytatjuk. •

Szombaton az ima első részében szombati imarend. • Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért…” – például 224–225. old.) betoldást. • *Teljes Hálél* (329–333. old.). Utána az előimádkozó *Teljes kádis*t mond. • Tóra-olvasás. • Az imát, a szombati imarend szerint fejezzük be. • *Mizmor sir ḥánukát hábájit (30. zsoltár)* askenáz közösségekben. •

A *ḤÁNUKA*I TÓRA-OLVASÁS RENDJE

4Mózes 7.	*Kohén*	*Lévi*	*Harmadik*
Pénteken	*Vájhi bájom kálot* (*4Mózes* 7:1–11.)	*Vájhi hámákriv* (12–14.)	*Pár eḥád* (15–17.)

***4Mózes* 7.**	*Kohén*	*Lévi*	*Harmadik*
Szombaton	Hét embernek az első Tórából: *Vájésev* hetiszakasz (*1Mózes* 37–40.); *Máftir*nak a második Tórából: *Bájom háséni* (*4Mózes* 7:18–23.); *Háftárá*: *Ráni vöszimḥi* (*Zḥárjá* 2:14–4:7.).		
Vasárnapon	*Bájom háslisi* (24–26.)	*Pár eḥád* (27–29.)	*Bájom hárövii* (30–35.)
Hétfőn	*Bájom hárövii* (30–32.)	*Pár eḥád* (33–35.)	*Bájom háḥámisi* (36–41.)
Kedden	*Bájom háḥámisi* (36–38.)	*Pár eḥád* (39–41.)	*Bájom hásisi* (42–47.)
Szerdán, *Ros ḥodes*	Az első Tórából, *Kohén: Vájdábér* (*4Mózes* 28:1–5.); *Lévi: Olát támid* (6–10.); Harmadik: *Uverásé ḥodséḥem* (11–15.); A második Tórából, negyedik: *Bájom hásisi* (*4Mózes* 7:42–47.)		
Csütörtökön	*Bájom hásvii* (48–50.)	*Pár eḥád* (51–53.)	*Bájom hásmini* (54–59.)
Pénteken	*Bájom hásmini* (54–56.)	*Pár eḥád* (57–59.)	*Bájom hátsii* (7:60–8:4)

December 8-án, péntek este naplemente előtt először a ḥánukai menóra lángjait gyújtjuk meg, utána a szombati gyertyákat. • Szokásos péntek esti ima *Ál hániszim* („A csodákért…” – 179–180. old.) betoldással. •

December 9-én, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámimot* („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). • A délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…” – 279. old.) elmarad. • A szombat kimenetele után gyújtják meg a Ḥánuká három lángját: askenáz zsinagógában a *Vöjiten löḥá* (316. old.) elmondása, ḥászid zsinagógában *Álénu* (Záróima – 321. old.) előtt. • Otthon csak a szombat kimenetele és a *Hávdálá* (Szombatbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) után gyújthatjuk meg a ḥánukai menóra lángjait. •

5784. tévét – 2023. december-2024. január

December 12-én, kedden este és 13-án, szerdán *Ros ḥodes, újhold* és Ḥánuká hatodik napja. Újholdi imarend. • Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) és az *Ál hániszim* („A csodákért…" – például 67. old.) betoldást. • A reggeli *Ámidá* után *teljes Hálél* (329–333. old.). • Tóra-olvasás (82–86. old.) két Tórából (lásd fent). • A hónap első felében egyszer *Kidus löváná* (holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

December 22-én, pénteken *Ászárá böTévét* (Tévét 10.) böjt a Szentély pusztulásának emlékére reggel 5:43-tól délután 16:31-ig. • I.e. 424-ben ezen a napon kezdte meg Nabukodonozor, Babilónia királya Jeruzsálem ostromát. • Böjtnapi ima: A reggeli imában szokás erre a napra külön *Szliḥot*ot mondani, áskenázok az *Ámidá* ismétlésében a *Szláḥ lánu* („Bocsáss meg…") áldás vége előtt (60. old.), ḥászidok pedig a *Táḥánun*ban (71. old.). • Az *Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elmondja az *Ánénu*t („Válaszolj nekünk…" – 60. old.). • A *Táḥánun* után elmondjuk az *Ávinu málkénu*t („Atyánk királyunk…" – 71–73. old.). Sok askenáz közösség böjtnapon nem mond *Ávinu málkénu*t. • Tóra-olvasás (82–86. old.). • Péntek délutáni *Minḥá* ima, melyben az *Ámidá* előtt olvasunk a Tórából (ugyanazt, mint reggel). Harmadiknak a *Máftirt* hívjuk fel. A *Háftárá* áldásait a (233–234. old.) csak a *Mágén Dávid*-ig („…Dávid védőpajzsa!") mondjuk. • Aki böjtöl, az az *Ámidá*ban elmondja az *Ánénu* („Válaszolj nekünk…" – 130. old.) betoldást. Askenáz közösségekben *Szim sálom*ot („Hozz békét…" – 133. old.) mondunk. • Az *Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elmondja az *Ánénu* („Válaszolj…" – 128. old.) áldást, és a papi áldást (133. old.). • Péntek délután lévén nem mondunk *Táḥánun*t és *Ávinu málkénu*t. • Böjtnapon csak akkor lehet a Tórából a böjttel kapcsolatos részt felolvasni, ha a jelenlévő közösségből legalább hárman böjtölnek. Az előimádkozó azonban csak akkor mondhatja el az *Ánénu*t, mint külön áldást, ha legalább tízen böjtölnek. Ha nincs tíz böjtölő, akkor betoldásként mondja azt el a *Someá tfilá* áldásban, mint a magánember, aki böjtöl. • Napnyugta előtt szokásos péntek esti gyertyagyújtás, majd szombatfogadás. Étkezés csak *kidus* után. •

December 24-én este *Nitel náḥt*. Naplementétől éjfélig nem tanulunk Tórát. •

December 30-án, szombaton fejezzük be a Tóra-olvasáskor *Mózes első könyvét*. A befejezéshez, egy nagy tekintélyű embert hívnak fel, és a könyv befejezésekor azt kívánjuk, hogy legyen erőnk folytatni a tanulást: *ḥázák ḥázák vönitḥázék*. •

Január 4-től bizonyos közösségekben az volt a szokás, hogy szökőévben *Smot* és *Töcávé* hetiszakaszok között minden csütörtökön (január 4–február 22.) böjtöt tartottak. Ezt a böjtsorozatot *Sövovim Tát*nak nevezik. Ez az elnevezés a Tórának e nyolc hetiszakaszának a kezdőbetűiből áll össze. Ha tízen vannak, akik böjtölnek, akkor a Tórából a délutáni imában felolvassák a böjtnapon szokásos részt (*2Mózes* 32:11–14., 34:1–10.). Manapság, ha nem is böjtölnek, ez az időszak akkor is a *tsuvá*ra, megtérésre szolgál. •

Január 6-án, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). •

Január 10-én, szerdán askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán*t tartanak (lásd november 13.). • Az esti újhold miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. svát – 2024. január-február

Január 10-én, szerda este, és 11-én, csütörtökön *Ros ḥodes*, újhold. Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – például reggel 224. old.) betoldást. Újholdi imarend. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus löváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Január 24-én, szerdán a következő nap jeles volta miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

Január 25-én, csütörtökön svát 15., *tu biSvát* (vagy *ḥámisá ászár biSvát*), amelyet a *Talmud* a fák újéveként említ. Ettől a dátumtól számítják a fa gyümölcsére vonatkozó különböző törvényekkel kapcsolatos időpontokat.

Szokás ezen a napon sokféle – néhol egyenesen tizenötféle – gyümölcsöt enni, elsősorban a Tórában említett, mint Izrael földjén honosakat: szőlőt, fügét, gránátalmát, datolyát, olajbogyót. • Ezen a napon nem mondunk *Táḥánun*t az imában. • Férfiak raknak tfilint, szabad dolgozni. •

Január 27-én, szombaton *Sábát Sirá.* • A hetiszakasz része a *Sirá*, a „Tenger dala”, amit akkor énekeltek a zsidók, amikor átkeltek a Sástengeren, ezért ezt a napot *Sábát Sirá*nak, a „Tenger dala” szombatjának nevezik. • Askenáz közösségekben a szombati reggeli ima részeként rendszeresen elmondott „Tenger dalát”, *Oz jásir* („Akkor énekelték…” – 210–211. old.) ez alkalommal a közösség az előimádkozóval versenként felváltva, hangosan énekli. • Tóra-olvasáskor a „Tenger dalát” (*2Mózes* 15. fej.) a közösség állva hallgatja. •

Február 3-án, szombaton a Tóra-olvasásban az *Ászeret hádibrot*ot, a Tízparancsolatot (*2Mózes* 20:1–14) olvassuk fel különleges dallammal. A közösség állva hallgatja. Ḥászid szokás, hogy ilyenkor a Tóra felé fordulnak. • *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). •

Február 8-án, csütörtökön askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán*t tartanak (lásd november 13.). • Az esti *Ros ḥodes* miatt már a *Minḥá*ban nem mondunk *Táḥánun*t. •

5784. I. ádár (*ádár rison*) – 2024. február-március

Február 8-án, csütörtök este és 9-én, pénteken *Ros ḥodes*, újhold első napja. Nem mondunk *Táḥánun*t és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus löváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. • Szököévben, amikor két ádár hónap van, az ádár havi *jorcájt*ok és más különleges dátumok megtartásáról különböző szokások vannak. Elterjedt szokás, hogy valamennyit az első ádárban tartják, kivéve *Purim*ot, a *bár micvá*t és a szökőév második ádárjában történteket, amiket csak a második ádárban lehet megtartani. Magyarországon a legtöbb közösségben a másik szokást követék, ami szerint

a megemlékezéseket a második ádárban tartják, kivéve, ha azok szökőév első ádárjában történtek. *Zájin ádár*t emiatt kétszer is jelöltük. •

Február 9-én, péntek este és 10-én, szombaton *Ros ḥodes*, újhold második napja. Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 224. old.) betoldást. Szombati újholdi imarend. • A délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.) elmarad. •

Február 16-án, pénteken *Zájin ádár*. *Mose Rábénu*, Mózes mesterünk születésnapja és *jorcájt*ja. Számos közösségben szokás különleges *drósé*t, beszédet tartani, amelyben többek között az elmúlt évben elhunyt nagy mesterekről és hitközségi tagokról emlékeznek meg. Ünnepi étkezést rendeznek. • Sok közösségben böjtnapot tartanak. • Sok közösségben a *Ḥevra kadisa* évi közgyűlést és különleges halvacsorát tart. • Vannak közösségek, ahol a megemlékezéseket a második ádár hónapban tartják (lásd március 17.). •

Február 23–24-én, pénteken és szombaton *Purim kátán és Susán Purim kátán*. Rendszerint ebben a hónapban van Purim, de szökőévben, amikor két *ádár* van, az ünnepet a másodikban tartjuk meg. Így I. ádár 14-én és 15-én csupán *Purim kátán*t, „kis Purimot" és „kis *Susán Purim*ot" tartunk, felkészülve az igazira. • Pénteken nem mondunk *Táḥánun*t. • Szombaton még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.), és a délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.) elmarad. •

Március 7-én, csütörtökön askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán mukdám*ot tartanak (lásd november 13.). •

Március 9-én, szombaton, *Sábát Skálim,* az első a négy különleges szombat közül, melyek egy szombat kihagyásával követik egymást. A Szentély idejében ezen a szombaton hirdették ki a köz-áldozatokra felhasznált sekel adományozás kötelességét. • Két Tórából olvasunk: az elsőből a hetiszakaszt, a másodikból, a *Máftir*nak, a *Skálim* szakaszt (*2Mózes* 30:11–16.). • *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.). • Az esti

Ros ḥodes miatt a délutáni *Minḥá* imában már elmarad a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…” – 279. old.). •

5784. II. ádár (*ádár séni*) – 2024. március-április

Március 9-én, szombat este és 10–11-én, vasárnap és hétfőn *Ros ḥodes,* újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend és szokásos *Hávdálá* (Szombatbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.). • A hónap első felében, egyszer, *Kidus lóváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Március 16-án, szombaton fejezzük be a Tóra-olvasáskor *Mózes második könyvét*. A befejezéshez egy nagytekintélyű embert hívunk fel, és a könyv befejezésekor azt kívánjuk, hogy legyen erőnk folytatni a tanulást: *ḥázák ḥázák vönitḥázék*. •

Március 17-én, vasárnap *Zájin ádár*. *Mose Rábénu*, Mózes mesterünk születésnapja és *jorcájt*ja. Számos közösségben szokás különleges *drósét*, beszédet tartani, amelyben többek között az elmúlt évben elhunyt nagy mesterekről és hitközségi tagokról emlékeznek meg. Ünnepi étkezést rendeznek. • Sok közösségben böjtnapot tartanak. • Sok közösségben a *Ḥevra kadisa* évi közgyűlést és különleges halvacsorát tart. •

Március 21-én, csütörtökön *Eszter böjtje* reggel 4:07-től este 18:29-ig, annak emlékére, hogy i.e. 365-ben a bibliai Eszter királyné nagybátyjával, Mordeḥájjal és a perzsiai zsidók nagy részével együtt böjtölt és esdekelt, hogy meggátolják Hámán tervének megvalósulását (részletesen lásd alább). • Általában Eszter böjtje a Purim előtti napon van, de az a nap idén szombatra esik. Mivel szombaton tilos böjtölni, korábban, csütörtökön tartjuk a böjtöt. • Böjtnapi ima (lásd december 22.). • A délutáni imánál szokás három fél sékelt, vagy más „fél pénzeket” adományozni. Ma Magyarországon, talán háromszor 50 forintot (vagyis 100 Ft-nak a felét) lehet adni, vagy inkább fél eurót. • Böjtnapon csak akkor lehet a Tórából a böjttel kapcsolatos részt felolvasni, illetve az előimádkozó csak akkor mondhatja el az *Ánénu* betoldást, ha a jelenlévő közösségből legalább hárman böjtölnek. •

Március 23-án, szombaton *Sábát Záḥor*. Ez a második a négy különleges szombat közül, a Purimot megelőző szombat – az Ámálékre való emlékezés szombatja. • A Tóra egyik tevőleges parancsa emlékezni a minket gyűlölő Ámálék népre a *Záḥor* szakasz felolvasásával. Azért emlékezünk erre ilyenkor, mert Hámán is Ámálék népéből származik. • Két Tórából olvasunk: az elsőből a hetiszakaszt, a másodikból a *Máftir*nak a *Záḥor* szakaszt (*5Mózes* 25:17–19.). • Nőknek is kötelességük meghallgatni e szakasz felolvasását. • A Tóra-olvasó, amikor a *zeḥer* (emlék) szóhoz ér, akkor azt mind a két lehetséges magánhangzóval (*zéḥer-zeḥer*) megismétli. •

Purim ünnepe

Március 24-én, vasárnap *Purim* ünnepe. Megemlékezünk a perzsa uralom alatt élő zsidó nép i.e. 356-ben történt megmenekülésről, amikor „a gonosz Hámán ellenünk kelt, és az összes zsidót a gyermekektől az öregekig, a csecsemőkkel és asszonyokkal egyetemben akarta elpusztítani, leölni és kiirtani egyetlen nap alatt” (a purimi imából). • Purimkor négy fontos micvát kötelességünk megtartani:

Eszter könyvének felolvasása: *Purim* előestéjén a zsinagógában hallgatjuk meg a *Mögilát Eszter*t (áldásai: 410–412. old.). • Mind a férfiak, mind a nők kötelesek meghallgatni a *Mögilá* felolvasását. A gyerekeket is vigyük el a zsinagógába, hogy teljesíthessék ezt a kötelezettséget. • A *Mögilá*-hallgatás kötelességét csak akkor teljesítjük, ha a *Mögilá* minden egyes szavát halljuk a *Báál koré*tól (olvasó). • A *Mögilá*-olvasásnál elterjedt szokás, hogy valahányszor elhangzik a gonosz Hámán neve, a közösség zajt csap. Askenáz szokás csak akkor csapni zajt, amikor a teljes név hangzik el (*Hámán ben Hámdátá*). Ḥászid szokás akkor is zajongani, amikor a név valamilyen jelzővel szerepel. • Szokás, hogy a közösség az *Is jehudi*… (*Eszter* 2:5.) kezdetű részt, Hámán fiának tíz nevét (*uo.* 9:7–9.), és a *Mögilá* utolsó két mondatát (*uo.* 10:2–3.) hangosan olvassa fel, mielőtt a *Báál kore* olvasná. • A következő reggelen, *Purim* napján, a *Sáḥárit* ima közben is – még tfilinben – újra meghallgatjuk a *Mögilá*t. Ha valaki nem hallotta ekkor, még egész nap pótolhatja. • *Eszter könyve* új magyar fordítással kapható az EMIH irodában: 267-5746. •

„Enni, inni, vigadni”: *Purim* napján ünnepi vacsorát tartunk, amelyet még sötétedés előtt kell elkezdeni, éppen ezért a *Minḥát* korán imádkozunk. • *Purim* az egyetlen olyan ünnep, amelyen a mértéktelen ivás korlátozását fel szabad rúgni. „Addig kell inni, amíg már nem tudunk különbséget tenni az »*átkozott* Hámán« és az »*áldott* Mordeḥáj« között” – mondják a bölcsek (Talmud, *Mögilá* 7b.). Természetesen, aki ismeri magát, és tudja, hogy ha többet iszik a kelleténél, akaratlanul is megszeghet valamilyen vallási előírást vagy közönségesen kezd viselkedni, jobb, ha még Purimkor is eltekint ettől. • Az asztali áldásban elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért…” – 113. old.) betoldást. •

***Misloáḥ mánot*:** Legkevesebb kétféle étel, ital ajándékot küldünk legalább egy barátunknak. •

***Mátánot láevjonim*:** Mindenki adjon adományt legalább két szűkölködőnek. Még a szegény – aki maga is rászorul az adományra – is kell, hogy adjon. Aki netalán olyan helyen tartózkodik, ahol nincsenek szegények, vagy más okból nem tudja aznap teljesíteni az adományozás kötelezettségét, az tegye félre a pénzt, hogy később azt odaadhassa a rászorulóknak. •

Purimi szokások: Bár nincs tiltva, hogy Purimkor dolgozzunk, mégis méltóbb az ünnephez, ha nem megyünk dolgozni, hanem illő módon megszenteljük a napot. • Elterjedt szokás Purimkor jelmezbe bújni, karnevált és egyéb vidám összejöveteleket rendezni. • Purimról bővebben a *zsido.com/purim* honlapon olvashatunk. •

Március 23-án, szombat este Purim. Szokásos szombatesti imarend. • Az *Ámidá*ban elmondjuk az *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…” – 145. old.) és az *Ál hániszim* („A csodákért…” – 149. old.) betoldást. • Az *Ámidá* után *Mögilá*-olvasás (áldásai: 410–412. old.). Magyar fordítása kapható az EMIH irodában: 267-5746. • Utána a szokásos szombat esti imarend szerint folytatjuk. • *Hávdálá* (Szombatbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.). •

Március 24-én, vasárnap a reggeli imában se *Hálél*t, se *Táḥánun*t nem mondunk, de *tfilin*t rakunk. • Az *Ámidá*ban elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért…” – 67. old.) betoldást. • Az *Ámidá* után Tóra-olvasás (három embert hívnak fel), azután *Mögilá*-olvasás (áldásai: 410–412. old.). Utána

*Ásrét*ól („Boldogok…” – 87. old.) a szokásos imarend szerint folytatjuk. • A nap során teljesítjük a fent felsorolt további három purimi micvát: „Enni, inni, vigadni”, *Misloáḥ mánot*, *Mátánot láevjonim*. •

Március 25-én, hétfőn *Susán Purim*: Hámán gonosz terve *Susán*ban, a fővárosban egy nappal később hiúsult meg, mint Perzsia többi részén – erre emlékezünk ezen a napon. • Jeruzsálemben ezen a napon tartanak Purimot. • Jeruzsálemen kívül már vasárnap este is a szokásos hétköznapi imát mondjuk *Táḥánun* és *Ál hániszim* nélkül. •

Március 30-án, szombaton *Sábát Párá*. Ez a harmadik a négy különleges szombat közül. Emlékezésként a Szentély-korabeli, Peszáḥ előtti rituális megtisztulásra. • Két Tórából olvasunk: az elsőből a hetiszakaszt, a másodikból, a *Máftir*nak, a halotti tisztátalanságból megtisztító *vörös tehén*ről szóló részt (*4Mózes* 19.). •

Április 6-án, szombaton *Sábát párását Háḥodes*. Ez az utolsó a négy különleges szombat közül, a niszán előtti szombat. • Két Tórából olvasunk: az elsőből a hetiszakaszt, a második Tórából a *Máftir*nak az újholdról és a peszáḥi áldozatról szóló tórai részt (*2Mózes* 12.) olvassuk, melyet az Örökkévaló niszán hó előtt parancsolt Mózesnek. • *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor még a ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). •

Április 8-án, hétfőn askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán*t tartanak (lásd november 13.). • Az esti *Ros ḥodes* miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. niszán – 2024. április-május

Április 8-án, hétfő este és 9-én, kedden *Ros ḥodes,* újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A mai naptól kezdve egészen niszán 13-ig (április 21.) szokás *4Mózes* 7. fejezetből, az adott naphoz kapcsolódó fejedelem „*nászi*” szakaszát elolvasni, mert leírja, hogy a sivatagi Sátor felavatása után, niszán hó első napjaiban, hogyan mutatott be minden nap egy-egy törzs felavató áldo-

zatot. Minden nap az arról a napról szóló részt olvassuk, és utána elmondunk egy rövid fohászt, amiben arra kérjük az Örökkévalót, hogy ha az aznap említett törzs ivadékai vagyunk, segítsen rajtunk. A 13. napon a *Zot ḥánukát hámizbéáḥ* szakaszt (*uo.* 7:84–8:4.) olvassuk, a felavatási szertartás összefoglalását. • *Táḥánun*t és *cidkátḥá*t nem mondunk egészen a hónap végéig (május 8.). • Általános szokás, hogy újholdtól nem eszünk maceszt, hogy mire elérkezik Peszáḥkor a macesz fogyasztásának parancsolata, mint újdonságot, jó étvággyal együk. A ḥászidok már Purimtól kezdve, egy hónapon keresztül nem esznek maceszt. • Niszán a megváltás hónapja, amelynek középpontjában az egyiptomi kivonulás és Peszáḥ, a szabadság ünnepe áll. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus lóváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Peszáḥ – A szabadulás ünnepe

Április 22-én estétől 30-án estig ünnepljük a *Peszáḥ*ot, a három zarándokünnep egyikét. • A nyolcnapos ünnep a felszabadulás emlékét őrzi, és azt idézi, hogy Izrael gyermekei a kétszáztíz esztendős egyiptomi rabság után, 3336 évvel ezelőtt kivonultak Egyiptomból. • A kivonulás történetét – amely Mózes küldetését, fáraó kérlelhetetlenségét, az Isten rendelte tíz csapás sorozatát, majd a zsidók menekülését beszéli el – *Mózes második könyvé*nek 1–15. fejezete írja le. •

KÜLÖNLEGES PESZÁḤI TÖRVÉNYEK

A kovászos: Az egyik kötelezettség az, hogy otthonunkat teljesen megtisztítsuk minden kenyérmorzsától és egyéb kovászos ételtől, *ḥáméc*tól. • *Ḥáméc* minden étel, ital, ami az öt fő gabonafajta – búza, rozs, árpa, zab vagy tönköly – felhasználásával készült, ha attól kezdve, hogy a víz érintkezett a lisztel, több mint 18 perc telt el a sütésig, mert ennyi idő után már megindul a kovászosodási (erjedési) folyamat. • Az előírás szerint a kovászos „ne legyen látható” és „ne legyen fellelhető”: ki kell takarítani, fel kell kutatni, és meg kell semmisíteni. Ez mindenre vonatkozik, ami Peszáḥkor nem kóser – azaz olyasmi, ami *ḥáméc*ot tartalmazhat –, akkor is, ha nincs benne szemmel látható *ḥáméc*, mint a kenyérben, a száraz tésztákban, a búzalisztben. Például a sör és egyéb gabonákból készített ital is *ḥáméc*. • Az askenáz (európai szár-

mazású) zsidók nem szoktak rizst, kukoricát, földimogyorót és hüvelyeseket sem enni Peszáḥkor. • Ḥászidok és más közösségek Peszáḥkor ügyelnek arra is, hogy a *macesz* ne kerüljön érintkezésbe vízzel vagy nedvességgel (*srujá – gebrokszt*), így nem esznek knédlit, és hasonló ételeket Peszáḥ első hét napján. A nyolcadik napon azonban a ḥászidok is esznek *sruját*. •

A kovászos eladása: A gyakorlatban az ünnep egész ideje alatt érinthetetlen kovászost tartalmazó termékeket nem semmisítjük meg, hanem félretesszük, és a rabbi közvetítésével eladjuk egy nem zsidónak, hogy az ünnep nyolc napja alatt ne legyen birtokunkban. Peszáḥ után, pedig mindent visszavásárolunk. Az ünnep előtti napokban, de legkésőbb április 13-én estig meg kell bíznunk a rabbit kovászosunk eladásával. Ezt a *zsido.com/peszach* honlapon is megtehetjük, vagy a *Naptár* végén található űrlap használatával. •

A macesz: A másik kötelezettség, hogy megfelelő mennyiségű, Peszáḥra alkalmas kóser ételt készítsünk elő, hogy legyen mit ennünk az ünnep nyolc napján. Ezek közül a legfontosabb a *Peszáḥ*ra készült *mácá* (macesz), mert ez helyettesíti a kenyeret. •

Az edények: Peszáḥkor nem használhatjuk a mindennapi edényeket és evőeszközöket, mert azok ḥámécosak. Sok háztartásban van elkülönített edény- és étkészlet, amelyet csak Peszáḥkor használnak. Akinek nincs külön peszáḥi edénye, annak ki kell kóserolnia a mindennapi edényeket. A főzéshez és tálaláshoz használt edényeket vízben kell kiforralni, azokat pedig, amelyekben sütni szoktunk, tűzben kell izzítani. A kóseroláshoz, bonyolult mivolta miatt érdemes a rabbi tanácsát kérni. •

A széderek: Peszáḥ egyik legfontosabb része az ünnep első két estéjén (április 22–23. este) megtartott széder, amikre minden szempontból fel kell készülni. Aki nem rendez otthon szédert, annak lehetősége van közösségi széderen résztvenni. Budapesti és országos széder-est információért hívja a 267-5746-os számot. •

PESZÁḤ ELŐTTI SZERTARTÁSOK

Április 20-án, szombaton *Sábát hágádol.* Különleges szombat, mivel a kivonulás csodái már ekkor elkezdődtek. Régi szokás, hogy ezen a Peszáḥot megelőző szombaton a rabbi nagy beszédet, *drósét* tart a zsinagógában, fel-

készítve a közösség tagjait a Peszáḥra és a peszáḥi törvényekre. • A délutáni ima után elmarad a *Borḥi náfsi*. • Elmondjuk a Hágádának egy részét *Ávádim hájinu*tól („Fáraó rabszolgái voltunk…”) *Ál kol ávonoténu*ig („…minden bűnünket.”). *Az őrködés éjszakája – Peszáchi Hágádá* (Chábád Lubavics Alapítvány és EMIH, 2009) 32–68. old., *Peszáchi Hágádá fonetikus átírással* (Chábád Lubavics Alapítvány és EMIH, 2022.) 16–30. old. • Az esti imában elmarad a *Vijhi noám* („Legyen velünk…” – 313–315. old.), mivel nem lesz teljes a következő munkahét. •

Április 21-én, vasárnap este *bödikát ḥáméc* (*ḥáméc* keresés) gyertyafénynél (412. old.), miután a lakásból alaposan kitakarítottuk a *ḥáméc*et. • Kabbalisztikus szokás ilyenkor 10 kis darab kenyeret alaposan becsomagolva a lakás különböző pontjain eldugni, és a keresés során azokat megtalálni. • A zacskóba összegyűjtött *ḥáméc*ot félretesszük, és másnap délelőtt elégetjük. • A keresés után elmondjuk a *Kol ḥámirát* („Minden élesztő…” – *uo.*), ami által semmivé nyilvánítjuk azt a *ḥáméc*ot, ami véletlenül mégis tulajdonunkban maradhatott. •

Április 22-én, hétfőn *elsőszülöttek böjtje* 3:51-től. • A böjttel az utolsó egyiptomi csapásra emlékezünk, melyben az összes egyiptomi elsőszülött meghalt, és a zsidó elsőszülöttek megmenekültek. • Aki elsőszülött fiú, vagy aki kiskorú elsőszülött apja, annak vagy böjtölnie kell, vagy ki kell váltania a böjtöt, úgy, hogy részt vesz egy *szijum mászeḥet*én (az egyik talmudi traktátus tanulásának befejezési ünnepségén). Ha magunk nem is tanultunk, legalább meghallgatjuk a traktátus befejezését, és az ebből az alkalomból rendezett ünnepi lakomától kezdve egész nap folytathatjuk az étkezést. • Reggeli ima korán reggel, hogy legyen idő a megmaradt kenyeret megenni, még a kovászos tilalmának beállta előtt. • Hétköznapi reggeli ima, de elmarad a *Mizmor lötodá* („Hálaének. Üdvrivalgással…” – 36. old.), mivel a hálaáldozat egyik kenyere *ḥáméc*, és már nem lenne idő azt megenni Peszáḥ előtt. • A délelőtt folyamán kell elégetni az előző este megtalált és minden más *ḥáméc*ot, amit nem adtunk el nem zsidónak. • *Ḥáméc* evés legutolsó időpontja a *Mágén Ávrahám* szerint 9:46, a *Báál háTánjá* szerint 10:20. A *ḥáméc* birtoklásának legkésőbbi időpontja 11:06 illetve 11:31. Eddig az időpontig kell elégetni a *ḥáméc*ot is. • Ugyanazon időpont előtt, az égetés után,

kell elmondani a második *Kol ḥámirát* („Minden élesztő…” – 412. old.) is. • A széder-estéhez szükséges sült nyakat még az ünnep beállta előtt készítsük el. Este, az ünnep bejövetele után már nem szabad ezt elkészíteni, mivel ezt nem szoktunk megenni, főzni ünnepnapon pedig csak étkezés céljára szabad. • Hétköznapi *Minḥá* után *A peszáḥi áldozat rendjét* mondjuk (*Az őrködés éjszakája – Peszáchi Hágádá* 12–15. old., *Peszáchi Hágádá fonetikus átírással* 8–10. old.). •

PESZÁḤ ELSŐ ESTÉJE

Április 22-én, hétfő este ünnepi gyertyagyújtás (*Naptár* 6. old.). • Ünnepi esti ima. • Ḥászid közösségekben az *Ámidá* után *Teljes Hálél*t mondanak (329–333. old.). • *Álénu* (*Záróima* – 185. old.) • A széder-estéken askenáz közösségekben is elmarad a *kidus* a zsinagógában az ima végén. •

A SZÉDER

Április 22-én, hétfőn és 23-án, kedd este kerül sor a hagyományos széderre, a *Peszáḥ* esti ünnepi vacsorára. A széder során minden zsidónak: *1.* maceszt kell ennie, lehetőleg kézzel gyúrt, „smurá” maceszt, • *2.* négy pohár bort kell meginnia a *Hágádá*ban megjelölt részeknél, elsőként a *kidus*nál (lehetőleg vörösbort), • *3.* keserű füvet kell ennie, • *4.* el kell mondania a *Hágádát*, az egyiptomi kivonulás történetét; a „hágádá” szó „elbeszélést” jelent; a *Hágádá* egyben a széder lebonyolításának „forgatókönyve” is, • *5.* dicsőítő zsoltárokat (*Hálél*t) kell mondania. • A *széder*-esték rendjét és különböző szokásait részletesen az új magyar fordítású, kétnyelvű *Az őrködés éjszakája – Peszáchi hágádá* című könyvben találhatjuk (Chábád Lubavics Alapítvány és EMIH, 2009). E könyv sok kommentárt, kiegészítést, történetet is tartalmaz. Ennek a hágádának létezik egy kisebb formátumú, fonetikus átírást is tartalmazó kiadása, mely nagyon praktikus lehet a résztvevők számára a széder megtartásakor. • *Ḥácot hálájlá*, csillagászati éjfél 0:42-kor van, lehetőleg eddig meg kell enni az *afikomán*t az első széder-este. • A széderről és a Peszáḥról bővebben a *zsido.com/peszach* honlapon olvashatunk. • A *Lefekvés előtti imá*ból csak a *Smá* („Halljad Izrael…”) első fejezetét (*Sámuel imája – Zsidó imakönyv* 161. old.) és a *Hámápil* áldást mondjuk (165. old.), mert Isten őrködésének éjszakája ez. •

PESZÁḤ ELSŐ NAPJA

Április 23-án, kedden ünnepi imarend. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elkezdi a *Tfilát tál*t (Ima a harmatért – 362–363. old.) mondani. A *Töhomot* („A mélység…”) bekezdéstől a közösség is mondja. • Ettől kezdve egész *Szukkot* végéig (október 24.) minden *Ámidá*ban a nyári változatot, *morid hátál*t (például reggel 58. old.) [askenáz közösségek ezt nem mondják] és *vötén bráḥát* (például reggel 61. old.) említünk. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésben *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd szeptember 16.). •

A TÓRA-OLVASÁS RENDJE PESZÁḤRA

Peszáḥ mind a nyolc napján két Tórából olvasunk. • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában, a 228. oldalán, a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága*. A 71. oldal alapján pótolható. •

Kedden, ünnepen	Öt embert hívnak fel: *Misḥu ukḥu láḥem* (*2Mózes* 12:21–51.); *Máftir*: *4Mózes* 28:16–25.; *Háftárá*: *Vájomer Jöhosuá* (*Jósuá* 3:5–7., 5:2–6:1., 6:27.).
Szerdán, ünnepen	Öt embert hívnak fel: *Sor o keszev* (*3Mózes* 22:26–23:44.); *Máftir*: *4Mózes* 28:16–25.; *Háftárá*: *Vájisláḥ Hámeleḥ* (*2Királyok* 23:1–9., 21–25.).
Csütörtökön, félünnepen	Három embert hívnak fel: *Kádes li* (*2Mózes* 13:1–16.); Negyedik: *4Mózes* 28:19–25.
Pénteken, félünnepen	Három embert hívnak fel: *Im keszef tálve* (*2Mózes* 22:24–23:19.); Negyedik: *4Mózes* 28:19–25.
Szombaton, félünnepen	Hét embert hívnak fel: *Röé Átá omer éláj* (*2Mózes* 33:12–34:26.); *Máftir*: *4Mózes* 28:19–25.; *Háftárá*: *Hájtá áláj jád Hásém* (*Jeḥezkél* 37:1–14.).
Szombat délután	*Áḥáré* (*3Mózes* 9:16:2–17.)
Vasárnap, félünnepen	Három embert hívnak fel: *Bömidbár Szináj* (*4Mózes* 9:1–14.); Negyedik: *4Mózes* 28:19–25.

Hétfőn, ünnepen	Öt embert hívnak fel: *Vájhi bösáláḥ Páro* (*2Mózes* 13:17–15:26.); *Máftir*: *4Mózes* 28:19–25.; *Háftárá*: *Vájdábér Dávid* (*2Sámuel* 22.).
Kedden, ünnepen	Öt embert hívnak fel: *Kol hábḥor* (*5Mózes* 15:19–16:17.); *Máftir*: *4Mózes* 28:19–25.; *Háftárá*: *Od hájom* (*Jesájá* 10:32–12:6.).

PESZÁḤ MÁSODIK ESTÉJE

Április 23-án, kedd este *Peszáḥ* második estéje, ünnepi gyertyagyújtás az ünnepre való tekintettel csak 20:36 után, és csak égő lángról történhet (*Naptár* 6. old.). • Ünnepi imarend, mint előző este. • Az esti ima végén, az *Álénu* (*Záróima*) előtt *Szfirát háomer* (Omerszámlálás – 154–156. old.). •

SZFIRÁT HÁOMER – AZ OMERSZÁMLÁLÁS RENDJE

Peszáḥ második estéjétől hét teljes héten át – negyvenkilenc napon át – minden este számláljuk a napokat. Az ötvenedik nap *Sávuot* ünnepe. A *Sávuot* szó jelentése „hetek," ami a számlálás héthetes időszakára utal. • A számlálás célja az, hogy a *Peszáḥ*, a Kivonulás ünnepe után lélekben felkészüljünk *Sávuot*ra, a Tóra-adás ünnepére. • A számlálás *Peszáḥ* második estéjén kezdődik, amikor egy bizonyos mennyiségű (*omer*nyi) új árpát kellett learatni, és másnap áldozatként a Szentélyben bemutatni. Az egész időszak *Szfirát háomer*, „az omer számlálása" néven ismeretes. • Először elmondjuk az *Ál szfirát háomer* áldást (154. old.), utána megemlítjük a nap számát, majd az eltelt hetek és napok számát. Például: „Ma van az omer harmincadik napja, ez négy hét és két nap." • Az omer számlálás időpontja esténként a csillagok feljövetelétől virradatig tart. Ha szükséges, már naplementétől is lehet számolni. • Aki elfelejtett este számolni, az a következő nap folyamán sötétedésig pótolhatja, de áldásmondás nélkül. A további estéken pedig folytathatja az áldással együtt a számlálást. • Ha egy egész napot kihagytunk, számoljunk továbbra is minden este Sávuotig, de áldásmondás nélkül. • Ha már mi magunk nem mondhatunk áldást, és közösséggel imádkozunk, akkor az előimádkozó által mondott áldásra válaszoljunk „Ámén!-t", és utána számoljunk magunk is. • A *szfirá* idején pusztította el a pestis rabbi Ákivá több ezer ta-

nítványát. Azóta a *szfirá* alatt részleges gyászidő van, nem tartanak esküvőt, nem vágatnak hajat, tilos táncolni és muzsikálni. Ezek a korlátozások azonban nem érvényesek *Lág báomer*kor, a harmincharmadik napon (május 26.), mert ekkor szünetelt a járvány. • Sok askenáz közösségben a hajvágás tilalmát csak *Ros ḥodes* ijártól (május 8-tól) tartják – 33 napon át, de esküvőt ezekben a közösségekben sem tartanak már *Peszáḥ*tól. • A *Szfirát háomer* utolsó három napja (június 9-től) már nem a gyász, hanem a Tóra-adásra való felkészülés jegyében telik, ezért ekkor már lehet házasodni is. Elterjedt szokás szerint már *Ros ḥodes* szivántól (június 7-től) is házasodnak. • Ḥászid szokás szerint csak a *Sávuot* előtti napon vágnak hajat. •

PESZÁḤ MÁSODIK NAPJA

Április 24-én, szerdán ünnepi ima. • Este az ünnep kimenetelével félünnepi hétköznapi esti ima. Az *Ámidá*ban *Átá ḥonántánu*t („Te ajándékoztad…” – 145. old.) és *Jáále vöjávo*t („Szálljon hozzád…” – 148. old.) mondunk. • Ettől az estétől kezdve egész *Szukkot*ig minden *Ámidá*ban a nyári változatot, *vötén bráḥá*t (például reggel 61. old.) említünk. • *Álénu (Záróima* – 185. old.) előtt *Szfirát háomer* (Omerszámlálás – 154–156. old.). • Az ima után *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*bszámim)* és gyertya (*nér)* nélkül. •

Április 25–28-ig, csütörtöktől-vasárnapig *Ḥol hámoed*, félünnep. Szombat kivételével ezekre a napokra nem vonatkoznak a szigorú ünnepi munkatilalmak, de ha tehetjük, jobb, ha nem megyünk munkába, és megtartjuk az ünnepi hangulatot. • A *ḥáméc* tilalma, természetesen Peszáḥ mind a nyolc napján át érvényben van. • A félünnepi reggeli ima a *Mizmor lötodá* („Hálaének…” – 36. old.) nélkül. • Ḥászidok félünnepen nem szoktak tfilint rakni. • Azok is, akik raknak tfilint, a *Hálél* előtt leveszik (az előimádkozó *Hálél* után). Kivételt csütörtök képez: ekkor a Tóra-olvasás a tfilinről szól, ezért csak Tóra-olvasás után veszik le. • A Tóra-olvasása utáni *Fél kádi*st csak a második Tóra-olvasása után mondjuk. •

Április 26-án, pénteken a péntek esti gyertyagyújtáskor a szokásos áldásokat mondjuk (*Naptár* 6. old.). • A szokásos péntek esti imát a *Mizmor löDávid*-dal („Dávid zsoltára…” – 168. old.) kezdjük. • Askenáz közösségekben a *Löḥá dodi*-ból kihagyják a *Hitnáári* („Fel a porból!…” – 170. old.) be-

kezdést. • Az *Ámidá*ban, *Jáále vöjávo* betoldást mondunk (178–179. old.). • Askenáz közösségekben sem mondják a *Báme mádlikin* Misna-fejezetet. • Az otthoni Szombatfogadást (187–188. old.) a *kidus*ig halkan mondjuk. • Szokásos szombati *kidus* ünnepi betoldások nélkül. •

Április 27-én, szombaton félünnep, *Ḥol hámoed* harmadik napja. • Szombati félünnep reggeli *Sáḥárit* ima: Az eleje olyan, mint a szombati, de az *Ámidá*ban a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – 224. old.) betoldással. • Az *Ámidá* után fél *Hálél* (329–333. old.), majd az ünnepi imarenddel folytatjuk. • Két Tórából olvasunk. • Askenáz közösségben szokás ilyenkor a Tóra-olvasás előtt Salamon király *Sir hásirim* (*Az énekek éneke*) könyvét olvasni. • A délutáni ima rendje: Tóra-olvasás a *Smini* szakaszból három embernek (*3Mózes* 9:1–16.), majd *Ámidá Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – 277. old.) betoldással. • *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.) elmarad. • A szombat kimenetelével félünnepi hétköznapi esti ima. Az *Ámidá*ban *morid hátál*t („…aki harmatot hullat!" – 144. old.) [askenázok nem mondják]; *Átá ḥonántánu*t („Te ajándékoztad…" – 145. old.); *Vötén bráḥát* („…s hozz áldást…" – 146. old.) és *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – 148. old.) betoldás. • Az esti imában elmarad a *Vihi noám* („Legyen velünk…" – 313–315. old.), mert nem lesz teljes a következő munkahét. • *Álénu (Záróima* – 185. old.) előtt *Szfirát háomer* (Omerszámlálás – 154–156. old.). • Az ima után *Hávdálá* (Szombatbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.), peszáḥi fűszerrel (*bszámim)* és gyertyával (*nér)*. •

PESZÁḤ UTOLSÓ KÉT NAPJA

Április 28-án, vasárnap este ünnepi gyertyagyújtás *Seheḥejánu* áldás nélkül (*Naptár* 6. old.). • Félünnepi délutáni ima, ünnepi esti ima. • *Álénu (Záróima* – 185. old.) előtt *Szfirát háomer* (Omerszámlálás – 154–156. old.). • Ünnepi *kidus*, *Seheḥejánu* áldás nélkül (340–341. old.) • A Sástenger kettéválasztásának emlékére a csoda évfordulóján, ezen az estén, a ḥászidok ébren maradnak egész éjjel. •

Április 29–30-án, hétfőn és kedden, *Peszáḥ* utolsó két napján, ünnepi imarend. • Hétfőn askenáz közösségekben a reggeli ima részeként rendszeresen elmondott Tenger dalát, *Oz jásir* („Akkor énekelték…" – 210–211. old.) ez alkalommal a közösség az előimádkozóval versenként felváltva, hangosan

énekli. • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában, a 228. oldalán, a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága*. A 71. oldal alapján pótolható. • Tóra-olvasás két Tórából (öt plusz egy embert hívnak fel), és *Háftárák* (lásd fent). • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében *Dühenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen lásd erről szeptember 16.). •

Április 30-án, kedden a Tóra-olvasás után *Jizkor (Mázkir)* ima elhunytjaink emlékére (349. old.). A *Mázkir*ról és a mondandó imáról lásd részletesen *Naptár* 185. old. • Az a szokás, hogy erre az imára csak az marad a zsinagógában, akinek valamelyik szülője már nincs az élők sorában. • Ḥászid szokás ezen a délutánon az ünnepi *Minḥá* ima után úgynevezett messiási lakomát – *szöudát mosiáḥ*ot tartani, mivel a megváltás nagy ünnepének végén, *Peszáḥ* utolsó napján, „már fénylik a Messiás sugara, és érezhető a közeledő végleges megváltás”. Ezen az étkezésen szokás négy pohár bort inni. • Este, az ünnep kimenetelével hétköznapi ima az *Ámidá*ban *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…” – 145. old.) betoldással. • *Álénu (Záróima* – 185. old.) előtt *Szfirát háomer* (Omerszámlálás – 154–156. old.). • *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*bszámim)* és gyertya (*nér*) nélkül. •

Május 1-én, szerdán, *Iszru ḥág*, az ünnep másnapja. Nem mondunk *Táḥánun*t egészen niszán hó végéig, május 8-ig. •

Május 3-án, péntek este és 4-én, szombaton. Mától, *Peszáḥ* és *Sávuot* között askenáz szokás péntek este, a szombat fogadása részeként, a *Löḥá dodi*t hagyományos gyászdallammal énekelni, és minden szombaton elmondani az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). Ḥászidok a *sábát* szentsége miatt, ezeket a szombatokat is teljességgel gyásztól mentesen tartják meg. • *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • A ḥászidok nem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…”) ezen a szombaton. • A délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…” – 279. old.) elmarad. • *Peszáḥ* végétől Ros hásánáig szokás minden szombat délután a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) egy-egy fejezetét tanulmányozni. A hat fejezet befejezése után mindig újrakezdjük. • *Pirké ávot* első fejezet (287–289. old.). •

Május 7-én, kedden az esti *Ros ḥodes* miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. ijár – 2024. május-június

Május 7-én, kedd este és 8-án és 9-én, szerdán és csütörtökön *Ros ḥodes*, újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus löváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Május 11-én, szombaton, sok askenáz közösségben a *Muszáf* ima előtt hirdetik ki a hétfő–csütörtök–hétfői böjti ciklust (lásd október 21.). • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) második fejezetét (289–293. old.). •

Május 18-án, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) harmadik fejezetét (293–297. old.). •

Május 22-én, szerdán *Peszáḥ Séni* („Második Peszáḥ"). A Szentély idejében ezen a napon lehetőség adódott a Peszáḥkor elmaradt áldozat bemutatására (lásd *4Mózes* 9:1–14.). • Nem mondunk *Táḥánun*t. • Szokás ilyenkor egy kis maceszt enni. •

Május 25-én, szombaton a délutáni *Minḥá* imában az esti örömnap miatt már elmarad a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.). • *Minḥá* után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) negyedik fejezetét (297–300. old.). •

Május 26-án, vasárnap *Lág BáOmer*, az omerszámlálás harmincharmadik napja, örömnap. Ezen a napon szűnt meg a szörnyű pestisjárvány, amely rabbi Ákivá tanítványait pusztította (i.sz. 120. körül), s amely miatt az *omer* idejébe részleges gyászt tartunk. • Ugyancsak ezen a napon van a híres talmudi bölcs, Simon bár Joḥáj rabbi (II. század), a *Zohár* szerzőjének a halálozási évfordulója is. • Ezen a napon szünetel a gyász, lehet esküvőt tartani, stb. (lásd még *Az omerszámlálás rendje*, *Naptár* 134. old.). • Nem mondunk *Táḥánun*t, és szokásos a szabadban összejöveteleket rendezni, esetleg tábortüzet rakni. •

Június 1-én, szombaton a Tóra-olvasásban hangzik el a *Toḥáḥá* – „fenyítés" (*3Mózes* 26:14–43.), a szakasz vészes tartalma miatt halkabban olvassák fel

és nem szoktak senkit sem felhívni a Tórához, hanem ezt szokták kihirdetni: *Jáámod mi söjirce*, „Jöjjön, aki akar”. Ḥászid szokás, hogy a Tóra-olvasó maga megy fel a Tórához, anélkül, hogy hívnák. Aki feljön a Tórához elmondja a szokásos áldásokat. • Ezen a szombaton fejezzük be *Mózes harmadik könyvét*. A befejezéshez, egy nagytekintélyű embert hívunk fel, és a könyv befejezésekor azt kívánjuk, hogy legyen erőnk folytatni a tanulást: *ḥázák ḥázák vönitḥázék*. • *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ḥászid közösségben is szokás elmondani az *Áv háráḥámimot* („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) ötödik fejezetét (300–305. old.). •

Június 6-án, csütörtökön askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátánt* tartanak (lásd november 13.). • Az esti *Ros ḥodes* miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. sziván – 2024. június-július

Június 6-án, csütörtök este és 7-én, pénteken *Ros ḥodes*, újhold. Nem mondunk *Táḥánunt*, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…” – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus löváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. • *Ros ḥodes*től egészen június 14-ig, *Iszru ḥág*ig, nem mondunk *Táḥánunt*. A ḥászidok egészen június 18-ig nem mondanak *Táḥánunt*, mert eddig lehet még pótolni a Szentélyben az ünnepi áldozat bemutatását, amit a zarándokok hoztak magukkal. •

Június 8-án, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) hatodik fejezetét (305–310. old.). • Az esti imában elmarad a *Vijhi noám* („Legyen velünk…” – 313–315. old.), mivel nem lesz teljes a következő munkahét. •

Június 9-én, vasárnaptól 11-ig, keddig: A *Szfirát háomer* utolsó három napja már nem a gyász, hanem a Tóra-adásra való felkészülés jegyében telik, ezért ekkor már lehet házasodni is. Elterjedt szokás szerint már *Ros*

ḥodes szivántól (június 7-től) is házasodnak. Ḥászid szokás szerint csak a *Sávuot* előtti napon vágnak hajat. •

Sávuot – A Tóra-adás Ünnepe

Június 11-én, kedd este és 12–13-án, szerdán és csütörtökön *Sávuot*, a *Tóra*-adás ünnepe, a három zarándokünnep egyike. • Az ünnepnek két oka van: megemlékezünk a teremtés után 2449 évvel – ezelőtt 3336 évvel – történt Színáj hegyi *Tóra*-adásról, valamint az első gyümölcsök áldozatáról – a *bikurim*ról –, melyet hálaadásként ajánlottak fel a jeruzsálemi Szentélyben. • Szokás a zsinagógát és az otthont zöld növénnyel és virággal díszíteni: Bölcseink tanítása szerint, noha a Színáj hegy a sivatagban van, a *Tóra*-adás tiszteletére virágba borult. A szefárd zsidók a tekercseiket is virágdísszel ékesítik. •

Június 11-én, kedd este ünnepi gyertyagyújtás (lásd *Naptár* 6. old.). • Az esti imát igyekeznek későn kezdeni, hogy teljesen vége legyen az omer 49. napjának is, mert csak azután kezdődik Sávuot ünnepe. • Ünnepi esti ima. • Ünnepi *kidus* (340–341. old.) • Szokás, hogy a férfiak egész éjjel virrasztanak és tanulnak, kijavítva ezzel azt a hibát, hogy a zsidók a Tóra-adás reggelén elaludtak. • Sok közösségben ilyenkor a külön erre az alkalomra összeállított *Tikun lél Sávuot*ot olvassák fel, mely a Tóra minden részéből – a Bibliából, a *Misná*ból, a *Talmud*ból és a *Zohár*ból foglal magába részeket. • Sávuotról bővebben a *zsido.com/savuot* honlapon olvashatunk. •

Június 12-én, szerdán *Sávuot* első napja, ünnepi imarend. • Tóra-olvasás előtt az *Ákdámut* költeményt szokás hagyományos dallammal, az előimádkozó vagy rabbi és a közösség között felváltva felolvasni. • Az *Ákdámut Sávuot ünnepére – Isten és a zsidó nép szerelmi verse* magyar fordítása (EMIH, 2007) kapható az irodában: 267-5746. • A *Zsidó imakönyv* 1996-os kiadásában, a 228. oldalán, a héber oldalról sajtóhiba miatt hiányzik a *Könyörület tizenhárom tulajdonsága*. A 71. oldal alapján pótolható. • A Tórából felolvassák a Tóra-adás történetét és a Tízparancsolatot (*2Mózes* 19–20.), amit mindenkinek kötelessége meghallgatni. Ilyenkor még a kisgyerekeket is el szokták hozni a zsinagógába. • A Tízparancsolatot a közösség állva hallgatja. Ḥászid szokás, hogy ilyenkor a Tóra felé fordulnak. • A *Muszáf Ámidá* ismétlésében *Düḥenolás* (papi áldás – 360–361. old., részletesen erről lásd

szeptember 16.). • Az ünnepi ebédnél szokás édes, tejes ételeket enni, mert az „édes” Tóra is a tejhez hasonlatos. • Este ünnepi gyertyagyújtás az ünnepre való tekintettel csak 21:44 után, és csak égő lángról történhet (lásd *Naptár* 6. old.). • Ünnepi esti ima. • Ünnepi kidus (340–341. old.). •

Június 13-án, csütörtökön *Sávuot* második napja, ünnepi imarend. • Askenáz közösségben szokás a Tóra-olvasás előtt Dávid királyra emlékezve *Rút* könyvét olvasni (Rút volt Dávid király ősanyja). • Tóra-olvasás után *Jizkor (Mázkir)* ima elhunytjaink emlékére (349. old.). A *Mázkir*ról és a mondandó imáról lásd részletesen *Naptár* ==. old. • Az a szokás, hogy erre az imára csak az marad a zsinagógában, akinek valamelyik szülője már nincs az élők sorában. • Este hétköznapi esti ima az *Ámidá*ban az *Átá ḥonántánu* („Te ajándékoztad…” – 145. old.) betoldással. • *Hávdálá* (Ünnepbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) csak borral, fűszer (*bszámim)* és gyertya (*nér)* nélkül. •

Június 14-én, pénteken *Iszru ḥág*, az ünnep másnapja. Askenáz szokás szerint nem mondunk *Táḥánun*t ezen a napon, ḥászid szokás szerint egészen június 18-ig. •

Június 15-én, szombaton ḥászid szokás szerint a délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…” – 279. old.) elmarad. • *Minḥá* ima után elkezdjük a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) második ciklusát az első fejezet tanulmányozásával (287–289. old.). •

Június 22-én, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) második fejezetét (289–293. old.). •

Június 26-án, szerdán (szíván 20.) a Holokausztban elhunyt mártírok gyásznapja. Közvetlen a Holokauszt után, a magyar ortodox rabbik ezt a napot tűzték ki a vészkorszakban elhunyt mártírok emléknapjául. Aki nem tudja hozzátartozói halálozásának napját, az ezen a napon tartsa a *jorcájt* évfordulót. • Eredetileg a XVII. századi lengyel rabbik nyilvánították gyásznapnak ezt a napot a Hmelnyickij féle pogromokban (a *Táḥ* és *Tát* években: 1648–1649) elhunyt mártírok emlékére. •

Június 29-én, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • A ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámimo*t („Az Irgalom Atyja…” – 238.

old.). • A *Minḥá* délutáni ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) harmadik fejezetét (293–297. old.). •

Július 4-én, csütörtökön askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán mukdám*ot tartanak (lásd november 13.). •

5784. támuz – 2024. július-augusztus

Július 5-én, péntek este és 6-án, szombaton *Ros ḥodes*, újhold első napja. Minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 224. old.) betoldást. Szombati újholdi imarend. • A délutáni *Minḥá* imában a *Cidkátḥá cedek* („Az igazad…" – 279. old.) elmarad. • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) negyedik fejezetét (297–300. old.). • A hónap első felében, egyszer, *Kidus lőváná* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Július 7-én, vasárnap *Ros ḥodes*, újhold második napja. Nem mondunk *Táḥánun*t és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. •

Július 13-án, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) ötödik fejezetét (300–305. old.). •

Július 17-én, szerdán a következő nap jeles volta miatt a ḥászidok már a *Minḥá*ban nem mondanak *Táḥánun*t. •

Július 18-19-én, csütörtökön és pénteken, támuz 12-13-án a hatodik lubavicsi rebbe, Joszéf Jicḥák Schneerson rabbi (*der friediger rebbe*) születésnapja és szabadulása a szovjet börtönből 1927-ben. A ḥászidok nem mondanak *Táḥánun*t az imában. •

Július 20-án, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) hatodik fejezetét (305–310. old.). •

Július 23-án, kedden, *Sivá ászár böTámuz* (támuz 17.) böjt reggel 2:55-től este 21:06-ig. • I.sz. 70-ben ezen a napon törték át Titusz hadai Jeruzsálem falait, és három héttel később, *áv* 9-én a város és a Szentély a rómaiak

kezére került. • Ettől a naptól kezdődik a háromhetes gyászciklus, amely *áv* 9-ig tart. Ezekben a napokban nem tartunk esküvőt, nem nyiratkozunk, és nem hallgatunk élőzenét. • Askenáz közösségekben ilyenkor péntek estén-ként a *Löḥá dodi* imát (169–170. old.) gyászos dallammal éneklik [ḥászidoknál ez nem szokás, mert szombaton általában szünetel a gyász], és szombat reggelenként *Áv háráḥámimot* („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.) mondanak. • Böjtnapi imarend (lásd december 22.). •

Július 27-én, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után kezdjük a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) harmadik ciklusát az első fejezet tanulmányozásával (287–289. old.). •

Augusztus 3-án, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • Ilyenkor a ḥászidok nem mondják az *Áv háráḥámimot* („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.). • Ezen a szombaton fejezzük be a Tóra-olvasáskor *Mózes negyedik könyvét*. A befejezéshez egy nagytekintélyű embert hívunk fel, és a könyv befejezésekor azt kívánjuk, hogy legyen erőnk folytatni a tanulást: *ḥázák ḥázák vönitḥázék*. • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) második fejezetét (289–293. old.). •

Augusztus 4-én, vasárnap, askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán*t tartanak (lásd november 13.). • Az esti *Ros ḥodes* miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. menáḥem év – 2024. augusztus-szeptember

Augusztus 4-én, vasárnap este és 5-én, hétfőn *Ros ḥodes,* újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • Szokás csak *Tisá BöÁv* után mondani *Kidus Lövánát* (Holdszentelés – 157–160. old.). – lásd október 15–16. •

A *nájn teg* – A kilenc gyásznap

Áv hónap első kilenc napja, mely augusztus 14., szerda délig tart az előző két hét gyászának folytatása szigorúbb formában. Nem mulatunk, nem eszünk húst, nem iszunk bort: a jeruzsálemi Szentélyek évezredekkel ezelőtti pusztu-

lását siratjuk. • A borivás tilalma olyan szigorú, hogy még a szombat estén-ként elmondott *Hávdálá* (Szombatbúcsúztató – *Naptár* 161–162. old.) pohár borát is, ha lehet, egy kiskorú gyermeknek adjuk (olyannak, aki már érti az áldásmondás lényegét), ha nincs ilyen gyermek, akkor megihatja az áldásmondó is. • Vannak, akik ilyenkor az elsőszülöttek böjtjéhez hasonlóan, egy *Szijum mászeḥet*tel (egy talmudi traktátus tanulásának befejezése) váltják ki a gyászt, és a micva-étkezésnél esznek húst, vagy isznak bort. • Chábád ḥászid szokás minden napon *szijum*ot rendezni, de ennek ellenére sem esznek húst. A szokásnak az az idézet az alapja, hogy „Cion jog által váltatik meg és megtérői jótékonykodás által" (*Jesájá* 1:27.), vagyis minél több Tóra-tanulás és jótékonykodás által lehet megváltani Izraelt, segíteni a Messiás eljövetelét, és helyreállítani a Szentélyt. • A gyásznapokról bővebben a *zsido.com/tisabeav* honlapon olvashatunk. •

Augusztus 10-én, *Sábát Ḥázon* az év 9. előtti szombat. A különleges *Háftárát* (*Ḥázon Jesájáhu, Jesájá* 1:1–27.) askenáz szokás, hogy a rabbi olvassa fel gyászos dallammal. • Bizonyos askenáz közösségekben szokás ilyenkor hétköznapi ruhát hordani a gyászra emlékezve. Ḥászidok azonban ezt a szombatot is a *sábát* szentsége miatt teljességgel gyásztól mentesen tartják meg szombati ruhában. • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) harmadik fejezetét (293–297. old.).

Augusztus 12-én, hétfőn, a gyászra való tekintettel már a Tisá BöÁvot megelőző délután tartózkodunk a Tóra-tanulástól, ami örömöt okoz. • Kora délután *Minḥá*. • Az esti gyásznap miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. • A böjt előtt nagy étkezést tartunk. Később újból kezet mossunk kenyérhez és megtartjuk az úgynevezett *szöudá hámáfszeket*et, az elkülönítő étkezést, ami után a böjtöt megkezdjük. Ehhez az étkezéshez a földre ülünk, leveszünk a bőrcipőt és csak kenyeret és tojást eszünk. Szokás a tojást hamuba mártani. • Az étkezés 20:00 előtt befejezendő. •

Tisá BöÁv gyászünnepe

Augusztus 12-én, hétfő este és 13-án, kedden, áv 9., az év legszomorúbb napja. Böjt hétfőn 20:00-tól kedd 20:32-ig. • Ezen a böjt- és gyásznapon emlékezünk az Első Jeruzsálemi Templom lerombolására (i.e. 422.) és a Má-

sodik Templom megsemmisülésére (i.sz. 70.). Az Első Templomot a babilóniaiak fosztották ki és égették porig, a Másodikat a rómaiak, az év ugyanazon napján. • A Templomnak, a nép vallási központjának lerombolása nemcsak a vallásra mért súlyos csapást, hanem az első, illetve a második zsidó állam megszűnését is jelentette, és a zsidók száműzetését eredményezte. A századok során is többször történtek *Tisá BöÁv*kor tragikus események a zsidó néppel. • Nem eszünk, iszunk, mosakszunk, borotválkozunk, a nők nem festik ki magukat, nem élünk házaséletet és nem hordunk bőrcipőt. • Nem tanulunk Tórát, mert a tanulás örömöt okoz. • Szabad olvasni *Jeremiás siralmait*, *Jób könyvét*, *Jeremiás könyvé*nek részleteit és a Talmudból a Templom lerombolásával vagy a gyász törvényeivel foglalkozó részeket. • Nem megyünk dolgozni legalább estétől délig. • Délig alacsony (3 *tefáḥ*nál, azaz 24 cm-nél alacsonyabb) zsámolyon ülünk, mint a gyászolók a *sivá* hetében. •

A GYÁSZNAP ESTJÉNEK IMARENDJE

Augusztus 12-én, hétfő este hétköznapi esti ima. • Halkan imádkozunk. • Az *Ámidá* után az előimádkozó *Teljes kádis*t mond. • Ezt követően *Jeremiás siralmai*t, a *Mögilát Éḥá*t olvassuk gyászos dallammal. • *Éḥá*t követően a *Kinot*ból, *Siralmas énekek*ből olvasunk, majd *Vöátá kádos*sal („Te, aki…" – 314–315. old.) folytatjuk. • Az előimádkozó ezután elmondja a *Teljes kádis*t, de kihagyja belőle a *Titkábél* („Fogadtassék…") bekezdését. [Egészen másnap délutánig nem mondja az előimádkozó ezt a bekezdést a *Kádis*ban.] • *Álénu* – (*Záróima* – 151–152. old.). • A nap gyászos jellegét azzal is kimutatjuk, hogy levesszük a Tóra-szekrény függönyét (*párohet*). • Van, ahol kioltják a fényeket, és kézben tartott gyertyák fénye mellett mondják az imákat. • *Jeremiás siralmai* és válogatások a *Siralmas énekek*ből magyar fordítása (Chábád Lubavics Alapítvány, 2002) kapható az EMIH irodában: 267-5746. •

A GYÁSZNAP REGGELÉNEK IMARENDJE

Augusztus 13-án, kedden a szükséges kézmosásoknál csak az ujjaink végét mossuk meg. • A reggeli áldásokból ḥászid szokás szerint elmarad a *Seászá li kol corki* („…aki minden szükségletemről gondoskodik!" – 16. old.) áldás, hiszen nem hordhatunk bőrcipőt. • A *tálit*ot és a *tfilin*t nem vesszük

fel reggel, csak a *Minḥá* délutáni imánál, mert ezek díszek. • A *Báruḥ seámár*nál („Áldott, kinek…” – 33. old.) és a *Smá* végén (54. old.) még a *tálit kátán cicit*jét sem csókoljuk meg. • Szokásos hétköznapi *Ámidá*, de az ismétlésénél az előimádkozó elmondja az *Ánénu* („Válaszolj…” – 60. old.) betoldást. • Az *Ámidá* ismétlésében elmarad a papi áldás (68. old.). • Nem mondunk *Táḥánun*t. • Tóra-olvasáshoz három embert hívnak fel, a harmadik a *Máftir*. • Gyászimákat, *kinot*ot mondunk alacsony zsámolyon ülve. • *Ásré, Uvá löCion* (87–90. old.), de az *Uvá löCion*ból kihagyjuk a *Vöáni zot briti…* („Én ezt a szövetséget…” – 88. old.) kezdetű mondatot. • *Álénu* (*Záróima* – 91–92. old.). • *Gyászolók kádisa*. • A *Napi zsoltár* (93–96. old.) és a *Kávé* („Reménykedj…” – 98–99. old.) elmarad a reggeli imánál. • Böjtnapon csak akkor lehet a Tórából a böjttel kapcsolatos részt felolvasni, illetve az előimádkozó csak akkor mondhatja el az *Ánénu* betoldást, ha a jelenlévő közösségből legalább hárman böjtölnek. •

A GYÁSZNAP DÉLUTÁNJÁNAK IMARENDJE

A zsinagógában visszahelyezzük a *párohet*et. • Felrakjuk a *tálit*ot és a *tfilin*t (12. old.). • *Smá* (53–54. old.). • *Napi zsoltár* (93–96. old.). • *Kávé* („Reménykedj…” – 98–99. old.) – ahol szokás egész évben a reggeli imában ezt mondani. • *Korbánot* (Szentély-beli szertartások – 122–124. old.). • *Ásré* („Boldogok…” – 125. old.) • Az előimádkozó *Fél kádis*t mond, majd Tóra-olvasás. Három embert hívnak fel a Tórához, a harmadik a *Máftir*. • *Ámidá* (*Tizennyolc áldás* – 126–134. old.) a *Náḥém* („…vigasztald…” – 130. old.) betoldással, és aki böjtöl elmondja az *Ánénu* („Válaszolj…” – 130. old.) betoldást is. • Az *Ámidá* ismétlésében az előimádkozó elmondja az *Ánénu* („Válaszolj…” – 128. old.) áldást, a *Náḥém* („…vigasztald…” – 130. old.) betoldást, és a papi áldást (133. old.). • Askenáz közösségekben *Szim sálom*ot („Hozz békét…” – 133. old.) mondunk. • *Álénu* (*Záróima* – 137. old.). •

A BÖJT VÉGE

Szokásos hétköznapi esti ima. • A böjt kimenetelekor, 20:32 után pótoljuk a reggeli kézmosást. • *Kidus löváná* (Holdszentelés – 157–160. old.), ha a Hold tisztán látható az égbolton. • Ha a Hold nem látható, augusztus 19-én

hajnalig még lehet mondani (lásd még október 15–16.). • Ugyan *Tisá BöÁv* böjtje estig tart, de utána sem eszünk húst, nem iszunk bort, és nem ünneplünk másnap délig. Ennek az az oka, hogy a Templom egész éjszaka és másnap, *áv* 10-én is égett. •

Augusztus 17-én, szombaton *Sábát Náḥámu.* Az áv 9. utáni szombattól hét héten át, egészen Ros hásánáig, mondjuk a hét „vigasztaló *Háftárát*". • A Tóra-olvasásban az *Ászeret hádibrot*ot, a Tizparancsolatot (*5Mózes* 5:6–18.) olvassuk fel különleges dallammal. A Tízparancsolatot a közösség állva hallgatja. Ḥászid szokás, hogy ilyenkor a Tóra felé fordulnak. • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) negyedik fejezetét (297–300. old.). •

Augusztus 18-án, vasárnap a következő nap jeles volta miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

Augusztus 19-én, hétfőn Áv 15., melyet a Talmud (*Táánit* 26b.) ünnepnapként és a szeretet napjaként említ. • Az imában elmarad a *Táḥánun* egész nap. •

Augusztus 24-én, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) ötödik fejezetét (300–305. old.). •

Augusztus 31-én, szombaton *Muszáf* előtt újhold-hirdetés (236–237. old.). • A ḥászidok sem mondják az *Áv háráḥámim*ot („Az Irgalom Atyja…" – 238. old.). • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) hatodik fejezetét (305–310. old.). •

Szeptember 2-án, hétfőn askenáz közösségekben a *Minḥá*ban *Jom kipur kátán*t tartanak (lásd november 13.). • Az esti *Ros ḥodes* miatt már a Minḥában nem mondunk Táḥánunt. •

5784. elul – 2024. szeptember-október

Szeptember 2-án, hétfő este és 3–4-én, kedden és szerdán *Ros ḥodes,* újhold. Nem mondunk *Táḥánun*t, és minden *Ámidá*ban, és az asztali áldásban is elmondjuk a *Jáále vöjávo* („Szálljon hozzád…" – például reggel 65. old.) betoldást. • Újholdi imarend. • Szeptember 3-tól egészen *Hosáná*

*rábá*ig (október 23.) elmondjuk a *LöDávid Hásém ori*t („Dávidé…” – 100. old.). Askenázok ezt a *Sáḥárit*ban és a *Máárivban* mondják, és szeptember 3. este kezdik, a ḥászidok a *Sáḥárit*ban és a *Minḥá*ban mondják, de már szeptember 3. reggel kezdik. • Szeptember 4-től elul hónap utolsó napját (október 2.) kivéve minden reggel megfújjuk a sófárt, emlékeztetőül a *tsuvá*ra, megtérésre. • Ez a bűnbánat hónapja, melyben az ember magába száll, a szokásosnál többet imádkozik, lehetőleg több *Zsoltár*t olvas (*Naptár* 80. old.) és lelkileg felkészül a közelgő Újévre. • A hónap első felében, egyszer, *Kidus lövává* (Holdszentelés – 157–160. old.) – lásd október 15–16. •

Szeptember 7-én, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után elkezdjük a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) negyedik ciklusát az első fejezet tanulmányozásával (287–289. old.). •

Szeptember 14-én, szombaton a délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) második fejezetét (289–293. old.). •

Szeptember 21-én, szombaton Tóra-olvasás során hangzik el a *Toḥáḥá* – „fenyítés” (*5Mózes* 28:15–68.). A szakasz vészes tartalma miatt halkabban olvassák fel és nem szoktak senkit sem felhívni a Tórához, hanem ezt szokták kihirdetni: *Jáámod mi söjirce*, „Jöjjön, aki akar”. Ḥászid szokás, hogy a Tóra-olvasó maga megy fel a Tórához, anélkül, hogy hívnák. Aki feljön a Tórához elmondja a szokásos áldásokat. • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) harmadik és negyedik fejezetét (293–300. old.). •

Szeptember 28-án, szombaton elmarad az újhold-hirdetés (236–237. old.). • A ḥászidok mondják az *Áv háráḥámimo*t („Az Irgalom Atyja…” – 238. old.). • A délutáni *Minḥá* ima után tanulmányozzuk a *Pirké ávot* (Az atyák tanításai) utolsó két fejezetét (300–310. old.), és ezzel befejezzük a *Pirké ávot* idei tanulmányozását. • Az esti imában elmarad a *Vihi noám* („Legyen velünk…” – 313–315. old.), mert nem lesz teljes a következő munkahét. • Szombat éjjel (más közösségekben vasárnap hajnalban) kezdjük a *Szliḥot* nevű bűnbánó imákat mondani, és ettől kezdve minden nap kora reggel, az ima előtt mondjuk egészen *Ros hásáná*ig, askenáz közösségekben egészen *Jom kipur*ig. • A *Szliḥot* imáinak magyar fordítása (Chábád Lubavics Alapítvány és EMIH, 2019) kapható az EMIH irodában: 267-5746. •

Október 2-án, szerdán, a Ros hásáná előtti napon nem mondunk *Táḥánun*t, vagyis bűnbánó könyörgéseket az imában. Ezen a napon elmarad a sófárfújás. • Reggel az ima után *Hátárát Nödárimot*, a fogadalmak feloldását mondjuk el legalább három (ḥászid közösségekben tíz) ember előtt (*Sámuel imája* 367–368. old.; *A zsidó újév imarendje* 10–11. old.). [Ha valaki ezt elmulasztotta, akkor pótolhatja egészen *Jom kipur*ig.] • A nap folyamán *Éruv távsilin*t készítünk, hogy főzhessünk az ünnep napjain az ünnep után következő szombatra. Még az ünnep előtt félreteszünk szombatra az elkészített ételek közül egy kalácsot, egy adag húst vagy halat vagy tojást, és így, mivel már az ünnep előtt elkezdtünk a szombatra készülni, akkor az ünnep napján folytathatjuk (*Sámuel imája* 342. old.; *A zsidó újév imarendje* 12. old.). • Este szép, ünnepi ruhát öltünk, hiszen bízunk az Örökkévaló irgalmában, hogy az Ítélet napján a Könyörület Attribútumával fog felettünk ítélkezni. •

Október 2-án, szerda este és 3-4-én, csütörtökön és pénteken *Ros hásáná* 5785. Mindnyájan írassunk be az Élet Könyvébe, és legyünk érdemesek eredményekben gazdag, egészséges és biztonságos újévre! • Elul havában, kifejezetten a nagyünnepek előtt, három dologgal igyekszünk felkészülni a félelmetes napokra: Imával, jótékonykodással, és őszinte megtéréssel. Ennek jegyében köszöntsön ránk a következő esztendő! •

כתיבה וחתימה טובה !

*JORCÁJT*OK ÉS TÖRTÉNELMI ESEMÉNYEK

2023. szeptember 18. – Tisri 3. A máramarosszigeti *Teitelbaum Elázár Niszen rabbi* (1786–1854), a híres *Teitelbaum Mózes rabbi* fiának jorcájtja.

Szeptember 23. – Tisri 8. *Reb Báruḥ*nak, az első Ḥábád rebbe, *Snéur Zálmán rabbi* édespjának jorcájtja (1723–1791). Reb Báruḥ élete utolsó szakaszában Munkácson is élt. Nagyszöllősön van eltemetve.

Szeptember 24. – Tisri 9. A paksi *Szofér Eliezer Zuszman rabbi* (1829–1902), a *Hámákne* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Szeptember 28. – Tisri 13. Az ötödik lubavicsi rebbe, *Smuél Schneerson rabbi* jorcájtja (*Rebbe MáHáRáS*, 1834–1882).

Október 9. – Tisri 24. A beregszázi és mádi *Schwartz Ábrahám Jehudá rabbi* (1824–1883), a *Kol Árje* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Október 10. – Tisri 25. A pozsonyi *Schreiber Mózes rabbi* (1762–1839), a *Ḥátám Szofer* című könyv szerzőjének jorcájtja.

November 4. – Ḥesván 20. Az ötödik lubavicsi rebbe, *Sálom Dovber Schneerson rabbi* születésnapja (*Rebbe RáSáB*, 1860–1920).

November 7. – Ḥesván 23. A mezőkaszonyi rebbe, *Rotenberg Jehoszéf rabbi* (1853–1911), a *Bné Silésim* című könyv szerzőjének jorcájtja.

November 18. – Kiszlév 5. A csengeri *Jungreisz Ásér Ánsil rabbi* (1806–1873), a *Mönuḥát Ásér* című könyv szerzőjének jorcájtja.

November 22. – Kiszlév 9. A második lubavicsi rebbe, *Dovber Schneerson rabbi* születésnapja és jorcájtja (*Miteler Rebbe*, 1772–1827).

November 23. – Kiszlév 10. A második lubavicsi rebbe, *Dovber Schneerson rabbi* (*Miteler Rebbe*) a halála előtt egy évvel, 1771-ben, ezen a napon szabadult az orosz cári börtönből.

November 26. – Kiszlév 13. A högyészi *Goiten Báruḥ rabbi* (?–1841), a híres *Keszef Nivḥár* című könyv szerzőjének jorcájtja.

December 2. – Kiszlév 19. „A ḥaszidizmus újéve”, annak emlékére, hogy *Snéur Zálmán rabbi* (*Álter Rebbe*), a *Ḥábád ḥaszidizmus* alapítója, 1798-ban ezen a napon szabadult ki az orosz cári börtönből.

December 9. – Kiszlév 26. Eötvös József báró kultuszminiszter a hitközségi és iskolai ügyek rendezése céljából 1868-ban, ezen a napon hívta össze a magyarországi izraeliták egyetemes kongresszusát, amelyen megtörtént a hírhedt szakadás a neológia és az ortodoxia között.

December 11. – Kiszlév 28. A kisvárdai *Lits-Rosenbaum Mózes rabbi* (1864–1942), a *Leḥem Rív Hásálem* című könyv szerzőjének jorcájtja.

December 21. – Tévét 9. A sarkadi *Silberstein Slomó rabbi* (1814–1909) jorcájtja. Ő volt a váci *Silberstein Dávid rabbi* idősebb testvére illetve az *Ohel Slomo* című könyv szerzője.

December 23. – Tévét 11. A makói *Ulmann Slomó Zálmán rabbi* (?–1862), a *Jöriát Slomo* könyv szerzőjének jorcájtja.

December 31. – Tévét 19. A pozsonyi *Schreiber Ávrahám Smuél Binjomin rabbi* jorcájtja (1815–1872). Ő volt a *Ḥátám Szofer* fia és utódja, illetve a *Ktáv Szofér* című könyv szerzője.

2024. január 5. – Tévét 24. A *Ḥábád ḥaszidizmus* alapítója, a Ljadi-i *Snéur Zálmán rabbi* (*Álter Rebbe*, 1745–1812), a *Tánjá – A közepesek könyve* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Január 7. – Tévét 26. A II. Világháború és a holocaust után, 1950-ben ezen a napon jön létre állami kezdeményezésre a MIOK (Magyar Izraeliták Országos Képviselete), mely magába olvasztotta az ortodox és a statusquo hitközségeket.

Január 11. – Svát 1. A huszti *Sík Mózes rabbi* (1807–1879), a *MáHáRáM Sik* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Január 20. – Svát 10. A hatodik lubavicsi rebbe, *Joszéf Jicḥák Schneerson rabbi* (*der friediger rebbe*, 1880–1950) jorcájtja. Ugyanezen a napon egy évvel később a hetedik lubavicsi rebbe, *Menáḥem Mendel Schneerson rabbi* (1902–1994) magára vállalta a ḥászidok vezetését.

Január 28. – Svát 18. A gyöngyösmelléki *Oberlander Joszéf Ḥájim* (ben Cvi) *rabbi* (1806?–1855) jorcájtja.

Február 1. – Svát 22. A híres pesti rabbi, *Simon Oppenheim* jorcájtja (1753–1851).

Február 8. – Svát 29. A máramarosszigeti *Teitelbaum Ḥánánjá Jom Tov Lipe rabbi*, *Jekutiél Jehudá rabbi* fia és utódja, a *Kdusát Jom Tov* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Február 11. – Ádár 2. A pápai *Grünwald Jaákov Jeḥezkijáhu rabbi* (1882–1941), a *Vájágéd Jáákov* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Február 16. / Március 17. – Ádár 7. Mózes mesterünk születésnapja és jorcájtja (i.e. 1392–1272). A híres nagykállói cádik, az első magyar ḥászid rebbe *Eizik Taub rabbi* jorcájtja (1751–1821). Az ő nevéhez fűződik a közismert „Szól a kakas már…” című népdal.

Április 10. – Niszán 2. Az ötödik lubavicsi rebbe, *Sálom Dovber Schneerson rabbi* (*Rebbe RáSáB*, 1860–1920) jorcájtja.

Április 19. – Niszán 11. A hetedik lubavicsi rebbe, *Menáḥem Mendel Schneerson rabbi* (1902–1994), a *Likuté Sziḥot* című könyv szerzőjének születésnapja.

Április 21. – Niszán 13. A harmadik lubavicsi rebbe, *Menáḥem Mendel Schneerson rabbi* (1789–1866), a *Cemáḥ Cedek* című könyv szerzőjének születésnapja.

Április 22. – Niszán 14. A váci *Silberstein Dávid rabbi* (1820?–1884), a *Svilé Dávid* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Április 28. – Niszán 20. A dési *Pánet Jeḥezkél rabbi* (1783–1845), a *Máre Jeḥezkél* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Május 10. – Ijár 2. Az ötödik lubavicsi rebbe, *Smuél Schneerson rabbi* (*Rebbe MáHáRáS*, 1834–1882) születésnapja.

Május 11. – Ijár 3. A híres bodrogkeresztúri rebbe, *Steiner Sájele rabbi* (1851–1925) jorcájtja.

Június 7. – Sziván 1. A szatmári *Grünwald Dávid rabbi* (1867–1928), a *Keren LöDávid* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Június 8. – Sziván 2. A negyedik vizsnici rebbe, *Háger Jiszráél rabbi* (1860, Vizsnic–1936, Nagyvárad), az *Áhávát Jiszráél* című könyv szerzőjének jorcájtja. A munkácsi *Spiró Ḥájim Elázár rabbi* (1872–1937), a *Minḥát Elázár* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Június 12. – Sziván 6. Sávuot 1. napja – A ḥászidizmus alapítójának, *rabbi Jiszráél ben Eliezer* (*A Báál Sém Tov*, 1698–1760) jorcájtja.

Június 17. – Sziván 11. A hunfalvai *Rosenberg Smuél rabbi* (1842–1919), a *Böér Smuél* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Június 23. – Sziván 17. A makói *Forhánd Mózes rabbi* (1860–1944), az *Ohel Mose* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Július 1. – Sziván 25. A munkácsi majd pesti *Ḥájim Szofér rabbi* (1822–1886), a *Máḥáné Ḥájim* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Július 9. – Támuz 3. A hetedik lubavicsi rebbe, *Menaḥem Mendel Schneerson rabbi* (1902–1994), a *Likuté Sziḥot* című könyv szerzőjének jorcájtja. Ugyanezen a napon 1927-ben mentették fel a zsidó hitélet szervezése miatt rárótt halálbünte-

tés alól a sztálini Szovjetunióban a hatodik lubavicsi rebbét, *Joszéf Jicḥák Schneerson rabbi*t.

Július 18. – Támuz 12. A hatodik lubavicsi rebbe, *Joszéf Jicḥák Schneerson rabbi* (*der friedige rebbe*, 1880–1950) születésnapja, és szabadulása a szovjet börtönből 1927-ben.

Július 23. – Támuz 17. A mádi *Winkler Mordeḥáj rabbi* (1845–1932), a *Lövusé Mordeḥáj* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Július 31. – Támuz 25. A váci *Silberstein Jesájá rabbi* (1857–1930), *Silberstein Dávid rabbi* fia és utódja, a *Máászé Lömeleḥ* címü könyv szerzőjének jorcájtja.

Augusztus 3. – Támuz 28. A sátoraljaújhelyi *Teitelbaum Mózes rabbi* (1759–1841) jorcájtja. Ő volt a *Jiszmáḥ Mojse* című könyv szerzője és a máramarosszigeti-szatmári ḥászid dinasztia feje.

Augusztus 11. – Áv 7. A huszti *Grünwald Mózes rabbi* (1853–1910), az *Árugát Háboszem* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Augusztus 30. – Áv 26. A szatmári *Teitelbaum Joel rabbi* (1887–1979), a *Divré Joél* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Szeptember 9. – Elul 6. A máramarosszigeti *Teitelbaum Jekutiél Jehudá rabbi* (1808–1883), a híres *Teitelbaum Mózes rabbi* unokája, a *Jitáv Lév* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Szeptember 16. – Elul 13. A vasvári pál utcai zsinagóga és Talmud Egylet első rabbija, *Zussman Szofer Zeév Wolf rabbi* (1824–1898), a *Ḥálifot Szimlot Benjámin* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Szeptember 17. – Elul 14. Az olaszliszkai *Friedman Cvi Hirs rabbi* (1808–1874), az *Áḥ Pri Tvuá* című könyv szerzőjének jorcájtja.

Szeptember 20. – Elul 17. A pesti ortodoxia híres rabbija *Reich Jáákov Koppel* (1838–1930) jorcájtja.

Szeptember 21. – Elul 18. A ḥászidizmus alapítója, *rabbi Jiszráél ben Eliezer* (a *Báál Sém Tov*, 1698–1760) születésnapja. Ugyan ezen a napon született a *Ḥábád ḥászidizmus* alapítója, a Ljadi-i *Snéur Zálmán rabbi* (*Álter Rebbe*, 1745–1812), a *Tánjá – A közepesek könyve* című könyv szerzője.

Október 2. – Elul 29. A harmadik lubavicsi rebbe, *Menáḥem Mendel Schneerson rabbi* (1789–1866) születésnapja, a *Cemáḥ Cedek* című könyv szerzője. A bonyhádi *Deutsch Eliezer rabbi* (1850–1916), a *Pri Hászáde* című könyv szerzőjének jorcájtja.

IMÁK

A *tálit*

A *tálit,* a négysarkú, rojtokkal ellátott imalepel a férfiak reggeli imádkozás alatt viselt hagyományos ruhadarabja. Sok közösségben az imához *tálit*ot csak az esküvő után viselnek.

Mielőtt állva felöltjük a *tálit*ot, két kezünkben tartjuk, és a következő áldást mondjuk:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִת.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu löhitátéf bácicisz.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta, hogy öltsünk cicitet magunkra.”

A *tálit*nak elég nagynak kell lennie, és be kell fednie a test nagy részét, hogy ruhadarabnak lehessen tekinteni. Az igazi tálit semmi esetre sem nyaksál.

A *tfilin*

A *tálit* után felöltjük a *tfilin*t. *Tfilin* mindennapi viselésének jelképezi az Örökkévaló és népe közötti eltéphetetlen köteléket. A kézre és a fejre való *tfilin* az ész és az érzelem, az agy és a szív közötti kapcsolat szimbóluma. Minden 13. évét betöltött zsidó férfi akár a zsinagógában, akár otthon imádkozik valaki, a *tfilin* parancsolatát minden hétköznap köteles teljesíteni.

Az előírás szerint az egész reggeli imádkozást, a *Sáḥárit*ot *tfilin*ben kell végezni, de ha a *tfilin*t reggel nem tudtuk feltenni, napközben, sötétedésig pótolhatjuk mulasztásunkat. Ilyenkor legalább a *Smá Jiszráél*t el kell mondani.

*Tfilin*t csak hétköznap és *Purim*kor, *Ḥánuká*kor és *Tu bisvát*kor kell felrakni, szombaton és a *Tórá*ban szereplő ünnepekkor nem. A *tfilin* két négyszögletes, fekete dobozkából áll, amelyeket kóser állat bőréből készítenek. A dobozokban arpró pergamentekercsek vannak (a karrészben négy, a fejrészben egy), amelyekre a *Tóra* egy-egy fejezete kézzel van írva:

— *Smá Jiszráél* („Halljad, Izrael…” – *5Mózes* 6:4–9.);
— *Vöhájá im sámoá* („És lesz, ha majd meghallgatod…” – *Uo.* 11:13–21.);
— *Kádés li* („Szentelj nekem…” – *2Mózes* 13:1–10.);
— *Vöhájá ki jöviáḥá* („És lesz, ha majd bevisz az országba…” – *Uo.* 13:11–16.).

Feketére festett bőrszíjak kapcsolódnak hozzájuk: ezekkel rögzíthetjük őket a fejre, illetve a kézre. A dobozoknak tökéletesen négyszögletűeknek kell lenniük.

A *tfilin*t a *tálit* felvétele után, állva kell felrakni.

A kézre való *tfilin*t a bal kézre, a bicepszre – a „kétfejű” karizomra – helyezve kell feltenni. A balkezeseknek jobb kezükre kell feltenniük a *tfilin*t.

Mielőtt a szíjat a karra tekernénk, elmondjuk a következő áldást:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu löhániáḥ töfilin.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta nekünk a tfilin felrakását.”

Ezután megfeszítjük a szíjat, és hétszer körültekerjük a karunkon. A fennmaradó részt a kézfej köré tekerjük.

Ezután a fejre való *tfilin*t kell feltenni, amire ḥászidok nem mondanak még egy áldást. Askenáz közösségekben mielőtt szíjait megfeszítenék, a következő áldást is mondják:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu ál micvász töfilin.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta minékünk a tfilin parancsát.”

Ezután megszorítják a szíjakat, és a második áldás folytatásaként ezt mondják:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

Boruḥ Sém kövojd málḥuszoj löojlom voed.

„Áldott dicső uralmának Neve örökkön-örökké!”

A Smá

Aki egymagában imádkozik, előbb ezt mondja:

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן.

Ezután jobb kezünkkel eltakarjuk a szemünket,
és hangosan mondjuk a Smá első mondatát:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה׳ אֱלֹהֵינוּ, ה׳ אֶחָד.

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד *(:Halkan)*

וְאָהַבְתָּ אֵת ה׳ אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם, עַל לְבָבֶךָ. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ, וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ.

Aki egymagában imádkozik, előbb ezt mondja:

Él Meleḥ neemon.

Ezután jobb kezünkkel eltakarjuk a szemünket,
és hangosan mondjuk a Smá első mondatát:

Smá Jiszroél, Ádojnoj Elojhénu, Ádojnoj eḥod.

(Halkan:) *Boruḥ sém kövojd málḥuszoj löojlom voed.*

Vöoháv̈to ész Ádojnoj Elojheḥo, böḥol lövovḥo, uvöḥol náfsöḥo, uvöḥol möojdeḥo. Vöhoju hádövorim hoéle áser onojḥi möcávöḥo hájojm, ál lövoveḥo. Vösinántom lövoneḥo, vödibárto bom bösivtöḥo bövészeḥo, uvöleḥtöḥo vádereḥ, uvösoḥböḥo uvökumeḥo. Ukösártom löojsz ál jodeḥo, vöhoju lötojtofojsz bén éneḥo. Uḥöszávtom ál mözuzojsz bészeḥo uvisoreḥo.

וְהָיָה, אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת ה׳ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם. וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ. וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. וְחָרָה אַף ה׳ בָּכֶם, וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה, אֲשֶׁר ה׳ נֹתֵן לָכֶם. וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם. וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ. לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה׳ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

Vöhojo im somojá tismöu el micvojszáj áser onojḥi möcáve eszḥem hájojm, löáhávo esz Ádojnoj Elojhéḥem ulöovdoj, böḥol lövávḥem uvöḥol náfsöḥem. Vönoszáti mötár árcöḥem böitoj, jojre umálkojs, vöoszófto dögoneḥo vöszirojsöḥo vöjic'horeḥo. Vönoszáti észev böszodöḥo livhemteḥo, vöoḥálto vöszovoto. Hisomöru loḥem, pen jifte lövávḥem, vöszártem váávádtem elojhim áḥérim vöhistáḥáviszem lohem. Vöḥoro áf Ádojnoj boḥem, vöocár esz hásomájim völoj jihje motor, vöhoádomo loj szitén esz jövula, váávádtem möhéro méál hoorec hátojvo, áser Ádojnoj nojszén loḥem. Vöszámtem esz dövoráj éle ál lövávḥem vöál náfsöḥem, ukösártem ojszom löojsz ál jedḥem, vöhoju lötojtofojsz bén énéḥem. Völimádtem ojszom esz bönéḥem, lödábér bom bösivtöḥo bövészeḥo, uvöleḥtöḥo vádereḥ, uvösoḥböḥo uvökumeḥo. Uḥöszávtom ál mözuzojsz bészeḥo uvisoreḥo.

Lömáán jirbu jöméḥem vimé vönéḥem ál hoádomo, áser nisbá Ádojnoj láávojszéḥem loszész lohem, kimé hásomájim ál hoorec.

וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם אֹתוֹ, וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם. לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם. אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם. אֱמֶת...

Vájojmer Ádojnoj el Mojse lémojr: Dábér el böné Jiszroél vöomárto áléhem, vöoszu lohem cicisz ál kánfé vigdéhem lödojrojszom, vönosznu ál cicisz hákonof pöszil töḥélesz. Vöhojo loḥem löcicisz, uröiszem ojszoj uzöḥártem esz kol micvojsz Ádojnoj, váásziszem ojszom, völoj szoszuru áḥáré lövávḥem vöáḥáré énéḥem, áser átem zojnim áḥáréhem. Lömáán tizköru váásziszem esz kol micvojszoj, vihjiszem ködojsim lÉlojhéḥem. Áni Ádojnoj Elojhéḥem, áser hojcészi eszḥem méerec Micrájim, lijojsz loḥem lÉlojhim, áni Ádojnoj Elojhéḥem. Emesz…

Aki egymagában imádkozik, előbb ezt mondja:

„Isten, hűséges Király!

Ezután jobb kezünkkel eltakarjuk a szemünket,
és hangosan mondjuk a Smá első mondatát:

Halljad Izrael, Örökkévaló Istenünk, az Örökkévaló egy!

(Halkan:) Áldott dicső uralmának Neve örökkön-örökké!

Szeresd hát Örök Istenedet egész szíveddel, egész lelkeddel és minden tehetségeddel! Ezeket a szavakat pedig, amelyeket ma elrendelek neked, vedd a szívedre, és tanítsd gyermekeidnek, beszélj róluk, amikor otthon vagy, ha úton jársz, ha lefekszel és ha felkelsz! Kösd őket jelképként kezedre, és homlokkötőként szemeid közé! Írd fel őket házad ajtófélfáira és kapuidra!

(*5Mózes* 6:4–9.)

Ha pedig jól figyeltek rendeleteimre, melyeket ma rendeltem nektek, és szeretettel, tiszta szívből és egész lényetekkel szolgáljátok majd Örök Isteneteket, akkor időben adok esőt földetekre, őszi és tavaszi esőt, hogy be tudjad gyűjteni gabonádat, mustodat és olajadat. Füvet adok mezőidre állataid számára, te is ehetsz és jóllakhatsz. Vigyázzatok, nehogy szívetek megtévedjen, és félrelépjetek, hogy idegen isteneket szolgáljatok, és azok előtt boruljatok le, mert akkor fellobban az Örökkévaló haragja ellenetek, és elzárja az eget, hogy ne legyen eső, a föld nem hoz majd termést, és ti hamarosan kivesztek abból a jó országból, melyet az Örökkévaló nektek juttat! E szavaimat vegyétek hát szívetekre és lelketekre, kössétek azokat jelképként karotokra, és legyenek homlokdíszek szemeitek között! Tanítsátok meg rájuk gyermekeiteket, akár otthon vagytok, akár úton jártok, mikor lefeküsztök, és mikor felkeltek! Írjátok fel azokat házaitok ajtófélfáira és kapuitokra, hogy sokáig élhessetek ti

és fiaitok azon a földön, amelyről megesküdött Isten őseiteknek, hogy nektek adja, amíg csak ég lesz a föld fölött! *(5Mózes 11:13–22.)*

Azután azt mondta az Örökkévaló Mózesnak: „Szólj Izrael fiaihoz, és mondd meg nekik: aggassatok rojtokat ruhátok sarkaira nemzedékeken keresztül, és a sarok rojtjaira tegyetek égszínkék fonalat, hogy szemlélőrojtként szolgáljanak nektek, s mikor látjátok, eszetekbe jusson az Örökkévaló összes rendelete, s aszerint cselekedjetek, ahelyett hogy szívetek és szemetek után járnátok, ami erkölcstelenségre vinne benneteket! Inkább emlékezzetek összes rendeletemre, és teljesítsétek azokat, hogy szentek legyetek Istenetek előtt! Én vagyok Örök Istenetek, aki kiszabadított benneteket Egyiptom földjéről, hogy Istenetek legyen. Én vagyok Örök Istenetek.” Igaz…

(*4Mózes* 15:37–41.)

A *mezuzá*

A *mezuzá* egy kis pergamentekercs, amelyre két bibliai szakasz van írva: „Halljad, Izrael, Örökkévaló Istenünk, az Örökkévaló egyetlen!” *(5Mózes* 6:4-9.) és „Ha engedelmesen hallgattok parancsaimra…” *(uo.* 11:13-21.). A *mezuzá* ősidők óta jelöli a zsidó otthont, és hirdeti a házon, hogy zsidók laknak benne. De magukat a zsidókat is emlékezteti – valahányszor belépnek otthonukba, vagy elhagyják azt – Isten jelenlétére és egyetlen voltára, valamint kötelességeikre, amelyeket a *Tóra* törvényei és előírásai tartalmaznak.

Az összetekert pergamenlapot fa-, fém- vagy műanyag tokba helyezve erősítik az ajtófélfára. Ha a háznak több bejárata van, mindegyikre kell *mezuzát* tenni, akkor is, ha csak egyet használnak állandó jelleggel. Nem kell *mezuzát* tenni a fürdőszoba, a WC és hasonló helyiségek ajtajára, sem a nyílvános fürdőkre, mert csak magasabb célokat szolgáló helyiségeken kell *mezuzát* elhelyezni. Oda kell erősítenünk a *mezuzát*, ahol az ajtófélfa felső egyharmada kezdődik — nagyon magas kapuk esetében tegyük vállmagasságba.

Mielőtt a mezuzát az ajtófélfára erősítjük, a következő áldást mondjuk:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְבֹּעַ מְזוּזָה.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu likbojá mözuzo.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolataival, s meghagyta nekünk, hogy tegyünk föl mezuzát.”

Ezután a *mezuzát* tokjába helyezve a belépés iránya szerint az ajtó jobb oldalára kell szögezni vagy csavarozni, esetleg ragasztani. Ferdén kell feltenni, úgy, hogy a teteje befelé mutasson.

Péntek esti *kidus*

A péntek esti *kábálát sábát* után a család a szombati asztalnál közösen szokta elénekelni a *Sálom áléḥem* (Angyalok köszöntése – *Sámuel imája* 187. old.) kezdetű dalt. Szokás, hogy az apa ezután megáldja a gyermekeket, és ezután a családfő egy pohár borral a kezében elmondja a szombati *kidus*t, a megszentelést, a többiek nevében is. Bármilyen, legalább egydecis pohárba ki lehet tölteni a bort, de szebb, ha külön *kidus*serleget használunk, mert ez megszépíti a micvát. Csak kóser, szőlőből készült bort szabad használni. Ha nincs bor, a *kidus*t a két szegetlen szombati kalács – *ḥálot* (bárḥesz) – fölött is elmondhatjuk. Ilyenkor a kenyérre mondott áldás helyettesíti a borra mondandót.

(Halkan:) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר

יוֹם הַשִּׁשִּׁי. וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

סַבְּרִי מָרָנָן.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָנוּ, וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כִּי הוּא יוֹם תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם, כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

(Halkan: *Vájhi erev vájhi vojker) Jojm Hásisi. Vájḥulu hásomájim vöhoorec vöḥol cövoom. Vájḥál Elojhim bájojm hásövii möláḥtoj áser oszo, vájisbojsz bájojm hásövii mikol möláḥtoj áser oszo. Vájvoreḥ Elojhim esz jojm hásövii vájkádés ojszoj, ki voj sovász mikol möláḥtoj, áser boro Elojhim láászojsz.*

Szávri moronon.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ hoojlom, bojré pöri hágofen.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ hoojlom, áser kidösonu bömicvojszov vöroco vonu, vösábász kodsoj böáhávo uvörocojn hinḥilonu, zikorojn lömáászé vörésisz, töḥilo lömikroé kojdes, zéḥer liciász Microjim. Ki vonu voḥárto, vöojszonu kidásto mikol hoámim, vösábász kodsöḥo böáhávo uvörocojn hinḥáltonu. Boruḥ Áto Ádojnoj, mökádés hásábosz

(*Halkan:*) „És lett este és lett reggel…

A hatodik napon elkészült az ég és a föld és minden seregük. Ezért a hetedik napra Isten befejezte művét, és minden végzett munkájától megpihent a hetedik napon, azután megáldotta a hetedik napot, és megszentelte, mert ezen pihent meg a dolgok megalkotása után, amelyeknek működését elindította.

Uraim, engedelmükkel!

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki a szőlő gyümölcsét teremted.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszenteltél minket parancsolatokkal, és örömöt találsz bennünk, ki szeretettel és kegyesen a szent szombatot adtad örökül, a Teremtés emlékművét, a napot, amely első a szent ünnepek közt, mert ez az egyiptomi kivonulás emléke is. Bennünket választottál, és megszenteltél bennünket az összes nép közül, s nekünk adtad a szombatot örökül. Áldott vagy, Örökkévaló Isten, ki megszenteled a szombatot.”

Hávdálá – Szombat-, és ünnep-búcsúsztató

Fonott gyertya fényénél, bor és illatos fűszer kíséretében mondjuk a szombat kimenetele után (ünnep kimenetele után – ha nem szombat este – csak bor kíséretében):

הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי, אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד, כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ ה׳, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן, מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה. לַה׳ הַיְשׁוּעָה, עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה. ה׳ צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה. ה׳ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. ה׳ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ.

(Mindenki:) לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר. כֵּן תִּהְיֶה לָנוּ.

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם ה׳ אֶקְרָא.

סַבְרִי מָרָנָן.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

Ünnep kimenetelekor az utolsó áldással folytatjuk.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים.

Itt megszagoljuk a fűszert.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

A Hávdálá-gyertya lángjába nézve mondjuk, majd megszemléljük, hogyan tükröződik a fény körmeinken.

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל, בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי, לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל.

Ülve megisszuk a bort, és a maradékkal kioltjuk a gyertya lángját.

Fonott gyertya fényénél, bor és illatos fűszer kíséretében mondjuk a szombat kimenetele után (ünnep kimenetele után – ha nem szombat este – csak bor kíséretében):

Hiné Él jösuoszi evtáḥ völoj efḥod, ki ozi vözimrosz Ja Ádojnoj, vájöhi li lisuo. Usöávtem májim böszoszojn, mimáájnéj hájösuo. LÁdojnoj hájösuo, ál ámḥo virḥoszeḥo szelo. Ádojnoj Cövoojsz imonu, miszgov lonu Elojhéj Jáákojv szelo. Ádojnoj Cövoojsz ásréj odom bojtéáḥ boḥ. Ádojnoj hojsio, hámeleḥ jáánénu böjojm korénu.

(Mindenki:) *Lájöhudim hojszo ojro vöszimḥo vöszoszojn vikor. Kén tihje lonu.*

Kojsz jösuojsz eszo uvösém Ádojnoj ekro.

Szávri moronon.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ hoojlom, bojré pri hágofen.

Ünnep kimenetelekor az utolsó áldással folytatjuk.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ hoojlom, bojré minéj böszomim.

Itt megszagoljuk a fűszert.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ hoojlom, bojré möojré hoés.

A Hávdálá-gyertya lángjába nézve mondjuk, majd megszemléljük, hogyan tükröződik a fény körmeinken.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ hoojlom, hámávdil béjn kojdes löḥojl, béjn ojr löḥojseḥ, béjn Jiszroél loámim, béjn jojm hásövii lösésesz jöméj hámáász. Boruḥ Áto Ádojnoj, hámávdil béjn kojdes löḥojl.

Ülve megisszuk a bort, és a maradékkal kioltjuk a gyertya lángját.

Fonott gyertya fényénél, bor és illatos fűszer kíséretében mondjuk a szombat kimenetele után (ünnep kimenetele után – ha nem szombat este – csak bor kíséretében):

„Íme, szabadulásom Istene, benne bízom, nem félek, mert erősségem az Örökkévaló: neki énekelek, és megsegít. Vígan meríthettek akkor a szabadulás forrásvizéből. Az Örökkévalóé a segítség, népeden áldásod, szelá. A Seregek Úra velünk van, Jákob Istene az erősségünk mindörökké. Seregek Ura, boldog, aki benned bízik. Örökkévaló, segíts meg, Urunk hallgasson meg minket aznap, amikor hozzá fordulunk.

(Mindenki:) A zsidókra fény derült, öröm, vígság és tisztelet: így legyen velünk is.

Az üdv poharát emelem, és az Örökkévaló Nevét hívom.

Uraim, engedelmükkel!

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki a szőlő gyümölcsét teremtette.

Ünnep kimenetelekor az utolsó áldással folytatjuk.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki mindenféle illatszert teremtett.

Itt megszagoljuk a fűszert.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki a tűz fényét teremtette.

A Hávdálá-gyertya lángjába nézve mondjuk, majd megszemléljük, hogyan tükröződik a fény körmeinken.

Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki elkülöníti a szentet a mindennapitól, a világosságot a sötétségtől, Izraelt a népektől, a hetedik napot a hat munkanaptól. Áldott vagy Te, Örökkévaló, aki elkülöníti a szentet a mindennapitól.”

Ülve megisszuk a bort, és a maradékkal kioltjuk a gyertya lángját.

A Tórához szólított áldásai

A Tóra-felolvasás központi eleme a szombati és ünnepi imának. Olvasunk a Tórából a hétfő és csütörtök reggeli, valamint a szombat délutáni szertartáson, és különleges alkalmakkor, például *Ros ḥodes*kor és böjtnapokon.

Ha valakit a Tórához szólítanak – ezt *álij*ának nevezik –, két áldást kell elmondania. A Tóra iránti szeretet jeléül az áldások elmondása előtt meg szokták érinteni a *tálit*tal a tekercsnek azt a részét, ahol a felolvasandó szakasz kezdődik, azután megcsókolják a *tálit*ot. A két áldás közül az elsőt a felolvasás megkezdése előtt mondja el, a másodikat a felolvasás befejeztével. Ezek a következők:

בָּרְכוּ אֶת ה׳ הַמְּבֹרָךְ.

Borḥu esz Ádojnoj hámvojroḥ!

„Áldjátok az Örökkévalót, aki áldott!”

A gyülekezet így válaszol:

בָּרוּךְ ה׳ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

Boruḥ Ádojnoj hámvojroḥ löojlom voed.

„Áldott az Örökkévaló, a megáldott, örökkön-örökké!”

Az áldást mondó megismétli a választ, majd folytatja:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom áser boḥár bonu mikol hoámim vönoszán lonu esz tojroszoj. Boruḥ Áto Ádojnoj nojszén hátojro.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, aki minket választott mind a népek közül, és nekünk adta *Tóráj*át! Áldott vagy Te, Örökkévaló, a *Tóra* adója!”

Olvasnak a Tórából. Ezután az áldást mondó így szól:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom áser noszán lonu tojrász emesz vöḥájé ojlom notá böszojḥénu. Boruḥ Áto Ádojnoj nojszén hátojro.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, aki igaz Tant adott nekünk, s ezzel örök életet plántáltál belénk. Áldott vagy Te, Örökkévaló, a *Tóra* adója!”

Táhárát hámispáḥá – a házasélet és a *mikve*

A *Háláḥá* szerint a havi menstruációs ciklus idején, és annak végétől számított hét teljes napig tilos a házasélet. Azt az állapotot, amelyben az asszony a menstruációs ciklus alatt van, *nidá*nak nevezik, ami szó szerint „elkülönített” állapotot jelent.

A férj és az asszony mindaddig egymástól „elkülönített” állapotban marad, amíg az asszony meg nem merítkezik a rituális fürdőben (*mikve*). A megmerítkezés szertartása választja el a két időszakot egymástól: az elkülönítettség szakaszát, amikor tilos a házastársi érintkezés és az egyesülés szakaszát, amikor az érintkezés nemcsak megengedett, hanem kifejezetten jó a testi és lelki harmónia érdekében.

Miután az asszony teljesen megmerítkezett, a következő áldást mondja:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל הַטְּבִילָה.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu ál hátvilo.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, ki megszentelt minket parancsolatokkal, s meghagytad nekünk, hogy alámerítkezzünk.”

Az áldás után az asszony újra megmerítkezik.

Nincs zsidó élet zsinagóga nélkül, de imádkozni lehet egy ideiglenes épületben is. A mikvét azonban nem lehet nélkülözni. A Holt-tenger fölé magasodó Maszáda tetején épült ókori mikvétől hosszú út vezetett a modern, tiszta, csempézett, fertőtlenített, kellemes hőmérsékletűre fűtött vizű mikvékig, viszont az elv ugyanaz maradt. A célok ugyanazok, és az egymást követő generációkat ugyanaz a kötelék fűzi össze.

Budapesten nyolcvan év után, 2004. júliusában készült el a Kazincy utca 16-ban, az első új mikve. A fürdő a legkitűnőbb rabbinikus és higiéniai előírásoknak felel meg, kóserságát több nemzetközi hírnevű rabbi ellenőrizte, építését a *Chábád Lubavics Alapítvány* szervezte és irányította. Korszerű felszereltségével, elkápráztató tisztaságával, gyönyörű, *jacuzzi*val is felszerelt fürdőszobáival felveszi a versenyt a világ bármelyik mikvéjével. Megnyitása óta egyre több fiatal nő veszi magára a *táhárát hámispáḥá* micvájának több évezredes hagyományát, és használja a fürdőt.

A Mikve címe: 1075 Budapest, Kazinczy u. 16.

További információk és előjegyzés:

Oberlander Batsheva: (20) 961-5419

Brit milá – A körülmetélés szertartása

A *brit milá* szó szerinti jelentése: a körülmetélés szövetsége. Mint Mózes első könyvéből tudjuk: Isten Ábrahámmal kötötte meg ezt a szövetséget, egyúttal felkérte: magát és családja férfitagjait metélje körül. Ábrahám már 99 éves volt, de azután a zsidó újszülötteket – Izsáktól kezdve – már nyolcnapos korukban metélték körül. Az évezredek során e megkülönböztető jel egyrészt elválasztotta a zsidókat az őket körülvevő népektől, másrészt megtartotta magát a zsidóságot. A parancsolatot sok nem vallásos zsidó család is megtartja, noha a micvát az elmúlt évtizedekben némiképp elhanyagolták.

Az ősi szertartásra nem szokás meghívót küldeni, nehogy kellemetlen helyzetbe hozzunk valakit, aki nem tud résztvenni: a szertartásra való meghívás akkora megtiszteltetés lenne, amit nem szabad visszautasítani – így inkább kihirdetik azt. A kisfiú és a mohél után a harmadik legfontosabb szereplő a *szándák* (koma), aki a kisgyereket tartja. Negyedikként pedig, lélekben, ott van a szertartáson maga Élijáhu próféta is, akinek szokás egy széket szabadon hagyni. *Szándák*nak lenni nagy tisztesség, amelyet a gazdagok sokszor meg is vásárolnak, viszont hagyomány, hogy egy családban egy ember csak egyszer lehet koma.

Egy nemrég a *New England Journal of Medicine* tudományos folyóiratban közre adott tanulmány szerint körülmetélt férfiak körében kisebb valószí-

nűsége van a pénisz humán papillomavírus (HPV) fertőzésének. A körülmetélés ugyancsak csökkenti női oldalon a méhnyakrák kialakulásának valószínűségét.

Köves Slomó rabbi az Izraeli Főrabbinátusnál és Egészségügyi Minisztériumnál tette le *mohél* vizsgáit, és 2002 óta Budapesten is vállalja csecsemők körülmetélését. Elérhetőségei: (1) 268-0183, (20) 429-2162, *mohel@zsido.com*.

Hitközségünk szükség esetén felnőttek *brit miláját* is megszervezi.

A szertartás menete

Mikor behozzák a csecsemőt, a közösség ezt mondja:

בָּרוּךְ הַבָּא !

Boruḥ hábo!

„Áldott az érkező!”

A mohel:

אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ

Ásré tivḥár uszökorév jiskojn ḥácéreḥo

„Boldog, akit kiválasztottál, hogy közel legyen hozzád, és udvaraidban lehessen!”

A többiek:

נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ, קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ.

Niszböo bötuv béjszeḥo ködojs héjḥoleḥo.

„Teljünk meg házad javával, hajlékod szentségével!”

(*Zsoltárok* 65:5.)

Mohél:

וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם, וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי. לָכֵן אֱמֹר, הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם.

Vájödábér Ádojnoj el Mojse lémor. Pinḥosz ben Elozor ben Áhárojn háKojhén hésiv esz ḥámoszi méjál b’néj Jiszroél bökánoj esz kinoszi

böszojḥom, völoj ḥiliszi esz bönéj Jiszroél bökinoszi. Loḥén emojr, hinöni nojszén loj esz briszi solojm.

„Így szólt az Örökkévaló Mózeshez: Pinḥász, a kohanita Áron fiának, Elázárnak a fia, elhárította haragomat Izrael fiai fölül, amikor értem kardoskodott körükben, s így nem pusztítottam el Izrael fiait féltékenységemben. Mondd meg tehát: Íme, békeszerződésemmel ajándékozom meg őt.”

(*4Mózes* 25:10–12.)

Az újszülöttet „Élijáhu székébe” helyezik, mondván:

זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב.

Ze hákiszé sel Élijohu hánovi zoḥur látojv.

„Ez a boldog emlékezetű Élijáhu próféta széke.”

Mohél:

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה׳. שִׁבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ ה׳, וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי. אֵלִיָּהוּ מַלְאַךְ הַבְּרִית, הִנֵּה שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, עֲמֹד עַל יְמִינִי וְסָמְכֵנִי. שִׁבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ ה׳. שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ, כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב. שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל. אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ, נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ.

Lisuoszḥo kiviszi Ádojnoj. Szibárti lisuoszḥo Ádojnoj, umicvojszeḥo osziszi. Élijohu máláḥ hábrisz, hinéj selöḥo löfoneḥo, ámojd ál jömini vöszomḥéni. Szibárti lisuoszḥo Ádojnoj. Szosz onojḥi ál imroszeḥo, kömojcé solol rov. Solojm rov löojhávéj Szojroszeḥo, vöéjn lomoj miḥsojl. Ásréj tivḥár uszökorév jiskojn ḥácéreḥo, niszböo bötuv béjszeḥo ködojs héjḥoleḥo.

„Örökkévaló, a Te segítségedben reménykedem, arra várok, Örökkévaló, hogy rendeleted teljesíthessem. Élijáhu, szövetség küldötte, itt van, ami a tiéd, állj jobbomon, és támogass! Örökkévaló, segítségedre várok, úgy örülök szavaidnak, mintha valami nagy kincset találnék. Honoljon nagy békesség azok között, akik szeretik tanodat, ne botoljanak meg! Boldog, akit kiválasztottál, hogy közel legyen hozzád, és udvaraidban lehessen! Teljünk meg házad javával, hajlékod szentségével!”

(*1Mózes* 48:18., *Zsoltárok* 119:166., 162., 165., 65:5.)

A mohél fölveszi a gyermeket, és a koma térdére teszi, aztán hangosan áldást mond:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ ho'ojlom, áser kidsonu bömicvojszov vöcivonu ál hámilo.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, és meghagyta nekünk a körülmetélést!"

A körülmetélés alatt az apa – vagy ha ő nincs jelen, a koma – ezt mondja:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ hoojlom, áser kidösonu bömicvojszov vöcivonu löháḥniszoj bövriszoj sel Ávrohom ovinu.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki megszentelt minket parancsolataival, és meghagyta nekünk, hogy fogadjuk be őt Ábrahám apánk szövetségébe!"

A többiek válaszolnak:

אָמֵן. כְּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לַבְּרִית, כֵּן יִכָּנֵס לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

Omén! Kösém söniḥnász lábrisz, kén jikonész löTojro löḥupo ulömáászim tojvim!

„Ámén! Ahogy megérett a szövetségkötésre, úgy érjen meg a Tóra-tanulásra, a jó cselekedetekre és a házasodásra!"

A körülmetélés után áldást mondanak a borra:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

Boruḥ áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ ho'ojlom, bojréj pri hágofen.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki a szőlő gyümölcsét teremtette!"

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, וְחֹק בִּשְׂאֵרוֹ שָׂם, וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. עַל כֵּן בִּשְׁכַר זֹאת, אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צִוָּה לְהַצִּיל יְדִידוּת שְׁאֵרֵנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׂם בִּבְשָׂרֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, כּוֹרֵת הַבְּרִית.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu meleḥ ho'ojlom, áser kidés jödid mibeten, vöḥojk bis'éroj szom, vöce'eco'ov ḥoszám böojsz brisz kojdes. Ál kén bisz-

ḥár zojsz, Él ḥáj ḥelkénu curénu civo löhácil jödidusz söérénu misáḥász, lömá'án briszoj áser szom bivszorénu. Boruḥ Áto Ádojnoj, kojrész hábrisz.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, aki magának szentelte kedveltje szülöttét (Izsákot), és jelt adatott testére, hogy ivadékait is megpecsételje a szent szövetség jelével! Ennek fejében adja az élő Isten, Osztályrészünk és Sziklavárunk, hogy szeretett vérrokonunk megmeneküljön a veszélytől a szövetség jele kedvéért, melyet testünkre helyezett! Áldott vagy Te, Örökkévaló, a Szövetségkötő!"

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, קַיֵּם אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ, וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֶּן (a gyermek zsidó neve) יִשְׂמַח הָאַב בְּיוֹצֵא חֲלָצָיו וְתָגֵל אִמּוֹ בִּפְרִי בִטְנָהּ, (az apa zsidó neve). כַּכָּתוּב: יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ. וְנֶאֱמַר: וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ, וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי, וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי. וְנֶאֱמַר: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר. אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק. וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם. וְנֶאֱמַר: וַיָּמָל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמוֹנַת יָמִים, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים. הוֹדוּ לַה׳ כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. *Közösség:* הוֹדוּ לַה׳ כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. זֶה הַקָּטָן גָּדוֹל יִהְיֶה, כְּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לַבְּרִית, כֵּן יִכָּנֵס לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. אָמֵן. (a csecsemő zsidó neve)

Elojhénu vÉlojhéj ávojszéjnu, kájém esz hájeled háze löoviv ulöimoj vöjikoré smoj böJiszroél (a gyermek zsidó neve) ben (az apa zsidó neve). Jiszmáḥ hoáv böjojcé ḥálocov vöszogél imoj bifri vitno, kákoszuv: Jiszmáḥ oviḥo vöimeḥo vöszogél jojládöteḥo. Vöne'emár: Voe'evojr olájiḥ voeréḥ miszbojszeszesz bödomojiḥ, vo'ojmár loḥ bödomájiḥ ḥáji, vo'ojmár loḥ bödomájiḥ ḥáji. Vöne'emár: Zoḥár löojlom briszoj, dovor civo löelef dojr. Áser korász esz Ávrohom usvuoszoj löJiszḥok. Vájá'ámideho löJá'ákojv löḥojk, löJiszroél brisz ojlom. Vöne'emár: Vájomol Ávrohom esz Jic'ḥok bönoj ben smojnász jomim, ká'áser civo ojszoj Elojhim. Hojdu láÁdojnoj ki toju, ki löojlom ḥászdoj. (Közösség: *Hojdu láÁdojnoj ki toju, ki löojlom ḥászdoj.)* (A csecsemő neve) *ze hakoton godojl jihje, kösém seniḥnász lábrisz, kéjn jikonész löSzojro ulöḥupo ulömá'ászim tojvim. Omén.*

„Istenünk, őseink Istene, tartsd életben ezt a gyermeket apja és anyja számára, neve pedig legyen Izraelben … (a gyermek zsidó neve) ben … (az apa zsidó neve)! Örvendjen az apa az ágyékából származónak, az anya méhe gyümölcsének,

ahogyan írva van: „Örüljön apád és anyád, vigadjon, aki megszült…”, meg az is: „Elvonultam feletted, és láttalak véredben fetrengve, s akkor kijelentettem: bár vérzel, életben maradsz, mondom, ha vérzel is, életben maradsz…” Meg a következő: „Örökké emlékszik szövetségére, melyet ezer nemzedékre hagyott, melyet Ábrahámmal kötött, s melyre Izsáknak esküdött, melyet Jákobnak törvényül adott, és Izraelnek örök szövetségül.” Aztán: „Ábrahám körülmetélte fiát, Izsákot, nyolcnapos korában, ahogy meghagyta neki Isten.” Adjatok hálát az Örökkévalónak, mert örök a szeretete! Ez a kicsi … (a gyermek zsidó neve) nőjön föl, s ahogy megérett a szövetségkötésre, úgy érjen meg a Tóratanulásra, a házasságra és a jó tettekre!”

(*Bibliai idézetek*)

A koma iszik a borból, és egy pár cseppet a csecsemő ajkára tesznek.

A csecsemő apja és a mohél végezetül ezt mondja:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא חָשׁוּב וּמְרֻצֶּה וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּיהוּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים שְׁלַח עַל יְדֵי מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה ל-(a gyermek zsidó neve) בֶּן (az apa zsidó neve) [*לְבְנִי׳ az apa azt mondja:*] הַנִּמוֹל עַתָּה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וְשֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ פָּתוּחַ כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוּלָם בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת, וְתֵן לוֹ אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, חַיִּים שֶׁל יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ לְטוֹבָה, אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן.

Ribojnoj sel ojlom, jöhi rocojn milöfoneḥo sejöhé ḥosuv umöruce umökubol löfoneḥo köilu hikrávtihu lifné ḥiszé ḥövojdeḥo, vöáto böráḥámeḥo horábim sláḥ ál jödé máloḥeḥo háködojsim nösomo ködojso utöhojro lö-(a gyermek zsidó neve) ben *(apja zsidó neve) (az apa azt mondja: livni) hánimojl áto lösimḥo hágodojl, vösejihje liboj poszuáḥ köfiszḥoj sel ulom böSzojroszeḥo hákdojso, lilmojd ulölláméd lismojr völá’ászojsz, vöszén loj áriḥusz jomim vösonim, ḥájim sel jirász ḥét, ḥájim sel ojser vöḥovojd, ḥájim setömálé misálojsz liboj lötojvo, Omén vöḥén jöhi rocojn.*

„Világ Ura, legyen az az akaratod, hogy (a körülmetélt) oly fontos, kedves és elfogadott legyen előtted, mintha feláldoztam volna dicső trónod előtt! Te meg nagy irgalmadban küldj szent angyalaid által szent és tiszta lelket … (a gyermek zsidó neve) ben … (az apa zsidó neve)-ba [az apa azt mondja „fiamba”], kit most metéltek körül nagy Neved kedvéért! Hadd legyen szíve tárva-nyitva szent Tórád

felé, hogy tanulmányozza és tanítsa, betartsa és teljesítse! Adj neki hosszú életet, bűntől irtózó életet, jómódú és megbecsült életet, hogy élethosszan teljesítsd szíve vágyait jó irányban! Ámén, ez legyen az akaratod!”

Áldás betegért

Az alábbi imát általában Tóraolvasás után, a Tóránál szokták mondani.

Férfiért:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, הוּא יְרַפֵּא אֶת בֶּן (a beteg zsidó neve) בַּעֲבוּר שֶׁ... (a beteg anyjának zsidó neve), יִתֵּן (az érte áldást kérő zsidó neve) לְצָדָקָה בַּעֲבוּרוֹ. בִּשְׂכַר זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִמְלָא רַחֲמִים עָלָיו לְהַחֲלִימוֹ וּלְרַפֹּאתוֹ וּלְהַחֲזִיקוֹ וּלְהַחֲיוֹתוֹ, וְיִשְׁלַח לוֹ מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, לִרְמַ״ח אֵבָרָיו וּשְׂסָ״ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף. וְנֹאמַר אָמֵן.

Mi söbéráḥ ávojszénu Ávrohom Jic’ḥok vöJáákojv Mojse Áháron Dovid uSlojmo, hu jörápé esz … (a beteg zsidó neve) *ben …* (a beteg anyjának zsidó neve)*, báávur se…* (az érte áldást kérő zsidó neve) *jitén licdoko báávuroj. Biszḥár ze Hákodojs Boruḥ Hu jimolé ráḥámim olov löháḥálimoj ulörápojszoj ulöháḥázikoj ulöháḥájojszoj, vöjisláḥ loj möhéro röfuo sölémo min hásomájim, lirömáḥ évorov usöszo gidov böszojḥ söor ḥojlé Jiszroél röfuász hánefes uröfuász háguf. Vönojmár omén.*

„Aki megáldotta őseinket, Ábrahámot, Izsákot és Jákobot, Mózest és Áront, Dávidot és Salamont, az gyógyítsa meg a beteget, … *(a beteg zsidó neve és anyjának zsidó neve)*-t, s ezért … *(az érte áldást kérő zsidó neve)* megfogadta, hogy adományt ajánl fel! Ennek fejében a Jóisten teljék meg irgalommal iránta, istápolja s gyógyítsa meg, gyarapítsa és tartsa életben, küldjön a mennyből hamarosan gyógyulást mind a 248 testrészére és 365 ízére, akár Izrael többi betegére, lelki és testi felépüléssel. Mondjunk erre ámént!”

Nőért:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, הוּא יְרַפֵּא אֶת בַּת (a beteg zsidó neve) בַּעֲבוּר שֶׁ... (a beteg anyjának zsidó neve), יִתֵּן (az érte áldást kérő zsidó neve) לְצָדָקָה בַּעֲבוּרָהּ. בִּשְׂכַר זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִמְלָא רַחֲמִים עָלֶיהָ לְהַחֲלִימָהּ וּלְרַפֹּאתָהּ וּלְהַחֲזִיקָהּ וּלְהַחֲיוֹתָהּ, וְיִשְׁלַח לָהּ מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּכָל אֵבָרֶיהָ וְגִידֶיהָ בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף. וְנֹאמַר אָמֵן.

Mi söbéráḥ ávojszénu Ávrohom Jic'ḥok vöJáákojv Mojse Áháron Dovid uSlojmo, hu jörápé esz … (a beteg zsidó neve) *bász …* (a beteg anyjának zsidó neve)*, báávur se…* (az érte áldást kérő zsidó neve) *jitén licdoko báávuro. Biszḥár ze Hákodojs Boruḥ Hu jimolé ráḥámim oleho löháḥálimo ulörápojszo ulöháḥáziko ulöháḥájojszo, vöjisláḥ lo möhéro röfuo sölémo min hásomájim böḥol évoreho vögideho böszojḥ söor ḥojlé Jiszroél röfuász hánefes uröfuász háguf. Vönojmár omén.*

„Aki megáldotta őseinket, Ábrahámot, Izsákot és Jákobot, Mózest és Áront, Dávidot és Salamont, az gyógyítsa meg a beteget, … *(a beteg zsidó neve és anyjának zsidó neve)*-t, s ezért … *(az érte áldást kérő zsidó neve)* megfogadta, hogy adományt ajánl fel! Ennek fejében a Jóisten teljék meg irgalommal iránta, istápolja s gyógyítsa meg, gyarapítsa és tartsa életben, küldjön a mennyből hamarosan gyógyulást minden ízére és testrészére, akár Izrael többi betegéére, lelki és testi felépüléssel. Mondjunk erre ámént!"

Zsoltárok betegért

90. ZSOLTÁR

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר. בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל. תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם. כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה. זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כָּחָצִיר יַחֲלֹף. בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ. כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ. שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לְמְאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה. יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה. מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ. לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה. שׁוּבָה ה׳ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ. שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ. שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה. יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

Töfilo löMojse is hoElojhim Ádojnoj möojn áto hojiszo lonu bödojr vödojr. Böterem horim julodu vátḥojlél erec vöszévél umöojlom ád ojlom Áto Él. Tosév enojs ád dáko vátojmer suvu vöné odom. Ki elef sonim bö-

éjneḥo köjojm eszmojl, ki jávojr vöásmuro bölájlo. Zörámtem séno jihju bábojker, köḥocir jáḥlojf. Bábojker joci vöḥolof loerev jemojlél vöjovés. Ki ḥolinu vöápeḥo, uvöḥámoszḥo nivholnu. Sáto ávojnoszénu lönegdeḥo áluméinu limojr poneḥo. Ki kol joméinu ponu böevroszeḥo kilinu sonénu kmoj hege. Jöméj sönojszénu bohem sivim sono, vöim bögvurojsz smojnim sono, vörohobom omol voovén, ki goz ḥis vönoufo. Mi jodéá ojz ápeḥo uḥjiroszḥo evroszeḥo. Limnojsz joméinu kén hojdá vönovi lövév ḥoḥmo. Suvo Ádojnoj ád moszoj vöhinoḥém ál ávodeḥo szábénu vábojker ḥászdeḥo vöráneno vöniszmeḥo böḥol joméinu. Számḥénu kijmojsz iniszonu snojsz roinu roo. Jéroe el ávodeḥo pooleḥo vöhádorḥo ál böméhem. Vijhi nojám Ádojnoj Elojhénu olénu umásze jodéjnu kojnöno olému, umászé jodéjnu kojnöméhu.

„Mózes, az isteni férfiú imája. Uram, nemzedékről nemzedékre Te voltál hajlékunk. Még meg sem születtek a hegyek, a föld, a világ sem jött létre, öröktől fogva Te vagy az Isten, s az is maradsz örökké. Porig alázol egy embert, s így szólsz: Térj meg, emberfia! Bizony, ezer év annyi a szemedben, mint egy múló nap, mint egy éjjeli őrségváltás. Úgy múlnak el számodra, mint reggelre az álom, mint a lekaszált fű: reggel sarjad és megnő, estére megfonnyad és elszárad. Így tűnünk el mi is, ha haragszol ránk, dühöd rettegést hoz ránk, ha magad elé teszed bűneinket, rejtett vétkeinket színed elé viszed. Napjainknak vége haragod miatt, éveink elszállnak, mint a lehelet. Életünk hossza nem több, mint hetven, legföljebb nyolcvan év. Amire az ember büszke, üres semmiség, el is tűnik hamar, mintha elrepülne. Ki ismeri haragod erejét, dühödet, melyet félni kell? Taníts hát úgy számlálni napjainkat, hogy szívünk okuljon rajta! Engesztelődj, Örökkévaló! Meddig még? Könyörülj szolgáidon! Részesíts minket reggelenként szeretetedből, hadd örvendjünk, ujjongjunk egész életünkben! Ahány évig nyomorítottál, ahány rossz évünk volt, annyival örvendeztess minket: hadd lássák tetteidet szolgáid, fenségedet fiaik! Legyen velünk Urunk, Istenünk jóakarata! Tedd maradandóvá kezünk munkáját, tedd maradandóvá munkánk gyümölcsét!”

91. ZSOLTÁR

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן. אֹמַר לַה׳ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ. כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת. בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה

אֲמִתּוֹ. לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם. מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם. יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ. רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה. כִּי אַתָּה ה׳ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ. לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ. כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ. עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין. כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי. יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ. אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי.

Jojsév böszészer eljon böcél Sádáj jiszlojnon. Ojmár láÁdojnoj máḥszi umcudoszi elojháj evtáḥ boj. Ki hu jácilḥo mipáḥ jokus midever hávojsz. Beevroszoj joszeḥ loḥ vöszáḥász könofof teḥsze cino vöszoḥéro ámitoj. Loj sziro mipáḥád lojlo méḥéc jouf jojmom. Midever boojfel jáhálojḥ miketev josud cohorojim. Jipojl micidḥo elef urövovo mijmineḥo eleḥo loj jigojs. Rák böéneḥo szábit vöslumász rösoim tire, ki áto Ádojnoj máḥszij eljon számto méojneḥo. Loj szeune eleḥo roo vönegá loj jikráv böoholeḥo. Ki máloḥov jöcáve locs lismorḥo böḥol döroḥeḥo. Ál kápájim jiszunḥo pen tigojf boeven rágleḥo. Ál sáḥál vofeszen tidrojḥ tirmojsz köfir vöszánin. Ki vi ḥosák vááféltéhu ászágvéhu ki jodá smi. Jikroéni vöeenéhu imoj ánojḥi vöcoro áḥálcéhu vááḥábdéhu. Ojreḥ jomim ászbiéhu váréjhu bisuoszi.

„Aki a felséges Isten árnyékában lakozik, a Mindenható védőszárnya alatt hál. Azt mondom az Örökkévalónak: „Te vagy a menedékem, erősségem, Istenem, Benned bízom.” Ő ment meg a vadász csapdájától, a pusztító dögvésztől. Szárnya tollával takar el, szárnyai alatt rejtőzködhetsz, hűsége védőpajzsa az oltalmad. Nem félsz az éj rémségeitől, a nappal repülő nyíltól, az éjjel pusztító dögvésztől, sem a délidőben garázdálkodó járványtól. Ezren esnek el mellőled, tízezren jobbod felől: Hozzád ez nem közelít, de szemmel láthatod, szemlélheted, hogy járnak a gonoszok. Bizony Te vagy, Örökkévaló, az oltalmam. Ha a Magasságosnál találsz menedéket, nem történhet veled baj, csapás nem közelíthet sátradhoz, mert angyalait rendeli melléd, hogy vigyázzanak rád, bármerre jársz. Tenyerükön hordanak, nehogy kőbe botoljék lábad. Oroszlánra, viperára léphetsz, még az oroszlánkölyköt és krokodilt is eltiprod. Minthogy utánam vágyott, megmentem őt, felemelem, mert tudja Nevemet. Meghallgatom, ha hív, vele vagyok a bajban, kimentem őt, és becsületet szerzek neki. Hosszú életet ajándékozok neki, hadd lássa segítségemet.”

92. ZSOLTÁR

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהֹדוֹת לַה׳ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן. לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן. מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד. וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם ה׳. כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ ה׳ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן. וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן. וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי. צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה. שְׁתוּלִים בְּבֵית ה׳ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ. לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר ה׳ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בוֹ.

Mizmojr sir löjojm háSábosz. Tojv löhojdojsz láÁdojnoj, ulözámér lösimḥo, Eljojn. Löhágid bábojker ḥászdeḥo, veemunoszḥo bálélojsz. Álé oszojr váálé novel, álé higojojn böḥinojr. Ki szimáḥtáni Ádojnoj böfooleḥo, bömáászé jodeḥo áránén. Má godlu máászeḥo Ádojnoj, möojd omku máḥsövojszeḥo. Is báár loj jédo, uḥöszil loj jovin esz zojsz. Bifrojáḥ rösoim kömoj észev vájocicu kol pojálé oven, löhisomdom ádé ád. Vóáto morojm löojlom, Ádojnoj. Ki hiné ojveḥo, Ádojnoj, ki hiné ojveḥo jojvédu, jiszpordu kol pojálé oven. Vátorem kirém kárni, báálojszi bösemen ráánon. Vátábét éni bösuroj, bákomim oláj möréim, tismáno oznoj. Cádik kátomor jifroḥ, köerez bálövonojn jiszge. Söszulim bövész Ádojnoj, böḥácrojsz Elojhénu jáfriḥu. Ojd jönuvun böszévo, dösénim vöráánánim jihju. Löhágid ki josor Ádojnoj, curi völoj ávloszo boj.

„Zsoltárének szombat napjára. Mily jó hitvallást tenni az Örökkévaló mellett, a Magasságos hírnevéről dalolni! Reggel szeretetedről beszélni, és hűségedről éjjel, tízhúrún és lanton meg búgó hárfán. Mivel megörvendeztettél tetteiddel, Örökkévaló, hadd énekeljem meg kezed munkáját! Örökkévaló, mily nagyok tetteid, mily mélyenszántók terveid! A tudatlan nem fogja fel, az ostoba nem érti, hogy amikor a gonoszok sarjadnak, mint a fű, a gonosztevők virulnak, az mind pusztulásukhoz vezet. Te meg örökké magasztos vagy, Örökkévaló, mert ellenségeid elvesznek, szétporladnak mind a gonosztevők. Szarvamat megnövelted, mint az antilopét, friss olajjal kenegetnek. Farkasszemet nézek a rám leselkedőkkel, füleim hallják a gonoszokat, akik reám törnek. Az igaz ember virágzik, mint a pálma, magasra nő, mint a libanoni céd-

rus, az Örökkévaló házában ültették el őket, Istenünk udvarában virágoznak. Még öregségükben is sarjat hajtanak, teltek és zöldellők lesznek, hogy ezzel hirdessék: méltányos az Örökkévaló, az én Szirtem, nincs benne álnokság."

A halál, a gyász és a temető

A zsidóság nagy becsben tartja az életet. Ugyanakkor azonban a hagyomány reálisan gondolkodik a halálról is. „Bizony, por vagy, és vissza fogsz térni a porba!" (*1Mózes* 3:19.), „…a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta" (*Prédikátor* 12:7.). „Az ember vége a halál", mondta rabbi Joḥánán (*Bráḥot* 17a.). Egyszerűen szólva: mindnyájan meghalunk.

A világ, amelyben élünk, egy másik világba vezető folyosó. A hit, hogy a túlvilágban, egy eljövendő világban – az *olám hábá*ban – az embert megítélik, és lelke tovább virulhat, mélyen beépült a zsidó gondolkodásba. „Egész Izrael részese a jövendő világnak" (*Szánhedrin* 90a.).

Ami az egyén számára jót hoz, az a túlélők számára veszteséget jelent: mély fájdalmat és gyötrő szenvedést a családnak, a barátoknak, a közösségnek. A halállal és a gyásszal kapcsolatos zsidó hagyományok központjában az elhunyt megtisztelése és a gyászolók szenvedésének enyhítése áll.

A halál beállta után a leghamarabb, lehetőleg még aznap el kell végezni a temetést. A hagyomány szerint a halál fölött érzett bánatot a ruha beszakítása jelzi. A beszakított ruhát – szombat kivételével – az egész gyászhét, a *sivá* ideje alatt viselik.

A beszakításkor a gyászoló a következő áldást mondja:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דַּיַּן הָאֱמֶת.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, dáján hoemesz!

„Áldott légy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Királya, az igaz bíró!"

A temetés és temető szabályai

Szokás vigyázni arra, hogy amikor a halottat eltemetik, ne vegyék ki az ásót vagy a kapát egymás kezéből, hanem mindig a földbe szúrják, és onnan vegyék ki.

A temetés után legalább négy *rőf* távolságra mennek a síroktól és elmondják a 49. zsoltárt. („A karmesternek... Halljátok ezt…"), utána pedig a gyászoló *kádis*t mond [lásd lent].

Szokás, hogy mikor kimennek a temetőből, néhány fűszálat tépnek le és dobják hátrafelé, maguk mögé és mondják: „Gondolj arra, hogy porból vagyunk". Emlékeztetés ez halottak feltámadására is, hogy újjáélednek majd poraikból, mint ahogy az Írás mondja (*Zsoltárok* 72:16.): „kisarjadnak a városból, mint a mezőnek füve".

A kezeket edényből öntött vízzel kell megmosni. Az edényt nem szabad annak a kezéből átvenni, aki éppen megmosakodott, hanem azt tegye le, és a következő vegye fel. A kezeket letörléssel nem szabad megszárítani. Némelyek azt tartják, hogy a temetés után hétszer egymás után le kell ülni.

Tilos a sírok felett járni.

Ne menjünk *tfilin*t (imaszíjt) vagy *ciciszt* viselve a temetőbe, holttestnek négy *rőf*nyi közelébe vagy halottas szobába. Ugyanígy ne imádkozzunk ott, ne mondjuk a zsoltárokat sem, kivéve azt, amit a halott tiszteletére mondjuk.

Némely helyen nem szoktak tizenkét hónap elmúltáig sírkövet emelni, mert a sírkőnek egyik célja az, hogy ne vesszen ki a szívből az elhunyt emléke, a halottat pedig tizenkét hónapig nem feledik el.

Temetőlátogatás

Aki már 30 napja nem volt zsidó temetőben, az a temetőbe lépéskor az alábbi két áldást mondja:

בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בַּדִּין, וְזָן אֶתְכֶם בַּדִּין, וְכִלְכֵּל אֶתְכֶם בַּדִּין, וְהֵמִית אֶתְכֶם בַּדִּין, וְיוֹדֵעַ מִסְפַּר כֻּלְּכֶם וְהוּא עָתִיד לְהַחֲיוֹתְכֶם וּלְקַיֵּם אֶתְכֶם בַּדִּין, בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, מְחַיֵּה הַמֵּתִים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר, מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים.

Boruḥ Áto Ádojnoj Elojhénu Meleḥ HoOjlom, áser jocár eszḥem bádin, vözon eszḥem bádin, vöḥilkél eszḥem bádin, vöhémisz eszḥem bádin, vöjojdéá miszpár kulḥem vöhu oszid löháḥájojszḥem ulökájém eszḥem bádin. Boruḥ áto Ádojnoj möḥáje hámészim.

Áto gibor löojlom Ádojnoj, möḥáje mészim Áto, rív löhosiá. Möḥálkél ḥájim böḥeszed, möḥáje mészim böráḥámim rábim, szojmeḥ nojflim, vörojfé ḥojlim, umátir ászurim, umökájém emunoszo lisénéj ofor, mi ḥomojḥo báál gövurojsz umi dojme loḥ, meleḥ mémisz umöḥáje umácmiáḥ jösuo. Vöneemon Áto löháḥájojsz mészim.

„Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, Világ Ura, ki titeket igaz voltában teremtett, táplált, és mindennel ellátott, igaz voltában meghalni engedett, külön-külön ismer titeket, és majd életre kelt és megtart titeket jó voltában. Áldott vagy Te, Örökkévaló, aki életre kelti a halottakat!

Örök a hatalmad, Urunk, Te kelted életre a holtakat, nagy megmentő! Jóságodban ellátod az élőket, és felélesztéd a holtakat nagy irgalmadban, támogatod az elesetteket, meggyógyítod a betegeket, feloldozod a megkötözötteket, és megtartod a porban szunnyadóknak tett hű fogadalmad. Ki olyan, mint Te, Hatalom Ura, és ki hasonlítható Hozzád, Uralkodó, aki öl, éltet és segítséget hoz a világra? Bízhatunk Benned, hogy feltámasztod a halottakat.”

A temetőlátogatáskor mondott zsoltárok megegyeznek a fent, 173. oldalon találhatóakkal.

Él molé ráḥámim

A temetés végén, az elhunyt sírjának látogatásakor vagy halálozási évfordulókor a következő imát mondjuk:

Férfiért:

אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים, הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים, אֶת נִשְׁמַת ... בֶּן ... (az elhunyt zsidó neve) שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ, בַּעֲבוּר שֶׁנּוֹדְרִים צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ (az elhunyt apjának zsidó neve) בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתוֹ. לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֵהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים, וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ, ה׳ הוּא נַחֲלָתוֹ, וְיָנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבוֹ, וְנֹאמַר אָמֵן.

Él molé ráḥámim, sojḥén bámrojmim, hámcé mönuḥo nöḥojno táḥász kánfé hásöḥino, bömáálojsz ködojsim utöhorim közojhár horokijá mázhirim, esz nismász … (az elhunyt neve) *ben …* (az elhunyt apjának zsidó neve) *seholáḥ löojlomoj. Báávur snodrim cödáká böád házkorász nismoszoj, bögán éden töhé mönuḥoszoj. Loḥén báál horáḥámim jásztiréhu böszészer könofov löojlomim, vöjicrojr bicrojr háḥájim esz nismoszoj. Ádojnoj hu náḥáloszoj; vöjonuáḥ ál miskovoj bösolojm, vönojmár omén.*

Nőért:

אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים, הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים, אֶת נִשְׁמַת ... בַּת ... (az elhunyt zsidó neve) שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ, בַּעֲבוּר שֶׁנּוֹדְרִים צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתָהּ בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתָהּ. לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֶהָ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים, וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתָהּ, ה׳ הוּא נַחֲלָתָהּ וְתָנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכָּבָהּ, וְנֹאמַר אָמֵן.

Él molé ráḥámim, sojḥén bámrojmim, hámcé mönuḥá nöḥojno táḥász kánfé hásöḥino, bömáálojsz ködojsim utöhorim közojhár hárákijá mázhirim, esz nismász … (az elhunyt neve) *bász …* (az elhunyt apjának zsidó neve) *seholḥo löojlomo. Báávur snodrim cödáká böád házkorász nismoszo, bögán éden töhé mönuḥoszo. Loḥén báál horáḥámim jásztirého böszészer könofov löojlomim, vöjicrojr bicrojr háḥájim esz nismoszo. Ádojnoj hu náḥáloszo; vötonuáḥ ál miskovo bösolojm, vönojmár omén.*

„Kegyelmes Isten, magasságban lakozó, adj teljes nyugalmat … *(az elhunyt zsidó neve és apjának zsidó neve)* lelkének, kinek áldott emlékére ma itt vagyok. Vedd isteni jelenléted szárnyai alá az Édenkert mennyei birodalmában, a fényes égboltként tündöklő szentség és tisztaság szférájában! Emlékére adományt ajánlok fel. Könyörület Istene, hadd nyugodjék szárnyaid menedékének békéjében, és mondjuk: ámen!”

A *Gyászolók kádisa*

A szülőjét gyászoló fiú a temetés napjától kezdve tizenegy hónapon keresztül mindennap köteles a napi közösségi imákban elmondani a *kádis* imát. Ezzel tiszteli meg a halottat. A *kádis* elmondásához *minján*, tíz felnőtt férfiból álló gyülekezet szükséges. Aki egyedül imádkozik, nem mondhat *kádis*t. A *kádis*t állva, összezárt lábbal, tiszteletteljes tartással kell mondani a következőképp:

Csak közösségben (minjánban) lehet mondani.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, [*Közösség:* אָמֵן,] בְּעָלְמָא די בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ *házid közösségekben:* וַיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ, [*Közösség:* אָמֵן,] בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

[*Közösség:* אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ]

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, [*Közösség:* בְּרִיךְ הוּא,] לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. [*Közösség:* אָמֵן.]

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. [*Közösség:* אָמֵן.]

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. [*Közösség:* אָמֵן.] *(Itt három lépést hátrálunk:)*

Mai héber kiejtéssel

*Jitgádál vöjitkádás sömé rábá [*Közösség: *Ámén!] böálmá di vörá ḥiruté vöjámliḥ málḥuté* ḥászid közösségekben: *vöjácmáḥ purkáné vikárév mösiḥé [*Közösség: *Ámén!] böḥájéḥon uvjoméḥon uvḥájé döḥol bét Jiszráél báágálá uvizmán káriv vöimru ámén!*

*[*Közösség: *Ámén. Jöhé sömé rábá möváráḥ löálám ulálmé álmájá. Jitbáráḥ…]*

Jöhé sömé rábá möváráḥ löálám ulálmé álmájá.

*Jitbáráḥ vöjistábáḥ vöjitpáér vöjitromám vöjitnászé vöjithádár vöjitále vöjithálál sömé dökudsá briḥ hu [*Közösség: *Briḥ hu!] löélá min kol birḥátá vösirátá tusböḥátá vöneḥemátá dáámirán böálmá vöimru ámén! [*Közösség: *Ámén!]*

*Jöhé slámá rábá min sömájá vöḥájim álénu vöál kol Jiszráél vöimru ámén! [*Közösség: *Ámén!]*

(Itt három lépést hátrálunk:) *Osze sálom bimromáv hu jáásze sálom álénu vöál kol Jiszráél vöimru ámén! [*Közösség: *Ámén!]*

Minden kádis *utolsó szavainál három lépést hátrálunk: az* Osze sálom bimromáv *(„Aki békét teremt magasságaiban…”) szavakat balra hajolva, a* hu jáásze sálom álénu *(„…az hozzon békét ránk…”) szavakat jobbra hajolva mondjuk, majd előrefelé meghajolva fejezzük be a mondatot.*

Régi héber kiejtéssel

*Jiszgádál vejiszkádás sömé rábo [*Közösség: *Omén!] böolmo di vöro ḥiruszé vöjámliḥ málḥuszé* ḥászid közösségekben: *vöjácmáḥ purkoné vikorév mösiḥé [*Közösség: *Ámén!] beḥájéḥajn uvjajméḥajn uvöḥájé döḥol bész Jiszroél báágolo uvizmán koriv vöimru omén!*

*[*Közösség: *Omén! Jöhé sömé rábo mövoráḥ löolám ulöolmé olmájo. Jiszboráḥ…]*

Jöhé sömé rábo mövoráḥ löolám ulöolmé olmájo.

*Jiszboráḥ vöjistábáḥ vöjiszpoár vöjiszrajmám vöjisznászé. vöjiszhádár vöjiszále vöjiszhálél sömé dökudso briḥ hu [*Közösség: *Briḥ hu!] löélo min kol birḥoszo vösiroszo tusböḥoszo vöneḥemoszo dáámiron böolmo vöimru omén! [*Közösség: *Omén!]*

*Jöhé sölomo rábo min sömájo vöḥájim olénu vöál kol Jiszroél vöimru omén! [*Közösség: *Omén!]*

(Itt három lépést hátrálunk:) *Ajsze solajm bimrajmov hu jáásze solajm olénu vöál kol Jiszroél vöimru omén! [*Közösség: *Omén!]*

Minden kádis *utolsó szavainál három lépést hátrálunk: az* Osze sálom bimromáv *(„Aki békét teremt magasságaiban…”) szavakat balra hajolva, a* hu jáásze sálom álénu *(„…az hozzon békét ránk…”) szavakat jobbra hajolva mondjuk, majd előrefelé meghajolva fejezzük be a mondatot.*

„Magasztaljuk és szenteljük meg nagy Nevét [*Közösség:* Ámén!] e világon, melyet kedvére teremtett, érvényesítse uralmát *házid közösségekben:* hozza el a megváltást és jöjjön el a Messiás [*Közösség:* Ámén!] életetek során és egész Izrael élete során, hamarosan, már a közeljövőben, s mondjátok erre: ámén!

[*Közösség:* Ámén! Legyen nagy Neve áldott örökre és örökkön-örökké! Legyen áldott…]

Legyen nagy Neve áldott örökre és örökkön-örökké!

Legyen áldott és dicsért, dicsőített és magasztalt, fennkölt és hírneves, imádott és megszentelt a Neve annak, aki Szent, áldott Ő! [*Közösség:* Áldott Ő!]

Áldottabb Ő minden áldásnál, költeménynél, dicshimnusznál és vigaszéneknél, amit a világon mondanak, s ti mondjátok erre: ámén! [*Közösség:* Ámén!]

Jöjjön nagy békesség és élet a mennyből ránk és egész Izraelre, s mondjátok erre: ámén! [*Közösség:* Ámén!]

(Itt három lépést hátrálunk:) Aki békét teremt magasságaiban, az hozzon békességet ránk és egész Izraelre! Mondjátok végül: ámén! [*Közösség:* Ámén!]”

Minden kádis *utolsó szavainál három lépést hátrálunk: az* Osze sálom bimromáv *(„Aki békét teremt magasságaiban…”) szavakat balra hajolva, a* hu jáásze sálom álénu *(„…az hozzon békét ránk…”) szavakat jobbra hajolva mondjuk, majd előrefelé meghajolva fejezzük be a mondatot.*

A gyász szabályai

A zsidó törvény a temetést követően három, egyre terjedelmesebb gyászidőszakot ír elő, amelyekben a gyász egyre enyhébb. A gyásszal kapcsolatos egyik legfontosabb előírás, hogy a temetéstől a halál utáni 11. hónap végéig az elhunyt fiainak minden nap *kádis*t kell mondaniuk. A *Gyászolók kádisá*nak szövege megtalálható fent a 181. oldalon. Ha az elhunytnak nincs fiúgyerme-

ke, vagy az valamilyen okból nem mond *kádis*t, akkor valaki más, lehetőleg egy rokon, mondjon helyette.

Sivá: Az első periódus neve *sivá*: ezt azt jelenti, hogy „hét”, és a temetés utáni első hét napot jelenti. • *Sivá*t a közvetlen rokonokért, az apáért, az anyáért, a feleségért vagy férjért, a gyermekért és a testvérért tartanak. • Leghelyesebb, ha az egész család együtt tart *sivá*t abban a lakásban, ahol az elhunyt élt. • A gyászoló nem ülhet rendes magasságú ülőhelyen, csak alacsonyan. Lábzsámolyt vagy díványpárnát szoktak használni. • A gyászoló nem viselhet bőrből készült cipőt. • A férfiak nem borotválkozhatnak, nem vágathatnak hajat, a nők nem festhetik ki magukat a gyász alatt. • A gyászoló nem mehet dolgozni. • Nem szabad a jó közérzet érdekében fürödni vagy zuhanyozni. Tisztálkodási céllal szabad mosakodni. • Nem szabad házaséletet élni. • Nem szabad új vagy frissen vasalt ruhát fölvenni. • Nem szabad Tórát tanulni, kivéve a gyász törvényeivel foglalkozó fejezeteket. • A *sivá* idejére eső szombaton a gyászt fel kell függeszteni, és a szombat kimenetele után kell folytatni. A szombat is beleszámít a hét napba. • A *sivá* ideje a hetedik napon a reggeli ima után ér véget. A temetés napja számít első napnak. • Ha a hetedik nap szombatra esik, a *sivá* annyi idővel a szombat bejövetele előtt ér véget, amennyi a szombati előkészületekhez szükséges. • Ha a *sivá* hetébe bibliai ünnep esik, akkor a *sivá* annyi idővel az ünnep bejövetele előtt ér véget, amennyi az ünnepi előkészületekhez szükséges, és az ünnep után már nem folytatódik. •

A *sivá* hetében a gyászolóktól az együttérzés hagyományos szavaival szokás elbúcsúzni:

הַמָּקוֹם יְנַחֵם אֶתְכֶם בְּתוֹךְ שְׁאָר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלָיִם.

Hámokojm jönáḥém eszḥem böszojḥ sár ávéléj Cijojn viJörusolojim.

„Az Örökkévaló vigasztaljon benneteket és mindannyiunkat, akik gyászban vagyunk Cionért és Jeruzsálemért.”

Slosim: A második periódust *slosim*nak nevezik. Ez „harmincat” jelent, és a *sivá* befejezésétől a temetést követő harmincadik napig tart. • Ez alatt az idő alatt tilos részt venni bármilyen örömteli összejövetelen, tilos esküvőn résztvenni, borotválkozni és hajat vágatni is. • Ezzel zárul a rokonokért viselt

gyász ideje, kivéve az anya vagy az apa gyászolását. • A *slosim* időszaka a harmincadik nap reggelén ér véget. A temetés napja számít első napnak. • Ha bibliai ünnep szakítja meg a *slosim*ot, a gyászt befejezettnek kell tekinteni. Az ünnep után nem folytatódnak a vele járó korlátozások. •

Ávélut: A harmadik időszakot, amelyben az anya vagy az apa gyászolását folytatják, egyszerűen *ávelut*nak, „gyásznak” hívjuk. • A halálozás napjától a zsidó naptár szerinti tizenkét hónapon át tart, és a halál első évfordulójának napján, az első *jorcájt*on fejeződik be. • Az egész gyászév idején tilos részt venni bármilyen örömteli összejövetelen. • Az első év elteltével tilos bármit tenni, ami a gyász folytatását jelentené. •

Nem zsidó szülő (vagy más rokon) esetén a gyász fenti előírásai nem kötelezőek. A *kádis* mondás megengedett.

Jizkor (*Mázkir*) – Emlékezés halottainkra

Gyermek kötelessége elhunyt szüleiről, szülőknek gyermekükről, házastársaknak és testvéreknek egymásról ünnepeinken megemlékezni, és lelki üdvükért imádkozni. Az egy-éves gyászidőszak után évente négyszer: *Peszáḥ* utolsó napján, *Sávuot* második napján, *Jom kipur*kor és *Smini ácseret*kor a Tóra-olvasás után *Mázkir*-mondással emlékezünk meg halottainkról. Szokás ilyenkor adokozó felajánlást is tenni az elhunyt lelki üdvéért. Az a szokás, hogy akinek mindkét szülője él, a *Mázkir* idejére kimegy az imateremből.

Apáért:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָבִי מוֹרִי ... בֶּן ... *(az apa zsidó neve)* *(az apa apajának zsidó neve)* שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ, בַּעֲבוּר שֶׁבְּלִי נֶדֶר אֶתֵּן צְדָקָה בַּעֲדוֹ. בִּשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצַדְּקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, וְנֹאמַר אָמֵן.

Jizkojr Elojhim esz nismász ovi mojri ... (az apa zsidó neve) *ben ...* (az apa apjának zsidó neve) *seholáḥ leojlomoj, báávur seböli neder etéjn cödoko báádoj. Biszḥár ze töhé náfsoj cöruro bicrojr háḥájim, im nismojsz Ávrohom, Jicḥok, vöJákojv, Szoro, Rivko, Roḥel vöLéo, vöim söor cádikim vöcidkoniojsz söbögán éden, vönojmár omen.*

„Tartsa Isten jó emlékezetében tanító apám, … *(az apa és az apa apjának zsidó neve)* lelkét, ki elköltözött e világról! Szeretetadományt ajánlok fel érte, hogy ennek fejében lelke az öröklét kötelékébe foglaltassék a túlvilágon, Ábrahám, Izsák, Jákob, Sára, Rebeka, Ráḥel és Lea lelkével és a többi igaz ember és asszony lelkével együtt. Mondjunk erre ámént!”

Anyáért:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אִמִּי מוֹרָתִי… *(az anya zsidó neve)* בַּת… *(az anya zsidó neve)* שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ, בַּעֲבוּר שֶׁבְּלִי נֶדֶר אֶתֵּן צְדָקָה בַּעֲדָהּ. בִּשְׂכַר זֶה תְּהֵא נַפְשָׁהּ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, וְנֹאמַר אָמֵן.

Jizkojr Elojhim nismász imi mojroszi … (az anya zsidó neve) *bász …* (az anya apjának zsidó neve) *seholḥo löojloma, báávur seböli neder etéjn cödoko bááda. Biszḥár ze töhé náfsa cöruro bicrojr háḥájim, im nismojsz Ávrohom, Jicḥok, vöJáákojv, Szoro, Rivko, Roḥel vöLéo, vöim söár cádikim vöcidkoniojsz söbögán éden, vönojmár omen.*

„Tartsa Isten jó emlékezetében tanító anyám, … *(az anya és anya apjának zsidó neve)* lelkét, ki elköltözött e világról! Szeretetadományt ajánlok fel érte, hogy ennek fejében lelke az öröklét kötelékébe foglaltassék a túlvilágon, Ábrahám, Izsák, Jákob, Sára, Rebeka, Ráḥel és Lea lelkével és a többi igaz ember és asszony lelkével együtt. Mondjunk erre ámént!”

Más rokonokért:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת זְקֵנַי וּזְקֵנוֹתַי, בַּעֲלִי/אִשְׁתִּי, דּוֹדַי וְדוֹדוֹתַי, אַחַי וְאַחְיוֹתַי, וְנִשְׁמוֹת כָּל קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי הֵן מִצַּד אָבִי הֵן מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ לְעוֹלָמָם, בַּעֲבוּר שֶׁבְּלִי נֶדֶר אֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמוֹתֵיהֶם. בִּשְׂכַר זֶה, תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן. אָמֵן.

Jizkojr Elojhim esz nismász zökénáj vözkénojszáj, báli/isti, dojdáj vödojdojszáj, áḥáj vöáḥjoszáj, vönismojsz kol krojváj ukrojvojszáj hén micád ovi hén micád imi seholḥu leojlomom, báávur seböli neder etéjn cödoko bááadom. Biszḥár ze töhé náfsojszéjhem cöruro bicrojr háḥájim, im nismojsz Ávrohom,

Jicḥok, vöJáákoju, Szoro, Rivko, Roḥel vöLéo, vöim söár cádikim vöcidkoniojsz söbögán éden, vönojmár omen.

„Tartsa Isten jó emlékezetében anyai és apai nagyapám és nagyanyám, férjem/feleségem, nagybátyáim és nagynénéim, fivéreim és nővéreim lelkét, kik elköltöztek e világról! Szeretetadományt ajánlok fel értük, hogy ennek fejében lelkük az öröklét kötelékébe foglaltassék a túlvilágon, Ábrahám, Izsák, Jákob, Sára, Rebeka, Ráḥel és Lea lelkével és a többi igaz ember és asszony lelkével együtt. Mondjunk erre ámént!”

A zsidóság mártírjaiért:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים נִשְׁמַת ... *(az elhunyt zsidó neve)*

בֶּן ... *(:férfinak)* בַּת ... *(:nőnek)* *(az elhunyt apajának zsidó neve)*

וְנִשְׁמוֹת כָּל קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי הֵן מִצַּד אָבִי הֵן מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ לְעוֹלָמָם, הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁהוּמְתוּ וְשֶׁנֶּהֱרְגוּ וְשֶׁנִּשְׂרְפוּ וְשֶׁנִּטְבְּעוּ וְשֶׁנֶּחֱנְקוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, בַּעֲבוּר שֶׁבְּלִי נֶדֶר אֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמוֹתֵיהֶם. בִּשְׂכַר זֶה, תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן. אָמֵן.

Jizkor Elojhim esz nismász … (az elhunyt zsidó neve) *ben/bász …* (az elhunyt apjának zsidó neve) *vönismojsz kol krojváj ukrovojszáj hén micád ovi hén micád imi, hákdojsim vöhátöhojrim söhumszu vöseneherigu vösönisḥátu vöseniszröfu vösenitböu, vöseneḥ-nöku ál kidus Hásém, báávur seböli neder etéjn cödoko báád házkorász nismojszéhem. Biszḥár ze, tihjeno náfsojszéhem cörurojsz bicrojr háḥájim im nismojsz Ávrohom, Jicḥok, vö-Jáákoju, Szoro, Rivko, Roel vöLéo, vöim söár cádikim vöcidkoniojsz söbögán éden, vönojmár omen.*

„Tartsa Isten jó emlékezetében … *(az elhunyt és apjának zsidó neve)* lelkét és minden apai és anyai rokonom lelkét, akit meggyilkoltak, kivégeztek, lemészároltak, elégettek, vízbe öltek vagy megfojtottak, s akik halálukkal megszentelték Isten nevét! Szeretetadományt ajánlok fel értük, hogy ennek fejében lelkük az öröklét kötelékébe foglaltassék a túlvilágon, Ábrahám, Izsák, Jákob, Sára, Rebeka, Ráḥel és Lea lelkével és a többi igaz ember és asszony lelkével együtt. Mondjunk erre ámént!”

Ezután sok helyen általános *Mázkir*t mondanak a közösség halottainak lelkiüdvéért.

A *jorcájt* – halálozási évforduló

- A halálozási évfordulót jiddis szóval *jorcájt*nak nevezik, és a zsidó naptár szerint tartják számon. Ha a temetés három vagy több nappal később történt, az első *jorcájt*ot a temetés évfordulóján tartják.
- A szülőjét gyászoló fiúnak az évforduló napján *kádis*t kell mondania. Ha lehet, ő legyen az előimádkozó, és úgy intézze, hogy szólítsák a Tórához.
- Szokás emlékmécsest gyújtani az évforduló előestéjén, amely huszonnégy órán át ég. Ennek alapja a bibliai vers: „Az ember lelke az Örökkévalótól kapott mécses…” (*Példabeszédek* 20:27.).
- Az évforduló napja különösen alkalmas jótékonykodásra és adományozásra, és Tóra tanulásra, különösen a *Misna* tanulmányozására. Sok helyen szokás az elhunyt zsidó nevének héber betüivel kezdődő *Misna* fejezeteket tanulni, ugyanis a *Misna* héber szó a *nösámá* (lélek) szó betűivel egyezik.
- Bizalommal forduljon hitközségünkhöz a *jorcájt* héber dátumával, a *kádis*-mondásra vagy *Misna*-tanulásra való felkéréssel, illetve „*jorcájt*-táblázatok” készítésével kapcsolatban. Telefon: 267-5746.

Úti ima

Az útra indulók imáját csak akkor mondjuk, ha utunk a város határán kívül legalább négy kilométernyire terjed, függetlenül attól, hogy járművel vagy gyalog tesszük-e meg. Miután egy kilométert mentünk a városon kívül, lehetőleg felállva mondjuk. Aki többnapos útra indul, csak az első nap mondja az imát ebben a formában: a többi napokon a befejező áldásból ki kell hagynia az Örökkévaló Nevét.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם]. וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף :*Aki még az ima elmondása napján haza indul, az itt betoldja*] כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל פּוּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לָעוֹלָם. וְתִשְׁלַח בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְתִתְּנֵנִי לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

Jöhi rocojn milfonneḥo Ádojnoj Elojhénu vÉlojhéj ávojszénu, sötojliḥénu lösolojm, vöszácidénu lösolojm, vöszádriḥénu lösolojm, vösziszmöḥénu lösolojm, vöszágiénu limḥojz ḥefcénu, löḥájim ulöszimḥo ulösolojm. [Aki még az ima elmondása napján haza indul, az itt betoldja: *vöszáḥázirénu lösolojm*]. *Vöszácilénu mikáf kol ojév vöojrév völisztim vöḥájosz ro'ojsz bádereḥ, umikol puroniojsz hámiszrágsojsz uvo'ojsz loojlom. Vöszisláḥ böroḥo böḥol mászé jodénu. Vöszitnéni löḥén ulöḥeszed ulöráḥámim böéneḥo uvöéjné ḥol rojénu, vöszismá kojl töfiloszéjnu ki Áto sojméá töfilász kol pe. Boruḥ Áto Ádojnoj, sojméá töfilo.*

„Legyen az az akaratod, Örökkévaló Istenünk, őseink Istene, hogy békében indulhassunk útra, békességben vezérelj bennünket és mutass nekünk utat, támogass békességgel, és engedd, hogy békében, életben és örömben érjünk célhoz! *[Aki még az ima elmondása napján haza indul, az itt betoldja: …*és békességben visszatérjünk!] Ments meg minket ellenségtől, útonálló rablóktól, vadállatoktól az úton, és minden más szerencsétlenségtől, amelyek világunkat veszélyeztetik! Add áldásodat összes teendőinkre, találjak szemeidben és minden más minket szemlélő előtt könyörületet és szívességet! Hallgasd meg imánkat, hiszen Te vagy, aki meghallgatja az imákat! Áldott vagy Te, Örökkévaló, aki meghallgatja az imádságot!”

A ZSIDÓSÁG INTÉZMÉNYEI

Közép- és Kelet Európai Rabbik Tanácsa (KERT)

איגוד רבני מזרח אירופה

Council of Central and Eastern European Rabbis (CCEER)

Elnök: Oberlander Báruch rabbi (Budapest)
Alelnök: Baruch Myers rabbi (Pozsony)
Titkár: Mendel Wilhelm rabbi (Ungvár)

A Közép- és Kelet Európai Rabbik Tanácsát 2005 novemberében hozta létre az EMIH Budapesten, azzal a céllal, hogy a térség fiatal zsidó közösségeit szolgálja ki. A KERT elsősorban olyan ortodox rabbikat tömörít, akik fiatal fejlődő közösségeket vezetnek, és célja egy platformot alakítani, ahol ortodox rabbik, illetve közösségi vezetők, olyan kérdésekben tudnak egymásnak segíteni, amelyek a helyi közösségi fejlődést fejlesztik.

A KERT tagállamai: Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Szerbia, Szlovákia, és Ukrajna. Székhelye Budapesten van.

Telefon: 267-5746 **E-mail**: *kert@zsido.com*

Budapesti Ortodox Rabbinátus

Magyarországon a rendszerváltás óta újra egyre nagyobb szükség van a vallásos élethez szükséges útmutatásra, az esküvőknél, a gyermekáldásnál és nevelésnél, a kóser étkezésnél stb. Ezért alakult meg a *Bét Din*, a Budapesti Ortodox Rabbinátus, hogy a vallásos zsidó életet megkönnyítse Magyarországon. Legfontosabb tevékenységei a zsidó származás igazolása, esküvők tartása, *get* (válólevél) kiadása és *háláḥikus* kérdésekben döntéshozatal.

Központ: 1052 Budapest, Károly krt. 20.

Telefon: 267-5746 **E-mail**: *rabbanut@zsido.com*

Bét Din tagjai:

- Ráv Oberlander Báruch, Sász Chevra rabbija, Áv Bét Din (elnök)
- Ráv Köves Slomó, Kehál Ádát Jesurun (Óbuda) rabbija

- Ráv Hurwitz Salom, Chortkow súl (Teleki tér) rabbija

Rabbinátus tagjai és munkatársai:

Ráv Bassman Tzemmy, Maimonidész Gimnázium és CTeen rabbija
Ráv Bek Motti, a Jósika utcai zsinagóga rabbija
Ráv Eisenberger Sálom, izraeli diákok rabbija
Ráv Faigin Smuél, debreceni rabbi
Reb Faith Áser, budavári rabbi
Ráv Feldmann Joszef, Bét Din titkár
Ráv Fuchs Jehosua, miskolci rabbi
Ráv Glitzenstein Chájim Sául, józsefvárosi rabbi (Nagyfuvaros utca)
Ráv Glitzenstein Sámuel, újlipótvárosi rabbi (Zsilip)
Ráv Greenberg Lévi, óbudai segédrabbi
Reb Myers Menáchem, a szentendrei rabbi
Reb Nógrádi Mendel (Bálint), központi iroda (Bokor utca)
Reb Oberlander Náchmán, Magyar Kóser Központ vezetője
Reb Oirechman Smuél, Vörösmarty imaház vallási vezetője
Ráv Raskin Smuél, Keren Or rabbija
Ráv Stell Ájzik, újbudai rabbi
Ráv Zalmanov Slomó, Bét Menáchem rabbija

EMIH Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség

Székház: 1037 Budapest, Bokor utca 1–5. **Telefon**: 267-5746
Web: *www.zsido.com* **E-mail**: *info@zsido.com*
Vezető rabbi: Köves Slomó
Elnök: dr. Sarkadi Sándor **Alelnök**: Győrfi László

Budavári Zsinagóga

Rabbi: Faith Áser
Cím: 1014 Budapest, Táncsics M. utca 26. **Telefon**: (70) 331-3355

Óbudai Zsinagóga

Rabbi: Köves Slomó **Segédrabbi**: Greenberg Lévi

Titkárság: Ambrus Klára **Telefon**: (30) 396-9020

Cím: 1036 Budapest, Lajos utca 163. **Web**: *www.obudaizsinagoga.hu*

Keren Or Chábád Zsinagóga és Kulturális Központ

Rabbi: Raskin Smuél **Telefon**: (30) 447-6335

Cím: 1052 Budapest, Károly krt. 20. **Telefon**: 268-0183

Sász Chevra Lubavicsi Zsinagóga és Pesti Jesiva – Zsidó Oktatási Központ

Rabbi: Oberlander Báruch **Telefon:** 321-5103

Cím: 1061 Budapest, Vasvári Pál utca 5. **Web:** *www.vasvarizsinagoga.hu*

Vörösmarty utcai imaház

Rabbi: Oirechman Smuél **Telefon**: (70) 330-4089

Cím: 1064 Budapest, Vörösmarty utca 55.

Jósika utcai zsinagóga

Rabbi: Bek Motti **Telefon**: (30) 874-5747

Cím: 1077 Budapest, Jósika utca 4.

Újbudai zsinagóga

Rabbi: Stell Ájzik **Telefon**: (30) 238-7197

Cím: 1113 Budapest, Bocskai út 37.

ZSILIP – Roth Lenke és Simon Kulturális Központ

Rabbi: Glitzenstein Smuél **Telefon**: (70) 453-2626

Cím: 1137 Budapest, Újpest rkp. 1. **Web**: *www.zsilip13.hu*

Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség rabbijai más körzetekben:

• Glitzenstein Chájim Sául rabbi **Telefon**: (30) 756-4426

Nagyfuvaros utcai zsinagóga, 1084 Budapest, Nagyfuvaros utca 4.

• Hurwitz Sálom rabbi **Telefon**: (70) 379-1144

Teleki téri zsinagóga, 1086 Budapest, Teleki László tér 22.

Hanna Női Klub

Barátságok kialakítása, női témák megvitatása, a zsidó történelem, hagyományok megismerése, kizárólag nőknek.

Telefon: 268-0183 **E-mail**: *hannaklub@zsido.com*

Mohél

Köves Slomó rabbi vállalja csecsemők körülmetélését és megszervezi felnőttek *brit miláját* és névadását is. Telefon: (20) 429-2162. *Részletesen lásd* Naptár *166. oldalán.*

Jewish Master Class Akadémia (JMC)

Judaizmus felsőfokon – az autentikus zsidó tudományok központja

A klasszikus zsidó tanok (Biblia, Talmud, Kabbala, Maimonidész művei, filozófia) egyetemi színvonalú oktatása egész évben.

Telefon: 268-0183 **Web**: *www.jmcacademy.hu*
E-mail: *posta@zsido.com*

Alef Kids

Sok éves oktatói és programszervezői tapasztalatával az Alef Kids azért dolgozik, hogy létrehozzon egy helyet, ahol minden zsidó gyerek otthon érzi magát! Bár/bát micva felkészítést is szervezünk.

Vezető: Greenberg Chaya **Telefon**: (30) 684-1714

Cím: 1036 Budapest, Lajos utca 163.

Web: *www.alefkids.hu* **E-mail**: *ckidshu@zsido.com*

Átid Zsidó Ifjúsági Szervezet

Zsidó fiatalok oktatása, 14–30 éves fiataloknak ösztöndíj lehetőség.

Elnök: Kovács Gergely **Telefon**: 268-0183

E-mail: *atid@zsido.com*

Hittanoktatás

Az EMIH másfél tucat iskolában nyújt hittanoktatást a kötelező, általános iskolai hittanóra részeként. A foglalkozások a zsidóság olyan általános témaköreiben nyújt tágabb ismereteket a résztvevő diákoknak, mint tórai-bibliai történetek, zsidó ünnepek, hagyományok, imák, áldások, dalok. A zsidó ünnepek részleteibe, az általános tematikával párhuzamosan a konkrét ünnepek előtt vezetjük be az ifjú hallgatóinkat.

Vezető: Szilánk Zsuzsa **Telefon**: (30) 990-3694

Bét Menáchem Héber-Magyar Két Tannyelvű Ált. Iskola, Óvoda, Bölcsőde

A már száz éve iskolaként működő épületben világos termek, modern kiszolgálóhelyiségek és tágas kert várja az idejáró gyermekeket. A korábbi tantermek úgy lettek átalakítva, hogy azok megfeleljenek a legkisebb korosztálytól kezdve, az óvodásokén át az iskolások igényeinek is.

Igazgató: Oberlander Batsheva **Világi igazgató**: Zámbó Kálmánné

Cím: 1074 Budapest, Dohány utca 32–34. **Telefon**: (70) 379-1250; 781-4760

Web: *www.zsidoiskola.hu* **E-mail**: *iskola@zsido.com*

Maimonidész Angol-Magyar Kéttannyelvű Zsidó Gimnázium

Maimonidész (Mose ben Májmon avagy RáMBáM) szimbóluma annak az identitásnak, amelynek alapjai a tudásalapú zsidó vallási értékek, a világi tudományok és a világi életben való helytállás. 2022 szeptember óta hatosztályos gimnázium.

Igazgató: Köves Dvora **Operatív igazgató**: Szilánk Zsuzsa

Cím: 1036 Budapest, Tímár utca 16. **Telefon**: (30) 990-3694

Web: *www.zsidogimnazium.hu* **E-mail**: *info@zsidogimnazium.hu*

Milton Friedman Egyetem – Ashkenazium Intézet

Dékán: Dr. Chighel Michael **E-mail**: *office@ashkenazium.eu*

Cím: 1061 Budapest, Vasvári Pál utca 5. **Web**: *www.ashkenazium.eu*

CEDEK EMIH Izraelita Szeretetszolgálat és Adománybolt

A CEDEK célja, hogy segítséget nyújtson minél több rászorulónak, nemre, korra és származásra való tekintet nélkül. A Szeretetszolgálat rendszeresen szervez melegétel- és ruhaosztásokat Budapesten és a vidéken is.

Vezető: Szilágyi Nóra **Web**: *www.cedek.hu*

Címek: 1083 Budapest, Baross utca 61., 1076 Budapest, Murányi utca 2.

Olajág Otthonok – Idősotthon hálózat

Az Olajág Otthonok teljes körű ellátással, Magyarországon egyedülálló módon a gondozási szolgáltatások mellett széleskörű egészségügyi szolgáltatásokkal is állnak a beköltözni vágyók rendelkezésére, ezzel megőrizve és javítva a lakók egészségi állapotát.

Operatív igazgató: dr. Szirmai Viktor

Helyszínek: Újpalota, Zugló, Csepel, Józsefváros, Törökbálint

Központ: 1154 Budapest, Bánkút u. 67–69. **Telefon**: 510-0010

Web: *www.olajagotthonok.hu* **E-mail**: *ugyfelszolgalat@olajagotthonok.hu*

Tett és Védelem Alapítvány

Célja az antiszemita jelenségek visszaszorítása, az antiszemitizmus *monitoring*ozása, a társadalmi folyamatok kutatása, az antiszemita cselekményekkel szembeni jogi fellépés.

Titkár: Szalai Kálmán **Telefon**: (30) 438-7733

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61. **Telefon**: 267-5754

Forródrót: 510-0000 **Web**: *www.tev.hu*

EMIH vidéken

Debreceni Központ

A Debreceni Zsidó Hitközséggel együttműködve gondoskodunk a városban tanuló zsidó diákok testi-lelki szükségleteiről.

Rabbi: Faigen Smuél **Telefon**: (70) 978-7167

Cím: 4025 Debrecen, Piac utca 5–7. **E-mail**: *chabaddebrecen@gmail.com*

Hamsza Étterem

Keleti kóser ízek a cívisváros szívében **Telefon**: (30) 163-7861

Cím: 4025 Debrecen, Piac utca 5–7. **Web:** *www.hamszadebrecen.hu*

Keszthelyi Központ

Elnök: Rejtő Gábor **Telefon**: (30) 428-7831

Cím: 8360 Keszthely, Kossuth Lajos utca 22.

Mádi zsinagóga és rabbiház, Csodarabbik útja fogadó

Vezető: Frank Mariann **Telefon**: (30) 925-1808

Cím: 3909 Mád, Táncsics utca 38. **Web**: *www.csodarabbikutja.hu*

Miskolci Barhesz Zsidó Kulturális Központ

Tanulási és kulturális központ, kóser és judaika bolt.

Rabbi: Fuchs Jehosua **Telefon**: (70) 374-9437

Cím: 3529 Miskolc, Lévay József utca 6.

Szentendrei Cháj Galéria és Zsinagóga

A Cháj Galéria egy zsidó művészet és életmód központ a helyi zsidó közösség és a turisták számára. Egy épületen belül tanulás, imádkozás, zsidó művészeti galéria, judaika és egy kóser kávázó.

Vezető: Myers Menáchem **Telefon**: (30) 329-4710

Cím: 2000 Szentendre, Pátriárka utca 6.

Chábád Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Alapítvány

Székház: 1052 Budapest, Károly krt. 20.

Telefon: 268-0183

Web: *www.zsido.com* **E-mail**: *info@zsido.com*

Rabbi: Oberlander Báruch

Kiadványok: *Egység* havi megjelenésű folyóirat, *Gut Sábesz* hetilap, ismeretterjesztő művek, hétköznapi, szombati és nagyünnepi imakönyvek, illetve Peszáḥi Hágádá.

Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

Székház: 1072 Budapest, Dob utca 35.

Elnök: Keszler Gábor **Főtitkár:** Oirechman Smuel

Telefon: 351-0524 info@maoih.hu *maoih.hu*

Chevra osztály (temetkezési ügyek): 351-0524 chevrakadisa@maoih.hu

MAOIH Levéltár, igazgató: Bíró Ákos archivum@maoih.hu

Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Neológ)

Székház: 1075 Budapest, Síp. utca 12.

Telefon: 413-5500 (központi szám)

Rabbitestület elnöke: dr. Róna Tamás

Országos neológ főrabbi: dr. Fröhlich Róbert

Chevra Kadisa (temetkezési ügyek): 413-5518

olajág hirdetés

szöveges OLAJÁG hirdetés

Mikve (Rituális fürdő)

A Chábád Lubavics Alapítvány szervezésében új, korszerű felszereltségű, luxus szintű mikve épült Budapest VII. kerületében. A jacuzzival is berendezett mikve ünnepélyes átadásra híres rabbik részvételével 2004 májusában került sor.

Komoly előkészületek után Hitközségünk 2023 áprilisában egy második mikvével gyarapította a főváros vallási intézményrendszerét. A pazar módon kialakított új mikve az újlipótvárosi Zsilip központban található.

Mindkét mikve valamennyi zsidó asszony rendelkezésére áll. Megtekintéssel, illetve használattal kapcsolatban érdeklődni az alábbi számon lehet. A mikvéről lásd még a 165. oldalt.

Cím: 1075 Budapest, Kazinczy utca 16.

További információk és előjegyzés: Oberlander Batsheva **Tel**: (20) 961-5419

Cím: 1137 Bp., Újpest rakpart 1.

További információk és előjegyzés: Glitzenstein Shoshi **Tel**: (70) 953-0932

Oktatási intézmények

Benjámin Óvoda

1142 Bp., Ungvár utca 12. 251-0577 *www.benjaminovi.hu*

Bét Menáchem

Héber-Magyar Két Tannyelvű Általános Iskola, Óvoda, Bölcsőde

1074 Bp., Dohány utca 32–34. 781-4760 *www.zsidoiskola.hu*
(70) 379 1250

Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Alapítvány

1052 Budapest, Károly krt. 20. 268-0183 *www.zsido.com*

Részletesen lásd a 196. oldalon fent.

Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola és Óvoda

1021 Budapest, Budakeszi út 48. 275-2240 *www.lauder.hu*

Maimonidész Angol-Magyar Kéttannyelvű Zsidó Gimnázium

1036 Budapest, Timár utca 16. (30) 160-9703 *www.zsidogimnazium.hu*

Maszoret Ávot Családi Bölcsőde és Miriam Óvoda

1077 Bp., Wesselényi utca 44. 413-0137 *www.wesselenyiiskola.hu*

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem

1084 Budapest, Scheiber S. utca 2. 318-7049 *www.or-zse.hu*

Pesti Jesiva – Zsidó Oktatási Központ

1061 Bp., Vasvári Pál utca 5. 268-0183 *www.zsido.com*

Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium

1145 Bp., Laky A. utca 38–40. 469-0280 *www.scheiber.hu*

Trendeli Bölcsőde

1136 Bp., Tátra utca 27/a. (30) 321-6601 *www.trendeli-bolcsode.hu*

JMC Akadémia zstsz@zsido.com

1052 Bp., Károly krt. 20. 267-5746 *www.jmcacademy.hu*
zstsz@zsido.com

Kóser élelmiszer

Első Magyar Kóser Élelmiszert és Élelmiszeripari Termékeket Gyártók, Kereskedők és Forgalmazók Központja Egyesület (**Magyar Kóser Központ**)

1072 Budapest, Klauzál utca 13. 266-0308 *koser@zsido.com*

www.zsido.com/kosersag

Hússzékek

Budapest, VII., Dohány utca 36. 615-9606

Budapest, VII., Dob utca 35. 342-1639

Debrecen, Pásti utca 4. (52) 415-861

Miskolc, Kazinczy utca 7. (46) 612-247

Brooklyn Bagel

1137 Bp., Újpesti rakpart 1. (30) 319-4356

Cafe Tamar

1072 Bp., Nagy Diófa utca 3.

Carmel glatt kóser étterem Budapest szívében

1075 Bp., Kazinczy utca 31. 322-1834 *www.carmel.hu*

Hanna étterem

1074 Bp., Kazinczy utca 29–31. 342-1072

Kosher Catchup

1075 Budapest, Síp utca 5.

Kosher MeatUp

1075 Bp., Nagy Diófa utca 4. (20) 388-5453

Óbudai Kóser Catering

Az Óbudai Kóser Catering vállalja különböző rendezvények, esküvők, bár/bát micva ünnepségek magas színvonalú megszervezését és minőségi lebonyolítását.

(30) 222-1439

Semes pékség

A pékárú kapható a Tel Aviv Café pékségében. *www.koserpekseg.hu*

Tel Aviv Café

1075 Budapest, Kazinczy utca 28. 342-0231

Uptown Kosher Bakery

1072 Bp., Nagy Diófa utca 19. (70) 613-6926

Kóser Piac kóser bolt

1074 Budapest, Dohány utca 36. 615-9606

Dob utcai kóser élelmiszer bolt

1072 Budapest, Dob utca 35. 342-1639

Vidéki zsinagógák

Város	Irsz.	Cím	Telefon	Péntek este	Szombat reggel
Debrecen	4025	Pásti u. 4.	(52) 412-250	✓	✓
Győr	9025	Kossuth L. u. 5.	(96) 329-032	✓	
Hódmezővásárhely	6800	Szent István tér 2.	(62) 249-689	✓	
Kaposvár	7400	Berzsenyi u. 14.	(82) 420-288	✓	
Kecskemét	6000	Nagykőrösi u. 5.	(30) 943-0003	✓	
Keszthely (EMIH)	8360	Kossuth u. 20.	(83) 312-188	✓	✓
Kiskunhalas	6400	Petőfi u. 1.	(30) 347-3333	✓	
Miskolc	3525	Kazinczy u. 7.	(46) 783-365	✓	✓
Miskolc (EMIH)	3529	Lévay J. u. 6.	(70) 374-9437	✓	✓
Nagykanizsa	8800	Fő u. 6.	(30) 914-8810	✓	
Nyíregyháza	4400	Mártírok tere 6.	(42) 417-939	✓	✓
Pécs	7621	Fürdő u. 1.	(72) 315-881	✓	✓
Szeged	6722	Jósika u. 10.	(62) 423-849	✓	✓
Szentendre (EMIH)	2000	Pátriárka u. 6.	(30) 329-4710	✓	✓
Székesfehérvár	8000	Vár krt. 19.	(22) 311-289	✓	
Szombathely	9700	Batthyányi tér 9.	(94) 505-033	✓	
Tokaj	3910	József Attila u. 9.	(30) 327-1161		
Vác	2600	Oberlander tér 1.	(30) 945-7276	✓	

Budapesti zsinagógák

Cím	Telefon	Péntek este	Szombat reggel	Hétköznap	
				Reggel	Este
I. Táncsics Mihály u. 26.	(70) 331-3355	✓	✓		
II. Frankel Leó u. 49.	326-1445	✓	✓	H, Cs	
III. Lajos u. 163. (EMIH – Chábád)	268-0183	✓	✓	✓	

Cím	Telefon	Péntek este	Szombat reggel	Hétköznap Reggel	Hétköznap Este
IV. Berzeviczy u. 8.	369-0827	✓	✓		
V. Károly krt. 20. (Keren Or Chábád)	268-0183	✓	✓	✓	✓
VI. Hunyadi tér 3.	342-5322	✓	✓		
VI. Vasvári Pál u. 5. (Lubavics)	342-1328	✓	✓	✓	
VI. Vörösmarty u. 55.	(70) 330-4089	✓	✓		
VI. Dessewffy u. 23. (Orth.)		✗	✗	✗	✗
VII. Dohány u. 2. (Dohány, Hősök)	342-2353	✓	✓		
VII. István u. 15. (Bethlen tér)	342-6170	✓	✓	✓	
VIII. Jósika u. 4.	(30) 874-5747	✓	✓		
VII. Kazinczy u. 27–29. (Orth.)	351-0524	✓	✓	✓	✓
VII. Rumbach Sebestény u. 11–13.		✗	✗	✗	✗
VII. Wesselényi u. 7. (Bét Hámidrás)	342-2353			✓	✓
VIII. Bérkocsis u. 2.	317-2396	✓	✓	H, Cs	
VIII. Nagyfuvaros u. 4.	334-2731	✓	✓	✓	✓
VIII. Teleki tér 22. (Orth.)	(70) 379-1144		✓		
IX. Páva u. 39.	215-8796	✓	✓		
XI. Bocskai út 37.	(30) 238-7197	✓	✓		
XI. Károli Gáspár tér 5.	361-1965	✓	✓	H, Cs	
XII. Alma u. 2. (Orth.)	(70) 285-3761		✓		
XIII. Dózsa György út 55.	413-5500	✓			
XIII. Hegedűs Gyula u. 3.	349-3120	✓	✓	✓	✓
XIII. Újpest rkp. 1	(70) 453-2626	✓	✓		
XIII. Visegrádi u. 3. (Orth.)			✓		
XIV. Amerikai út 53. (Kórház)	273-5200	✓	✓		
XIV. Thököly út 83.	251-3970	✓	✓		
XX. Vörösmarty u. 8. (Délpesti)	(30) 950-2189	✓			

Ifjúsági szervezetek és klubok

Alef Kids *(részletesen lásd 193. oldal)*

1036 Budapest, Lajos utca 163. (30) 545-1864 *www.alefkids.hu*

Átid Zsidó Ifjúsági Szervezet *(részletesen lásd 193. oldal)*

1052 Budapest, Károly krt. 20. 268-0183 *atid@zsido.com*

Bálint Zsidó Közösségi Ház

1065 Budapest, Révay utca 16. 791-0102 *www.balinthaz.hu*

Bár/Bát Micva Klub és felkészítés az Alef Kids szervezésében

Budai Micve Klub

1023 Bp., Frankel Leó utca 49. 326-1445

Hánoár Hácioni

1061 Bp., Paulay Ede utca 1. (20) 554-0768 *www.hanoar.hu*

Hasomer Hacair Zsidó Ifjúsági Szervezet

1061 Bp., Paulay Ede utca 1. (70) 933-0068 *www.somer.hu*

Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (Mazsike)

1063 Bp., Munkácsy M. u. 25. (30) 740-2601 *www.mazsike.hu*

Marom

1084 Budapest, Auróra u. 11. (30) 248-2260 *www.marom.hu*

Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor

5400 Szarvas, Erzsébet liget *info@szarvas.camp* *www.szarvastabor.hu*

Újságok és folyóiratok

***Egység* havi magazin**

1052 Bp., Károly krt. 20. 268-0183 *info@zsido.com*
www.zsido.com/egyseg

***Gut Sábesz* hetilap** *www.zsido.com/gut-sabesz*

1052 Bp., Károly krt. 20. 268-0183 *info@zsido.com*

***Múlt és Jövő* időszaki folyóirat**

1024 Bp., Keleti K. út 27. 316-7019 *www.multesjovo.hu*

***Szombat* havilap**

1063 Bp., Munkácsy M. u. 25. 311-6665 *www.szombat.org*

***Új Élet* kétheti lap**

1075 Bp., Síp utca 12. 322-2829

***www.zsido.com* – Zsidó újság az interneten**

1077 Bp., Wesselényi u. 4. 268-0183 *info@zsido.com*

Budapesti temetők

Óbudai, 1031 Budapest, Külső Bécsi út 369. 250-6060

Kerepesi, 1087 Budapest, Salgótarjáni utca 6. 795-3407

Rákoskeresztúri, 1108 Budapest, Kozma utca 6. 262-4687

Orth., 1106 Budapest, Csucsor utca 12. 351-0524

Orth., 1124 Bp., Csörsz utca 55. (régi temető) (20) 291-1548

Farkasréti, 1221 Budapest, Érdi út 9. (30) 325-3750

Chevra Kadisha – Szent Egylet az orthodox zsidó temetők megmentéséért

1074 Dob utca 35. Elnök: Keszler Gábor info@maoih.hu

Egyéb szervezetek

Üdülők:

Badacsonytomaji üdülő
8258 Badacsonytomaj, Balatoni út 26. (30) 587-9582

Balatonfüredi üdülő

8230 Balatonfüred, Liszt Ferenc utca 6. (87) 343-404

Mádi Csodarabbi Fogadó

3909 Mád, Rákóczi út 75. (30) 925-1808

Idős- és szociális ellátás:

Olajág Otthonok – Idősotthon hálózat központ

1154 Bp., Bánkút u. 67-69. 510-0010 *www.olajagotthonok.hu*

Szeretetkórház

1145 Bp., Amerikai út 53-55. 273-5200 *www.szeretetkorhaz.hu*

Szeretetotthonok

1122 Bp., Alma u. 2. (Orth.) 351-0525 *(felújítás alatt)*

1041 Bp., Liszt Ferenc u. 7. 389-2536

Magyarországi Zsidó Szociális Segély Alapítvány (Mazs)

VII. Síp utca 12. 352-0551 *www.mazs.hu*

Holokauszt és túlélők:

Holokauszt Emlékközpont

1094 Budapest, Páva utca 39. 455-3333 *www.hdke.hu*

Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány (Mazsök)

Elnök: Szabó György

1062 Budapest, Bajza u. 26. 269-1068 *www.mazsok.hu*

Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete (Muszoe)

Elnök: Sessler György

1062 Bp., Aradi utca 62. 302-3077 *munkaszolgalat@gmail.com*

Nácizmus Üldözöttjeinek Bizottsága (NÜB)

Elnök: dr. Schiffer János

1062 Budapest, Bajza u. 26. (30) 940-1481 *www.nub.info.hu*

Egyéb szervezetek:

Magyar Zsidó Temetőkért Alapítvány

1052 Budapest, Semmelweis utca 19. *info@mazsit.org*

Honvédelmi Minisztérium Tábori Rabbinátus

Tábori Főrabbi: Köves Slomó

1052 Bp., Károly krt. 20. 266-2192 HM: 22 379 HM Fax: 21 567

Vezető Tábori Rabbi: Totha Péter Joel

1077 Bp., Wesselényi utca 13. 321-8142 HM: 22 760 HM Fax: 22 943

Izraeli Kulturális Intézet

1065 Bp., Paulay Ede utca 1. 889-3330 *www.israelculture.hu*

Izrael Állam Nagykövetsége

1026 Bp., Fullánk utca 8. 392-6200 *info@budapest.mfa.gov.il*

Magyarországi Cionista Szövetség (MCSZ)

1065 Bp., Révay utca 16. (20) 530-0614 *www.cionista.hu*

Szochnut – The Jewish Agency for Israel

1061 Bp., Paulay Ede utca 1. 374-3060 *www.szochnut.hu*

Zsidó Kiválóságok Háza *www.zsidokivalosagok.hu*

Elnök: Dr. Olti Ferenc info@zsidokivalosagok.hu

8230 Balatonfüred, Bajcsy-Zsilinszky u. 32. (87) 782-592

Tokaji Orthodox Zsidó Hitközség

Vallási vezető: Mordechai Berkovits **Elnök**: Kalmanovits Miklós

3910 Tokaj, József Attila u. 9. (20) 347-5597

Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár

1074 Bp., Dohány utca 2. 342-8949 *www.milev.hu*

Csodarabbik útja kiállítás

3909 Mád, Rákóczi utca 75. (30) 925-1808 *www.csodarabbikutja.hu*

Magyarhoni Zsidó Imaegylet (ZSIMA)

Elnök: dr. Róna Tamás info@zsima.hu

1068 Budapest, Benczúr utca 13/a. *www.zsima.hu*

Kovászos-eladási meghatalmazás

Én (mi)* .....

ezúton felhatalmazom (felhatalmazzuk) Oberlander Báruch rabbit, hogy e különleges kovászos-eladási szerződéssel a zsidó törvény alapján járjon el a tulajdonomban (tulajdonunkban) létező kovászost illetően (otthon, munkahelyen vagy másutt).

☐ A kovászos és ḥámécos dolgok, amelyek eladásra kerülnek, egy zárt helységben vagy zárt szekrényben lesznek elzárva az ünnep alatt, 2024. április 22-én 10 órától 30-án 21.30-ig. A helyiségen vagy szekrényen fel lesz tüntetve, hogy „Peszáḥra eladott." **(Kérjük kipipálni a fenti négyzetet.)**

Lakcím: .....

.....

Munkahelyi cím: .....

.....

Dátum: ..... Aláírás(ok): .....

* A férj és a feleség neve külön-külön vagy együtt is szerepelhet, a családi megbízást a családfő írja alá.

A meghatalmazásokat legkésőbb 2024. április 22-én reggelig kérjük eljuttatni Oberlander rabbihoz vagy a Keren Or Chábád irodába (Budapest 1052, Károly körút 20., email: *info@zsido.com*). A meghatalmazás az interneten is kitölthető a *www.zsido.com* honlapon.

Peszáḥ ünnepéről és a kovászos eladásáról
részletes leírást a 130. oldaltól talál.